

تەنھەسەر رەوان

بۇ تەنھەسەر قورئان

بەرگى [۴]

نوسىن

مەلا مەھمۇدى گەلئەپى

جزمى [۷]

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

تەفسىرى رەۋان

بۇ تېگە يىشتى قورئان

بەرگى چوارەم

نوسىنى

مەلا مەحمۇدى گەلا ئەيى

جزمى (۷ ، ۸)

بەھارگە كۆچۈش كۈچى

❖ تەھسىرى رەۋان بۇ تىگەشتىن قورئان

❖ نووسىنى: مەلا مەھمودى گەلاڭلىيى

❖ چاپى يەككەم

❖ چاپخانى ئۆفسىتى تىشك

❖ تىراژ: (۵۰۰) دانە

❖ ژمارەى سپاردن (۱۷۰) ى سالى ۱۹۹۹

❖ مافى چاپكردن پارىزراۋەو تەنھا ھى نووسەرە

❖ چاپ و ھەئەچىن: مەلبەندى كۆمپيوتەرىي ئاۋىزە - سىلمانى

به‌ناوی خواسی به‌خشنده و میسر به‌بان

به‌یوه‌ندی جوله‌که‌و نه‌صرانیه‌کان به‌موسولمانانو دوزمنیه‌تی

جوله‌که‌و برپواهی‌تانی که‌شیش و ده‌به‌نه‌کان

﴿لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدُوًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا﴾

وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةَ لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ذَلِكَ بِأَنَّهُ

مِنْهُمْ قَسِيسِينَ وَرُهَبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۸۲﴾ وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ

إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ

رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿۸۳﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا

جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿۸۴﴾

فَأَنبِئْهُمْ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۸۵﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ

أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿۸۶﴾

پاش نه‌وی له نایه‌ته‌کانی پېشودا؛ باسی حالو چۆنیه‌تی نه‌هلی کیتابی
کردوو ریسوایی و عه‌یبو عاریانی ده‌رخت، پوچه‌لی و بی‌بناغی بیرو
باوه‌ری جوله‌که‌کانی دیاری کرد، هه‌روه‌ها بیرو باوه‌ری گه‌نده‌لو بی‌بناغی
مه‌سیحی‌یه‌کان که (سێ خودایی و عیسا خودایی‌یه.....) روون کرده‌وه، نه‌مجا
ده‌ست ده‌کا به‌دیاری کردنی هه‌لو‌تستیان له باره‌ی دۆستایه‌تی و دژایه‌تی
کردنیان بۆ موسولمانان، نه‌وه‌ش ده‌خاته‌ روو؛ که جوله‌که‌کان نه‌و پیری
دژایه‌تیان هه‌یه بۆ موسولمانان، له‌م رووه‌وه له‌ناستی کافره‌کان دان،

به‌قده‌ر نه‌وان رقیان له موسولمانانه: به‌لک‌وو له‌وانیش زیاتر رقیان لی‌یانه؛
بۆیه له نایه‌ته‌که‌دا جوله‌که‌کان پێش موشریکه‌کان خراون.

نیبنو مه‌رده‌وه‌یه‌ی له نه‌بو هوره‌یره‌وه ریوایه‌ت ده‌کا: ده‌لی
پێغه‌مبەر ﷺ: فەرموویه‌تی: له‌هه‌ر شوینی‌ک جوله‌که‌یه‌ک موسولمانیکی بۆ
هه‌لبکه‌وی هه‌ولێ تیروژ کردنی ده‌دا، نه‌وه‌تا قور ئانیش نه‌وه‌ دووبات
ده‌کاته‌وه‌ که نه‌صرانییه‌کان به‌رامبەر موسولمانان له جوله‌که‌کان نهرمترن و له
رووی خۆشه‌ویستی‌یه‌وه بۆ موسولمانان له جوله‌که‌کان نزیک‌ترن!
ده‌رباره‌ی هۆی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نایه‌تی ﴿لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ
عَدَاوَةً.....﴾ چهند رایه‌ک هه‌یه .

نیبنو نه‌بی حاتم له‌سه‌عیدی کوری موسه‌یه‌به‌و نه‌بویه‌کری کوری
(عبدالرحمن) و عوروه‌ی کوری زویه‌یره‌وه ریوایه‌ت ده‌کا؛ که گوتویه‌انه:
پێغه‌مبەر ﷺ عه‌مری کوری نومه‌یه‌ی ضه‌مه‌ری نارد بۆ حه‌به‌شه‌و
نامه‌یه‌کیشی پێدا نارد بۆ نه‌ججاشی و کاغزه‌که‌ی پێغه‌مبهری پێدا: نه‌ویش
خه‌یندیه‌وه، نه‌مجار بانگی جه‌عفهری کوری نه‌بو طالیبو هاوه‌لانی که
له‌گه‌لێا بوون کردو، ناردی به‌دوای قه‌شه‌و راهیبه‌کان داو کۆی کردنه‌وه، پاشان
داوای له‌جه‌عفهر کرد: که سوره‌تی (مه‌ریهم) یان به‌سهردا بخوێنی، که بۆی
خوێندن نیمانیان به‌قورئان هێناو موسولمان بوون. هه‌موو چاویان پر بوو له
فرمیسکته‌و هۆن هۆن ناو له‌چاویان ده‌رژایه‌ خوارێ، نه‌و کۆمه‌له‌ نه‌وانه‌ن که
خوا ده‌رباره‌یان نایه‌تی ﴿لَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً﴾ تا ده‌گاته‌ ﴿فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدِينَ﴾ ی ناردۆته‌ خوارێ. دوباره‌ نیبنو نه‌بی حاتم له‌سه‌عیدی
جویه‌یره‌وه ده‌گێڕێته‌وه‌ ده‌لی: نه‌ججاشی سێ که‌سی له‌پیاو چاکه‌و هاوه‌لانی
خۆی نارد بۆ خزمه‌ت پێغه‌مبەر ﷺ نه‌ویش ته‌شریفی سوره‌تی (یس) ی به‌سهر
خوێندن، هه‌موو ده‌ستیان کرد به‌گریانو وتیان: تێای ته‌مه‌ چهند له‌وه‌ ده‌چی
که‌بۆ سه‌ر عیسا تێردراوه‌ته‌ خوارێ!! نیتر نه‌و نایه‌ته‌ ده‌رباره‌ی نه‌وان هاتۆته
خوارێ!

نەسانی لەعەبدوللای کۆری زوێرەو دەگیرێتەو : دەلی نایەتی ﴿واذا
 سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ...﴾ دەربارەى نەجاشی و هاوەلانی هاتۆتە
 خوارى. طەبەرانى لە ئیبنو عەباسەو هەمان را دەگیرێتەو . طەبەرى دەلی:
 قسەى راست نەوێه: کە خودای مەزن ستایشى گروهيکی کردووە کە
 گوتویانە ئیمە نەصرانین، پیغەمبەرى خودا ﷺ بە نزیکترین گروهي بۆ
 موسولمانان حلیب کردوونو ناوی نەبردوون، دەگونجی مەبەست بەو گروھە
 هاوەلانی نەجاشی ییت، دەشگونجی مەبەست گەلو نەتەویدەکن بیت لەسەر
 ئاینی عیسا بووین، بانگەوازی پیغەمبەرى ئیسلامیان پێگەشتی و کە
 گوتیان لە قورئان بووی بۆیان دەرکەوتی کە ئەو ئاینە ئایینیکی حەق و
 راستەو ئەوانیش لوتبەرزیمان نەواندیی و موسولمان بووین!!

﴿لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا﴾
 سۆتند بێ ئەى فروستادە! ئەتۆ دەستت دەکەوێ دژوارترین خەلک لەبارەى
 دوژمنایەتى کردنیان بۆ موسولمانان جولەکەو ئەوانەى کە شەریک بۆ خودا
 دادەنن، سەرەتەترین دوژمن بۆ موسولمانانی سەردەمی هاتنە خوارەوێ
 قورئان جولەکەکان بوون: چونکە کوفرو خوا نەناسی ئەوان کوفری رەبەری و
 نینکاری کردو ژێرخستنی حەقە، بەلکۆ دوژمنایەتیەکیان لە دوژمنایەتى
 موشریکەکانیش قوتەرە، چونکە لە نایەتەکەدا جولەکە پێش موشریکەکان
 خراون، هەر لەبەر زێدەرەویییان لە دوژمنایەتى کردنی خواناسان دا، چەند
 پیغەمبەریان کۆشتوون، تەنانت چەند جار هەولو تەقەللایاندا پیغەمبەرى
 ئیسلامیش تیرو بکەن، ژەهریان بۆ کردە ناو خواردنەو، سیحرو جادوویان
 لی کرد، دهنەدەنەى موشریکەکانیشیان دەدا کە لەشکرکێشی بکەنە سەر
 موسولمانان: ئەمجار لەپەلەى دووهدا بۆ دوژمنایەتى کردنی موسولمانان
 موشریکە بپەرستەکانن، چونکە ئەوانیش حەقیقەتى ئایین نازانن، خودای
 تاکو تەنیا نانس، برۆیان بە پیغەمبەرایەتى حەزەرەتى موحەممەد نیه:
 هەردوو گروھەکە: جولەکەو موشریکەکان دەشوپێنە یەکتەری لەکوفرو سە
 رەقی و یاخی بوون لەخوداو ژیان خوشەویستی و خوویستی دا، هەروەها لەکەم
 سۆزی و بێ رەحمى دا، لەدەمارگیری و رەگەز پەرستی دا، بەلام عەرەبەکان

که می له جوله که کان دلنرمتریون، سه خی ته بیعه تو میوان نهواز یون، به هیزترین زیانو بهر بهر کانی که توشی پیغه مبر ﷺ بوو له لایهن جوله که کانی حیجازو عمره به بت پرسته کانی نیوه دورگی عمره بی بوو، به تایبهتی دانیش توانی مه که کو طائفو دهورو بهریان ﴿وَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مودةً للذين آمنوا الذين قالوا إنا نصارى﴾ سوتندی ته تو ده ست ده که وی نزدیکترین گروهی ناده میزاد له باره ی خوشه ویستی یه وه بو موسولمانان تاقبو کومه لیک که ده لین: تیمه نه صرانین.

پیگومان پیغه مبر ﷺ باشتترین دوستایه تی له مه سیحی یه کانی حبه شه ده بیینی، زور به ریکو پیکی پهنای کوچره موسولمانه کانیاں دا، نهو موسولمانانه ی که پیغه مبر له سهره تای پیدا بوونی نایینی نیسلام دا ناردنی بو حبه شه له ترسی نه وه ی نه وه کوو کافره کانی مه که زیانیان پی یگه یه نن.

هروه ها پیغه مبر ﷺ چند نامیه کی نارد بو لای پاشاو مه لیک ی گلو نه ته وه کانی نهو سهرده مه، وه لامی مه سیحی یه کان له هه موو نه وانی تر جوانتریو، هیرقه لی روم له شام، که نامه که ی پی گبی هه ولی دا که گله که ی موسولمان بین، به لام سهرکه وتوو نه بوو، چونکه گله که ی میشتک ووشکو کونه پرست بوون، تیر به نامیه کی ریزو نیحتیرام وه لامی پیغه مبری دایه وه. موقه وقیس که پاشای قیبطی یه کان بوو له میصر، نهویش وه لامی کی زور جوانی دایه وه، له گله نامه که شی دا دیاری یه کی شیاوی نارد، پاشانیش که ولاتی میصر له لایهن موسولمانه کانه وه رزگار کراو دانیش توانی له نزدیکه وه هه لسو که وتی موسولمانانیاں بیینی خیرا روویان کرده موسولمان بوون. قیبطی یه کان له هه موو کهس خیرا تریون بو موسولمان بوون. نه صحه مه (نه جاشی) پادشای حبه شه له گله دارو ده سته که پیدا موسولمان بوون، کاتیکیش نه صحه مه کوچی دواپی کرد پیغه مبر ﷺ نوژی مردوی له سهر کرد به غانیبی و خفه تیشی بو خواردو تازی یه بو گرت.....

نه مجار پهروه ردگار هوی دوستایه تی و خوشه ویستی مه سیحی یه کان ده رباره ی موسولمانان بووون ده کاته وه: ده فرموی: ﴿ذلک﴾ نهو

دڵنەرمی و خۆشەویستی بەی مەسیحی بەکان بەرامبەر موسولمانەکان ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السَّبِيلَ﴾ بەهۆی ئەوەوە یە : کە ئەو مەسیحی یانە زانا یان تێدان، ﴿وَرَهَبَانًا﴾ خوا پەرستو تاعەتکەریان تێدان، کە هەمیشە بانگەوازی خەڵک دەکەن بۆ رەوشت بەرز و خۆشەویستی و دنیا نەویستی ﴿وَلَا يَسْتَكْبِرُونَ﴾ لە ناستی حەقدا مەل کەچو فەرمانبەردارن، لە بیستی حەق و یزدان بەکارهێنان لووتبەرز و نانۆین، هەمیشە ترسی خودایان لە دڵدا جێگیربوو، بێ فیزو بێ دەعیو تەکەبیرن، مەل کەچی حەقو راستین، بە شێک لە فەزیلە یانینەکیان خۆ بە کەمزانیو فەرمانبەرداری گەردنکەچیانە بۆ هەموو فەرمانرەوایەکان، بە لککو فەرمانیان پێکراوە کە تەنات دۆژمنیشیان خۆش بوو، بە هیچ شێوەیەکی شەرەنگیزیان تێدا نەبێ، نە گەر لاروومەتی راستیان دان خێرا لاروومەتی چەپیان بۆ نامادە بکەن؛ هەموو ئەم رەوشتو بنەما یانینەکیان کاری کردۆتە سەر جەماوەری مەسیحی و یدەناشتیخواز هاتوونە پێش چاو، بێ گومان و لە مەسیحی بەکان گیردراوە ئەوە کە بە خۆشی و ناخۆشی دەستەلاتی سەپاو بەسەریان دا قبوڵ بێ، بە پێچەوانەی جۆلە کەکان ئەوان نەگەر بە ناچاری رەزامەندی خۆیان بەرامبەر شتێک دەرخواست، لە دڵ داو بە نەیتنی جۆرەها فەرتو قیل و پلان دەخەنە کار بۆ لێ رزگاربوونی، چونکە شەریعەتی جۆلە کە هەمیشە لە دڵو مێشکی شۆنکەوتوانیدا تۆوی دەمارگیری رەگەزبەرسەتیو چینیەتیو تایفەگەری دەچینی، چونکە شەریعەتەکیان تایبەتە بەرەگەزی ئەتەوی ئیسرائیل و ئەحکامەکانی لەسەر ئەو بنەمایانە دامەزرێوە.

﴿وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَوَلَّوْا أَعْيُنُهُمْ تَفِيضٌ مِنَ الدَّمْعِ حَمَافًا عَافُوا مِنَ الْحَقِّ﴾ ئەوانەکی کە دەلێن: ئێمە مەسیحین کە گوتیان لەو قورئانە دەبێت کە بۆ پێغەمبەر نێردراوە، دەبینی چاویان پێ دەبێت لە گریان و هۆن هۆن فرمێسک دەبارێنن بەهۆی ئەو حەقو راستی بەی کە قورئان بۆیان بەیان دەکاتو ئەوانیش ئەو حەق دەزانن، لووتبەرز و دەعیە زلی ناییتە لەمبەر لەبەردەم قبوڵکردنی حەقدا دەزانن کە محمد ئەو پێغەمبەرە کە لە

نینجیل دا مزگینی به هاتنی دراوه، نه مجار بی سی و دوو قبولی بانگه وازی که ده کهن ﴿يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾ ده لئین: خودایه: نیمه نیمانمان هیناو برومان به په یامی پیغه مبره که ت کرد، شوین شهر یعتی (محمد) ده که وین، له گرو هو تاقمی نهوانه حلیبمان بکه، که شایه دی ده دن به راستی هاتنه خواره وی قورئان یو سر پیغه مبره؛ شایه دی ده دین که خودا تاکنو ته نیایه .

نیبنو مردوه ویهی و نیبنو ته بی حاتم و حاکم له نیبنو عباسه و ده گیر نه و: فرمو یه تی: ﴿فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾، واته: له تومه تی (محمد) مان حلیب به فرموو: له روژی قیامت دا بمانکه به شایه به سر باقی که له کانی تره و تایبه تمندی تومه تی (محمد) ده کوو له شوینیکی تردا ده فرموو: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾ البقرة/ ۱۴۳.

داوا ده کهن خودا نیمانمان که یان لی قبول بکا، له گدل تومه تی (محمد) بیان نووسی، چونکه خودا تومه تی (محمد) ی کردوه به شایه به سر خه لکانی تره و، نهوان له کتیبی خویان دا به ریواید تو پشتاو پشت نه و یان پی گه یشتبوو که پیغه مبره ناخر زه مان تایینی خودا ته و او ده کاو به شریعتی نهو شریعتی خودا ته و او ده بی، شوینکه وتوانی نهو پیغه مبره ده بنه شایه دو به لگه به سر گه لو نه ته و کانی تردا.

نه مجار جهخت له سر و ته که ی پیشوویان ده که نه و ده لئین: -

﴿وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ﴾ یوچی چ له مپرئک هیه بتوانی نیمه له موسولمان بوون مده بکا؟ چ به لگه یه کمان به ده ستمو یه بروا به خودای تاکنو ته نیا نه که یین؟ چ شتی که نیمه له شوین که وتنی نهو پیغه مبره ریزداره ده گیر ته و؟ چ شتی که هیه نیمه له قبول کردنی نهو نامه ناسمانیه حقه په شیمان بکا ته و؟ به تایبه تی که بومان ده رکوت نهو پیغه مبره نهو گیانه حقه یه که مه سیح موژده ی به هاتنی داوه،

وه نیشانه کانی دیاری کردوه !! ﴿وَنُظْمَعُ اَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ﴾ بدهمه ای تموهین که پدروهر دگار بمانخاته ریزی گروهی صالح و راستانموه نمواندی بههوی بیرویاوهری راستو دروستموه، بههوی فضیله و رهوشتی جوانموه دل ودهروونیان سافو بی گمرد بوو، نمواندی شوینکه وتووی نده پیغه مبره ریزداره ن که شویندهستی باشی و چاکو لیها توویان له لاما ناشکرا بوو، به چاوی خومان بینیمان چ ناشووبو نازاوه بدهک له پیش هاتنی ناینی نیسلام دا بلاویو یوهوه موسولمانان چون جیهانیان هیمنه ناسایش کرده .

به کورتی هیچ له مبریک نیه نه هیلی موسولمان ببین، دای نموهی بهلگو نیشانه مان دهست کموتو زانیمان نمو تاینه نایینکی حقو خودا ویسته، مایدی خوشبهختی همدوو دنیا به.

نهمجار پدروهر دگار پاداشتی باشیان له سمر نهم هلویتستو بیرویاوهریان دیاری ده کاو دهمرموی: ﴿فَأَتَابَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ﴾ . خودا له پاساوی نمو نیمانه پتو هیانداو داننایان به حقو راستی دا پاداشتی دانده به باشرین پاداش که بریتی به له باخو باختی بههشتی بهرینو بهر فراوانو رازاوه، نمو بههشتی که بهرتر داره کانیدا جوگلهو جویار ده کشینو جوانی و رازاوهی و پوشاخو پرداخی زیاتر به باخه کان دبه خشن، نموانه له ناو نمو بههشته دا بو هته هته تابه ده مینموه، نمو پاداشتی چاکه کارانه؛ نمواندی له شوینکه موتنی حقو راستی دا به جوانی دینه دهستو منجه منج ناکهن، له هر جیگایه ک حق ببینن شوینی ده کمون، له هر که سیکهوه حق ببیستن گمرده نکهچی ده بن .

پتویسته نیمه دهر باره ی خوشی بههشتی چونیهتی نمو له زه تو خوشی به له چوار چیهی قورنانی پیروزو فمرموده ی صهیحی پیغه مبر ﴿وَلَا يَمْنَعُ الْوَسْوَاسَ الْخَنَّاسَ﴾ چونکه خوشی گیانی و زامهندی خودا نه به ناخوتن و ده صف ده کری، نه ده توانی به قسمی ناسایی ناده میزاد ته عبیر له خوشی به بدرتموه !! نیمه له جیهاتی که داین جوداوازه له دنیا به، چ له باره ی و ده صفو

چونیهتی بهوه، چ لهبارهی تاییهتمهندی بهوه، چندیک تيمه بهوه صفو شه نای
 نمو نیعمه تانمو. خریک بین ناگینه نمو وه صفهی که خودا ده بارهی خوشی
 به هشت «فَمَرْمُؤِي: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ
 جَزَاءُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ السجدة/ ۱۷. دوبه دواي باس کردنی پاداشی
 باشی چاکه کاران، دیته سر باسی سزای خرابه کارانو ده فرموی: ﴿وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا، أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ﴾. نهوانهی کسافرزو
 نایهتهکانی خودا به درۆ ده خه نهوه، نینکاری تاکو ته نهایی خودا
 ده که نو پیغه مبهرایهتی (محمد) رت ده که نهوه، نایهتهکانی قورنان
 به درۆ ده خه نهوه نهوانه ده بنه جه هه نده میو تییدا ده میننه وهو لی
 ده رناچن، له زمانی عمره بیدا (جحیم) به ناگریک ده لاین که زور گهرم
 بیت.

هه موو شتیکی پاكو خاوین حه لالو ره وایه بو تان

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تُخْرِجُوْا طَيِّبَتٍ مَّا اَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا اِنَّ
 اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿٨٧﴾ وَكُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلٰلًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا
 اللّٰهَ الَّذِيْ اَنْتُمْ بِهٖ مُّؤْمِنُوْنَ ﴿٨٨﴾

وه کوو زانیمان نهم سوره ته (سورة المائدة) به فرمان کردن به پابه ند
 بوون به عه دو په یمان دهستی پی کرا، نهوش بریتی به له پابه ند بوون به
 سنوره کانی خودا وه، ریز گرتن له حه لالو حرام، خودا چی حه لال کردوه به
 حه لالی بزانی، چی حرام کردوه خوی لی بیاریزی؛ نه مجار فرمانی کرد که
 به هیچ شیوه که شتیکی خودا حرامی کردبی به حه لالی حسیب نه که بین
 وه کوو ده فرموی: ﴿لَا تَخْلِسُوا شَعَائِرَ اللّٰهِ﴾ لیره دا نهم نایهتهی که نیستا
 ده ست ده که بین به راقه کردنی به پیچه وانوهیه، داوا ده کا شتیکی خودا
 حه لالی کردبی به حرامی دانته بین، ههروه ها پاش نهوهی یهزدان مه دهی

مه‌سیحی‌یه‌کانی کرد: به‌وه‌ی نریکترین گروهو تاقمن بۆ موسولمانان له باره‌ی خوشه‌ویستی و دوستایه‌تی‌یه‌وه هۆکاره‌که‌شی به‌وه هینایه‌وه که زانای ره‌به‌زو دنیا نه‌ویستیان تێدانو نه‌وان کاریان تێ کردوونو تاوا ره‌وشت به‌رز بسوون؛ وئ ده‌چی موسولمانان وا تێ بگهن که نه‌مه هه‌لنانی نه‌وانه بۆ ره‌به‌نی و دنیا نه‌ویستی، نه‌وه‌ش به‌خۆ گرتنه‌وه له خواردنی خوشرو واز هینان له ئافره‌تو له‌به‌ر نه‌کردنی پۆشاک‌ی ریکو پیکو خۆ جهره‌ باب‌ه‌دان، ئیتر به‌م نایه‌ته په‌روه‌ردگار نه‌وه‌ی لی قه‌ده‌غه‌ کردن که واک قسیسو ره‌به‌نه‌کان بکه‌ن که ژن هینانیان له‌خۆ قه‌ده‌غه‌ کردبوو، توخنی خواردنی خوشرو خواردنه‌وه‌ی به‌تام نه‌ده‌که‌وتزو خۆیان له‌چله‌خانه‌و دیره‌کان‌دا به‌ند کردبوو .

ئیبینو جهریری طه‌به‌ری ئیبینو ته‌بی حاته‌مو ئیبینو مه‌رده‌وه‌یه‌ی له ئیبینو عه‌باسه‌وه ده‌گێر نه‌وه که فهرموویه‌تی : نه‌م نایه‌ته ده‌ریاره‌ی کۆمه‌لێک له هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر هاتۆته‌ خوارێ که عوثماني کورێ مه‌ظعوون یه‌کیک بووه له‌وان. نه‌مو کۆمه‌له‌ هاوه‌له‌ وتیان: خۆمان ده‌خه‌سێنین، خوشو ئاره‌زو‌ی دونیا واز لی دینین، وه‌کوو ره‌به‌نه‌کان به‌رگی دونیا نه‌ویستی له‌به‌ر ده‌که‌ین، ده‌بینه‌ گه‌ڕیده؛ پیغه‌مبه‌ر ﷺ که به‌وه‌ی زانی له‌دووی ناردنو فهرمووی: زانیومه‌ خه‌یاڵیکی واتان هه‌یه، وتیان: به‌لی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فهرمووی: (لَکُمُ اصْوَمُ وَافْطَرُ وَاَصْلٰی وَاَنَامُ، وَاَنْکَحُ النِّسَاءَ فَمَنْ اَخَذَ بِسُنَّتِيْ فَهُوَ مِنِّيْ وَمَنْ لَمْ يَأْخُذْ بِسُنَّتِيْ فَلَيْسَ مِنِّيْ) .

سوددی ده‌لی: نه‌مو کۆمه‌له‌ هاوه‌له‌ ده‌ که‌س بوون (عوثماني کورێ مه‌ظعوونو عه‌لی کورێ نه‌بو طالیب)یان تێدا‌بوون .

ئیبینو جهریری ئیبینو موندیرو (نه‌بو شش‌ه‌یخ) ئیبینو هه‌یانی ته‌له‌نصاری له‌ عیگریمه‌وه ده‌لێن: عوثماني کورێ مه‌ظعوونو عه‌لی کورێ نه‌بو طالیبو ئیبینو مه‌سعود ته‌له‌مق‌دادی کورێ ته‌له‌سه‌وه‌و (سالام) مه‌ولای نه‌بو حوذه‌یقه‌ر قودامه‌. هه‌رکه‌سه‌یان له‌ مآلی خۆیان دا گۆشه‌گێر بوونو له‌خه‌یزانه‌کانیان دوورکه‌وتنه‌وه‌و پۆشاک‌ی ته‌رکی دونیا‌ییان پۆشیو خواردنی خوشرو به‌تامیان واز لی هینا؛ جگه‌ له‌و جوژه‌ خواردنو پۆشاک‌ی که‌ گه‌ڕیده

ئیسرا ئیلی بە کان بۆ خۆیان دیاری کردبوو، وێستیان خۆیان بخەستێن، بپاریان دا شەو شەونوێژ بکەن و بەرۆژ بەرۆژووبن، ئیتەر ئەم نایەتە ھاتە خواری کە دەفەرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرِمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا﴾. ئەو کۆمەڵی موسولمانان! شت لەخۆتان حەرام مەکەن و خواردنی خۆشی حەلال و ھەر شتێک حەلال بێ و لەزەتی تێدا بێ و بەبێ فەرمانی شەرع لەخۆتان قەدەغە مەکەن؛ بەم جۆرە بەمەبەستی خودا پەرستی و خودا لە خۆپازی کردن ئەو شتە حەلالانە لەخۆتان قەدەغە مەکەن، سنوور بەزنی مەکەن؛ ئەو شتانەی بۆتان حەلال کراوە مەچ لەخۆتان حەرام بکەن، ھەروەھا زێدەرەویش مەکەن لەبەکار ھێنانی شتی حەلال، تەجاوہ زکاری مەکەن، بەم جۆرە حەلال حەرام بکەن، یان زێدەرەوی بکەن لە بەکار ھێنانی حەلال و ھەکوو لە نایەتێکی تردا دەفەرموی: ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾ (الاعراف/ ۳۱).

جا کە نایەتە کە ھاتە خواری، پێغەمبەر ﷺ لەدەوی ناردن و پێی فەرموون: (إِنَّ لِنَفْسِكُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا، وَإِنَّ لِعَيْنِكُمْ حَقًّا، وَإِنَّ لِأَهْلِكُمْ حَقًّا، فَصَلُّوا وَنَامُوا، وَصُومُوا وَافْطَرُوا، فَلَيْسَ مِنَّا مَنْ تَرَكَ سُنَّتَنَا).

ئیتەر ھەموو وتیان: خودایە! تەصدیقی پەیامەکەت دەکەین، شۆن ئەو شەریعەتە دەکەوین کە بۆ پێغەمبەرت ناردوو.

ئەمجار ھۆکاری جەھوگیرییە کە لە سنوور بەزنی بەیان کردو فەرمووی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾ خودا کەسانێکی خۆش ناوی کە سنوور بەزنی دەکەن و چوارچێوەی شەریعەت دەردەچن، جا زێدەرەوی دەرجوونە کەیان بە نیازی خودا پەرستی بێت، یان بە نیازی تەربیی، ھەروەھا شت لەخۆ حەرام کردنە کەیان بە سۆیندو فۆتۆ بێ، یان بێ سۆیندو نەزەر بێ چون یەکە.

ئەمەش تاییبە تەمەندییەکی میانەرەوی نیسلامە، زێدەرەوی تێدا نیە، نە خۆگرتنەو لەخۆشی و لەزەتە حەلالەکانی دنیا بە ھەوا دەزانێ، نە ماددە

پدرستی به لاه ره وایه، هرگیز ره به نی و سوفیگریتی و چله کیسانی به لاه ره وایه، نه گمر له سنور دهرچی و نیشاتی ناده میزاد دامرکینی و نازاری جهستو زه بوونی هیزو توانای لمراده به دهری تیدایی، ههروه کوو چون نوغرو بوونی له شهوه تو تاره زودا زیاد لهته ندازه ی به لاه حرامو په سندی ناکا، واته: ده بی ناده میزاد همل بدا پهیره ی ژبانی پیغه مبر ﷺ بکا!

پاش نهوه ی پهروه ردگار جلموگیری لهو کر که ناده میزاد نهفسی لهله زه تو خوشی جیهان بگیریته وه زیاد لهته ندازه لغاوی بکا، نه مجار به شیوه یه کی نیجایی فرمانی کرد- به لام فرمانیک نیباجه بگه یه نی- به ناده میزادان که له رزقو رژی حلال بخونو بخونه وه فرمانوی: ﴿وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا﴾ بخونو بخونه وه لهو رزقو رژی بهی که خودا پی داونو بوی حلال کردونو به خاوتنی داناوه بۆتان، توخنی خواردنو خواردنه وه حرام مه کمون؛ جا چ نهو شته حرامه خودی خوی حرام بی وه کوو مرداره وه بو و خوینی رهوانو گوشتی بهراز..... یان له ریگی دهست تی خستو کار پی کردنه وه حرام بی وه کوو سوودو قومارو دزیو بهرتیل.... هتد.

نهم نایهته ناماژه ی نهوه ی تیدایه که وشه ی (رزق) حلالو حرام ده گریته وه، نهمه ده گریته بهلگه بۆ رهندانه وه ی نهوانه ی که ده لاین: حرام (رزق) نیه.

نه مجار پهروه ردگار فرمان ده کا بهوه ی که له هه موو شتیک دا به گویره ی بهرنامه ی خودا کار بکمنو سنور بهزینی نه کم ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ﴾ الذی أنتم به مؤمنون خوتان له تۆلهو سزای نهو خودایه بیارین که پرواتان پی بهتی، له هه موو کارو یارکی ژباندا پاریزگاریی سنوره کانی بکمن؛ خواردنو خواردنه وه تان، پۆشاکو پیوه ندیتان له گمل نافره تان له چوارچیوه ی سنووری خوادا بی، هه موو کاتی بهرسن له سه ریچی کردنی فرمانی خودا.

فرمان به خوارستن له سه ریچی کردنی فرمانی خودا لیته دا که بهاس کرا بۆ هه لنانو سووریوونو پاریزگاری کردنه له سر نهو شتانه ی که خودا وه صیهتی پی کردونو بهرده وام بوون له سهری، هیئانی نه مر به ته قوا پاش

جلو گیری له به حرام دانانی شتی حلال، بۆ گمیانندی نمو مهبهستهیه:
که دژایه تی نیه له نیوان که لک وەرگرتو له زهت بینین لهرزقی حلالو
تدقوا کردن .

وینهی نمو نایه ته نایه تیکی تره که ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ، وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ
تَعْبُدُونَ﴾ البقرة / ۱۷۲.

یان ده فرموی: ﴿قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ
وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ﴾ الاعراف / ۳۲.

نهوهی ده فرموی: مهبهست به (طیبات) رزقی حلاله، نهوهی لهم دوو
نایه ته وەر ده گیری نهوهیه:

۱- نمو نایه تانه به بنه مایه کی سهره کی ده ژمیردرین لهو بنه ما
نیسلامی یانه ی بانگوازی بۆ میانهرهویی و ناسانکاری ده کمن، نهوهیری یاسا
دروستی و لیبور دوویی مام ناوهندی له کاروباری ژیانو نایینی له خو گرتووه،
ناوینه کی بالا نومایه بۆ وازهینان له زیاده رهوی له نایین دا، زۆر بهر پیکو
پیکی لایه نی پیوستی ژیا نی ئاده میزادی له خو گرتووه، لایه نی گیانو
جهسته ی بهر چاو گرتووه.

۲- به لگهیه کی به هیزه له سهر نهوهی که ره به نی حرامو ناپه سهنده.
بوخاری له نه نه سهوه ریوایه تیک ده هی نی ده لی: سی کهس له هاوه لان
هاتنه خزمهت خیزانه کانی پیغه مبهر ﷺ بۆ پرسیار کردن له عیباده تی
پیغه مبهرو چۆ نه تی هه لسو که وتی: که پیمان گوترا: به لایانه وه کهم بوو،
دوایی گوتیان: بابو: نیمه له کوئی پیغه مبهری خودا له کوئی؟ نمو خودا له
هه موو گونا هیکی خوش بووه!! نه مجار یه کیکیان گوتی: من هه تا هه تایه
شهر نوژ ده که مو شوو ناخه مو ؛ نهوی تریان وتی: من هه موو روژیک بهر روژو
ده بهو هه رگیز روژوو ناشکینم ، یه کیکی تریان وتی: منیش ژن نا هینمو خۆم
به ره به نی ده هی له مووه، پیغه مبهر ﷺ هاته لایانو فرموی: نهوه تیوه ن
تاواو ناواتان گوتووه؟ سا وه لاهی من له هه موواتان زیاتر له خودا ده ترسمو

تهقواو خوځپاراستنم لهو شتانهی دهبنه هوځی نارهمهندی خودا لههه مووانتان زیاتره، بهلام من وادهیی بهرڅوړو دهېمو وا دهیی بهرڅوړو نابیم. شمو نویژیش دهکه مو دهشخوم، ژنیش ماره دهکه مو دهچمه لای، هر کهسی بهرځیازو سوننه تی من رازی نهیی له من نیه.

نیام نه محمد له تنه سی کورې مالیکه مو ده گپړیتمو ده لی: پیغه مېهر **﴿﴾** فرمویه تی: (ان هذا الدين مبین فاوغلوا فيه برفق) نهم ناینه قایمو پتموه له سهره خو به هیدی هیدی بچنه ناوی.

نایه تی **﴿وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا﴾** خواردنو خواردنه وه پوځاکو نامپری سواری و هر وه سیله یه کی ژیان که حلال بی ده گرتمو، بویه ش هر باسی خواردنی کرد، چونکه خواردنو خواردنه وه گوره ترین لهزه ده و هکارن بو پهره پیدان به ژیان!

پیغه مېهر **﴿﴾** له ژیانې دا خواردنی تایبته نه بووه، به لکوو چی ناماده بویه نه وهی ده خوارد، جاری واهه بووه خوشترین خواره مهنی نوش کردوه وه کوو گوشت! جاری واش هه بووه نانی جو له گڼل خویدا، یان له گڼل زهیتدا، یان له گڼل سرکه دا نوش کردوه، جاری واهه بووه تیر بووه جاری واش هه بووه زور برسی بووه، هه لسو کهوتی نمونه بووه بو ده وله مهندو هه ژار، به گویره ی باری نابوریشی مالی به خشیوه به شیویه کی مامناو ندیی! وه کوو له ژیاننمو سیره تیشی دا نوو سراوه پیغه مېهر **﴿﴾** زورتر گرنگی به جوړی خواردنه وه داوه تا خواره مهنی، خوشترین خواردنه وه شی ساردو شیرینی بووه پیکه مو! وه کوو ناوی شیرین کراو به هه نگین، یان دوشاوی خورما، یان تری.

سویندی له غوو سویندی دانهبه سراوو که فاره ته کانیان
 لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
 بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَرْتُمْ بِهِ إِطْعَامَ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ
 مَا تَطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
 فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَرَةٌ أَيْمَانُكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا
 أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

دوای نهو هی پهروره گار له نایهتی پئشودا جلمو گیر ی له حرامکردنی
 شتی حدلال کرد به هوی نهو وه که که سائیک و بستبویان به چله کیشی و
 ره به نی ژبان به سهر بمرزو له زه تو خوشی له خویان قه ده غه بکمن،
 سویندیشیان خواردبوو، پرسایریان له پیغه مبر کرد که دهر باره ی
 سوینده کانیان چی بکمن. نیتر پهروردگار بدم نایهتی دوایی وه لامی دانوه،
 حوکمی قهره بووی سویند لی کهوتنی دیاری کرد.

طه بیری له نیبنو عه باسوه ده گیریتموه : ده فرموی: که نایهتی ﴿یا
 ایها الذین آمنوا لا تحرموا طیبات....﴾ هاته خواری:

دهر باره ی نهو که سانه ی که چونه لای ژنو گوشت خواردنیان له خویان
 یاساغ کردبوو؛ چونه لای پیغه مبرو عمرزبان کرد وتیان : نه ی پیغه مبر ی
 خودا! نیمه چی لهو سویندانه مان بکمین که خواردومانن؟ نیتر پهروردگار
 نه م نایهتی نارد خواری که ده فرموی: ﴿لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي
 اَیْمَانِكُمْ.....﴾ خودا نیوه ناگری له سهر سویند خواردنیک که به نی
 مه به ست له ده متان دهرده چی! سزا نادرین له سهر نهو سویندانه ی که له ده می
 سویند خوران دهرده چی، عاتیشه ده لی: پیغه مبر ﴿فرمویته: له غول

نه‌یمان) نه‌ویه کابرا له‌ناوه‌ندی ناخاوتنیدا ده‌لئی: نه به‌خوا به‌لئی به‌خوا: فلان شت وایه، یان وانیه، شافیعی به‌لایه‌وه (لغو الايمان) نه‌و شیوه‌یه و نه‌وه‌ش حوکه‌مه‌کیه‌تی. به‌لام زۆریه‌ی زانایانی شمرع ده‌فرموون: (لغو الايمان) نه‌ویه: که هه‌والی رابردوو سه‌رده‌م به‌سوینده‌وه به‌لئی و پئی وایی هه‌واله‌که وه‌کوو نه‌و رایده‌گه‌یه‌نی وه‌هایه، به‌لام وانیه‌ی.. به‌لگه‌شیان فرموده‌یه‌کی ئیبنوعه‌بباسه که ده‌لئی: (لغو الايمان) نه‌ویه سویند بخۆی له‌سه‌ر شتییک که‌وایه، که‌چی وانیه‌ی. له‌سه‌ر نه‌م شیوه سویند خواردنه لی پرسینه‌وه نیه، له دونیادا که‌فاره‌تی له‌سه‌ر نیه، له قیامه‌تیشدا سزای نیه. ﴿وَلَكِنْ يُؤْخَذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْإِيمَانَ﴾ به‌لکوو سزاتان ده‌دا له‌سه‌ر سویندییک که به سووریونه‌وه جه‌ختی له‌سه‌ر بکه‌ی و به‌لئی سویندم وایی فلان شت ده‌که‌م یان نایکه‌م: نه‌مه نه‌گه‌ر سوینده‌که‌ی له‌خۆخست لی پرسینه‌وه‌ی له‌سه‌ره، جوژه سویندییک تر هه‌یه؛ سویندی (غه‌موس) (سویندی به‌درۆی پئی ده‌گوتری: نه‌ویش سویندییکه به‌مه‌به‌ستو سووریونه‌وه نه‌تجامی بداتو درۆش بی، جا بۆ رابردوویی، یان بۆ حالی حازر بی. که‌وابوو جوژی سویند سیانن (سویندی له‌غوو، سویندی دامه‌زراو، سویندی غه‌موس).

طه‌به‌ری له‌ نه‌بو مالیکه‌وه ده‌گه‌یتره‌وه ده‌لئی: سویند سوینه‌وه؛ سویند هه‌یه که‌فاره‌تی هه‌یه، سویند هه‌یه که‌فاره‌تی ناوی، سویند هه‌یه لی پرسینه‌وه له‌سه‌ر خاوه‌نه‌که‌ی نیه. نه‌و سوینده‌ی که که‌فاره‌تی هه‌یه نه‌ویه: پیاو سویند ده‌خوا له‌سه‌ر نه‌کردنی کارییک دواپی ده‌یکا، نه‌وه پتویسته که‌فاره‌ت بدا. سویندی بی که‌فاره‌ت نه‌ویه: کابرا سویند بخوا له‌سه‌ر شتییک به‌ نه‌نقه‌ست درۆی تیدا بکا، نه‌م جوژه سوینده که‌فاره‌تی تیدا نیه. سویندییک که لی پرسینه‌وه‌ی تیدا نیه نه‌ویه: کابرا سویند ده‌خوا له‌سه‌ر کارییک پئی وایه: به‌و شیوه‌یه که‌چی واده‌رناچی نه‌وه (له‌غوول یه‌مینه‌وه) هه‌یج شتییک له‌سه‌ر نیه.

سویند کاتییک داده‌مه‌زری به‌سویند حلیب ده‌بی که سویند به‌خودا، یان سیفه‌تییک له‌سیفه‌ته‌کانی بخوری، چونکه نه‌حمده‌و خاوه‌نانی شه‌ش کتیه‌کانی فرمووده له‌ئیبنو عومره فرمووه هه‌کی پیغه‌مه‌به‌ر ریوایه‌ت

ده کدزو ده فرموی: (من کان حالفا فلیحلف بالله او لیصمت) جگه له خوداو سیفته کانی به هر شتیکی تر سویند بخوری دانابه سترئ به لکوه حرامه.

فوقه های نیسلام له سویندی غه موس دا دوو رایان همیه:-
 حنه فو مالیکی به کان ده لئین: کفار هتی نیه، واته: به کفاره ت قهره بوو ناکریتوه، چونکه سزای سویندی غه موس سوتاندنه به ناگری دوزه خ.

نیمای شافیعو کۆمه لئیک تر له شرع زانان، ده لئین: پیوسته کفاره ت بدا چونکه پهروهر دگار له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَلَكِنْ يَأْخُذْكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ﴾ البقرة/۲۲۵. به لکوه نئوه ده گری به هزی که سبی دلتان، که سیکیش به نه نه مست درو بکا؛ نهوه به دل تاوانی کردوهو شیاوی سزادانه له سهری؛ چونکه به دل سووربووه له سهر درو کردن له سوینده کهیدا. تاوانه کهش: پهروهر دگار کفاره ته کهی دیاری کردوهو ده فرموی: ﴿لِكْفَارَتِهِ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ﴾ کفاره ت به قهره بوو کردنه وی نهو تاوانه، خورا کدانه به ده که سی هزار له خوراکیکی ما مناوهندی که خوتان دهیدن به مالو مندالی خوتان ﴿أَوْ كَسْوَتُهُمْ﴾ یان پوشته کردنی ده هزار ﴿أَوْ تَحْرِيرَ رَقَبَةٍ﴾ یان نازاد کردنی کۆپله که. واته: که سیک سویندی خوارد دواپی سوینده کهی هه لوه شایه وه، یان به نه نه مست هلی وه شانده وه، یان له بییری چوو ده بی کفاره تی سوینده کهی بدا به مخرجی ده وله مهند بی، له س سئ شیوه به سهریشک ده بی کامه یان ده کا باشه:-

۱- خورا کدان به ده هزار بو هر هزاره ی شش سه دو هفته او پینج گرام له جوړه خواردنیکی ما مناوهندی دانیش توانی نهو شاره نه زور باش بی نه زور خراب بی، هریه که یان ژه میک نازو گوشتیان بداتی نه مه رای حه سنی به صریو مو حه مهدی کوری سیرینه.

حدنفی یہ کان دہ لئین: نہ اندازہ ی خوراکہ کہ وہ کور سہر فیتہ وایہ، واتہ:
نیو رہہ گہنم، یان رہیدہ ک خورما، یان جو، یان تارد، یان نرخہ کیان (رہہ
بہ کیشانہ دوو کیلوو حدوتصہ دو پہنجاو یہ ک غرامہ) واتہ: دوو ژہم
نانخواردنی وا تیریان بکا، ژہمی نیوہرژو تیارہ، چونکہ نیمامی عدلی
لیموہ گیردراوہ تموہ کہ فہر موویہ تی: ﴿يُعْذِبُهُمْ وَبُعْثِهُمْ﴾ نہبو حدنفہ دہ لئ:
دہ شی ۵۰ رژژ خوراک بدا بہ ہزاریک.

۲- پڑشاکدان بہ دہ ہزار، پڑشاک بہ گوتیرہی شوین دہ گوری،
شافیعی یہ کان دہ لئین: بق ہر یہ کیان کراس یان دہری یان میژہر.
حدنفی یہ کان دہ لئین: کہ مترین پڑشاک دہ بی بہ جوڑیک بی زوریہی جہستہ
دایوشی!

۳- نازاد کردنی کویلہیہ ک. بہ لای شافیعیو مالیکوہ مدرجہ دہ بی
کویلہ کہ موسولمان بی، نہبو حدنفہ پی وایہ: مدرج نہ موسولمان بی
بہ لکو نہ گہر کویلہ کہ موسولمانیش نہ بی ہر دہ بی.

﴿فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثِ أَيَّامٍ﴾ کہ سیٹک توانای نہنجامدانی یہ ک
لہم سی جوڑہ کہ فارہ تی نہبو، پیویستہ سی رژژ ہرژووی بہ لای
حدنفی یہ کانو حدنبہ لی یہ کانوہ دہ بی سی رژژہ کہ بہ شوین یہ کموہ بن،
شافیعی یہ کانو مالیکی یہ کان دہ لئین: مدرج نہ بہ شوین یہ کدا بین.

حدنفی یہ کانو حدنبہ لی یہ کان بہ لگیان نہو قیرانہ تیہ کہ حاکو
نیبنو جہیری طہ بیری لہریگہیہ کی راستوہ ہیناویانہ: دہ لئین توبہی کوری
کہعب نہم نایہ تی بہم جوڑہ دہ خویندوہ ﴿ثَلَاثَ أَيَّامٍ مُّتَابَعَاتٍ﴾ نہم
قیرانہ تی لہ نیبنو مہسعودیشوہ ریوایت کراوہو لہنوسخہی موصحدفی
(ربیع) یش دا چہ سپاوہ، (سوفیانی شہوری) یش ہروای ہیناوہ، نیبنو
مہردوہیہی لہ نیبنو عہیاسوہ ہمان قیرانہ تی نقل کردوہ!

شافیعیو مالیکی یہ کان دہ لئین: نہو قیرانہ تیہ قیرانہ تیکی (شاذہ)
قیرانہ تی شاز نایہ تیہ بہ لگہ، قیرانہ تی (متواتر) نہ بی ناکرتہ بہ لگہ.

کەسێک خاوەنی زیاد لەبۆتوی شەو روژێکی هەبێ بۆ خۆی و مالد
مەندالی بە دەوڵەمەند حلیب دەکری، چی زیاد بوو لە بۆتوی شەو شەو روژە
دەبێ بدری بە کەفارەت.

ئێبنو جەریر لە سەعیدی کۆری جوبەیرو حەسەنی بەصری وەوە روایەت
دەکا: کە دەلێن: کەسێک سێ درەمی زیوی هەبێت پێویستە خۆراک بدات،
نەگێنا بەروژوو دەبێ!

شایەنی باسە کاتیکی دیاریکراو نیە بۆ کەفارەتدان، بەلکو و اباشە پەلە
بکری لە ئەنجام دانی، ئەگەر نەخۆش بوو، کاتیکی بەروژوو دەبێ کە بتوانی،
ئەگەر نەساغیەکی بەردەوام بوو، ئەوا دەکەوتتە بەر رەحمەتی خودا،
میراتگرەکانیشی دەتوانن کەفارەتەکی بۆ بدەن.

﴿ذَلِكَ كَفَارٌ إِيمَانِكُمْ إِذَا خَلَفْتُمْ﴾ ئەوەی گوترا: کەفارەتو
قەرەبووکردنەوی سوێندە، بەگۆڕەوی شەرع هەرکاتی سوێندتان بەخودا، یان
بەناویکی، یان بە سیفەتێکی خواردو سوێندەکەتان لی کەوت، بەو جۆرە
کەبۆمان شی کردنەو کەفارەت بدەن.

﴿وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ﴾ پارێزگاری سوێندەکاتان بکەن، پابەندی
سوێندەکاتان بنو هەول بدەن سوێند لە خۆتان مەخەن! یان پارێزگاری بکەن
بەم جۆرە کە سوێندەکەتان لی کەوت کەفارەتەکی بدەن، یان پارێزگاری
سوێندەکاتان بکەن بۆ هەر شتیکی هێچو پووج سوێندیک مەخۆن، لەشتی
راستیشدا سوێند زۆر مەخۆن، چ جایی سوێندی بە درۆ!! کە سوێندیشتان
خوارد لەبەر پێویستی بەروژووەندیی نەبێت سوێندەکە لە خۆتان مەخەن!
﴿كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ﴾ بەم شیوە روون کردنەو یە پەروردگار
نەحکامی نایە کەیتان بۆ شی دەکاتو. ﴿لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ بۆ ئەوەی
نامادەباشو گونجاو بن بۆ سوپاس کردنی خودا بەو شیوەیە کە پێی
خۆشەو لی رازی و دەبێتە هۆی زیادبوونی فەضلو ئیحسانو جیگای
رەزامەندیی زاتی پاک.

شہرابو قومارو نوصوبو نہزلام حدرامن

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ
 عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ
 يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ
 اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
 وَأَحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا إِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾
 لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا
 طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا
 ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

پاش نموی پمروہ گار له نایہتی پيشودا جلموگيری لموہ کرد: کہ
 خەلکی له خویانموہ شتی حەلالو خوش لەخویان یاساغ بکەن، نموہ بوو
 فرموی: ﴿لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ﴾ تا دەگاتە: ﴿وَكُلُوا مِمَّا
 رَزَقَكُمُ حَلَالًا طَيِّبًا﴾ لەکۆی نمو شتە خوشانە شەرابو قومار بوو، نیتر
 لەنایەتەکانی داها تودا پمروہرد گار نموہ روون دەکاتموہ کہ شەرابو قومار
 ناچنە خانە شتە خاویزەو حەلالەکانموہ، بەلکۆو ئەوانە پیسو حدرامن!

بیگومان شەرابو قومارو نوصوبو ئەزلام دیاردەیهکی ھەرە بەدەرەوہی
 ژبانی کۆمەلگای سەردەمی نەزانی بوون، جوێکە بوون لە دابو نەرتی
 چەسپاوو رۆچوو بەناخی کۆمەلگای جاھیلی دا، ئادەمیزادانی نمو سەردەمە
 بەشیوہیەکی فراوان شەرابیان دەخواردوہو خویان پی ھەل دەنایەوہو

پیشبرکئییان لە رازاندنەوهی کۆڕو مەجلیسی عارەق خواردنەوهدا دەکرد، پێدا
 هەڵدانی شرابو جۆرەکانی بەشیوەیهکی بێقراوان لەشیعرو وتاری ئەر
 سەر هەمدا رەنگی دایوووه، شاعیرەکان پیشبرکێ و خۆ تاقیکردنەوهیان تێدا
 دەکرد، وێرای گەرم کردنی کۆڕو مەجلیس بە شرابو پێدا هەڵدانی بەشیعرو
 حمیوان سەرپرینو گوشت برژاندنو ئامادەکردنی خواردنەوهی خوشو بەتام
 دیاردەوی زەقی خاوەن سامانەکان بوو، ئاژەلیان دەهێنا لەسەر بەردە
 تاییبەتی یەکانی دەوروپشتی کەعبە، واتە: (نصب) هەکان سەریان دەپرینو
 بەخوێنەکیان ئەر بەرداندەیان سوور دەکرد، هەر وەکوو چۆن ئەر حیوانانەیان
 سەر دەپرین بۆ بتهکانیان و خواکاتیان . هەر لەکاتی سەر پرینی ئاژەل بۆ
 کۆڕو مەجلیسەکانی ئارەق خواردنەوهدا قوماریشیان دەکردو لەرێگە
 (ازلام) قوداحەکانیان کە گوشتی کوشتی یەکانیان پێ دابەش دەکردو هەر
 کەسە بەشیوەی (خۆم بەختم) بەگوێرە ی چۆنیەتی قەدەحەکی بەشی خۆی
 دەبرد، ئەر کەسە قەدەحە ی بەرز ی سەر دەکەوت بەشی باشی دەبرد، بەم
 شێوە دەهاتە خوارێ تا وای لێ دەهات هێ و دەبوو: قەدەحەکی هێچی بێر
 نەدەکەوت، وادەبوو: کابرای خاوەن کوشتی ۱۱ خۆی هێچی پێ نەدەبرا، ئاوا
 بەو شێوە دابو نەرتی سەردەمی نەزانی لەو کۆمەڵگا نەفامی یەدا رەنگی
 دەدایەوه، بەگوێرە ی بیرو بۆچوونی پڕیوچو گومراییان هەلسو کەوتیان
 دەکرد.

تایینی ئیسلام لەسەرەتای پەیدا بوونیەوه چارەسەرکردنی ئەر دیاردە
 ناشرینو نەشازە ی نەکردە بەرنامو خۆی پێوە خەریک نەکرد، چونکە ئەر
 دیاردە ناشرینانە رەگنۆ ریشالی بیرویاوەری فاسیدو بێیناغە دروستی
 کردبوون؛ چارەسەر کردنیان راستەوخۆ لەسەرەتاوە بێریشەکیش کردنی
 رەگەکانیان ماندووویوو کات بەفەرژدانی بێهۆدە دەبوو، بۆیە تایینی ئیسلام
 ماوەیهکی دورو درێژ خەریکی چەسپاندنی بیرویاوەری یەکتاپەرستی
 چاندنی تۆوی ئیمان لەدلی خەڵکە کەداو دانانی بناخو پایە ی پتەوی ئیمان
 بەخوداو راست کردنەوهی بیرویاوەری شێواوی ئەر کۆمەڵگایە بوو.

بەڵێ ئیسلام لەناخەوێ ئەو خەڵکە گۆزی، گۆرانکارییەکە لەناخی
 دلانەو، بوو، بۆی روون کردنەو: خۆدایەتی چی یەو چۆنە! لە بێبەرستی یەو
 خستنیە سەر خۆدا پەرستی و یەکتاپەرستی، تاکە خۆدای خۆیان بەحق ناسی،
 دەرووتیان نامادەبوو بۆ وەرگرتنی فرمانو جەڵوگیزی خۆدای حەق راست،
 ئەمجار چارەسەری دیاردە ی عارەق خواردنەو ی کرد، چارەسەرکردنێکی بنبەر
 ریشەکش! چارەسەریەکە سەرئاسەری و هەمیشەیی! چارەسەریکی نەخشە
 بۆکیشراو و بناغە بۆ دانراو؛

بۆیە لەسەرەتاه ئیسلام نەهات هەولێ لەناو بردنی ئەو دابو نەریتە
 نەشازانە بەدا! بەلکوو لەبیر و باوەڕەو دەستی پێ کرد، لەشایەتومانەو لە
 شیعارێ (إِلهَ إِلَّا اللَّهُ) وە دەستی پێ کرد، سێزده سال بەبەرەوامی
 خەریکی چاندن و رواندنی بیرەباوەڕی خۆدای پەرستی و یەکتاپەرستی بوو، سێزده
 سال پیغەمبەر ﷺ خۆدای بە خەڵکی ناساندو قیری خۆدای پەرستی کردن، قیری
 ئەو ی کردن چۆن گەردنکەچی فرمانی پەرورەدگارین، هەتا وا رام بوونو
 دەرونیان بۆ خۆدای پەرستی خوسا، هەرشتیک خۆدا بەلایەو باش نەبی
 بەلایانەو باش نەبوو، چی پەرورەدگار پێی خوش نەبی پێیان خوش نەبوو؛
 ئەمجار دەست کرا بەقەلاچۆکردنی دیاردە نالەبارەکانی سەردەمی نەزانی،
 دەست کرا بەپاک کردنەو ی خەڵتەو پلتە ی سەردەمی نەزانی لەبارە ی
 کۆمەلایەتی و ئابووری و دەروونی و رەوشتی و هەلسوگەوتەو. قەلاچۆکردنی
 دابو نەریتی عەرەقو دیاردە دزیو کانی کاتییک دەستی پێ کرا موسوڵمانان
 بێ سۆ دوو وەریان گرت؛ کاتییک فرمان بەقەلاچۆکردنی دیاردە ی شەراب
 خواردنەو کرا موسوڵمانان جگە لە فرمانی خۆدا هیچ فرمانێکی تریان
 بەلاو پەسەند نەبوو!! موسوڵمانان بە دل هاتبوونە ژێر ئالای ئیسلامەو بە
 دل بەگیانو لیبرانەو، ئەو ناینسەیان وەرگرتبوو، پیغەمبەر ﷺ چی
 پێداگەیاندن بەبی سۆ دوو قبوڵیان بوو، سەریچی کردنیان نەبوو، ئەگەر
 تاوانیکیان لێ روویدایە، دەهاتنە خزمەتی و جەستە ی خۆیان دەخستە بەر
 حوکمی ئەو ناینسە، چی بپار دەدا باییدا، کابرا زینای لێ روودەدا، بۆ خۆی

دہات بہ زویانی خوی پیئی لہ تاوانہ کمی دہان ناملاہ بوو بکرہ باران بکریو
لہو تاوانہ رزگاری پی۔

کاتیک شراب بیدہ کجاری یاساغ کرا، ہمبوو پیالہ شرابہ کمی
بہدہ ستوہ بوو فری دا، یہ کسر فرمائی خدا بسو بہ لہمبوو پورہ لہ
نیوان لیوی تینویانو شرابی خوشو گوارا!!

کہنایمتی یاساغ کردنی یہ کجارہ کمی شراب ہاتہ خواری یہ کسر
موسولمانان دہستیان کرد بہ رزاندنی کوبہ شراب! تمنانمت لہان کوچو
کولانی مدینہ دا وکو لافار جوگہ شراب خوہ خوہی دہات!!

شایانی باسہ یاساغ کردنی شراب قوناغ قوناغ بووہ شتیکی کوتوپری
نہبوو، پیش یاساغ کردنہ یہ کجارہ کیہ کہ چمن قوناغیکی تری بری بوو۔

قوناغی یہ کم ناماڑہ بؤکردنیکو تیر ہاویشتنیکہ کہ پوروہ دگار
ناراستہی موسولمانانی کرد لہم بارہوہ لہ سورہتی (النحل) ۶۷/۱۰ کہ
لہم کہ ہاترہ خواری دہ فرموی: ﴿وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ
تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا﴾ نہمہ یہ کم لہم دگرگادانی ہستی
موسولمانان بوو، نہوہ بوو: ناوی شرابی ہینا، بہ لام ہرزقو رژی پاکو
خاوتنی حلب نہ کرد، واتہ: رزقو رژی شتیکی عرق شتیکی ترہ۔

قوناغی دوہم نہوہ بوو: قورنان لہوہتری ہستی نایینی موسولمانانی
داو لہرگی تہ شریع دانانہوہ نایمتی ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ
فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا﴾ البقرة ۲۱۹
نارہ خواری: نہمہش ناماڑہ بؤکردنہ پی اگیانندہ کہ دور کہوتنہوہ لہ
شرابو قوماہ باشترہو، واباشہ موسولمانان دہستہ داریان بن، چونکہ کم
شت ہدیہ لہ سود خالی پی، بہ لام حرامو حلالی نہو شتہ پابندہ بہ کہو
رژی سودو زیانہ کانی۔

نہمجار قوناغی سییم دیتہ پیشہوہ کہ قورنان جلموگیری لہ
موسولمانان دہکا کہ بہ ہیچ جوریک لہ کاتی نوڑا توخنی عرق
خواردنہوہ نہ کمون، نہوہ بوو: پوروہ دگار نہم نایمتی نارہ خواری کہ
دہ فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ

تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ ﴿۴۳﴾ النساء/ ۴۳ . له شہو روژدا له پینج کاتدا نوٲژ واجبه کاته کانیشیان لیکن نزیکن، نیوان نوٲژہ کان بهشی سمرخوش بوونو بهو شخوہاتنہوہ ناکا، تہمش تنگبہر کردنی ہلی عمرہق خواردنہوہیہ، بہتایبہ تی عادہ تی (صہبوح) کہبہیانیان دہیانخواردہوہ، یان عادہ تی (غہبوق) کہ دواعہصر، یان دوا شیوان کٲری عمرہق خواردنہوہیان گہرم دہ کرد، بہتہوای تہم عادہ تانہیان لی شیوا! وٲرای تہوہ کہنہم یاساغ کردنہ له کاتی نوٲژہ کان وہزنیکی تایبہ تی ہہبوہ له دلی موسولماناندا؛ چونکہ دژاہہ تی بہ کی لای موسولمان دروست کرد له نیوان تہ نجامدانی نوٲژہ کانیو تہ نجامدانی کاری عمرہق خواردنہوہ کہیدا.

قوناغی چوارہو کوٹایی یاساغ کردنو بنہر کردنی یہ کجارہ کیہ، نیبنو جہریر له تہبولمہیسرہوہ دہ لی: عومہری کوٲری خمتتاب نزای له خوا دہ کرد دہیگوت: خودایہ! دہریارہی عمرہق رونکردنہوہیہ کی تہووامان بٲ بنہرہ^۱ نیتہر تہو نایہ تی سورہ تی (البقرہ) ہاتہ خوار ی کہ دہ فہرموی: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ﴾ بانگی عومہر کراو نایہ تہ کہی بٲ خوٲندر ایہوہ. عومہر پار ایہوہ له خودا وتی: خودایہ روونکردنہوہیہ کی تہووامان بٲ بنہرہ، نیتہر نایہ تی سورہ تی (النساء) ہاتہ خوار ی کہ دہ فہرموی: ﴿لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنتُمْ سُكَارَى﴾ نایہ تہ کہ بٲ عومہر خوٲندر ایہوہ، وتی: خودایہ! روون کردنہوہیہ کی تہووامان بٲ رہوانہ بفہرمو: نیتہر نایہ تی سورہ تی (المائدہ) ہاتہ خوار ی کہ دہ فہرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجِسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ﴾ تا دہ گاتہ تہوہ کہ دہ فہرموی ﴿فَهَلْ أَنتُم مُّفْتَهُونَ؟﴾ کہنہم نایہ تہ ہاتہ خوار یو عومہر پیٲی زانیو بٲی خوٲندر ایہوہ وتی: خودایہ ازامان ہینا و ازامان ہینا^۲.

^۱ مامٲستا سید قطب دہ فہرموی: پیٲی دہ چی نایہ تہ کہی سورہ تی (النحل) حمزہ تی عومہری تروشی دلہ راوکی کردبی دہریارہی عمرہق.
^۲ خاوہنی سوننہ کان تہم ریوایہ تہیان گیراوتہوہ.

جا که دواى سى سال دواى جهنگى ثوحد نهم نایهتانه هاتنه خوارى هبر
نهونده پتویست بوو که جار درا بهناو مديخانهو یانهکانى ناو مهدينه‌دا
وتیان شراب حرام کراوه، نیتتر نهوہى که پیالہى شرابى به دهستمه‌بوو
شکاندى، نهوہى قومه عهده‌قى له‌ده‌مدا بوو تقي دایموه، کوپمو دیزه‌ی
شرابیان شکاندنو دیارده‌ی عهده‌ق خواردنموه له‌ناو نهو کژمه‌لگه
موسولمانه‌دا باوى نه‌ماو وازی لی هیندرا؛ همر ده‌تگوت: نهو ناده‌میزادانه
له‌وه پیش نه شرابیان خواردنموه و سرخوش بوون!

نه‌مجار با بزاین قورئانى پیروز چون نهو فرمانه تهریعی به ناراسته
ده‌کات؟

درباره‌ی هاتنه‌خواره‌وہى نهم نایهته، نه‌سانى و بهیه‌قى و عه‌بدى کوپى
حه‌میدو نیبنو جهریرو نیبنو موندیرو نیبنو موره‌وہیبه‌ی له نیبنو
عه‌بیاسوه ده‌گیرنموه ده‌فرموی: نایهتی یاساغ کردنى شراب درباره‌ی دوو
هؤزى نه‌نصار هاته خوارى عهده‌قیان خواردبووه، که‌سهر خوش بوون
هه‌ندیکیان ده‌ستیان لی‌ک وه‌شاند، که وه‌هؤشخو‌هاتنموه جیگا چرنووکو
شوئن ده‌ستی یه‌کتریان به‌ده‌مو چاوى یه‌کتریموه ده‌بینى، هدیانبوو ده‌یگوت:
نهم برایم وای لی‌کردم، له پیش‌دا هیچ رقیان له‌یه‌کتر نه‌بوو، به‌لام کابراکه
ده‌یدی ناوا زامار کراوه، گلہی ده‌کردو ده‌یگوت: وه‌للاہى نه‌گبر نهم برادره
به‌زه‌ی به‌من‌دا به‌هاتایه تیجگار ناوای لی‌نه‌ده‌کردم، هه‌تا له ناکاما رقو کینه
که‌وته دلپانموه وای لی‌هات دژایه‌تیان تی‌که‌وت.

دوباره نیبنو جهریرو نیبنو موره‌وہیبه‌ی له سه‌عه‌وه ده‌گیرنموه ده‌لی:
پیاویکی نه‌نصارى داوه‌تى نیمه‌ی کرد، چوین شرابیان خواردو‌وه تا وامان
لی‌هات سرخوش بووین، نیتتر نه‌نصارو قوره‌یشی‌به‌کان همریه‌که‌یان له ناست
خویمو ده‌ستی کرد به پیاه‌لدانو خو‌ه‌لئانموه، دواىی نه‌نصاره‌کان وتیان:
نیمه له نیه ریزدار ترین، قوره‌یشی‌به‌کان وتیان: نه‌خیر نیمه له نیه
ریزدارترین، نیتتر پیاویکی نه‌نصارى لاشمويله خوشترکی بادایه ده‌مو لووتى
سه‌عد، لووتى قه‌لشاند. سه‌عد ده‌لی: نیتتر من هاتمه خزمه‌ت پیغمبر ﷺ و

نہم روداؤہم بؤ گپراپدوہو نہم نایہتہ ہاتہ خواری ﴿یا ایہا الناس انما الخمر والمیسر.....﴾

نیمامی بوخاری لہ نہنہسموہ دہ گپرتیموہ: دہ لئی: مہی گپر سووم لہ مائی طہ لہ: نایہتی یاساغ کردنی شراب ہاتہ خواری، نیتر جار ذرا: بہناو مہ دینہدا طہ لہ پی گوتم: بچو دہری بزائہ نمو بانگو جاردانہ چریہ؟ کہ گویم راگرت جارچی دہیگوت: شراب یاساغ کراوہ، نیتر طہ لہ گوتی: بچو کوویہ شرابہ کہ بریڑہ، چوم رشتہم، شرابہ کہ لہ خورما دروست کرابووا

﴿یا ایہا الذین آمنوا﴾ نہی نمو کہ سانہی نیماتسان ہیٹاؤہو موسولمان بوون ﴿انما الخمر﴾ بیگومان نمو شرابہی دہ یخونموہو ہموو شتیک کہ سہر خوشتان بکا ﴿والمیسر﴾ قومار بہ ہموو جوڑہ کانیموہ ﴿والانصاب﴾ نمو بہرہ تابیہتیانہی کہ حمیوانیان لہ لا سہرہ برن، نمو بتانہی قوریانیان لہ کن سہرہ برن ﴿والالزام﴾ نمو پارچہ دارانہی کہ لہ شیوہی تیردا بوون لہ سہرہ می نہزانیڈا شتیان پی دابہش دہ کردنو بہختو شانسی خویان پی تاقی دہ کردنموہ، نہمانہ ہموویان ﴿رجس﴾ پیسن، خودا پیٹی خراپن، پیٹی ناخوشہ توخنیان بکمون ﴿من عمل الشیطان﴾ نموہ شہیتان کردہیمو نمو بؤتان جوان دہ کاو لہ پیش چاوتان دہ پرازتیتیموہ! لہو شتانہ نین خودا پیٹی رازی پیٹو ٹافرننتان لی یکالہ سہر نہ نجامدانی! دہی کہوایی ﴿فاجتنبوہ لعلکم ثقلحون﴾ واز لہو خواردنو کارہ پیسانہ بینزو خوتانی لی دور بہخنموہ بہ لکوو بہمراس بگہزو دہرونتان پاکو خاوتن بیٹیو رزگارتان بیٹی لہ کرداری پیسو جہستہتان ساغلم بیٹو خوشوہیستی بکہوئتہ ناوتانموہ۔

نہمجار پھروہردگار دوو مفسدہی قومارو شراب دہست نیشان دہکا مفسدہ دہی کی دونیاییو مفسدہ دہی کی نایینیو دہ فرموی: ﴿انما یُرید الشیطان ان یوقع بینکم العداۃ والبغضاء فی الخمر والمیسر﴾ نموہی کہ شہیتان دہیموی نموہیہ: کہ رکو کینہ بخاتہ تیواتانموہ لہ رنگہی شرابو قوماروہ ہلٹان لی بہدس بینٹو نہمزو ناسایشو نہباییو برایتان لہ ناودا نہمینی! بڑیہ پیغہ مبہر ﴿﴾ لہ فرمودہ دہی کی دا کہ عوٹمانی کوری عہفقان

به (موقوفی) ده گپرتسه، دهمرموی: (الْحَمْرُ أَمْ الْخَبَاثُ) شراب
خواردنوه سرچاوهی هه موو تاوانیکه. به زاریش فمرمودهیه کی (مرفوع)
له عبدوللای کوی عومروه نهقل ده کا که پیغمبر ﷺ فمرموویته:
(مُذِرِنُ الْحَمْرِ كَمَا بَدَأَ الْوَتْنُ) شرابخوری هه میشمی وه کوو بتپرست وایه.

همروه ها شهیتان له ریگی عهوق خواردنوهوه که ده بیته هوی
سرخوشی و بی عقلی، له ریگی قوماروه که ده بیته هوی خدا لیاو چونوه
مه به سستیکی تریشی هیه نموش نهویه ﴿وَيُضْذِكُّمُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ
الصَّلَاةِ﴾ ده موئی تیه لادا له یادی خداو هوشتان به سر خودا پرستیو
یادی خوداو نه مینی، یادی خودا که هوی دلنارامیو دلخوشیه له دونیاو
له قیامتدا له بیرتان بچیتوهوه هوشتان به سریهوه نه مینی، همروه ها لاتان
یدا له نه نجامدانی کاری چاکو به سوود. نویتز ناده میزاد ده گپرتسه له
خراپو خراپه کاریو دلو دهرونی ناده میزاد پاک ده کاتوه له چلکی گناه.

شراب که عقلو هوشی برد، ریزو نرخیش ناهیلی! تواناو ده سه لاتی
نه نجامدانی خپرو چاکهش ده فموتینی! چونکه کابرای شرابخور ناتوانی خو
له تاوانی دیکهش بیاریزی! نه مه جگه له وهی که شراب زیانی ته ندروستی
هیه بۆ هه موو نه ندامتیکی جیهازی هه زمو نه عصاب، به لکوو جاری وا ده بی
زیانه که ده ته نیتسه بۆ مندا له کانیشی، وا ده بی مندالی نهوانی که عهوق
خوون گیلو نهغام دهره چن، وا ده بی عهوق خواردنوه ده بیته هوی ته لاق
کوتزو هه لو هه شانو تیکچوونی خیزانو پهرتهواز به وونی مندالی بی تاوان به بی
سرپرشتیار.

قوماریش که سرده کیشی بۆ قازانج به بی ماندوویون بۆ لایه نیکو زیانی
لایه نه که ی تر، بیگومان ناگری دژایهتی و رقو کینه هه لده گیرسینی و زور
واده بی قومارچی به کان ده بیته شریانو جنیودانو لیکدان له ناویاندا رود دا.
به کورتی و پوختی شرابو عهوق زیانی زوریان هیه، زیانی
ته ندروستی که سایه تی و کومه لایه تی، ده بیته هوی چاندنی توری
دوژمنایه تی و رقو کینه، زیانی نایینیشی هیه که یادی خودا له بیر

ده باتموهو له نوژکردنی لاده دا، زیانی نابوریشی ههیه مالو سامان خهرج ده کا له شتیکندا جگه له زیان هیچی تری لی شین نابی!

ههروه ها قوماریش زیانی دهروونیو ده مار گرژیو دلپراوکیو زیانی کۆمه لایهتیو نایینیو نابوری تیپایه وه کوو شراب خواردنهوه، زیانه کانی زۆرو هه مه جوړن!

خه مر - عه ره ق - شراب: ناوی تریه که که کهف هه لدا، نه م شهیه به لای جه ماوه ری شرع زانانه وه به هه موو شه مه نه کی سه رخۆش کمر ده گو تری. هه ر شتیکن به خواردنه وه ی عه قل تیکن به چیو دایپۆشری پیی ده گو تری: خه مر.

هه نه فی به کان ده لێن: نه و کاته ی خه مر یاساغ کرا عه ره به کان جگه له و خه مره ی که له ناوی تری دروستیان ده کرد هیچی تریان نه ده زانی. که وابه و خه مر ناوه بۆ نه و شه مه نه ی که له ناوی تری دروست ده کریو سه رخۆش ده کا! نه گه ر شتیکی تر هه بی سه رخۆش بکا پیی ناگو تری خه مر. هه رچه نه ده به لایانه وه هه ر شتیکن سه رخۆش بکا حه رامه، چونکه عیله تی حه رامی به که سه رخۆش کردنه.

به لام جه ماوه ری شه رزانان ده لێن: خه مر ناوه بۆ هه ر شتیکن عه قل دایپۆشیو سه رخۆشی بکا. که وابه و جگه له ناوی تری شه مه نه سه رخۆش کمره کانی تریش به نه صصی قورنان حه رامن، نه مه رای نیبنو عومهریشه نه م گو تیه تی: خه مر حه رامه و له پینج شت دروست ده کریو له تریو خورما و هه نگوینو جوو گه م. خه مر ناوه بۆ هه ر شتیکن عه قل دایپۆشیو تیکی بدا، نه مه رای نیبنو عه بیاسیشه.

نیمامی نه حه ده و خاوه نی سونه نه کان جگه له نه سانی له نه عمانی کوپی به شیر وه فه رموده یه کی پیغه مبه ر ﴿﴾ ریا به ت ده که ن ده لی: فه رمویه تی: (اِنَّ مِنَ الْخِطَةِ خُمْرًا، وَاَنَّ مِنَ الشَّعِيرِ خُمْرًا، وَاَنَّ مِنَ الزَّبِيبِ خُمْرًا، وَاَنَّ مِنَ التَّمْرِ خُمْرًا، وَاَنَّ مِنَ الْعَسَلِ خُمْرًا).

نیمام نہ حمدو موسلیو خاوندی سونہنگان جگہ لہ ٹیبنو ماجہ لہ ٹیبنو عومرہوہ فرمودہ یہ کہ دہ گیرنہو کہ پیغہ مبشر ﷺ فرمودی: (کُلْ مِنْکُمْ خَمْرٌ وَکُلْ خَمْرٌ حَرَامٌ) واتہ ہرجی سرخوش بکا خمرہ، ہمہو خمریکیش حرامہ۔

نیمام (محمد) ی کوری حمدنی شعیانی قوتابیو ہاوہ لی نبو حدیفہ پی ویایہ: ہمہو شلہ منیبہ کی سرخوشکر بدلگہی حرامیبہ کی نہ فرمودہ ی پیغہ مبشر ﷺ کہ لہ نیمام نہ حمدو خاوندی سونہنگان لہ جابیرہو نہقلیان کردوہ: دہ لی: پیغہ مبشر ﷺ فرمودی: (مَا أَمَرَ کَثِيرٌ قَلِيلُهُ حَرَامٌ) ہر شتیک زورہ کی سرخوش بکا کہ مہ کہشی حرامہ۔

قوماریش حرامہ، ہرشتیکیش وہ کوو قومار بجی دہ چتہ خانہ ی قومارہوہ نہنات یاری (ہلماتینو واغواغین) یش نہ گہر لہسر مال بسون حرامن۔ نیمامی عدلی فرمودی: شترنج نہ گہر لہسر مال بوو وہ کوو قومار وایہ، ہروہا یاری (نہرد) یش نہ گہر شترنج لہسر مال نہبووہ لای جہ ماوہری زانایانہو حرامہ: چونکہ رکو کینہ دہ خاتہوہ یادی خواہ لہبیر دہ باتہوہ، نوژ لہبیر دہ باتہوہ، شافعی بہ لایہوہ (مہ کروہ) ناباشہ چونکہ کات بدزایہ دانی تیدایہ۔

دوای تہوہ ی پروہردگار ہوکارو حکمتی حرامکردنی مہو قوماری روونکردوہ، جہختی لہسر حرامی بہ کہیان کردوہو فرمودی: (فَلْهَلْ اَنْتُمْ مَتَهَوْنَ)؟ نایا تہوہ واز دہینن؟ کوژتان لی دا؟ واتہ: لہ گہل نہو ہمہو زیانو خرابی بہی کہ مہو قومار لہخویان گرتوہو شایانی تہون کہ دہست بہرداریان بن: نایا تہوہ وازتان لی ہینان؟ نایا وہ کوو خوژتان ماوندوہو ہیچ نہ کوژاوندوہ ہر دہ لی پی پندو ناموژگاریتان نہیستوہ؟

پروہردگار لہنایتہ کدا بہچند جوہ حرامی مہو قوماری دوویات کردوہو، عیلہتو بایسی بوہیناوتہوہ، لہ قورٹاندا زور بہ کہمی بایس بو نہ حکامی شرعی ہیندراوہوہ بہ لام لیرہدا بہدرژی حکمتو عیلہتہکانی بیان کردوون:

- ۱- ناوی ناوون به پیس، وشهی (رجس) ای بۆ به کار هیئا. له زمانی
عمره بیدا نمو وشهیه نمو پهری پیسی و قیزه ونی ده گهیه نی!
- ۲- کردنی به هاوشانی بتپهرستی و به خت گرتنه وه و خۆم به ختم که له
دایو نهریته پرو پووجه کانی سهرده می نه زانی بوون!
- ۳- خستیه خانه ی کرده وه کانی شهیتان چونکه ده بنه کازو سهرچاوه ی
فهدادو ناره زامه ندیی خودا!

- ۴- خۆپاراستن و دور کهوتنه وه لییان هۆی رزگار بوون و سهر فرازین.
- ۵- کردنی به هۆی دروست بوونی دوژمنایه تی و رقو کینه. که ههر دوکیان
ده بنه هۆی تاوان و فهداد له مالو ناموس و گیانو جهسته!
- ۶- کردنی به له مپهر و مانع له یاد کردنی خوداو له نوێژ کردنی
ریکو پیک، که یادی خوداو نوێژ، کۆله که ی نایین و تیشوو که ره سه ی
موسولمانن.

نه مجار پهره وردگار جهخت له سهر حرامی مه ی و قوما ده کاته وه
ههره شه ی توند ناراسته ی ناده میزاد ده کار و ده فرموی: ﴿وَاطِيعُوا اِلٰهَ وَاَطِيعُوا
الرَّسُولَ﴾ فرمان بهرداری فرمانی خودا بن، گوێ پیستی نامۆزگارییه کانی
پێغه مبر [] بن، چیتان پێ راگهیه ندراره له خوداو پێغه مبره وه ده رباره ی
خۆپاراستن له مه ی خواردنه وه و قوما کردن و باقی شته حرامه کانی تر
پابه ندی بن و به موو لی لانه دن!! ﴿وَاحْذَرُوا﴾ به رسن له ناره حه تی و به خت
ره شه یه ی که تووشتان دێ ته گهر سهر پێچی فرمانی خوداو پێغه مبر بکمن؛
به رسن له بهرپابوونی فیتنه و ناژاوه تیدا چوونی مالو گیان له دونیادا، سزای
سه خت و کوشنده له قیامه تدا، چونکه خودا هیچ شتیکی حرام نه کردوه
نیلا زیانی تیدا مه له بهر زهره و زیانه کانی یاساگی کردوه. وه کوو له
نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ
تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ النور/ ۶۳.

جا ﴿فان تولیت﴾ ته گهر تێو. یشتان هه لکرد و پابه ندی فرمانه کانی
خوداو پێغه مبر نه بوون نمو بزائن ﴿فانما علی رسولنا البلاغ المبین﴾

پیغمبر می نیت کند آنها را گمیانندی له سره، ثما و روانه کراوی نیت کند پیامی
خوی پی را گمیانندن، تمرکی سرشانی خوی نه نجامدا، نیت نیتوه تازه
بیانوتان بده ستوه نامینو عوزرو به هانستان ده بری. کسینک ترسیندرا
عوزری نامینو!! ثما تا پیغمبر پیامی خودای پی را گمیانندنو تی
گمیانندن، نه مجار کی سرپیچی بکا ثما بده ستی خوی خوی ده خاتنه ناگری
دوزه خمه، پیغمبر لیبیان بهر بسیار نیت داکوکیان لی ناکاوا ناتوانی سزایان
لی دور بختمه، ثما بؤخویان یاخی یون سرپیچی فرمانی خوادیان
کردوه، کاریان لای خودایو تمویش به توانایه ده توانی پراپی سزای
یاخی یوان بداتمه.

که تم نایت هاته خوارو مینوشی تیدا حرام کرابوو، به پیسو
کاری شدیتان دانرابوو، هندی له هاهو لان وتیان: تاخو حالی ثما هاره لانه مان
چون بی که مردوونو مینوش بوون؟ یان وتیان: ده بی حالی ثما نه چون بی
که له جنگی نوحوددا کوژرانو شرابه که له گده یاندا بوو (واته پیش حرام
بوونی)؟؟

هندی گومان پیدا کمر که ده یانویست ناشوبو ناژاوه بلاو بکنه ده
هوکاره کانی داهینانی شریعتدا کم بایدخی پیدا بکن، ثما نیش جوریک
لهو قسانه یان فری ده دان، نیت تم نایت هاته خوارو که ده فرموی: ﴿لِیْسَ
عَلِی الدِّیْنِ اَمْنٌ وَاَعْمَلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِیْمَا طَعَمُوا﴾ تاوانو توله
ستانده نیه له سر ثما نهی خاون پروابوونو کره وهی باشیان نه نجامداوه.
واته: ثما که سانهی باوهریان به خوداو پیغمبر هبووه پیش یاساغ کردنی
مهی، له دنیا ده رجوون، وه کوو حمزه تی (حمزه) هروه ها له سر ثما نهی
که له ژیاندا ماونو پیش یاساغ کردنی مهی قومار مینوش بوونو
قوماریان کردوه وه کوو عبدوللای کوری مه سعود؛ ثما نه هیچ گونا هیکیان
له سر نیه، چونکه شریعتو یاسا کاردانه یان بؤداوه نیه، گرنگ نهویه
دوای هاتنه خواره وهی نایمتی یاساغ کردن نه یخواتمه!

پیش هاتنه خواره وهی نایت که حلال بووه! به مر جیک ﴿اِذَا مَا اتَّقُوا
وَاَمْنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ تعواکار بووین، پروایان به ثما حوکهانه هبووی

خودا ناردوونیه خواری و کره وهی باشیان ته نجام دابن، نهو نه رکئو واجباته ی لهسریان بووه وه کوو نوێژو رۆژوو به رێکئو پێکی جێ به جێیان کردبێ.

﴿ثُمَّ اتَّقُوا وَآمَنُوا﴾ ته مجار خۆیان پاراستبێ لهو شتانه ی لێیان قه دهغه کراوه و پروایان هه بوی بیهو پهیامه ی بۆ پێغه مبه ر ﷺ نێردراوه ﴿ثُمَّ اتَّقُوا وَاحْسِنُوا﴾ ته مجار به رده وام بووین لهسهر خۆپارێزی و چاکه کاری و کرده وه ی چاک، سه رپێچی فه رمانی خودایان نه کردبێ، ﴿وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْحَسَنِينَ﴾ په ره رده گار چاکه کارانی خۆش ده وێژو پاداشتی چاکه کاری به که یان ده داته وه، چاکه ی راستیی و کاردروستیان پاش گوێ ناخات!

کهواته: مه به ست به ته قواو ئیمان له جاری یه که م دا په یدا کردنو هه بوونی خودی ته قواو ئیمانه که یه، له جاری دووه م مه به ست به رده وام بوونه لهسهر نهو ته قواکاری و ئیمان دروستی به، له جاری سێیه م دا مه به ست خۆپاراستنه له سه مکاری و هه رگیز زیانی بۆ که س نه بووێ له گه ل خه لکدا چاکه ی کردبێ و به هانای لێقه وماوو هه ژارانوه چووین.

مامۆستا (سید قطب) ده فه رموێ: باشترین راشه که بۆ ته م ئایه ته کرابێ نه وه یه: که ئیبنو جه ریری طه به ری کردووه ته ی ده لێ: مه به ست به (تقوی) له جاری یه که م دا وه رگرنتی فه رمانی خوادیه به قبو له و پروا پێکردنو گه رده که چی بۆی کار پێکردنی!

^۲ لێره دا مامۆستا (سید قطب) ده فه رموێ: له ته فه سیری ته م ئایه ته دا نو سه راوێکم نه یینی که ده لێ پێی ئاو به خواته وه، ده رباره ی دیواره ی سه یاره بوونه وه ی وشه ی ﴿تقوی﴾ جارێک له گه ل (ئیمان وه مه لی صالح) دا چه لێک له گه ل (ئیمان) دا، جارێکیش له گه ل (ئیه سان) دا.

بۆ خۆشم نه متوانی ته فه سیرێکی وابکه م که ده لێ پێی ئاو به خواته وه، له چاپی یه که می ته فه سیری (فی ضلال القرآن) دا چه نه لێکم کرد نه متوانی ته فه سیرێک بۆ نهو دیواره بوونه وه ی وشه ی (تقوی) به ئۆمه وه، له کو تاییش دا ده فه رموێ تانیستاش نه متوانی و ته فه سیرێکی وا بۆ ته م ئایه ته به کم که ده لێ لێی رازیی.

فی ضلال القرآن ج ۳/ ۳۹-۴۰ دله لیهاء التراث العربی طه

(تقوی) لهجاری دووهم دا مهبهست برده واپوونه لهسر نشو پروا
پیکرند! (تقوی) لهجاری سیمه دا بریتیه له خنزیک کردنه له خودا به
خیرو چاکه کردن.

لهم شپکردنوهیدی رابردو تهوه مان بۆ هرهکوت: که نایته که عوزی
تیدایه بۆ نهوانی که مردوونو. بهلگیه لهسر نهوانی کاتی هاتنه
خواره وهی نایته که دواپی لهژاندا بون.. چونکه که نایته مهی هاته
خواری هاولان عوزی پیغه مبریان کردو وتیان: نهی رهوانه کراوی خودا!
نهی حالی نهوانه چون بی که مردوونو مهینوش بوونو پارهی قوماریان
خواردوه؟؟؟ نیت نایته که هاته خواری!

دواپی هاتنه خواره وهی نایته که نیمای عومر ویستی (حده) لهسر
قودامه کوری مهظعوونی جومه حی جیه جی بکا که یه کیچ بوو لهوانی
کۆچی کردبوو بۆ حبهشه، شایه تیپان لیدا: که دواپی حرام کردنی مهی بهم
نایته، مهی خواردوتهوه. نیمای زوهره دهلی: جارود سهره ک خیلی
عبدولقیسو نهوهورهیره شایه تیپان له قودامه کوری مهظعوون دا که
مهی خواردوتهوه عومر ویستی جهلدهی لی بدا، قودامه وتی: تو مافی
نهوت نیه چونکه خودا دهفرموی: ﴿لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا...﴾ عومر فرموی: نه تو له نایته که حالی
نهووی، نه گهر تو له خودا ترسو خویاریز بوویتایه خوت دهپاراست لهو شتهی
خودا حرامی کردوه! نیپنو عهباسیش دهفرموی: نه نایته تیردراونه
خواری عوزرن بۆ مردووانو بهلگمن لهسر زیندوان. نهوهی له نایته که
هرده گیری به کورتی نهم حوکهو زانیاریانن:

۱- مهی له سالی سیه می کۆچی دا یاساغ کراوه له دواپی رووداوی
جهنگی تو خود! نیپنو جههر رایه کی هیناوه دهلی: سالی ههشته می کۆچی
حرام کراوه، شافیهی دهلی: ههدهی مهی خواردنهوه چل داره، جهماوهی
زانایانی تر دهلین: ههشتا داره.

۲- نایه ته که حرامی مەو هەموو شتیکی تری سەرخۆشکەری لهخۆگرتوه، هەروەها قوماو هەموو یارییهکی تری لهو جۆره که وهکوو قوماو بچێ حرام کردوه.

۳- حرامکردنی مەو بەسێ قۆناغ یان چوار قۆناغ بووه! نەم نایه ته دوا قۆناغ بووهو بێ پێچو پەنا بەرونی حوکمی حرامی مەو قوماو تێدايه.

۴- جەماوەری زانایان لەیاساگکردنی مەو بەکارهێنانی وشە (رجس) بۆیو فەرمانکردن بە خۆلێ پاراستنی حوکمیان بە پیسی مەو کردوه.

برێ زانای تر وهکوو رهیبەو لهیشتی کۆری سەعدو موزەنی هاوەلی شافیعیو برێ زانای تری بەغدايو قەزوینی پێیان وایه مەو پاکه، تەنها خواردنەو فرلاشتنی حرامه. سەعیدی کۆری (الحدادی) قەرەوی دەلی: ئەگەر پیس بووایه لهکۆلانهکانی مەدینەدا نەیان دەرشتو پێغه مەبر ﷺ نە لێ دەکردن، وهکوو چۆن نە لێ کردن لەپیسایی کردن لەسەر رێگەو کۆلانا.

۵- که دەفرمووی ﴿فاجتنبوه﴾ خۆ لێ پاراستنی رههاو (مطلق) دهگهیهنێ: واته: بههیچ جۆرێک ناییت سودی لێ ببیندرێ نەبهخواردنەو نەبهفرۆشتن یان بەکارهێنانی بۆ دەرمانو شتی تر، چونکه نیمامی موسلیم فرمودهیهکی لهئێبنو عبباسهوه گیراوه تهوه دهلی: پێغه مەبر ﷺ فرموویهتی: (إِنَّ الَّذِي حَرَّمَ شَرْهَهَا حَرَّمَ بَيْنَهَا) تهوهی خواردنەو یاساغ بێ فرۆشتنیشی یاساغه، هەروەها که دەرمانی تهداوی کردن به خەمر له پێغه مەبریان فرسی فرمووی: (أَنَّهُ لَيْسَ بِدَوَاءٍ وَلَكِنَّهُ دَاءٌ) مەو دەرمان نیه بهلکوه دەرده.

بوخاریو هی تریش له ئێبنو مەسعودهوه فرمودهیهکیان گیراوه تهوه دهلی: پێغه مەبر ﷺ فرموویهتی: (إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِيمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ).

به لّام حەنفی یەکان بەلایانەوه دروستە لەکاتی ناچاری دا دەرمان کردن
بەمەو زەهرو پیسی تر، نەگەر زاندرە بەکەلکی دەرمان دی دروستە
بەلگەشیان ئەم نایەتەبە کە دەفرموی: ﴿وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْنَا﴾
﴿مَا اضْطُرَرْتُمْ إِلَيْهِ﴾ الانعام/۱۱۹.

۶- نەگەر مەو لەخۆیەوه بوووە بەسرکە، ئەو بەلای هەموو زانایانەوه
پاک دەبێتەوه و خواردنەوهی دروستە. بەلّام کردنەوه بەسرکە مەو واتە:
بەشت تێکردن بکریتەوه بەسرکە ئەو جەماوەری زانایان بەلایانەوه
نادروستە، چونکە کاتی هاوێلان داوایان لە پیغەمبەر ﷺ کرد کە رێگەیان
بدا (مەو) ی مندالێکی هەتیو بکەنەوه بەسرکە فرموی: نابێ و نەو
لی کردن، ئێر سەرپرشتیاری هەتیو کە کە عوسمانی کوپی ئەبولعاص بوو
رشتی!

حەنفی یەکان دەلێن: مەو بە دەرمانێکی وەکوو خۆو شتی تری ناوہا
بکریتەوه بەسرکەو ئەمجار بخوریتەوه دروستە، چونکە کردنەوه بەسرکە
بریتییە لە لابردنی وەصفە فەسادی، واتە: چاککردن و والی کردنی بۆ
ئەو بەکەلک بێ، دەو چاککردن و پاککردنەوهی شتی پیس دروستە.

۷- جەماوەری زانایانی سەلفو هی تریش رایان وایە: هەرشتیک
سەرخۆش بکا خواردنەوهی حەرامە، جا کەمبێ یا زۆر بێ، کال بێ یا کولاو
بێ، لە تری دروست کرابێ یا لە شتی تر، هەرکەسێک لەو شتە
سەرخۆشکەرانه بخواتەوه داری حەدی لی ئەدری! جا ئەو مەو مەو لەتری
دروست دەکری بەبێ کولانەوه سەرخۆش دەکا ئەو بەتێکرای رای زانایان
حەرامە، کەم بێ یا زۆر بێ! ئەو مەو لە غەیری تری دەرە هێنری
جەماوەری شەرعیانان بەلایانەوه یاساغە، بەلّام ئەو حەنفیو ئەبو یوسف
رای جیاوازیان هەبە دەریارە مەو کە لە تری دروست نەکرابێو کەم بێو
نەگاتە ئەندازە سەرخۆش کردن، یان لەتری دروست کراو بێ بەلّام کولایتەوه
نەگەر کەم بێو نەگاتە ئەندازە سەرخۆش کردن بەلایانەوه حەلّال!!

بەلّام رای فتوا پێدراو لە مەزەهبی حەنفی یەکان رای موخەمەدی
کوپی حەسەنی شەیبانیە کە بەلایەوه کەم زۆر لە شتی سەرخۆشکەر

حرامه.. به لگهی نهو فهرموده یهیه که نه ساتی و نیبنو ماجهو هی تریش له
نیبنو عومره وه ریوایه تیان کردوه که ده فهرموئ: (ما اسکر کیره فقليله
حرام).

جه نه فییه کان کۆکن له سر نهو هی که (حده) له غیری خواردنهو هی
خه مردا به سر خوشبوون نه بی پیویست نابی!

نیچیر کردن له کاتی نیحرامدا. جهزای نیچیری کیوی
يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِيَبْلُوَنَكُمْ ءَلَلَهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالَهُ ءَيْدِيكُمْ
وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ ءَلَلَهُ مَن يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَلَءَ
عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿٤٤﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَاَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَن
قَتَلَهُ مِنكُمْ مُّتَعَمِّدًا فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ
مِّنكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ اَوْ كَفِّرَةً مِّنَ الْكَفَّةِ اَوْ عَدْلٌ ذَٰلِكَ صِيَامًا
لِّيَذُوقَ وَبَالَ اَمْرِهُ عَفَا اَللّٰهُ عَمَّا سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمِ اَللّٰهُ مِنْهُ
وَءَلَلَهُ عَزِيزٌ ذُو اَنْتِقَامٍ ﴿٤٥﴾ اَجَلٌ لَّكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتْنَعًا لَّكُمْ
وَلِلسَّيَّارَةِ وَحَرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا ذُمَّمْ حُرْمًا وَاَتَّقُوا اَللّٰهُ الَّذِي اِلَيْهِ
تُخْشَرُونَ ﴿٤٦﴾

لهو پيش بهروردگار فهرموئ: ﴿لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتٍ مَا أَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ﴾
نه مجار مهو قوماری لی چهرت کردنو حوکمی حرامییان به سردا درا، له
چوارچیوهی شته حه لاله کاندا نه مان نه مجار دی جورئکی تریش چهرت ده کا،

نهویش راوه نیچیره له کاتی ئیحرامدا، واته: راوکردن له کاتی ئیحرام
حرامه و نابی موسولمانان بیکمن!

نیبنو نهبی حاتم «هیاره هی هوی هاتنه خواره و هی نایمتی ﴿یاایها الذین
آمنوا لَیْلُوْنَكُمْ.....الآیة﴾ له موقتیلوه نهقل ده بکا ده لی نهم نایمه له
کاتی عه مره ی حوده بیبیه هاتوته خوار ی، لهو کاته دا موسولمانان
ئیحرامیان به عه مره به ستبوو، نیتر وابوو بالنده و نساژه لی کتوی خویان له
موسولمانه کان نزیک ده کرده «به جوریک که نیچیر کردنیان زور ناسان بوو
بویان، «هیا ن توانی به ده ست بیان گرن به شمشیر بیان کوژن وه کوو قورنان
ده فرموی: ﴿تَاللهِ اَیْدِیکُمْ وَرِمَاحُکُمْ﴾ ته نانه ت موسولمانه کان ته ماعیان لی
غالب بوو و یستیان نیچیریان بکمن، نیتر نهم نایمه هاته خوار ی ﴿یاایها
الذین آمنوا﴾ نهی نهو که سانه ی نیماتان به خودایمتی خوداو پیغه مبرایمتی
(محمد) هیده ﴿لَیْلُوْنَكُمْ اللهُ بِشَیْءٍ مِنَ الصَّیْدِ تَالَهُ اَیْدِیکُمْ وَرِمَاحُکُمْ﴾
سوئندی به خودا، دلتیا بن پدرو دگار، نیو تا قی ده کاته وه به ناردنی
نیچیریکی زور و لیتان نزیک ده بنه وه بو تان بیده ست ده بن، ده توانن نیچیره
بچو که کان به ده ست بگرن، نیچیره گه وه ده کان به شمشیر بکوژن. و شه ی
(بشیء) که به (نه کیره) نه ناسراوی هیندراوه، ته حقیر و هیچ پو وچی
ده گه یه نی بزیه ش بهو شته کم بایه خه تاقیرا ونه وه بوئنه و ی ناماژه بی
که که سیک نه توانی خو له بهر نهو ته ماعه رابگری و فرمانی خودا بشکینی و
نیچیری بکا، دیاره له کاتی ترداو له شوینی ته نگاندو ته ماعی زوردا هه خو
راناگری و فرمانی خودا ده شکینی: دیاره خوگر تنه وه خو یاراستن له شتیکی
که نفس حزی لی بهتی و به ناسانی به ده ست وه بی، زیاتر نیشانه ی ته قوا و
له خوا ترسی به، تا خو یاراستن و خوگر تنه وه له شتیکی که به ناخوشی دیته
ده ست!!

نهو بوو سالی (خوده بیبیه) پیغه مبر به هزارو چوار صد کهس له
هاوه لانی بهر و مه که روشتن به نیازی عه مره ئیحرامیان به ست،
قوره یشی به کان ریگیان لی گرتن، تا له ناکامدا به پیمانو سولهی
(خوده بیبیه) کوتایی هات، جا لهو ماوه دا که موسولمانه کان له ئیحرامدا بوون

ناژه‌لی کیویو بالنده‌یه‌کی زور به‌بی ته‌قیو ترس هاتنه ناو موسولمانه‌کانده، به‌جوریک ده‌یانتوانی به‌ده‌ست بیانگرنو به‌رمه‌کانیان بیانکوژن، به‌لام له‌بهر خدا خویان پاراستو خویان له‌خواردنی تمو گوشته‌خوشه‌ی تمو نیچیرانه‌گرتهموه. پهره‌ردگار تمو تاقمه‌موسولمانانه‌ی به‌تاقی کرده‌وه و له‌تاقی‌کردنهموه که ده‌رچوون! وه‌کوو چوون کاتی خوی به‌نو نیسرائیلی‌یه‌کان به‌راوکردنی ماسی به‌تاقی کرده‌وه به‌لام تموان له‌تاقی‌کردنهموه که ده‌رنه‌چوون (به‌یارمه‌تی خدا له‌نایه‌تی - ۱۶۳ - ی سوره‌تی ته‌عرفادا به‌دریژی باسی تاقیکردنهموه‌کی به‌نو نیسرائیلی‌یه‌کان ده‌که‌ین).

ته‌مجار پهره‌ردگار هژی تاقیکردنهموه‌ی موسولمانه‌کان دیاری ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿لَعَلَّكُمْ اللَّهُ مِنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ﴾ بۆ تموه‌ی خدا ده‌ری‌بخاو بۆخه‌لکی روون بکاته‌وه: کی له‌خدا ترسو پابه‌ندی فرمانه‌کانیه‌تی، تموه‌ی که خدا له‌تمزه‌لدا زانیویه‌تی لای ناده‌میزادانیش زانراوی بزانن کی فرمانه‌برداره، کی سهریچی‌که‌ره! برپا پته‌وی وا له‌نینسان ده‌کات به‌نه‌ینیو ناشکرا له‌خدا به‌ترسو پابه‌ندی فرما‌نو جله‌وگیری‌یه‌کانی بی. به‌کورتی خدا ده‌یه‌وی هه‌لسو که‌وتی که‌سیکتان له‌گه‌لدا بکا که‌بیه‌وی به‌تاقیتان بکاته‌وه، بۆ تموه‌ی دلو ده‌روونتان پاکو پالفته‌بکا، نه‌گینا خدا بۆخوی زاناو ناگاداره، له‌تمزه‌لدا ده‌زانی کی باشو کی خراپه، پیوستی به‌تاقیکردنهموه‌نیه!!

﴿فَمَنْ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ که‌سیک دوا‌ی ته‌م روونکردنهموه چروپره، سنوور به‌زینی بکاو له‌کاتی ته‌حرامدا له‌ناخی هه‌ره‌دا نیچیره‌وانی بکا، تموه له‌قیامه‌تدا سزای توندی ده‌دریو ده‌خریته‌ناگری دۆزه‌خه‌وه، چونکه‌ته‌گه‌ر دوا‌ی ته‌م روونکردنهموه پیراگه‌یاندنه‌سهریچی فرمائی خدا بکا، مانای تموه ده‌گه‌ینه‌ی که‌گو‌ی به‌تاقیکردنهموه فرمائی خدا نادا، سهریچی‌کردن دوا‌ی پیراگه‌یاندنو تیگیانندن لووت به‌رزیی رقه‌بیری ده‌گه‌ینه‌ی! ته‌مجار پهره‌ردگار به‌م نایه‌تی دوا‌یی راوکردنی ناژه‌لو به‌لموه‌ری وشکانی له‌کاتی ته‌حرامدا یاساغ کردو فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرُمٌ﴾ ته‌م جله‌وگیری‌یه‌گشتی‌یه‌ بۆ هه‌موو

موسولمانیکه چ پیاو چ نافرەت، تاقیکردنوه کهى نایهتى پیشووه که
 فرمویهتى: ﴿لَيْتُ لَوْ كُنْتُ﴾. واتە: ئەى ئەو کەسانەى پرۆاتان بەخودایهتى
 خوداو پیغه مېبرو قورتان کردووه تیچیر مەکوژن، هیچ نازەلو پەلەوهریک
 بێگیان مەکن لەو کاتەدا که ئیو. ئیحرامتان بە حج یان بە عەمرە، یان بە
 هەردوکیان بەستووه، نەبەر راستەوخۆ نەبەر راستەوخۆ! بەم رەنگە هێ تر شارەزا
 بکەن بۆشۆنی تیچیرەکه، وەکوو دەگوترێ: (قَتَلَ لَهْ خُودَا نَاکَرِي!!). نایهتەکه
 ئەو حوکمە دەگەیهنى که ئیحرام بەستوو راوکردنى لى قەدەغەیه لە ناوهرى
 بەست (حرم) یان دەرەوهرى بەست، بۆکەسیکیش ئیحرامى نەبەستبى لەناخی
 حەرەدا راوکردنى لى یاساغە.

جەماوهرى زانایان دەلێن: ئیحرام بەستوو بۆى رەوایە لە گوشتى تیچیر
 بخوات، بەمەرجیک تیچیرەکه بۆ ئەو نەکرابى، چونکە نەسانى تیرمىذىو
 دارەقوٲنى لە جابیرەوہ دەگیرنەوہ: دەلى: پیغه مېبر ﴿فَرْمُوى﴾: (صَبَدُ
 الْبَرِّ حَلَالٌ لَّكُمْ مَا تُصِيدُوهُ اَوْ تُصِيدُ لَكُمْ) تیچیری وشکانى بۆئێوہ حەلالە،
 بەمەرجى خۆتان تیچیری نەکن، یان بۆتان تیچیر نەکن.

حەنەفیهکان دەلێن: خواردنى گوشتى تیچیر بۆ ئیحرام بەستوو حەلالە لە
 هەموو حالیکدا، بەمەرجى ئەوهرى تیچیرەکهى گرتووہ ئیحرام بەستوو
 نەبیت! دەلێن زاھیری مانای نایهتەکه پشتگیری رای ئیمە دەکا چونکە
 ﴿لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ﴾ نایهتەکه تیچیر گرتزو کوشتنى لەئیحرام
 بەستوان قەدەغە کردووه. نەک خواردنى گوشتى تیچیر، کە کەسیکی تری
 ئیحرام نەبەستوو گرتبیهتى یا کوشتبیهتى!!

ئەمجار پەرەردگار قەرەبووکردنوهى تیچیرگرتزو تیچیرکوشتنى ئیحرام
 بەستوو دیارى دەکاو دەرموى: ﴿وَمَنْ قَتَلَ مِنْكُمْ مَتَعِدًا﴾ هەرکەسیک لە
 ئێوہ لەکاتى ئیحرام بەستندا بە ئەنقەست تیچیر بکوژىو راوى بکا
 ﴿فَجَزَاؤُهُ مِثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ﴾ تۆلەو قەرەبووکردنوه کهى دەبى
 کوشتى بەک سەر بېرى بە ئەندازەى تیچیرکراوہ کهو وەکوو ئەو بچى، نەگەر
 کەمتیاری راوکرد دەبى بەرانییک بکا بەقوربانى، لەجیاتى ناسک مەر

سربیری، لہجیاتی کمریشک دہبی گیسک سربیری، تہ گہر وینہی
تیچیرہ کہی دہست نہ کہوت دہبی بہ ہاکہی بکاتہ خیر.

تہو راوکردنہی نایمتہ کہ جلموگیری لی دہکا، راوکردنی ناژہ لی کئیویہ
کہ گوشتی حلال بی، کواہو: تۆلہ لہسر کہ سپک نیہ تیحرامی نہ بہستیو
ناژہ لی مالی وہ کوو (مہرو بزنو رہ شہولاخو خوشتر.....) سہر بیری، یان
ناژہ لیکی کئیوی راو بکا کہ گوشتی نہ خوری وہ کوو درندہ، یان وہ کوو تہو
گیانلہ بفرانہ بن، کہ پیغہ مہر بہ پینچ فاسقہ کہی ناو بردوون کوشتنیانی
بہرہوا داناوہ.. کہ (قہلہر شہو دویشکو کولارہو مشکو سہگی نہین گران.
نیمامی مالیک، گورگو شیرو پلنگو تہو جۆرہ درندانہی وہ کوو سہگی
نہین گر حلیب کردوہ، چونکہ تہو درندانہ زیانیان زۆرتہ.

نیمامی عومہرو نیمامی عہلیو نیبنو مہسعودو ہاوہ لانی تریش
فہرمویانہ: لہجیاتی نوعامہ دہبی خوشترو لہجیاتی گا کئیوی رہ شہ ولاخیک
سہر برن!

تہو حنیفہو تہو یوسف دہفہرموون: پیویستہ بہہای تیچیرہ
کوژراوہ کہ بدا، بہ ہاکہش بہ گویرہی شوینو کاتی تیچیرکردنہ کہ دیاری
دہ کری! چونکہ بہہاو نرخ بہ گویرہی شوینو کات دہ گوپردین، ہمروہا
پہرہردگار وینہی تیچیرکراوہ کہی پیویست کردوہ. دہی خو وینہی تہو
تیچیرہ دہ گمہنہ، کواہی پنا دہ بین بۆ بہ ہاکہی کہ لہ مانادا بہ وینہ
حلیب دہ کری! جا ہر کاتی ویسترا قہرہبوی تیچیرہ کہ بہ ناژہ لیکی مالی
یان بہہاو نرخ پر بکرتہوہ، تہوہ پیویستہ ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَدِلُوْا فِی الْبَيْعِ﴾ دوو
کہسی عادلو لیزانو موسولمان ہاووینہی یان نرخہ کہ دیاری بکہن، چونکہ
یہ کسانہی لہنیوان تیچیرو وینہ کہی دا پیویستی بہ دیاری کردنی دوو کہسی
شارہزاو لیزان ہمیہ، لہم رووہوہ کہ یہ کسانہ کیان لای زۆر کہس نادیارہ!

جا کہ برپاری سہرپرینی ناژہ لیکی مالی ہاووینہ درا بۆ
قہرہبووکردنہو تیچیرہ کہ، دہبی لہ حہرہمی مہ ککہدا سہری بیری، چونکہ
خودا دہ فرموی: ﴿هٰذَا بَالُ الْكَعْبَةِ﴾ تۆلہو قہرہبووکردنہو کہ دہبی
کوشتی یہ ک بی لہ پنا کعبہ سہر بیریو گوشتہ کہی بہ سہر ہڈارانہی بہستی

کعبه‌دا دابهش بکری! ﴿اَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاكِين﴾ یان دهتوانی کعبه‌فارت
بدا، نه‌ویش خوراکدانه به هزاران بۆ هر هزارتک موددیک خوارده‌مینی،
یان لمبارته‌قای خوارده‌مینیه‌کدا بپرؤزوو بی.

نه‌گهر ناسکیتک یان نازده‌لیکی لمو بیچمه کوشت، ده‌بی مپریتک
سربپرئ لمه‌ککو گوشته‌کمی بلسر هزارانی حیره‌دا دابهش بکا، نه‌گهر
مپرده‌کمی بۆ هه‌لنه‌سورا، ده‌بی خوارده‌مینی بدا به شمش هزار، نه‌گهر
نموه‌شی بۆ هه‌لنه‌سورا ده‌بی سی رۆژ بپرؤزوو بی، نه‌گهر گاکتوییه‌کی کوشت
ده‌بی ره‌شه ولاخیک سربپرئ، نه‌گهر بۆی هه‌لنه‌سورا بیست رۆژ بپرؤزوو
ده‌بی، نه‌گهر نوعامیه‌کی کوشت یان کهره‌کتوییه‌کی کوشت، ده‌بی
حوشتریتک سربپرئ، نه‌گهر بۆی هه‌لنه‌سورا ده‌بی خوارده‌مینی سی‌هزار
بدا، خوارده‌مینیه‌که بریتی به له (مدایتک کمپتی تهرین، نه‌گهر
خوارده‌مینیه‌کمی بۆ هه‌لنه‌سورا ده‌بی سی رۆژ بپرؤزوو بی.

نمو شتانه‌مان للسر سنور بفرین پیوست کرد ﴿لَا يَلْنُوقُ وَبَالَ اَمْرِه﴾
بۆ نموه‌ی سزای سربپیچی به‌کمی خۆی بچیژی، چونکه سنوری خودای
شکانموه ده‌بی تۆله‌ی لی بسیندریتموه یا به‌مال، یان به‌کردوه‌ی بده‌نی!!
﴿عَفَا اللهُ عَمَّا سَلَف﴾ خودا خوش بووه له‌وی که پیش پرس کردن که
پیغه‌مبەر ﷺ له‌کاتی تبحرامدا تیجیرتان گرتوونو کوشتوون، نموه خودا
للسر نمو کاره‌تان سزاتان نادا.

﴿وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللهُ مِنْه﴾ کسیتک دواي نم نه‌هیه ناشکرایه
بگهریتموه بۆ عاده‌تی پیشووی، تیجیربگریو سربپیچی فرمائی خودا بکا؛
نمو دلتیا بن خودا تۆله‌ی لی ده‌ستینیو باش باش سزای ده‌داو کسیش نیه
بهرگری لی بکا. ﴿وَاللهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَام﴾ خودا بالا ده‌ستمو هر کاریکی
بوی ده‌یکات. خاره‌نی تۆله‌و سزای سه‌خته بۆ نمو کسانه‌ی که سوورن للسر
نه‌نجامدانی تاوان.

نایمه‌که به‌ناشکرا نموه ده‌گه‌مینئ که سزای دنیایی کاتیک بری سزای
قیامت ده‌کموئ، نه‌گهر تاوانه‌که دووباره‌نه‌کاتموه، نه‌گهر دووباره‌ی کردموه

شیایو تۆله لیستاننده، له دنیا دا؛ كهفاره ت لیستاندنو له قیامه تیش دا ناگری دۆزه خ.

بهلام ﴿اَجَلٌ لَّكُمْ صَيِّدُ الْبَحْرِ﴾ حهلالو ره وایه بۆ ئیوه تیجیری ده ریا، واته: راوگر دنی گیانله بهرانی ده ریا بۆتان حهلاله ﴿وُطْعَامُهُ﴾ ههروه ها ئه و گیانله بهرانه ی كه شه پۆله كانی ده ریا فریایان ده دن بۆ قهراخی! دروسته بۆ ئی حرام به ستو خواردنی گوشتی گیانله بهرانی ناو ده ریا، زیندووبن یا مردووبن، شه پۆل فریای دابی، یان بۆخوی سهرناو كهوتبی یان له گۆلاو دێراو دا گیران خواردبی، یان شه پۆل فریای دابو ناویان لی پرابی، چونكه خاوه نانی چوار سونه نه كان له ئه بو هه ره وه گیراویانه ته وه: پیغه مبه ر ﴿فَرَمُوْهُنَّ﴾ فەرموویه تی: (الطهور ماؤه، اجل ميسه) ده ریا ئاره كه ی پاكه، مرداره وه بووی پاكه.

﴿مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلْآيَةِ﴾ واته: گیانله بهرانی ده ریا مان بۆ حهلال كر دوون تا سوودی لی وه ریگرن، له مال وه بن یا له سه فهدا بن، كه سیك له مال وه بوو، با له تیجیری ده ریا بخوا به تازایی، كه سیك له سه فهدا بوو باله گوشتی هه لگیرا له سه لاجه دا بخوا نه گه ر سه فهدا كه ی له به حرا نه بوو، تیجیری ده ریا سوودو له زه ته تی ئیدایه له سه فهدا له حه ضه ردا چ به خواردنی یان به هه لگرتن په زمهنده كردن (ادخار بی)، یان به سوود لی وه رگرتن به غهیری لی خواردن وه كوو ده ره یانی لوتلو شو مرواری، یان زهیت لی گرتن، یان ئه و سووده ی لی ده بیندیری له ئیسقانو ددانو عه نبه ر لی پیداكردن...

﴿وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا﴾ بهلام تیجیری وشكانی، ناژه ل یان په له وه ر، كه به شیوه یه کی سروشتی دروست بوونی زاووزتیان له وشكانی دا ده بیستو به شیوه یه کی سروشتی کیوینو نامۆن تا له ئی حرام دا بن تیجیر کردنی ئه و گیانله بهرانه یا ساغه لی تان!

بهلام نه گه ر یه کیکی ئی حرام نه به ستو و راویان بکا، یان بۆخۆتان پیش ئی حرام به ستن تیجیریان بکه ن، ئه وه ده توانن له گوشته کیان بخۆن!! وه كوو له پیشه وه زانیان كه جه ماوه ری شه رعزانان به لایانه وه ره وایه كه ئی حرام به ستو له گوشتی تیجیری وشكانی بخوا، به مه رجی بۆ خوی تیجیری نه كا، یان بۆی

نیچیرنه کهن! حنه فیه کان به لایانهوه ره وایه که نیحرام بهستوو له گوشتی
 نیچیری وشکانی بخوا، به مهرجیک نهوهی نیچیری ده کا له نیحرامدا نهییت؛
 واته: نه گهر نهو کهسه له بهر خاتری نیحرام بهستوه که نیچیری بکا، هر بوی
 حه لاله، یه کهم چونکه ظاهریری نایه ته که نهوه ده گهینهی، دووم ناماژه بهو
 فرمو: هیدی که (محمد) له نهو حه نیفهوه نهویش له تیینو لمونکه دیرهوه
 نهویش له طه لحدی کوری عبداللوه که ده گیریتنهوه ده لئی: نیمه باسی
 خواردنی گوشتی نیچیرمان ده کره له لایهن نیحرام بهستوووه
 پیغه مبه ریش ﷺ خوی لی کهوتبوو ده نگمان بهرز کردهوهو پیغه مبه ریش ﷺ
 به خبه رها ت فرمووی: نهوه کیشی چیتانه؟ عمرزمان کرد دربارهی
 خواردنی گوشتی نیچیر بۆ که سیک که له نیحرامدا بیست، نیر پیغه مبه ریش ﷺ
 فرمانی پی کردین به خواردنی.

نه مجار پهروه دگار کوتایی روونکردنهوهی حوکی نیچیری به
 فرمان کردن به تقوا هیناو فرمووی: ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾
 واته: خوتان بیاریزن لهو شتانهی که خدا نههی لی کردوون، وه کوو نیچیر کردن
 له کاتی نیحرام بهستوو هه موو تاوانیکی تری وه کوو مهی نوشی و
 قومار کردن.... هتد. بقرسن له خودا بهو رهنگه پابهندی فرمانو
 جلهو گیریه کانی بن، دلنیا بن تیوه له ناکاما هه مووتان ده چنهوه لای خوداو بۆ
 لای نهو ده گهرینهوه، حیسابی توندو تیوتان له گهل ده کا، سزای یاخی بووان
 ده داتهوه ده یا نخاته ناو دۆزه خهوه، پاداشتی نهوانه ده داتهوه که
 فرمان بهردارن به به هشتو ره زامه ندیی خوی لیان!

پلهو پایهی کابهو مانگهکانی ههراو چۆنیهتی دیاری مالی

خوداو نیشانه کراو

﴿ جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْيَتَّى الْحَرَامَ قِيَمًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ

وَالْقَلْبَ ذَٰلِكَ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ

اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٩٧﴾

نه مجار پهروهردگار پلهو پایهی کهعبه مانگهکانی که به (اشهر الحرم) بهناویانگنو شهر کردن تییاندا یاساغه، دیاری ده کاو ده فرموئ: ﴿جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْيَتَّى الْحَرَامَ قِيَمًا لِلنَّاسِ﴾ پهروهردگار کهعبه که (بهیتولحرامه) کردووهتی به هۆکاری ئهوه که خه لکی کاروباری نایینی و دونیایان چاک بکهن، هۆکاریکی سهره کی به بۆ دابین کردنی بهرژه و هندی ئهوه خه لکی که له ده ورو بهریدا نیشته جۆ بوون، چونکه ولاتی مه که ولاتی که نه کشتو کالی تیدا ده کری نه ناژه لی تیدا به خێو ده کری، به ده گمهن نه بی پیوستیاتی دانیشتوانی تیدا دابین ناکری، ئیتر پهروهردگار کهعبه له دلی ئاده میزاداندا خۆشیستو ریزدار کردووه، حمزیان له دیده نهی کردنی هیده له هه موو لایه کهوه خه لکی بۆی ده چزو بۆی ده کشین؛ ئهم هاتزو کۆبوونه و هئ ئاده میزادان له ده وری کهعبه ده بیته هۆی نازو نیعمهت بۆ خه لکه که ده ورو بهری؛ سوودی ئابووری کۆمه لایه تی و روشنبیری لی و ده گرن، ههروه کوو چۆن دانیشتوانی ئهوه هه ریمه له سایه ی کهعبه وه له نه منو ئاسایشدا ده ژینو کهس ده سترژی ئاکاته سهریان ﴿وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ﴾ ههروه ها پهروهردگار ئهوه مانگانه ی که شهر کردن تییاندا یاساغه کراوه که مانگی (ذولقه عیده و نولحیجه و موحه پره و ره جب) ان کردوونی به هۆی دابین کردنی پیوستیاتی خه لکی، که لهو مانگاندا ئاده میزادان بهرگی شهر داده ئینو ترسو خۆقیان نامینی، ده توانن هاتوچۆی بازرگانی بکهن، به دنیایی بهوه هاتوچۆی شارو شار بکهن و ترسی له ده ستدانی مالو سامانی

خویانو گیان له ده‌ست‌دانیان نبی، لهو مانگانهدا زوریان ده‌یانتوانی بژیوی
 ساله‌کهیان پیکموه بنین ﴿وَأَهْلِيَّيْهِ﴾ ههروه‌ها په‌روه‌ردگار شهو
 کوشتیانیهی که ده‌کرتن به‌دیاری بۆ که‌عبمو شهو حیوانانیهی که ملوانکهیان
 له‌ملی ده‌کرتی له‌کاتی بردنیان بۆ دیاری که‌عبمو سه‌ری‌پنیاان له‌وی کردونی
 به‌هوی دابین کردنی بژیو بۆ دانیش‌توانی ده‌ورو‌په‌ری، چونکه شهو کوشتیانه
 له‌وی سه‌رده‌بردنیو گوشته‌کهیان به‌سه‌ر هه‌زارانی شهو ده‌قه‌رده‌دا دابه‌ش
 ده‌کرتیو پیوستیاتیان جی‌به‌جی ده‌بی.

له‌ سۆنگه‌ی که‌عبمو دانیش‌توانی مه‌که‌که‌ پله‌و پایمه‌کی تایبه‌تی‌یان پی
 دراوه، له‌مالو له‌گیانی خویان دل‌نیاان؛ پی‌گومان عه‌ربه‌کان له‌ناو خویان‌دا
 هه‌میشه‌ شه‌رو هه‌ریان هه‌بوو خه‌ریکی یه‌که‌تر کوشتنو یه‌کدی تالان کردن
 بوون، به‌لام له‌ ناو به‌ست (حرم)‌دا ده‌ستیان بۆ یه‌که‌تر درژ نه‌ده‌کرد، ته‌نانه‌ت
 وا ده‌بوو: پیاو له‌ناو به‌ست‌دا تووشی دوژمنی بابه‌کوشته‌ی خوی ده‌بوو، یان
 بکوژی کوپی خوی ده‌بینی، هیچ ده‌ستی بۆ درژ نه‌ده‌کرد، نه‌گه‌ر کابرا
 گه‌ره‌ترین تاوانی نه‌نجام بدایه‌ له‌ناو به‌ست‌دا کس لاقه‌ی نه‌ده‌کرد،
 هه‌ر که‌سی په‌نای به‌ته‌و خانوه‌ به‌ردایه‌ په‌نای ده‌را، کس تیدا نه‌ده‌ترسا،
 وه‌کوو له‌ نایه‌تیکی تر‌دا ده‌فرموی: ﴿أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا
 وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ﴾ (عنکبوت/ ۶۷). له‌ویدا هه‌زاری برسی تیری
 ده‌خوارد، له‌م روه‌وه‌ که به‌هوی نه‌نجامدانی کاری هه‌ج له‌ هه‌موو لایه‌که‌وه
 ناده‌میزادان روویان تی‌ده‌کرد، له‌وی کوشتیو دیارییان سه‌رده‌په‌ری،
 گوشته‌کانیان به‌سه‌ر هه‌زاران‌دا دابه‌ش ده‌کرد. ئیتر به‌هوی هه‌ج کردنو
 کۆبونوه‌ی ناده‌میزادان له‌وی، ولاتیکی ناوا ره‌قه‌نو چقه‌نو بی کشتوکالو
 ناژهل، ناوه‌دان بوته‌وه، نه‌گه‌ر به‌هوی که‌عبموه نه‌بوایه‌ کس تیدا نیشه‌جی
 نه‌ده‌بوو! په‌روه‌ردگار نزاو پارانه‌وه‌ی تیدا گیرا کردوه، پاداشتی چاکه‌ی تیدا
 دووچه‌ندانه‌ کردۆته‌وه، بوته‌وه‌ی موسولمانان هه‌ولتی دیده‌نی کردنی به‌دن،
 هه‌روه‌کوو چۆن کۆبونوه‌ی شهو هه‌موو خه‌لکه‌له‌ سه‌ر چوارلای دونیاوه‌ که
 دین بۆ دیده‌نی کردنی گه‌لیک سودبه‌خشه، ته‌نانه‌ت هیچ کۆبونوه‌یه‌کی
 سه‌رده‌م به‌و جوژه‌ سودبه‌خش نیه.

ههروه‌ها کرداره‌کانی هه‌ج چهند سودیکی ئایینی تێدایه، حاجی دیاره‌ی دوره‌په‌ریزی له‌هۆکاره‌کانی دنیا وستی پێوه دیاره، له‌خودا نزیک ده‌بێته‌وه و خۆی له‌و شتانه ده‌پاریزی که‌خودا نه‌ی لی کردوون! به‌پۆشاکێکی تاییه‌تی کفن ئاساره له‌خودا ده‌پاریته‌وه، به‌جۆریک که‌زیاتر له‌هه‌لسوکه‌وتی هه‌شرو نه‌شری رۆژی قیامه‌ت ده‌کا! دانیایی و دل ئارامی بۆ په‌یدا ده‌بی، خێرو بیری دنیاو قیامه‌تی ده‌ست ده‌که‌وی.. سه‌عیدی کوری جوبه‌یر فەرمووێتی: که‌سێ بێته‌ خزمه‌ت ته‌م مالی خودایه‌و داوای شتیکی دنیاویی یان قیامه‌تی لی بکا ده‌ستی ده‌که‌وی!

له‌راستی‌دا کاتو سه‌رده‌می هه‌ج کردن نه‌گه‌ر وه‌کوو پێویست نه‌نجام به‌دی-جگه له‌پاککردنه‌وی دلو «هه‌رونو گوناو شته‌وه‌و رزگار یه‌وون له‌تاوان-سودو قازانجی تریشی هه‌ن؛ چونکه هه‌ج کۆله‌که‌یه‌کی پته‌وه بۆ ئیسلامو هۆکاریکی فره‌مه‌زنه‌ بۆته‌وه‌کردنی په‌یوه‌ندی ئیوان موسوڵمانانو به‌هێزکردنو گه‌شه‌پێدانی براهه‌تی ئیوان موسوڵمانان، وه‌کوو له‌شوئینیکی تردا ده‌فهرموێ: ﴿انما المؤمنون اخوة﴾ الحجرات/ ۱۰. هه‌روه‌کوو هۆکاریکی گه‌لی گرنگه بۆ مه‌شتوماڵ کردنی گیانی ئایینی و به‌هێزکردنی هه‌ستی هاریکاری ئیوان موسوڵمانان به‌گه‌شتی؛ چ حکومه‌ته‌کانیان چ نه‌ته‌وه‌و گه‌له‌کانیان، له‌هه‌موو سووچو قوژینی سه‌رزه‌ویدا له‌هه‌موو بواره‌کانی ئابوری و کۆمه‌لایه‌تی و رامیاری و زانستی و.....هتد.

﴿ذلک﴾ نه‌و ریزی‌دانه به‌که‌عبه‌و مانگه‌کانی حه‌رامو کوشتی و دیاری نیشانه‌کراو بۆ کابه‌و دا‌بین‌کردنی ته‌منو ئاسایش له‌ناوچه‌ی به‌ستی که‌عبه‌داو له‌روژگاری مانگه‌کانی که‌شه‌ریان تێدا قه‌ده‌غیه، هه‌موویان سوودبه‌خشن بۆ ئاده‌میزادو به‌رژه‌وه‌ندی‌یان تییاندا دا‌بین‌ده‌کری ﴿لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ بۆ ته‌وه‌ی سه‌رنج به‌ده‌ن تێبه‌کرنو یزانن که‌خودا زانیه، هه‌رچی له‌ته‌سه‌رنو زه‌وی هیه‌ به‌روه‌ردگار ئاگای لی‌ده‌تی و ده‌زانێ به‌رژه‌وه‌ندی‌یان له‌چی‌دایه ﴿وَإِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ هه‌روه‌ها بۆته‌وه‌ی تی‌یگه‌ن که‌په‌روه‌ردگار زاناو ئاگاداره به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌که‌داو هیه‌ج شتیکی لی گوم ناییت!

یېگومان هیچ گەلە نەتەو ەبەك لەكۆزە نوێدا نەیاتوانیوە نەمزە
ناسایش بەبەردەوامی بۆ ولاتێك لەولاتان دابین بکەن و نەهێلن بپرای
كوشتو كوشتاری تێدا روویدا!!

بەلێ: ئەو ریزلێنانە کە عەبەو دانانی بەستو یاساغ کردنی شەرو
كوشتو كوشتار تێیدا و ەروەها یاساغ کردنی شەڕ لە دەقەری دەورووبەری
لەچەند مانگیکی دیاریکراودا، بۆ ئەو ەبە: کە ئادەمیزادان بزانی کەخودا
سروشتی ئادەمیزاد دەزانی و ناگای لە پێویستیاتی دڵو دەروونیان ەبە،
دەزانی گیانیان بۆچی ەوتاف دەکێشی! بۆ ئەو ەبە کە ئادەمیزاد بزانی
کەخودا بۆ ە شەریعەتو یاسا دادەنێ تا پێویستی سروشتی بەندەکانی دابین
بکری، بۆ بەبەرەو ە ەاتنی ەمزە ئارەزووی ئەوانە!! جا ە ە کاتی دلی
ئادەمیزادان ەستیای بەرە ەتو کاردرستی پەروەردگار کر. لەدانانی
یاساو نێظامدا، زانیای کە گونجانی تەناسوقیکی گرنگ ەبە لەنێوان ئەو
یاساو نێظامو سروشتی ئەواندا، ئەو کاتە بزانی روون دەبێتەو کەخودا
زانو ناگادار بەسەر ەموو نەینی و شاراوو ئاشکرایەکی ئاسمانەکانو
زەویاو هیچ شتیکی لیگوم نابێ!

ترساندن لەسزای خوداو ەلانی ئادەمیزاد بۆ چاکەکردن

اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٨﴾ مَا عَلَى
الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٩٩﴾ قُلْ
لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ
فَاتَّقُوا اللَّهَ يَتَأُولَى الْأَلْبَسَ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾

لە ئایەتەکانی پێشوویدا پەروەردگار ئادەمیزادانی ترساند لەو ە کە
سنووبەزینی لە چوار شتدا بکەن، بەو ە کە فراوانی و گشتی بەتە زانستی
پەروەردگاری راگمیانلو ئەو ە روونکردەو کەخودا ەموو شتیکی دەزانی و
هیچ شتیکی لی ەون نابێ، ئەبجار لە ئایەتەکانی داهاوویدا خەلکی ەوشیار

دہ کاتہوہ کہ سزای سہرپیچیکر دہ داو ہہ موو کارو فرمانیک بہ دہستی
خوہستی، پیغہ مبہر ﴿تَنہا را گہ یاندنی لہ سہرہ و ہیدایہ تو تہ و فیکو
پاداش دانہوہ تایبہ تہ بہ ذاتی پەرہ ردگارہ و کہسی تر مافی نہوہی نیہ!
حیکمہ تو عہدالہ تیش داخوازی تہوہن، کہ جوداوازی نیوان پاکو پیس، چاکو
خراب بکری! بؤیہ فرمووی: ﴿اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ دُنیا بزو
بزائن کہ خودا تۆلمو سزادانہوہی سہختو ہمیشو توندہ، بزائن خودا ہیچ
شتیکی لی گوم نابی، ہمرکہ سیچک لہ خودا یاخی بی سزای بہ نیشی
دہ دریتہوہ ﴿وَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ بزائن کہ خودا لیخو شبوو بہ بہ زہیی بہ
بؤ تہو کہ ساندی بہ کردارو گوفتاری چاک دلو دہروونی خوین پاک دہ کہنہوہ،
بروای بتہویان ہدیہو تہنہا خودا دہ پەرستن، تہو تاوانانہی پیش
موسولمانبوونیان تہ نجامیان داوہ ہیچ لیپرسینہوہیہ کیان لہ سہر نیہ،
ہمروہا تہو تاوانانہی کہ بہ نہزانی تہ نجامیان داوہ بہ مہرجیک خیرا تۆیہ
بکہنو پہ شیمان بینہوہ خودا لییان خوش دہبی، ہمروہا خودا لہ سہر تاوانی
بجووک سزایان نادا بہ مہرجیک خوین لہ تاوانکردنی گہورہ پیارین، بہ لکوو
تاوانہ بجکولانہ کانیان دادہ پۆشیو لہ ناو کردارہ چاکہ کانیان دا دہ تۆنہوہ!
وہ کوو چۆن پیسایی کہم لہ ناو ناوی زۆردا نمودی نیہو دہ پوکیتہوہ،
سہریاری تہوہش خودا رہ حمدتو رہ زامہندی خوئی دہ کاتہ سہریارو پارسہنگ.
نایہ تہ کہ تہوہ دہ گہینئی: کہ تیمازو باوہر پتویستی بہ خہوفو رہ جا
ہدیہ، ترسان لہ سزادانو ہومیدی رہ حمدتو رہ زامہندی دہبی پیکہوہ بن،
دہبی پروامان وا بی کہ پەرہ ردگار تیمہی بہبی ہودہ دروست نہ کردوہ،
بہ لکوو لیپرسینہوہ ہدیہو سزای سہرپیچیکرو پاداشتی فرمانبردار
دہ دریتہوہ!

لہ نایہ تہ کہ دا سزاو عیقابی پیش لیخو شبوونو رہ حمدت خستوہ تا
نامازہ بی بؤ تہوہی کہ لایہنی رہ حمدتو لیخو شبوونی زالہ بہ سہر سزاو
عیقابی دا، چونکہ رہ حمدتی خودا پیش رقو غزہبی کہوتوہوہ وہ کوو لہ
حدیدپدا چہ سپاوہ کہ پیغہ مبہر فرموویہتی: ﴿إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي﴾

ہدروہا وہ کوو لہ شونیکہ تری قورتانزا دہ فرموی: ﴿ويعفو عن
کثیر﴾ المائدہ/۱۵.

پدروہ ردگار لہ تايہ تہ کددا دوا وشہی (عقاب) دوو وہ صفی ہیناون
(غفور، رحیم - لیبور دوو بدزہیی) تیمامی رازی دہ فرموی: تہ مہ
وردہ کاری بہ کی گرنگی تیدایہ، تہ ویش تہ وہیہ: کہ سہرہ تہی دروست کردنو
بہ دیہ پٹنان لہ بر رہمت بووہ وا دیارہ کوتاییش لہ سہر رہمتو بدزہیی
دہی!

تہ مجار بہر پر سیارہ تی پیغہ مہر [] دیاری دہ کاو دہ فرموی: ﴿مَا
عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ﴾ پیغہ مہر [] جگہ لہ پیرا گہ یاندن بہ ولادہ ہیچی
تری لہ تہ ستودا نیہ، تہو ناتوانی بہ توپزی خہ لک پختہ سہر ریگای
ہیدایہ تو توفیق یان بدا بۆ تیمان ہینان، تہوی تہرکی سہر شانی پیغہ مہرہ
تہنہا پیرا گہ یاندنو ناموز گاری کردنہ، پیغہ مہر [] ناتوانی ناگاداری بہ سہر
ہممو کردار یکدا کہ موک لہ فہ کان تہ نجامی دہ دہن، ناگای لہ نہینیو
پہ نامہ کی خہ لک نیہ، بۆیہ ناتوانی حیسابو لی کو لینوہ لہ گہل نادہ میزادان
بکاو سزاو پاداش لہ سہر کردارو گرفتاران دیاری بکا.

﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ﴾ خودا زاناو ناگادارہ بہ سہر
ہممو شتی کدا، تہو شتانی ناشکرایان دہ کمن تہوانی دہ یانشارنہو، خودا
دہ یانزانیو ہیچی لی گوم نابی، تہو شیاری حیساب لہ گہل کردنی
نادہ میزادانو لی کو لینوہ یان لہ گہل دہ کاو سزاو پاداش یان بۆ دہ ستیشان
دہ کا! وہ کوو لہ شونیکہ تردا پدروہ ردگار بہ پیغہ مہر دہ فرموی: ﴿فَاتَّعَا
عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ﴾ ہرعد/۴۰.

تہ مجار پدروہ ردگار دوو حقیقتی دژ بہ یہک دہ چہ سپینی کہ
ہمریہ کدیان سزاو پاداشی تایہتی خوی ہیدہ، تہوانہش حقیقتی پیسو
حقیقتی پاکییہ! فرموی ﴿قُلْ﴾ تہی پیغہ مہر بہ ہممو نادہ میزادیک
رابگیدنہ کہ ﴿لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ﴾ ہرگیز پیسو پاک چوون یہک
نین، کرداری باشو خراب وہ کوو یہک حسابیان بۆ ناگری. زیان بہ خشو
تہ فہیری رہوان

سوودبەخش نابین بە یەك، حەلالو حەرام، سەمەكارو دادپەرور، زاناو نەزان، چاكنو خراپ، موسولمانو كافر.....هتە. چووژێك نین، هەریەكەیان پاداشتو سزای تاییەتی خۆی هەیه! حیکمەتو دادپەرورەش نیه كە یەكسانی بخرێتە نێوان چاكنو خراپەو وەكوو لەتاییەتیکی تردا، دەفرموی: ﴿أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ، أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ﴾ ص/ ۲۸.

ئە ی پێغه مەبر پێیان بڵی: بە هیچ شێوەیەك پیسو پاك یەكسان نین ﴿وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ﴾ با زۆری پیسی یەكە سەرسامت بكاو سەرنجت رابكێشی! شتی پیس زۆرو هەمە جۆرە:

پیسی خەلك، پیسی ناژاوەگیرانو قێلبازان، پیسی مالو دارایی حەرام، پیسی ریبو بەرتیلو خیانهتكاران، لە بەرامبەر كەمی پاکی دا. كەمی راستان، كەمی چاكنو خۆراگران!! كەمێك حەلال وەكوو معاشی دادوهری دادپەرور، قازانجی بازرگانی راستگۆ دەستپاك باشترە لەمالی حەرامی زۆر وەكوو بەرتیلو ریبو دەستبەزین لەم روووە كە تەرازوی باشو خراپ ناكامەكەیانە، خۆراكی كەم بەسود باشترە لەخۆراكی خراپو تێكچوو بازویش بێ، كالا ی باش باكەمیش بێ لەكالا ی خراپ زۆر باشترە، هەروەها تاقو كۆمەڵیكی باش لەئادەمیزادان زۆر باشترە لەكۆمەڵانی خراپو ناژاوەگیر. كۆمەڵی موسولمانی كەم ناژاو خۆراگو خاوەن بیرەباوەر، زۆر جار وادەبێ سوپایەكی زۆر بێ شوماری ترسۆكوو بێ پروا تێك دەشكێنی!! بەلكوو وا دەبێ چەند كەسیكی خاوەن ناوێزو زیرەكوو دانا كاری وا نەنجام دەدەن، كۆمەڵانیكی زۆر بێ شومار پێیان نەنجام نادری، زانیەكی داناو لێزان هەزاران نەزانو كەم عەقل دەكاتە خزمەتچی خۆی!

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ خۆتان لە سەربێچیکردنی فەرمانەکانی خودا بیاریزن ئە ی هۆشمندان! مەهێلن شەیتان بەسەرتاندا زال ببێ، زۆری تەهلی بەتالو ناژاوەگیران، زۆری مالی حەرامو دارو دەستە ی لە رێ دەرجووان هەلتان نەخەلتێنی. چونكە هۆشمند نەو

کہ سہیدہ پند و ہرگری تو تیگاو بیریکاتوہ، لہسزای خودا بترستی، بہ لکوو
ٹیوہ ہم تہقواو خویاریزیہ رزگارتان بیی، ریگای سہر فزازیو سہر کہوتنو
بہ ختموہری بگرہ ہر، خیر و خوشی دونیاو قیامت دہستہ ہر بکن۔

بہ تاییہ تی بانگموازیہ کہی ناراستہی ہوشمندان کرد چونکہ نہوان
خاوہن عدقلو فامن، دہزائن: ناکام بہچی دہگاو بہ تیغکریزو بیر کردنہوہ
ناکامی باش بہدست دینن، بہلام نہزانو گیلو نہقاو کہودہ نہکان ہیج
ناموزگاریدک کاریان تی ناکاو بہ ہیج شتیگ حالی نابن، بویہ خیطابہ کہ
ناراستہی خاوہن عدقلو فامہکان کرا!!

شتیک نیگای پی نہ ہاتبی زوری لی مہک لندہوہ

ہر سیاری قیلا مہکھن

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تَسْـَٔلُوْا عَنْ اَشْيَآءٍ اِنْ تُبَدَّلَ لَكُمْ تَشَوْكُمْ وَاِنْ
تَسْـَٔلُوْا عَنْهَا جِئْنَ يُنْزِلُ الْقُرْءَانُ تُبَدَّلَ لَكُمْ عَفَا اللّٰهُ عَنْهَا وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ

حَلِيْمٌ ﴿۱۶۱﴾ قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّنْ قَبْلِكَ ثُمَّ اَصْبَحُوا بِهَا كٰفِرِيْنَ ﴿۱۶۲﴾

باش نہوہی پەروردگار نہوہی راگیانند کہنمرکی سہر شانی
پیغہ مہر ۱۶۱ تہنہا راگیانند نہوہی سہر شانی پی راگیہندراوانیش
نہ نجامدانی نہر کہ کاندو پابند بوونہ بہ فرمانو نہوہی سہکانی
پەروردگار نہوہی بہس، نہک ہر سیاریو لی کولین نہوہی نابہجی بکن! زور
گونجاو جوی خوی بوو کہ بی پیچو پمنا نہوہی لہ نادہ میزادان بکا؛ کہ
ہر سیار لہو شتانہ نہکھن کہ پیویست بہ ہر سیار کردن نہکا، بو نہوہی نہو
ہر سیار کردنہ نہ بیستہ ہوی لہسہر پیویست بوونی نہرکی قورسو لہ توانادا
نہ بوو نہرموی: ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوا لَا تَسْـَٔلُوْا عَنْ اَشْيَآءٍ اِنْ تُبَدَّلَ لَكُمْ
تَشَوْكُمْ﴾ نہی نہو کہسانہی تیماتان بہ خوداو پیغہ مہر کہی ہیئاو! ۱
ہر سیار لہشتی غیبیو پنامہکیو نہو شتانہی ہر سیار کردن لییان بیہودہیہ
مہکھن، ہر وہا ہر سیار لہ کارویاری نایینیو وردو نہینی مہکھن، لہو شتانہ

مه کۆلنهوه که قورتان باسی نه کردوونو نیگای پی نه هاتوو! نه وه کوو ئه رکێ سهرشانی ئیوه و باقی موسولمانانیش قورسیو پرسیارکردنو لیکۆلینهوه که تان بیته هوی قورسکردنی باری سهرشاتانو، نه مجار نه توانن نه نجامی بدهنو بیته نه هامه تی و خراپه بوتانو په شیمانی بدهست بینن. ﴿وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبْدَ لَكُمْ﴾ نه گهر پرسیار لهو شتانه بکهمن که نیگای ئاسمانی لێیان بیدهنگ بووه، یان پرسیار لهشتی زۆر وردو په نامه کی و په ی پی نه براو، یان پرسیار له باره ی ئه رکێ قورسو له توانادا نه بوو بکهمن لهو کاتانه دا که نیگا دیته خواری په روه دگار له سهر زویانی پیغه مبه ره که ی ئاشکرای بکاو بیکاته ئه رکێ سهرشاتانو ئه و کاته نه توانن نه نجامی بدهنو بیته هوی چاره ره شیتان!!

نیبنو که ئیر ده لی: واته: له خۆتانه وه پرسیار قوت مه که نه وه، چونکه له وانیه به هوی پرسیار کردنی ئیوه وه ئه رکه کان قورس بکړین، یان ماوه که یان تهنگ بکړته وه. نیامی موسلیم له عامیری کورپی سه عده وه له باوکییه وه «هگیریتمو» ده فهرمو: خراپترین و تاوانبارترین موسولمان که سیکه پرسیار له شتی بکا که حهرام نه بوو پی به هوی پرسیاره که ی ئه وه وه حهرام بی. به لام نه گهر نایه تیکی (موجه لی) قورتانی هاته پیش چاو، پرسیار بکه ی له روون کردنه وه ی ئه وه قهیناکا.

هر نیامی موسلیم له موغیره ی کورپی شو عبه وه له پیغه مبه ره وه ده گیریتمو که پیغه مبه ره ﷺ فهرموستی: (إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عَقُوقَ الْأَمْهَاتِ وَوَادَ الْبَنَاتِ، وَمَنْعًا وَهَاتٍ، وَكَرَّهَ لَكُمْ ثَلَاثَ: قَبِيلٍ وَقَالَ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ وَاضَاعَةُ الْمَالِ).

هر نیامی موسلیم ئه م هه دیته ی به شتوازیکی تر گیراوه تده، زوریه ی زانایانی نیسلام ده لێن: مه به ست به (کثرة السؤال) پرسیارکردنی بی رینگاو جینگایه، که کابرا له خۆیه وه پرسیار قوت بکاته وه له باسو روداودا نه گهرو فهره ضیات دروست بکا، بیکومان سه لقه ی صالح ئه م جوړه قوول بوونه وه پرسیاره ناله بارانه یان به لاوه په سه ند نه بوو به نابه جییان داناون!!

نهمه نهمه ده گيميني که پرسيار کردن بۆ روونکردنهمه وي حوکمی
 موجهلو مانای ناشکرای لمقورتاندا ره وایه، وه کوو پرسيار کردنو داواکردنی
 روونکردنهمه وي تیرو تهسل دهر باره ی حرام پوونی عه رق لپاش
 هاتنه خواره وي نایمه ته کدی سوره تی به قهره. به لام پرسيار کردن له شتيک که
 سوود به خش نه بی، یان پرسيار کردن دهر باره ی حوکمی مه سه له یه ک که حرام
 نه کرابی، یان نه کراو به ترک به سمر شانی موسولمانانهمه، یان نهمه شته
 وانیه پرسيار لی بکری، پتويست نیه پرسياری تیدا بکری، یان پرسيار
 کردنه که ترک قورسایي ده خاتنه سمر موسولمانان، نهمه نهمه جوړه
 پرسيار کردنانه حرامن ﴿عفا الله عنها﴾ پهره ردگار بری شت هیده
 چا پویشی لی کردوه لمقورتاندا باسی نه کردوه لی بیده نگ بووه، تیوه ش
 لی بیده نگ بن ﴿والله غفور رحيم﴾ پهره ردگار لی خوشبووه بۆ نهمه
 که سانه ی به هله پرسياری نابه جی یان کردوه و دوا یی په شیمان بوونهمه،
 تویه یان کردوه. که کیمو له سمر خویه په له له سزاد اتان ناکا له سمر نهمه
 سهریچی و هه لانه ی کردو و تانن!!

داره قوطني و هی تریش فرموده یه کیان له نهمه شه علم به ی خوشه نی
 (جرثوم بن ناشر) ره زای خوی لی سی گپراوه نهمه ده لی: پیغه مبهر ﴿﴾
 فرمودی: (إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ فَرَاغَ فَلَا تُضَيِّعُوهَا، وَحَدَّ حُدُودَهَا فَلَا تُعَدِّدُوهَا، وَحَرَّمَ
 أَشْيَاءَ فَلَا تَنْهَكُوهَا، وَسَكَتَ عَنْ أَشْيَاءَ رَحِمَهُ لَكُمْ غَيْرُ نَسِيَانٍ، فَلَا تُبْحَثُوا
 عَنْهَا) ^۴.

پهره رگار چمند فرزیکی له سمر تیوه فرز کردوه ناگاتان لییان بی و
 پاش گوتیان مه خن! چمند سنوریکي داناون تیوه سنور به زنی مه کن چمند
 شتيکی حرام کردوه به که متمرخه می سیر یان مه کن همتکی نهمه حورمه ته

^۴ سهری ته خریجی نهم فرموده یه بکه له (رياض الصالحين ص ۵۳۶ -
 تحقیقی عبدالعزیز بن رباح و هاو ه لانی.

مەكەن! لە هەندێ شت بێدەنگ بوو، رەحمی بەتێو کردوو، نەك لەبیری چوو، كەوابی لێكۆلینەویان تیدا مەكەن و تییاندا قوول مەبنەو.

ئەمجار پەرورەگار حالو وەزعی بری گەلو نەتەوێ رابوردوی وەكوو گەلی صالح پیغه مەبر باس دەکا ئەو گەلو نەتەوێ یە پرسیاریان کرد دەربارە ی چەند مەسەلەیدەك كە حوكمەكەیان پێ راگەیندرا نیتر پاشگوێیان خستن دەفرموو: ﴿قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ﴾ بێگومان ئەم پرسیارە نابەجێیانە هەر نیشی گەلو نەتەوێ تۆ نیە ئە ی پیغه مەبر!! ئەو جۆرە پرسیارە قەدەغانە پێش تێو گەلو نەتەوێ تریش کردویان. كە حوكمەكەیان پێ راگەیندرا ئەمجار برویان پێ نەكردو پاشگوێیان خستن ﴿فَأَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ﴾ نیتر پێی كافر بوون! واتە: كە پرسیارەكەیان کرد نیمەیش حوكمەكەمان بۆ روون كردنەو، بەلام سوودیان لێ وەرنەگرت، چونكە ئەوان پرسیار كردنەكەیان بۆ تێگەشتن و فێربوون نەبوو، بەلكوو بە مەبەستی گالتە پێ كردن و لا قرتی بوو دەیانویست ئەزبەتی پیغه مەبرەكەیان بدەن.

بوخاری و موسلیم لە ئەبوهوریرەو دەگیرنەو دەلی: ﴿مَأْنِيتُكُمْ عَنْهُ فَاجْتَنِبُوهُ، وَمَا أَمْرُكُمْ بِهِ فَاْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَثْرَةُ مَسَائِلِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ﴾.

واتە: ئەوێ نەهیم لێ کردوون خۆتانی لێ پاریزن. ئەوێ فرمانم پێ کردوون بەگوێرە ی توانا ئەنجامی بدەن، ئەوێ كە گەلو نەتەوێ كانی پێش ئەوێ بە فەتارە داو و زۆر پرسیار كردنیان بوو؛ پرسیاری نابەجێ و دژایەتی كردنی پیغه مەبرەكەیان و بێگوێیی كردنیان بوو، هەر لەو ماناو مەفهومەدا ئیمامی ئەحمەد و موسلیم و نەسائی و تیبی نو ماجة فرموودە یەكی تر لە ئەبوهوریرەو دەگیرنەو: دەلی: پیغه مەبرەكە فرموو: ﴿ذَرُونِي مَا تَرَكْتُ لَكُمْ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بَكْرَةً سَوَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَدَعُوهُ﴾.

نَهْو نَازِه لَانَهی نَه فَاَمِه کَانَ لَهُ خَوَّيَان حَهْرَام کَرْدَبُو
 مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَآكَثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۱۰۳﴾ وَإِذَا
 قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا
 عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلَوْ كَانُوا عَابَادًا لَهُمْ لَآ يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿۱۰۴﴾

جا وه کوو چون پروهردگار نهی کردوهو ناده میزادانی مهنع کردوه له
 پرسیار کردنو لیکولینموه لهو شتانهی که پیوست نیه لیکولینموه یان تیدا
 بکری، هر بدو جوړهش مهنعی کردوه که له خووه بری شت له سر خویان
 پیوست بکن. لهم روانگموه گومرایی ناده میزادانی سردهمی نهقامی
 دهست نشان دهکا، لهو شتانهدا که له سر خویان حرام کردبوو، بهی نهوی
 که ره زامندی خودای له سر بی، نهوی راگیانند که نهو کاره،
 لاسایی کردنه ویدو بدتالو پیچوانندی زانستو ناینه، ده فرموی: ﴿مَا جَعَلَ
 اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ﴾. (بحیره) نهو خوشترهیه که
 گوچکهی «قلیشینموه کاتیک که پینج سکه دهکاو ناخره که یان میینه
 ده بی، تیتر نهو وشتره گوشتو شیری له سر نافرته تان قهدهغه ده بوو، نه گهر
 ناخره سکی تیترنه بوو نهو سرده بریو گوشته کهی ده خوری له لایمن
 پیاوونافرتهوه.

(سائبة) وشتریکه سرده خهس ده کراو نه زرده کرا بق بته گانیان له کوئی
 بلوه راپه ناره زروی خوی بوو، یاری لی نه ده ترا. کولکه کهی نه ده بره راپهوه،
 شیره کهی بق میوان نه بوايه نه ده دوشرا!
 (وصية) خوشتریکه ده سکه بکا دوانکه دوانکه، یان سر حدوت سکه
 بکا دوانکه دوانکه، جا که له جاری حدوتهدا یان دهیمدا نیرو میی ببن

نیرہ کہ سدر نابرن لہ بمر خاتری می یہ کہ، شیر دایکہ کہشیان نہ دہو شافرت
بیخونہو تایبہ تبو بہیاوان!

(حام) وشترہ نیریک کہ لہ پشتی نمو، لای خاوندہ کی ہجار پیری بی
دوہرز می ینمی لی چاک کرابی. نیر نمو خوشترہ باری لی نہ دہنراو لہ ہیچ
پاوانیک نہ دہ گپرندر ایہو، لہ کوئی حمزی لی یوایہ لہوی دہ لہوہرا.

واتہ: پمروہر دگار ہمرگیزاو ہمرگیز یاساو شریعتی حرام بونی
(بہ حیرہ و سانیہ و و صیلہ و حامی) دانہ نازہ ﴿وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَقْتُلُونَ
عَلَىٰ اللَّهِ الْكَذِبَ﴾ بہ لکوو خد لکانی سمر دہ می نہ قامی بہ حرام کردنی
بمروہو گوشتی نمو جوہ نازہ لانہ درو بہ دہم خودا و ہلدہ بہستن.

چونکہ بز خویان یاساو دابو نمریتیان دادہ نازو پال خودایان دہ دانو
دہیانگوت: نہ مہ خودا وای داناوہ ﴿وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾ زورہ یان عدقلیان
بہو ناشکی کہ نمو ہلدہ بہستن لہ سمر خودا بی عدقلو ہوشیہ، کوفرو
بتپہرستیہ، خودا رازی نیہ بہندہ کانی کافر ببزو فرمان بہ کافر بوون ناکا.

وہ کوو دہ لئین: یہ کم کہس نہم شتانہی حرام کردو بتپہرستی بز
عہر بہ کان داہینا: عہمری کوری لوحی خوزاعی بوو، نہوہو نایینی
نیبراہیمی تیکدا (بو حیرہ و سانیہ و حامی) داہینا.

بوخاری فمرمودہ یہ کی عانیشہ دہ گیریتہو دہ لئین: پیغہ مبہر ﴿وَلَا
فَرَمَوِي: (رَايْتُ جَهَنَّمَ يَحْطِمُ بَعْضُهَا بَعْضًا، رَاَيْتُ عَمْرًا يَجْرُ قَصْبُهُ - اَمْعَاءُ -
وہو اول من سَيَّبَ السَّوَابِ).

طہ بیری لہ نہوہو ہیرہو دہ گیریتہو دہ لئین: بیستم پیغہ مبہر ﴿وَلَا
تہکتہ می کوری جہونی گوت: نہی تہکتہم! (عہمری کوری لوحی کوری
قومہ عہی کوری خیندیف) ام بینی ریخولہی خوی رادہ کیشان لہ ناو ناگردا:
کہسم نہیننیو ہیندہی نمو لہ تو بکاو ہیندہی تو لہو بکا! تہکتہم وتی:
نہی پیغہ مبہری خودا ﴿وَلَا تَرَسْمُ هِدْيَہِ نمو لیچوونہ مان زیانم پی بگیہ نہی،

پیغمبر ﷺ فرمودی: نه خیر زیانم پی ناگمیهنی، تو موسولمانی و نهو کافره، نهو یه کهم کهس بوو تسایینی نيسماعیلی تیکندا یاسای (بو حهیره و سانیبهو حام) ای داهیتنا.^۱

نهو نهفامانه نهو نهده لهسر دابو نه ریتی خویان سورن!
 ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ﴾ نه گهر بهو موشریکانه بگوتری: واز لهو دابو نه ریتنه پوکاوانه بینن، وهرن موسولمان بینو به گویره قورئان هه لئسو کهوت بکمن، نه حکامی نهو کتیبه نیردراوه جی به جی بکمن، که هه موو حو کمیکسی به به لگهی به هیزه وه پشتگیری ده کری، وهرن گوئی له ناموزگاری پیغمبر ﷺ بگرن که راگه نه ری قورئانهو حو کهمه موجه له کانی شی ده کاته وه، له وه لامدا ﴿قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا﴾ ده لئین: نهو هه مان به سه که له باوکتو باپیرانمانه وه بۆمان ما وه ته وه، نهوان بۆ نئیمه پیشه و او ماموستانو نئیمه شوئین که و تویی نهوانین. نئیر پهروه دگار قسه کانیا ن رت ده کاته وه وه ده فرموی: ﴿أُولَٰئِكَ كَانَ أَوْلَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ﴾ بۆچی نازانن که باوکتو باپیران هیهچ له شریعتو یاسایان نه زانیوه وه هر گیز نازانن ریگهی راستو خیر له کوئیه، قهت بهرزه وه هندی دینو دونیا یان نه زانیوه!!

به لکوو نهوان له گومرایی و قوره لیتهی بتیهرستی دا، له ناو گیزاوی بیروبا وه پری پروپوچ دا نوغزو بوون، نهوانه به ناره زه هه واته شریعت بۆ خویان داده تین، نهو هه تا یاسای کچ زینده به چال کردن، عه ره قوارنده وه، ستم کردن له نافرته و هه تیو، تاوان کردنی گهروه وه هه مه جور هه لگیر ساندنی شهرو شوپ به بی هزی رهوا، خوشکردنی ناگری دوژمنایه تی..... هه تده، په پیره و یان کردوه وه ده یکهمن.

نهه نایه ته هه ره شهیه کی توندو سامنا که بسو نهو که سانهی که لاسایی کوئیرانه ده که مندو به بی تیغ کرینو ورد بوونده شوئین خه لکی تر ده که من، وه کوو له نایه تیکی تر دا = فرموی: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ، قَالُوا بَلْ

تَتَّبِعْ مَا الْفَيْئَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا، أَوْ لَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿البقرة/ ۱۷۰﴾

بە ئۆی عەرەبە موشریکەکان پێیان وابوو: ئەوان لەسەر ئایینی ئیبراھیم،
کە لە خوداوە هێناویەتی! ئەوان هەرگیز ئینکاری هەبوونی خودایان
نەکردوو، بە لکۆو دانیان بە هەبوونی خودادا دەنا، برۆیان وابوو کە خودا
خاوەن دەسەلاتەو بە دەسەلاتی خۆی بوونەوەر هەڵدەسوێنی، بەلام وێرایی
ئەوێش بۆ خۆیان شەریعتی یاسایان بۆ خۆیان دادەناو پاشانیش پێیان وابوو:
وایان دادەنا کە ئەو شەریعتی خۆدایە، واتە: بە دەم خوداوە درۆیان
هەڵدەبەستن، بە مەش بوون بە کافرو بۆ برۆا، ئیتر هەر لەم روانگەرە
لە هەموو شوێنێکدا هەر کۆمەڵ نەنجوومەتیک یاسا بۆ خۆیان دابنێن
پێیان وابوو یان پێیان وائەبێ کە ئەو شەریعتی خۆدایە بە نەقامو کافر
حسب دەکرێن دەچنە ریزی کافرەکانی سەر دەمی نەقامی دەو!، چونکە
شەریعتی خودا ئەوێە: کە لەقورتاندا دیاری کراوە. ئەوێە کە
پێغەمبەر رۆنی کردۆتەو، شەریعتە کە هیچ تەو غوبارێکی بەسەرەو
نیه، پێوستی بەو نیه کەس لەخۆیەو شتی بەناوەو هەلبەستێو نەمجار
پێی وابوو کە لە خوداوە!

بۆیە پەرورەدگار هەموو ئەوانەو ئەو ئیدیعیە دەکەن بە کافرو خوانەناس
دروشمەداریان دەکا، ئەمجار دەیانخاتە ریزی نەقامو بۆ عەقڵەکانەو، چونکە
ئەگەر هۆشیان هەبواوە شتیان بە دەم خوداوە هەل نەدەبەست، ئەگەر فامیان
بکەداوە پێیان وائەدەبوو کە ئەم درۆو هەلبەستیان بۆ بەسەر دەچێ!

ماوە ئەو ئەو بزانین کە مانای ئیستینکاری ئایەتە کە ﴿أَوْ لَوْ كَانَ
آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ﴾ ئەو نیه، کە ئەگەر باوکۆ باپیریان
شتیکیان بزانیاوە دروستو رەوا دەبوو بۆ ئەوانە کە شوێنیان بکەوتنایەو
وازیان لەقورتانۆ روونکردنەو پێغەمبەر بەیتایە...

بە لکۆو ئایەتە کە بۆ تەقریری واقعی ئەوانو واقعی باوکۆ باپیریانە
کە پێش ئەوانە باوکۆ باپیریانیشیان شوێن ئەو دابو نەیتە دەکەوتن کە

لەو پێش لە باوەکو باپیرانیانەو بۆیان مابوووە، یان شوێن ئەو یاسایە دەکەوتن کە خۆیان بۆ خۆیان دادەنا!

نیستەنکارە کە ئەو دەگەیەنێ کە نابێ بە هیچ جۆرێک کەس پەنا بۆ ئەو بەدری شەریعت بۆخۆی دانی، شوێن شەریعت و یاسای دابنراوی باوەکو باپیرانی بکەوێ، لە کاتی کەدا کە شەریعتی خودا لەبەردەستدا بێو پیغەمبەر رایگەیانندی و رونی کردییتەو.

دوای فەرمان بە چاکەو نەهێ **لە** خراپە هەموو شتێک

بەدەست خوایە

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا عَلٰىكُمْ اَنْفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مِّنْ ضَلٰٓءٍ اِذَا اَهْتَدَيْتُمْ

اِلَى الْاَلٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيَنْبِئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٥﴾

جا کە لە روونکردنەوی حالو چۆنیەتی کافرەکان بووەوە، قسەو هەلۆستیانێ دەستنیشان کردن، ئەمجار هاتەسەر حالو چۆنیەتی موسوڵمانانو سیمو دروشمیان دیاری دەکا، ئەمرکی سەرشانیان روون دەکاتەو، هەلۆستیان بەرامبەر خودا ئەناسان و بیرو بۆچوونیان بۆ دیاری دەکا، رووبەرۆی حسابو پاداشو سزای خودایان دەکاتەو. بەتەرازوو و پیوەری یەزدانی کارو کردەو کانیان هەلەسەنگینێ.

ئینامی واحیدی لە ئیبنوعەبباسەو دەگیریتەو دەلی: پیغەمبەر **ﷺ** نامەێ نووسی بۆ خەلکی هەجر کە موندیری کۆری ساوی بەسەریانەو بوو، بانگەوازی دەکردن بۆ موسوڵمان بوون، پێی فرموو: بانگیان بکە بۆ ئیسلام، ئەگەر موسوڵمان نەبوون، با سەرانە بدەن، کاتی نامەێ پیغەمبەر **ﷺ** گەشتو بۆی خوێندەو، خەلکە کە هەمەجۆر بوو عەرەبو جولەکەو گارو صابینەو ناگەرستان تێدابوو، تێکرا هەموویان وتیان: سەرانە دەدەین و موسوڵمان نابین، پیغەمبەر **ﷺ** نامەێ بۆ موندیر نووسی! فرمووی: بە هیچ جۆرێک سەرانە لە عەرەبەکان قبوڵ مەکە، ئەوان یان دەبێ موسوڵمان ببن

یان ده بی شهریان له گهل بکریو به شمشیر بکوژین، به لام نه هلی کیتابو مه جووسه کان سهرانه یان لی وهریگره، جا که مونذیر نامه که ی پیغه ممبری **﴿﴾** یخویندنمه وهره به کان موسولمان بوونو نه هلی کیتابو مه جووسه کانیش سهرانه یان دا، وهره به دوو پرووه کان وتیان: (محمد) سدیرو سه مهره یه، له لایه که وه پی ی وایه: که خودا ناردوویمتی بۆ نه وهی شهر له گهل هه موو کهس بکا تا موسولمان بین، سهرانه له نه هلی کیتاب نه بی له کهسی تر وهرنه گری، سدیرو نه وهی له موشریکه کانی هه جهری قبول کر له موشریکه کانی وهره بی وهرنه گرت، تیتر پهروه ردگار نه م نایه ته ی ناردو خوار ی که ده فرموی: **﴿﴾** یا **﴿﴾** اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا تَهی نه وکه سانه ی که پرواتان به خوداو پیغه ممبره که ی هیناوه **﴿﴾** عَلَیْکُمْ اَنفُسُکُمْ **﴿﴾** پاریزگاری نه فسی خوتان بکه نو خوتان له تاوانو سهر پیچی کردنی فرمانه کانی خودا پیارین، ههول به دن خوتان له خودا نزیک بکه نه وه، کر وهی چاک بکه ن، گوftarو کردارتان باش بی! خوتان له سزای خودا رزگار بکه ن. نه گهر تیوه بۆ خوتان خودا په رستو فرمان به ردارین، **﴿﴾** لَا یُضَرُّکُمْ مِّنْ ضَلٍّ اِذَا اهْتَدَیْتُمْ **﴿﴾** گو مرایی خه لکی تر زیانتان پی ناگه یه نی، نه گهر تیوه ریگای هیدایه تو راستی بگره به رو حه قخوازو به حق گه یشتووین گو مرایی که سانی تر نزیک بن لیان یا دوورین زیانتان پی ناگه یه نی! **﴿﴾** اِلَیَّ اِلٰهِ مَرْجِعُکُمْ جَمِیْعًا فِیْنِیْکُمْ مَّا کُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ **﴿﴾** هه ریولای خودایه گهرانه تان، هه مووتان ده گهرینه وه بۆ بهر قاپی یهزدان، نه و کاته هه والی کردارو گوftarان ده داتو پیتان ده لی: چیتان کردوه و چیتان گوته وه، هه که سته تان به گوته ی کرده وه کانی سزاو پاداشی ده درینه وه! چاکه به چاکو خراپه به خراپه!

پیوسته نه وه بزانی کهنه نایه ته نایته به لکه بۆ وازهینان له فرمان به چاکو نه هی کردن له خراپه، به لکوو نایه ته که راستی به ک روون ده کاته وه نه ویش نه وه یه: که کهس له باتی تاوانی یه کیکی تر سزا ندریت، نایه ته که بنه مای بهر به سیاریه تی ساده میزاد روون ده کاته وه وه کوو له شوینیکی تر دا

ده فمر مویت: ﴿كُلْ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةً﴾ المدثر/۳۸. ﴿وَلَا تَزِرْ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾ الانعام/۱۶۴.

به همر حال نایهته که داواده کا: که موسولمان بینای که سایهتی خوی بکا، ره وشتو نه خلاقی خوی جوان بکا، بیروباوهری خوی به هیز بکا، له کردنی هه موو خیرو چاکه یه کندها، بۆ خویاراستن له هه موو گونا هو تاوانیک پشت به خوی بیهستی و نیعتیمادی سهره کی له سهر خوی بی.

نایهته که نه وه ده گه یه نی: که موسولمان کۆمه لیکن جودان له خه لکی تر، له ناو خویان دا هاریکارو یه کگرتوون، بۆیه پهره ردگار پییان ده فمر موی: ئیوه بهرپر سیاری نه نفسی خوتانن، پاکی بکه نه وه، بهر پر سیاری کۆمه لی خوتانن ناگاداری بکه نو بیپاریزن، چ زیان به ئیوه ناگا که خه لکی تر گومرایی: به مهرجی ئیوه خوتان ریگای هیدایهت بگرن، ئیوه گه لو نه ته وه یه کی هاریکارن له ئیوه خوتان دا. هه ندیکتان وه لی و خوشه ویستی یه کترین، په یوه ندیتان به که سی تره وه نیه.

نایهته که بنه ما سهره کی یه کانی سروشتی گه لی موسولمان داده ریژی، شیوه ی په یوه ندییان به گه لانی تره وه دیاری ده کا! موسولمانان پارتو حیزی خودان، خه لکانی تر پارتی شهیتانو نه هریه نن، بۆیه له ئیوان موسولمانو ناموسولمان دا وه لانو هاریکاری نیه، نابیی بیی، چونکه له بیروباوهر دا هاو بهش نین، له هۆکارو نامانچ دا جیاوازن.

به لام نه مه مانای نه وه ناگه یه نی که موسولمانان واز له فرمان به چاکه وه نه هی له خراپه به یینن، گه لی موسولمان که یاسا و نیظامی یه زدانییان له سهر زه وی خویان چه سپاند، نه مجار ده بی بانگهوازی ناده میزاد بکه ن بۆ ئیسلام، هه ولئ هی دایهت دانو تیگه میاندنیان له ئیسلام بکه ن، هه ول به دن دادوهری له ناو کۆمه لدا سهقامگیر بکه ن، نایهته که نه رکی فرمان به چاکه وه نه هی له خراپه له کۆل کهس ناخا، به رهنگاری کردنی شهرو گومرایی و جهنگان دژی مله وران نه رکی هه میشه یی موسولمانانه، گومرترین مله ور نه وه که سه یه که ده ستر ریژی ده کاته سهر ده سه لاتی خودا و لاسایی خودا ده کاته وه، خه لکی ده کاته بهنده ی شه ریعت و یاسایه ک که شه ریعتی خودانیه.

خاوه نه کانی سونه من (اصحاب الممن) ده گیر نه وه ده لئین: حه زره تی
 نه بویه کر ره زای خوی لی بی، له کۆرئیکا هه ستایه حه واو سوپاس و ستایشی
 خودای کردو نه مجار فەر مووی: نهی موسولمانینه! ئیوه نه م نایه ته
 ده خویننه وه ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا
 اهْتَدَيْتُمْ﴾ بێگومان ئیوه مانای نه م نایه ته وه کوو پیویست ناکهن، مانایه کی
 لی و ده گرن جو دایه له مانای حه قیقی خۆی! من بۆ خۆم له پیغه مبهرم
 ژنهوت: ده یفر موو: موسولمانان ته گفر مونکهریان بینو نه یانگۆری و هه ولی
 لابر دنیان نه دا، له وانیه پهروه ره گار به سزایه کی گشتی سزایان بدا!

به لئى بهم شیوه حه زره تی نه بویه کر ره زای خودای لی بی - تیگه یشتنو
 بۆ چوونیک که به هه له چو بووه میشکی هه ندی که سه وه راستی کرده وه!
 بێگومان موسولمانان ته مپۆ ژۆر پیویستیان به نهو جۆره راستکردنه وه هه به
 چونکه نه نجامدانی نه کی گۆرینی مونکهر ته مپۆ دژوار تره! چه نه ناسانه
 که نه فس نزم و ره روو خا و پنا ده به نه بهر ته تویل کردنی نه م نایه ته وه بهو جۆره
 راهی ده کهن که له ناره حه تی و ته نگو چه له مهی جیهاد رزگاریان بی، نه کرکو
 زه حه متی تیگوشانیان له کۆل بکهوی!

به لام لی ره دا راستی به که هه به پیویسته موسولمانان باش بیزانو
 هه میسه له بهر چاویان بیته! نهویش نه وه به نه م نایینه پایه دار نابێ ئیلا به
 ماندووبوونو جیهاد نه بی، راگیر نابێ ئیلا به کرده وه هه ولدان نه بی،
 پیویسته بۆ نه م نایینه هه میسه کۆمه لئیک هه بن بانگه وازی بۆ بکهنو
 خۆیانی له پیناودا به خت بکهن، خه لکی بیتنه وه سه ر جاده راسته که ی
 ئیسلام، خودایه تی خودا له سه ر زهوی بچه سپینن، نه ده میزادان له
 به ندایه تی کردنی به نه رزگار بکهن بۆ به ندایه تی کردنی خودا، بۆ بهر قه راریونی
 شه ریه تی خودا و کاری ته کردنی له ژبانی خه لکی دا، نه مجار موسولمانان
 رزگاریان ده بی و نه کی فرمان به چاکو نهی له خراپیان له کۆل ده کهوی!

سه عیدی کۆری موسه یه به ده لئیت: مانای نایه تی ﴿لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ
 إِذَا اهْتَدَيْتُمْ﴾ پاش فرمان به چاکو نهی له خراپیه، واته: ئیوه نه کی

سهرشانی خوتان که فرمان به چاکو نه‌هی له خراپیه نه‌نجامی بدهن، نیتر دواي نه‌وه، نه‌گهر که‌سیک که گوئی نه‌گرت زیان به تئو ناگا.

به‌لام نه‌گهر نایمه‌که ده‌رحق ناموسولمان هاتییه خوار، نه‌وه هیچ نیشکالیکي تیدا نیه‌وه مانه‌که‌ی به‌م جوړه ده‌بی؛ پاریزگاری هاوناییانی خوتان بکه‌نو به‌رژه‌وه‌ندی دونیاو نایینیان پیاریزن، نیترگو‌مپایی کافره‌کان زیان به تئو ناگه‌یه‌نی؛ فرمان به‌چاکو نه‌هی له خراپه همرکاتی هومیدی کاریگهری تیدا هه‌بوو یان به‌پرچدانه‌وه‌ی سته‌مکاری تیدا هه‌بوو! نه‌رکیکی پیویستو دیاری‌کراوه، به‌لام همرکاتی ترسی زیانیکی تاییه‌تی بو خوی هه‌بوو، یان ده‌ترسا له‌وه‌ی فیتنه‌یه‌ک بو موسولمانان بخاته‌وه، یان بییه‌ته هوی که‌وتنه‌هه‌لاکه‌ته‌وه، به‌م جوړه لی‌ی معلوم بی‌ی یان گومانیکي به‌هیزی هه‌بی، که‌ناموژگاری‌یه‌که‌ی سودی نابی، یان ده‌بیته هوی له‌ناوچوونی خوی، نه‌وه پیویستی فرمان به‌چاکو نه‌هی له‌خراپه‌ی له‌کۆل ده‌که‌وی.

سایه‌تی گرتن له‌سهر وه‌سیه‌ت کردنی‌کاتی هردن

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا شَهِدُوْا بَيْنَكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدُكُمْ

اَلْمَوْتُ حِيْنَ الْوَصِيَّةِ اٰثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ اَوْ اٰخَرَانِ مِّنْ غَيْرِكُمْ اِنْ

اَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِى الْاَرْضِ فَاَصْدَبْتُكُمْ مُّصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْبِسُونَهُمَا

مِّنْ بَعْدِ الصَّلٰوةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللّٰهِ اِنْ اَرْتَبْتُمْ لَا نَشْترِ بِهٖ

ثَمَنًا وَّلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى وَلَا نَكْتُمُ شَهِدَةَ اللّٰهِ اِنَّا اِذَا لَمِنَ الْاٰثِمِيْنَ ﴿١٦﴾

فَإِنْ عُثِرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَآخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأُولَانِ فَيَقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهِدَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهِدَتَيْهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾ ذَلِكَ أَذْنَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهَهَا أَوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَنُ بَعْدَ أَيْمَنِهِمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٨﴾

جا وه کوو زانیمان له نایهتی پیښودا پوره ردگار نهو هی رون کرده وه که سهره نجام گراندهو هی هه موو ناده میزادان پاش مردن بولای خودایه حیسابو لیکولینده له گمل بنده کانی دا ده کاو به گویره هی کردارو گوشتاریان پاداشو سزایان ده داتمه، که و ابو گونجاو و جی خویهتی که باسی وه صیهتو پیوستی به کانی بکا: له پیش مردن دا ده بی وه کوو چهندو چونی شاید به مبهستی پاریزگاری کردنی مالو سامانو پاریزگاری حقی خه لک فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهِادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذُو عَدْلٍ مِّنْكُمْ.....الآیة﴾.

ده ربارهی هاتنه خوارهو هی هم نایهته نیمامی بوخاریو داره قوطنی و طه بیری نیبنول مونذیر له عه کره مهو له نیبنوعه بیاسمه ده لی: ته میمی داری عه دی کوری به دا که نه صرانی بوون له سرده می نه زانی دا بازرگانیان له شاموه بو مه که ده کردو له وی ژور ده مانوه، که پیغه مبر ﷺ ته شریفی کوچی کرد بو مه دینه، نهوانیش شوینی بازرگانیه کدیان گوری بو مه دینه، اته: ده هاتنه مه دینه . بو ده یلی (السهمی) مهولای عه مری کوری عاص به هیوای بازرگانی له گه لیان کهوتو چوونه دهره وه بوشام به مبهستی بازرگانی، که ماوه یک روشتن لریگا (بو ده یل) نه خوش کهوت، نه خوشی به کهی سهخت بوو، زانی که ده مریت بویه وه سیه تنامه کی نووسی و خستیه نارو شتومه که کانیوه پیی گوئن: که شتو مه که کانی به

که سوکاره کھی بسپیترنهوه، که بوده یل مرد - شته کانیان لیکن کره وه جامیکی زیوی به زپ زه که گفت کراویان تیدا بوو، ده ریان هیناو شته کانیان وه کو - خوی لی کرده وه، که هاتنه وه مه دینه، شتومه که کانیان دایه وه به که سوکاری (بوده یل)، که لیکیان کردنه وه وه سیه تنامه که میان تیدا دۆزی وه، جامه زیوه که تیدا نه بوو، داویان لی کردن تهویشیان بۆ بگیترنه وه، وتیان: همر نهو شتانه بوونو نهوانه شمان داونه وه به خوتان، وتیان: نه وه وه سیهت نامو نوو سراوی خۆیه تی، به دهستی خۆی نوو سیویه تی و لیستی شته کانی تیدایه!! وتیان: هیچمان لی پاش نه داوه وه همر نهونده بوون، دایلی کیشه که میان گه یانده لای پیغه مبر ﷺ نهویش سویندی دان که هیچ شتی کمان نه شار دۆته وه هیچمان لی هه لئه گرتوه، دایلی له مه که جامه که دۆزایه وه، وتیان له عه دی کوپی به داو ته میم کپیومانه، نه مجار دوو پیوایان له خزمی بوده یل (السهمی) هیناو سویندیان خوار که نهم جامه هی فلانه که مردوه. ئیتر جامه که میان لی وه رگیترایه وه درایه وه به میراتگرانی بوده یل^۷. له م باره وه نهم نایه تانه هاتنه خوار لی که ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ...﴾ الآية.

نه ی نهو که سانه ی پرواتان به خوداو به پیغه مبری خودا کردوه شایه تیدانی راستو دروست له نیواتان دا ﴿إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ﴾ کاتی مردن یه خهی همره کی له ئیوه ی گرت، واته: که تووشی ده ردی وا بوون گومانی نه وه تان لی ده کرد پیی ده مرن ﴿حِينَ الْوَصِيَّةِ﴾ له کاتی وه سیهت کردن دا شایه ته کان ده بیئت بریتی بن له ﴿اِثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ﴾ دوو شایه تی عادل له موسولمانان یان له خزمو خووشی خوتان ﴿أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ﴾ یان دوو شایه تی غمیری موسولمان یان غمیری خزمو خووش نه گهر موسولمان یا خزم ده ست نه کهوت ﴿إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ

^۷ له داوییدا ته میم به یه تی به پیغه مبر ﷺ کردو موسولمان بوو، جا ده یگوت وه لاهی پیغه مبر راستی فرموو من جامه کهم ده هیناو هه لم گرت (تفسیر الطبری ۷م - ص ۷۵).

مصیبة الموت ﴿ نه گمر ټیوه له سهره مهرگدا بوونو به لای مردن په خهی پی ګرتزو ټیوه ش وه سیه تنامه تان نویبوو، دوو کهس که پیتان وابوو عادلن، چی مالو سامانی پیتان بوو ته سلیم به نهواتان کردو دواپی مردن، دوو شایه ته که شتو مه که ګانیان هینا یوه بو لای میرا تګره کازو نهوانیش لیان کهوتنه ګومانده و پیتان وابوو خیانتیان کردوه، بهم شیوه شایه تیه که یان لی وهر ګرن ﴿ تَحْسِبُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ ﴾ رایان بګرن له دوا نویژی عصر چونکه دوا نویژی عصر کاتی دادګایی کردنو حوکم دان بووه له ولای حیجاز، لهوکاته دا قازی دادوهر نمرکی خویان نه نجام دوه، هندیکیش ده لټن: مدهست دوا نویژی نیوه پویه، بریکیش ده لټن: دوا ی هر نویژی که ده بی، سوتند خواردنو شایه تی دانو ته تمین کردن بهو شیوه نه مجار له ناو کومه لټیکه خه لکنو له دوا نویژی بو وروژاندنی هستی تایینیو شهره زار کردنه له حاله ټیکدا که درو خیانتی لی دهریکه وی بو نهوی خویان پیارتزن!!

به هر حال زوری دی زانایان پیتان وایه: که مدهست به (الصلاة) نویژی عصره. چونکه پیغه مبره عده و ته میمی لهوکاته دا سوتنددا، لهوه دواش کاری دادګایی و قهزاوت کردن لهوکاتاندها بوو!

نیبنوعه بیاس ده فرموی: نه گمر شایه ته کان موسولمان نه بوون نهوکاته مدهست به نویژی نویژی تایینی خویانه.

طه بیری ده فرموی: مدهست به نویژی نویژی موسولمانانه؛ چونکه پهره ردگار وشه که ی به (الصلاة) هیناوه - ته لیفولامی - پیوه لکانده بو نهوی بسپی به سهر نویژیکی زانو اودا، جوله کهو ګاور زور جوړه نویژان هن، کهوایی ده زانین که مدهسته که نویژی دیاریکراوی موسولمانانه نه ک نویژی موبلق.

﴿ فَيَقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنَّ آرْتَبْتُمْ ﴾ نه گمر لراستګویی شایه ته کان کهوتنه شکوه، سوتندیان ده دن به خدا، واته: داوایان لی بکن که سوتندتان بو بخون به خدا، که ﴿ لَا نَشْرِي بِهِ ثَمَنًا ﴾ بلین: نیمه بهم سوتند خواردنه مان نامانوی مالو سامانی دونیا مان دهست بکهوی، بهم جوړه سوتند به درو بخوین، نه خیر سوتند به درو ناخوینو چی ده لټین راست ده کهین،

به سوئنده که مان مده ستمان ده ست کهوتنی مالی دونیا نیه. ﴿وَلَوْ كَانُوا
قُرْبَىٰ﴾ ته نانت نه گهر سوئند بۆ خور او ده که مان یان شایم دی بۆ دراوه که خزمو
خویشی خویشان بی!

واته: نیمه بۆ مالی دونیا سوئند به درۆ ناخوین ﴿وَلَا تُكْفِرُوا شِهَادَةً
اللَّهِ﴾ ده بی له سوئنده که شیان دا یلین: نیمه شایم تیدانیک ناشارینهوه که خودا
فرمانی کردوو به نه نجامدانی چیمان لایه به راستو رهوانی ده بگرینهوه،
چون خودا فرمانی کردوو به هه لگرتن و یاریزگار یکردن و نه اگردنی نیمه
ناوا نه نجامی ده دهین، خو نه گهر وا نه کمین ﴿إِنَّا إِذَا لَمِنَ الْأَعْمَى﴾ واته:
نه گهر نیمه سوئند به درۆ بخوین یان لایم خوامیته لهرچاو بگرین، درۆ
له شایم تیدانه که مان دا بکمین، شایم ته که مان بشارینهوه، نهوه نیمه
تاوانبارینو شیناوی سزاو توله لی ستاندنن.

به کورتی ده بی شاهیده که سوئند بخوا که حقو راستی ده لی: دادوهرانه
شایم ده بی که می نه دا ده کا، لایمی سوودو قازانجی دونیایی کاری تی ناکمن،
نه کم نه زور شایم ته که می ناشارینهوه خودا چون فرمانی پی کردون ناوا
نهرکی سهرشانی خوین ته نجام ده ده ن جا ﴿فَإِنْ عِثَرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا
إِثْمًا﴾ نه گهر ده رکوت که شایم ته کان درۆیان کردوو، خیانتیان
له شایم ته دانه که یاندا کردوو، شایم ته به که میان شاردو تهوه کارنکیان کردوو
که پی تاوانبار بوون نهوه ﴿فَأَخْرَأَ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا﴾ سوئنده که رهت
ده کرتنهوه بۆ میراتگره کان دوو پیاو له خزمی مردوو که سوئند ده خون
له شوینی شایم ته کان ﴿مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأُولَیَّانِ﴾ لهوانی کهوا
نزیکن له مردوو کهو شیواترین که ساتیکن بۆ میراتگرتن ﴿فَیَقْسَمَانِ بِاللهِ
لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا﴾ سوئند ده خون به خوداو ده لین: سوئند
خواردن شایم دی نیمه راستره له شایم تیدانی نهوان، ده لین: نهوان خیانتیان
له شایم ته که می خوین دا کردوو، نهرکی سهرشانی خوین به نرکتو پیکی
نه نجام نه داوه سوئندیان به درۆ خواردوو ﴿وَمَا اعْتَدَيْنَا﴾ ده لین: نیمه
ده ستریزیمان نه کردو ته سهر نهو دوو شایم ته به دهواته به خیانتکاریان

حلیب ناکمین، به لکوه به لگه مان همیه له سر داواکه مان ﴿إِنَّا إِذَا لِمَنَ الظَّالِمِينَ﴾ واته: ده بی لسه وینده کیاندا بلین: تیمه نه گمر ده ستریزی بکینه سر حقو به درو سویند بخوین نهوه تیمه سته مکارین ستهم له خومان ده کمین، بهوه که خومان ده خینه بهر ناره زامندی خوداو توله ستاننده! نه مجار بهر وهره گار حکمتی دانانی نه جوره شایه تیدانو سویند خوارده دیاری ده کاو ده فرموی: ﴿ذَلِكَ أَذْنَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا أَوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أِيمَانُ بَعْدَ إِيمَانِهِمْ﴾ نهو یاسایه که بهر تیوه مان دانوه کده ده بی نه مانمت لادانراوه که؛ وه صیبت له لا کراوه که، لهبرامبر خلکداو له پاش نوژیو له مشهیدیکی سامناکدا سویند بخوا، نهوه نزدیکترین ریگبه که شایه ته کان شاهیدی به کهی خویان به ریگو پیکی نه دابکن، به بی گزپانکاریو کهو زیاد تیدا کردن، چونکه له پاش نوژیو له مشهیدیکی ناوادا کابرا کهم وا همیه ریگه به خوی بدا خیانه تکاری بکا، جگه لهوه ترسی نهوه شی ده بی که سوینده که بدری به میراتگروه کان، نهوه ش ده بیته هوی ریسواییو ناو زرانندی له ناو خلکدا، کهوایی ترسی خوداو ترسی ریسواییو له ناو خلکدا داخوای نهوه که له خیانه ت کردن دور بهرزی بی!

نه مجار بهر وهره گار جه ختی له سر راستگویی له شایه تیدانه کیاندا کردهوه، بهوه که کوتایی هوکه کهی هینا به هینا ترکی هه میشیو زاتی کنهوش تقوای خودایو فرموی: ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ﴾ خوداتان له یاد بی، له سزاو تولی بهر سن! له سویند خوارده خیانه ت مکه من، به هوی سویندی به درو مالو سامان کومه کنهوه، ﴿وَأَشْعُوا﴾ نهو هوکمانه بیستن بیستنی تیفریز وهرگرتزو کاری پی بکن، نه گمر وا نه کنهوه به فاسقو یاخیو له چوارچیهی هوکی خوداو شریعتی خودا ده چنه ده ریو له زیر خیمه ی هدایمتی خودا نامیننهوه، شیایو سزاو توله ده بن، ﴿وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾ بهر وهره گار یارمندی گنلو نهوه ی فاسقو له ریگا ده رجوو نادا،

بهر وهره گار یارمندی گنلو نهوه ی فاسقو له ریگا ده رجوو نادا،

کھسیک سہرپیچی فرمانی خودا بکاو گوتراپہلی شہیتان بی خودا سہرفرازی ناکا.

نیمامی طہ بفری دہ فرموی: زوریہی رافہ کمرانی قورٹان پیان وایہ نہم نایہتہ موکھ مہ، واتہ: حوکمہ کھی. نہ پراوہ تہوہ، ہمر کہ سیکیش نیذیعای نہسخ بوونہوہی نہم نایہتہ دہکا با بہ لگہی خوئی بخاتہ روو؛ (مہ بہ ست تہوہ یہ بہ لگہی بہ ہیژی دہ ست ناکہوئی)!

جا وہ کوو لہ پیٹھوہ باس کرا نہم نایہتہ دہریارہی عہدی کوری بہراو تہ میمی داری ہاتنہ خوارہوہ پیٹھ مہر ﷺ بہ گوتیرہی دہقی نہو نایہتہانہ رفتاری لہ گہل تہ میہو عہدی کہ سوکاری نہو مردوہی کہوہ سیہتی لایان کردبوو کرد.

لہ دواوی کچی پیٹھ مہریش ﷺ روداویکی تری وا رووی داو ہمر بہ پیی حوکمی نہم نایہتہانہ رفتار کرا!!

نیبنو جہریر لہ شہ عبیبہو ریوایت دہکا دہلی: لہ - داقوقا - پیساویکی موسولمان دہکہو تہوہ حالتی مردنہو کہ سی موسولمانی دہ ست ناکہوئی بیکاتہ نہ میندارو وہ سیہ تیان لایکاو بیانکسا بہ شایہت بہ سہر وہ سیتنامہ کہیہوہ، نہ مجار دوو پیساوی مہ سیحی دہکات بہ شایہت. ریوایتہ کہ دہلی: نیتر نہم دوو کابرا مہ سیحیہ دین بق کووفہ بق لای تہو موسای شہری کہ لہوی والی دہبی وہ سیتنامہ کہو کہ لہ پورہ کہی دہ بہ نہ خزمہتی!

تہبو موسا دہ فرموی: نہم رو داوہ روداویکہ لہ سہر دہمی پیٹھ مہر دہ ﷺ رووی داوہو لہو کاتہوہ تا نیستا رووی نہ داوہ تہوہ، نیتر نہبو موسا بہ گوتیرہی دہقی نایہتہکان رفتاری لہ گہل کردنو ہیچ کہ سیک لہ موسولمانان رہ خنہی لہم کارہی تہبوو موسا نہ گرت!

نیبنو عہ بیاس (خوایان لی رازی بی) دہ فرموی: وہک نیستا لہ بہر چارمہ کہ نہو دوو گاورہ ہاتن بق مالی نہبو موساواسپاردہ کہیان دایہ دہستی تہویش نامہ کہی کردہوہ کہ نہوان ہینابوویان لہ لایہن نہو موسولمانہی کہ نہوانی کردبوو بہ شایہتو نہ میندار.

ناشکراشه که نهم سووره‌ته له دوا دواپی هاتنه خواره‌وه‌ی قورئان هاتوته خوارئ، بویه زانایان ده‌فهرموون: نهم سووره‌ته هیچ نایه‌تیکی لی‌نه‌سپاوه‌تموه، که وابی پیوسته همر رووداوکی تری له‌م جوړه روویدا یهو شیوه ره‌فتاری له‌گمل بکری.

دیاره ئیستا نامیری جوړاوجوړ پیدایا بسون ده‌توانری له‌روداوی ناوه‌ها که‌لکیان لی وه‌رگیری،، بۆنموونه کابرای که ده‌کمویتته حاله‌تی مردن ده‌توانی به‌خمتی خوی «ه‌سیده‌تنامو راسپیږده‌کانی بنووسی، یان به‌ته‌سجیلو فی‌دیو ته‌سجیلی بکا، یان به‌ته‌له‌فۆزو فاکس وه‌سیده‌ته‌که‌ی بگیه‌نه‌ی، یان به‌هوی داتیره‌ی دادگاو پۆلیسو بانقموه هتد، کاره‌که‌ی نه‌نجام بدرئ، به‌لام نه‌گهر وا ریکموت رووداوکی له‌م جوړه هاته‌ پيشمه‌وه له‌کۆمه‌لگایه‌کی وادا بوو که نمو جوړه هوکارو نامیرانه‌ی تیدا نه‌بوون نموه ده‌بی به‌گویره‌ی ده‌قی نایه‌ته‌کان ره‌فتار بکری.

زانایانی نیسلام له‌م سی نایه‌ته‌ چهند حوکمیکیان ده‌ره‌یناوه همره گرنه‌کانیان نه‌مانن:

۱- هه‌لانی موسولمانان بۆ وه‌سیده‌ته‌کردن و گرنه‌کی دان پی‌ی هه‌مووکاتی: چ له‌ماله‌وه بن له‌سفه‌ردابن.

۲- شایه‌ته‌ گرتن له‌سهر وه‌سیده‌ته‌که بۆته‌نجامدانی.

۳- ده‌بی شایه‌ته‌کان دوویاوی موسولمانی عادل بن.

۴- نه‌گهر وا ریکموت موسولمان ده‌ست نه‌کموت له‌بهر ناعیلاجی ده‌کری دوو ناموسولمان بگیری به‌شایه‌ته. نا لیره‌دا زانایانی نیسلام رای جیاوازیان تیدا پیدایا بوه؛ جه‌ماوه‌ری فوکه‌ها ده‌لین: رسته‌ی ﴿وَأَخْرَأَ مِنْ غَيْرِ كَمْ﴾ له‌نایه‌ته‌که‌دا حوکمه‌که‌ی هه‌له‌وه‌شاوه‌تموه به‌رسته‌ی ﴿مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ﴾ البقرة/ ۲۸۲ هه‌روه‌ها به‌رسته‌ی ﴿وَأَشْهَدُوا ذَوَىٰ عَدْلٍ مِنْكُمْ﴾ الطلاق/ ۲، نایه‌تی ده‌ین که رسته‌ی ﴿مِمَّنْ تَرْضَوْنَ﴾ ده‌ی تیدا به‌له‌ دواوایی نایه‌ته‌کانی قورئان له‌بازه‌ی هاتنه خواره‌وه که‌وابی حوکمی نهم حوکمی نه‌وی سپیوه‌تموه، نمو روژگاره نیسلام ته‌نها له‌مه‌دینه‌وه چهند

شوئینیکی تری ولاتی حجازدا هه بووه « بقیه لیسر ناعیلاجی شایمتیدانی نهلی کیتاب وهرگیراوه، بهلام نه مپو موسولمانان لهه موو شوئینیک هه، کهوابی شایمتیدانی کافر دروست نیه کاری پی ناکری: زانیانی نیسلام لیسر نهو. بچکن که شایمتی فاسق وهرناگیری دهی خو کافر پلهی بی دینیو گومرایی زور لهی فاسق خراپتره! کهوابی شایمتی کافر قبول نیه بهسیر موسولمانان نهو نه بهسیر کافره کان خویانهوه.

نیمام نه بو حدیفه « فیرموی: شایمتی دانی کافر لیسر کافر دروسته بهلام لیسر موسولمان دروست نیه، چونکه نایمته کانی قورنان که لهبارهی شایمتی هاتون نوسلوبو سیاقیان دهرباره موسولمانانه، وهلی شایمتیدانی ناموسولمان لهناو خویاندا زهرده گیری چونکه خودا ده فرموی: ﴿وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِنطَارٍ يُؤْدِبْهُ إِلَيْكَ﴾ (آل عمران/ ۷۵)، نهلی کیتاب هی وایان تیدایه نه گهر مالو ساماتیکی زوریشی لا دابنی خیانتی تیدا ناکاو بپرکتو پتکی ده تدا نهوه.

نایمته که نهوه ده گمیهنی که لهناو نهلی کیتابدا هی وایان تیدایه نهوه نه دهست پا که نهو نه ندازه مالشی بخیه ژردهست خیانتی تیدا ناکا! کهوابی باشتر نه مینی « دهرباره کسرو کارو هاونا بینانی خوی نه نجام ده دا. ههروه ها قورنان ده فرموی: ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِغُضُنَّ أَوْلِيَاءُ﴾ (الانفال/ ۷۳). نایمته که ویلایه تو سرپرشتیاری بویه کتری بو چه سپاندون، دهی خو سرپرشتیاری ویلایه له شایمتیدان گرتگ تره —

ههروه ها ریوایته کهی جابیری کوری عبدالله رضی الله عنه که ده گپرت نهوه دهلی: جولو که کان پیانوکتو نافر تهکیان هینا بولای پیغه مبر رضی الله عنه تاوانی زینا کردنیان خستبوونه پال، پیغه مبر رضی الله عنه فرموی: (اثونی بار بعه منکم شهدون).

زیاد لهو نهلی ذیمه لهناو خویاندا مامه لهی کپزو فروشتن ده کمن، شپرو هرایان لهناو رضی الله عنه ده دا، جگه له خویان شایمتی تریان دهست ناکموی،

کیشه کانیان ده به نه دادگای موسولمانان، نه گهر قازی موسولمانان شایه تی
خویان لی وهر نه گری زور له مافه کانیان ده فوتی، ستم و نازاوه و پشیوی
ده کوه توه، که و ابو پیوسته شایه تی بیان له سر خویانو بو خویان
لی وهر یگیری، نه مه رای په سندنو عه مد لی به.

همروه ها دهر باره ی شایه تیدانان له سر موسولمانان پیوسته کار به رای
نیام نه حمده بگری: که ده لی: له بر ناچاری و نه بوونی وه کو: له سه فردا
دروسته شایه تی ناموسولمان بو موسولمان! به لگش نایه ته که یه که
ده فرموی: ﴿أَوْ آخِرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ﴾.

نیبنو ته یمیه ده لی: رای نیام نه حمده دهر باره ی وهر گرتنی شایه تی
لییان له م باسه دا بو کاتی ناچاری و پیوستی به، نه مهش داخوازی توه ده کا
له هر کاتو شوینیکدا ناچاری هه بوو، شایه تی به که یان لی وهر ده گیری! خو
نه گهر بگوتری: نا موسولمان له هر شوینیکدا موسولمان ده ست نه کهوت
شایه تی لی وهر ده گیری! به لام ده بی له گهل شایه تیدانه کهیدا شویندیش بخوا،
توه وی ده چی. چونکه ری ده کهوی کابرای موسولمان له غه ربیدا ده کهوتنه
حاله تی سه ره مرگو موسولمانی ده ست ناکهوی بیکاته شایه دو وی ده چی
سپارده ی لابی قهرزی لابی یا قهرزی لای خه لک بی، زه کاتی له سر مابی!
که فاره تی له سر بی! جا نه گهر دروست نه بی ناموسولمان بکا به شایه ده زور
له مافی خوی و خه لکی تریش ده فوتی.

۵- نایه تی ﴿تَجَسُّوْهُمْ﴾ به لگیه له سر به ند کردن، چونکه دلنیا یی و
گه یشتن به قه ناعت له کاروباری مالو ساماندا یان به ره هن ده بی یان به
که فالت! ده ی که نه مانه نه بوون ته نها به ند کردن ده بی بو توه ی به هوی
به ند کردنه کابرا و لی بگری توه مافه ی لایه تی بیداته وه، یان دهر کهوی
که هه ژارو نه بووه وازی لی به یتری!! به لام گه یشتن ده ست کهوتنی مافی
جه سته یی! توه مافانه ی که بریکاریان تیدا نیه، وه کو حه ددو توله. توه به
به ند کردن نه بی نابی!

ته بو داوودو تیر میزی و هی تریش گیراویانه توه له به هزی کوری حه کیم،
تهویش له باوکی یه وه، تهویش له باپی ری وه؛ ده لی: پیغه مبر ﷺ به بونه ی

تۆمه تیکه وه، پیاویکی به ند کرد. ههروه ها نه بو داوود له عه مری کوری (الشريد) وه له باو کیه وه ده لی: پیغه مبهر ﴿فَرَمَوَى: (إِلَى الْوَاحِدِ يَحِلُّ عَرْضُهُ وَعَقِبُهُ) که فرموی (یحل عَرْضُهُ) به سهرزه نشست کردن ته صبی ده کری.. که ده فرموی: (وعقوبته) مه به ست به ند کرد نیه تی.

۶- که ده فرموی: ﴿مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ﴾ نمازه به بو دیاری کردنی کاتو شوینی سویند خواردنه که، واته: هه لبژاردنی کاتی که له دلو ده روونی سویند خۆره کاندا کاریگری، به نو میدی نه وی که راست بلیسن: له شایه تیدانو سویند خواردنه که بیان دا.

زوری زوری زانایان ده فرموون: مه به ست له ﴿بَعْدِ الصَّلَاةِ﴾ دوا نوژی عه صهره، چونکه شوینکه وتوانی هه موو تاینه کان ریزی کاتی دوا نوژی عه صهر ده گرن، خویان ده پارێزن له وهی که درۆی تیدا بکه نو سویندی به درۆی تیدا بخۆن. له هه دیشتی سه حیح دا هاتوه: ده فرموی: (مَنْ حَلَفَ عَلَى مِثْنٍ كَاذِبَةٍ بَعْدَ الْعَصْرِ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَان) هه که سۆ سویندی به درۆ بخوا له دوا نوژی عه صهر، رۆژی قیامت ده گا به خودا، خودا ره حسی پی نا کاو رقی لییه تی. ههروه ها دیاری کردنی شوینی سویند خواردنه که، وه کوو له فرمووده یه کدا هاتوه که مالی که نه حه ده نه بو داوودو نه سانی ریوایه تیان کردوه: نیبنو ماجة به سه حیحی داناوه، نیبنو خوزه یسهو نیبنو حه بیانو حاکم به سه حیحیان داناوه، له جابیره وه به مه رفوعی ریوایه تیان کردوه: که پیغه مبهر ﴿فَرَمَوَى: (لَا يَخْلَفُ أَحَدٌ عِنْدَ مُنْبَرِي كَاذِبًا إِلَّا تَبَا مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ) که نه بو هه وه وه فرمووده یه کی تر به م مانایه ریوایه ت کراوه، نه سانی له نه بو تومامه ی کوری نه علیه به مه رفوعی ریوایه تی کردوه: که پیغه مبهر ﴿فَرَمَوَى: (مَنْ حَلَفَ عِنْدَ مُنْبَرِي هَذَا بيمين كاذبة يَسْجَلُ بِهَا مَالٌ أَمْشَى مُسْلِمٌ فَعَلَيْهِ لعنةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا

ولا عدلا) نیتر جه ماوهری فوقه ها نهم نایهتو نهم فمرموودانه یان کردوو به به لگه کی نه وهی که دروسته قورسایی بخریته سمر سویند خورو توندو تیژی له گه لدا به کار بهیتری، بدم جوړه له شوینیکی پیروزی وه کو ناو که عبه، بهتایبه تی له نیوان روکنو مقامی تیبراهیم دا، یان مزگه وتی مه دینه، له نزیک مینبری پیغه مبر ﷺ یان له بهیتول مقدیس لای (صخره) له روژی جومعه دوا نوژی عصر سویند بدری!!

نیمامی رازی ده لی: شافیعی گوتوو یه تی: له سویند اندا توندو تیژی له گه ل سویند خور به کار دهیتری له مهوزوعی خوینو ته لاقو تازاد کردنی بهنده مالو دارایی نه گمر گیشته دووسه دیره می زیو، واته: کاتو شوینه کی لی تنگ ده کرتی وهو زیده گرنگی پی ده دری، له مه که ده بریته ناو که عبه: له نیوان روکنو مقامدا سویند ده دری، له مه دینه لای مینبری پیغه مبر ﷺ، له بهیتول مقدیس لای (صخره) له ولاتانی دیکه ده بریته پیروزی ترین مزگه وتوه له لای مینبرو بهرو روی روگه سویند ده دری!

۷- نایه ته که بهروونی نه وهی تیدایه که ده بی توندو تیژی له گه ل سویند خور بکری، به جوړیک که سامو هه بیه تیک به سویند خوار دنه که بیه خشی و به شیوه یک بی کابرا له درو کردنو خیانه ت بگپرتی وه؛ توندو تیژی له گه لا کردنه که به چوار شت ده بی:

۱- کات: روژی جومعه دوا نوژی عصر.

ب- شوین: وه کو نیوان روکنو مقامی تیبراهیم له که عبه دا، یان نزیک مینبری پیغه مبر ﷺ له مه دینه، یان لای (صخره) له بهیتول مقدیس، به لام نه بو حنیقه بوخاری ده فمرموون: سویند له سمر خوراوه که کم بی یان زور، گرنگ بی یان نا، پیویست ناکا کهس له نیوان روکنو مقام، یان لای مینبری پیغه مبر ﷺ سویند بدری! وه لی: نیمامی مالیک ره نی له گه ل نیمامی شافیعی دایه، له وه دا که ده لی: سویندی گرنگ وه کو سویند خوار دن له سمر مهوزوعی خوین ده بریته نیوان روکنو مقام بو کسی له مه که کو

ده‌رووبه‌ری بی، بۆ دانیش‌توانی مه‌دینه‌و ده‌رووبه‌ری ده‌بریته لای مینه‌بری
پیغه‌مبه‌ر ﷺ .

ج- چۆنیه‌تی سویند خۆر: موزه‌ره‌ف ئیبنول‌ماجشونو بری فوکه‌های
شافیعی ده‌لین: ده‌بی سویند خۆره‌که به‌راوه‌ستانه‌وه‌و رووی له‌قیبله‌بی که
سوینده‌که ده‌خوا، ئیبنو که‌نانه ده‌لی: به‌دانیش‌تنه‌وه سویند ده‌دری.

د- توندوتیژی کردن له‌وشه‌ی سوینده‌که‌دا: بری ده‌لین: ده‌بی بلی: سویند
به‌خوا، بلی قه‌سم به‌خوا. ئیمامی مالیک ده‌لی: ده‌بی بلی: سویند به‌و
خودایه‌ی -هیچ خودای تر نین جگه له‌ئو- هیچ مافیکی نه‌وانم لا نیه،
ئه‌وه‌ی لیم داوا ده‌که‌ن بی بناغیه‌.

هه‌نه‌فیه‌کان ده‌لین: به‌س ده‌لی (به‌خودا) هیچی تری لی زیاد ناکا،
نه‌گه‌ر قازی گومانی لی‌پیدا کرد، سوینده‌که‌ی له‌سه‌ر توند ده‌کری: به‌م
نوعه‌ بلی: سویند به‌و خودایه‌ی هیچ خودای تر نین -جگه له‌ئو- هه‌موو
نه‌ینیو ناشکرایه‌که ده‌زانی، ره‌حمانو ره‌حیمیکی وه‌هایه: ناگاداری نه‌ینیو
ناشکرایه وه‌کوو یه‌که، خییانه‌تی چاو ده‌زانی، شیردراوه‌ی ناو دل ده‌زانی!
شافیعی ده‌فرموئ: ده‌توانی سوینده‌که قورس بکری به‌هۆی قورنان‌دانان
له‌به‌رده‌میا.

۸- نه‌ندازه‌ی ئه‌و ماله‌ی که‌سویندی تیدا ده‌خوری، ئیمام مالیک
ده‌فرموئ: نابی له‌سی دیره‌م که‌تر بی، واته: به‌ نه‌ندازه‌ی ئه‌و ماله‌ که
ده‌ستی پێ ده‌بردی! شافیعی ده‌فرموئ: نابی له‌یست دینار که‌متری،
واته: ده‌بی بگاته نه‌ندازه‌ی نیصابی زه‌کات.

۹- له‌راستی‌دا حق وایه هه‌والی شایه‌د وه‌رگیرێو بروای پێ‌بکری به‌بی
سویند‌دان چونکه‌ خودا ده‌فرموئ ﴿وَلَا يُضَارُّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ﴾ که‌وابوو
کاتی شایه‌د سویند ده‌دری که‌ گومان له‌ هه‌واله‌که‌یان‌دا پیدایه‌ بی، نه‌گه‌ر
شایه‌ده‌کان عا‌دل نه‌بوونو دادوهر لیان که‌وته گومانه‌وه سویندیان ده‌دا،
چونکه‌ خودا ده‌فرموئ ﴿إِنْ أَرَبْتُمْ﴾ نه‌گه‌ر گومانتان بۆ پیدایوو، که‌وابی
هه‌رکاتی گومان دروست نه‌بوو سویند‌دان نابی! به‌لام ئیمرو شایه‌دو سویند‌دان
له‌داد‌گا‌کان‌دا بۆته دیارده‌یه‌کی گشتی.

۱۰- نایهته که بهر هوی داواوه که داواکر (مدعی) شایهتی بۆ خۆی بډاو هەر له گهڵ سویندی له سهر داواکهی خوارد مافه کهی بۆ ده چه سپی نه مهش پیچهوانه ی نهو قاعیده فیهیهیه که ده فهرموئ: (البینه علی المدعی والیمین علی من انکر) نهو نهش نهو پهری دادپهروهی تیدایه جا له بهر نهو پیچهوانه یه جه ماوهی زانایان ده لئین: حوکمی نهو نایهته سپهراوه نهوه.

وه لامی نهوانه ی که ده لئین نایهته که موحه که مو حوکمه کهی باقی یه ده لئین: قبول کردنی سویندی داواکر (مدعی) له بهر نهو یه: که داوا لیکراو خییا نهتی تیدا ده که نهو نهو تاوانبار بووه. نه مهش له گهڵ قاعیده ی نهو سهولدا یه که ده گرنهوه چونکه لای نهی داواکر به هیز ده بی، نه گهر داوا لیکراو سویند رهت بکاتهوه، یان قهرینه هه بی له سهر راستی داواکه ی نهتر به دیکردنی خیانهت له داوا لیکراو، ده بیته هویه ک بۆ به هیز کردنی داوا ی داواکر (مدعی). چونکه هه موو کاتی سویند لای نهی نهو که سه ده گری که داواکه ی به هیز تره.

۱۱- نایهته که به لگه یه له سهر رهوایی سویندی رهت کراوه، واته: رهت کرد نهوه ی سویند له داوا لیکراوه به بۆ داواکر.

۱۲- شایه نهترین کهس لهو میرا تکرانه ی داوایان هیه بۆ قبول کردنی سویند لیان نهو که سه یه که نهزیکتره له مردووه که.

له روژی قیامهتدا په رسیار له پیغه به بهران ده کری

ده رباره ی ناکامی بانگه وازی یه که یان

﴿يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمْ قَالَوْا لَا عِلْمَ لَنَا بِئِنَّكَ

أَنْتَ عَلَّمَ الْغُيُوبَ﴾ (۱۰۹)

دوا ی نهوه ی پهروه رگه ر فرمانی کرد به ناده میزاد به تهقوا کردنو ترساندن ی له شارد نهوه ی وه سهیه تو شتی تریش، به شوین نهوه دا هه ره شه ی توندی له هه موو ناده میزاد کردو ترساندن ی له مه شه دو رووداو یک که له پیشیانو روژی قیامهت تووشی دین، داوا ی لیکردن که خویان له سزاو تو له ی

ئەو رۆژە پیاڕیزن، ھەمیشە ئەو رۆژەیان لەیاد بێ، ئەو مەشھەدو
لێکۆڵینەو و پرسیار و ھەلامەیان لەپیش چاوی بێ. خۆیان بۆ ئامادە بکەن.
﴿يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ﴾ ئەو پێغەمبەر ﷺ یادی ئەو رۆژە بکەرەو ھە
رۆژی قیامەتە، ئەو رۆژە کە پەرورەدگار ھەموو پێغەمبەرەکان کۆ دەکاتەو،
لە رووی سەرزەنشستو لۆمەکردنی گەلەکانیانەو ھەو ھەو دەکاتە پێغەمبەرەکانو
﴿فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ﴾ دەفەرموێ: کە ئێوە بانگەوازی نەتەوکانی خۆتان
کرد بە چ شێوەیەک بەپیر بانگەوازییە کەتانەو ھاتن؟ نایا برۆیان پێ کردن
گوێیستی نامۆزگارییە کانتان بوون؟ یان سەریپێچیان کردو رویان
لێ وەرگێران؟؟ ئەلبەتە خودا بۆخۆی دەزانێ بانگەوازییە کەیان چۆن بوو،
و ھەلامە کەشیان چی بوو؛ وەلی ئاراستەکردنی ئەم پرسیارانە بۆ
سەرزەنشستکردنی ئەوانە کە برۆیان نەکردو، بۆ ئەو پەنجە پەشیمانی
بگەزنو لێیان روون بێ کە خودا لە ھەموو شتێک دەکۆڵیتەو، لە ھەموو
کەس دەپرسیتەو، وەکوو لە شوێنێکی تردا دەفەرموێ: ﴿فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ
أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ﴾ (الاعراف/ ۶).
یان کە دەفەرموێ: ﴿فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ عَمَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ﴾ (الحجر/ ۹۲-۹۳). دەو جانە گەر بگوترێ: بۆچی پەرورەدگار پرسیاری
لەشتێک لێکردن کەخۆی زۆر باشتر لەوانی ھەزانێ؟! دوو ھەلامە ھەیە:
یەکەم بۆ ئەو پێغەمبەرەکان بزانیت ئەو کارو کردەوانە دوا ئەوان
کردوویانەو ئەوان پێیان نەزانێ.

دووەم بۆ ئەو گەلە نەتەو سەریپێچکارەکان ریسوا بکا لەبەر چاوی
ئەو خەڵکەو خودایەدا ببیتە جۆرە سزایەکی بۆیان.
ئەم پرسیار کردنە بۆ ھەردوولایە؛ بۆ پێغەمبەرەکانو بۆ گەلەکانیشیانە!
یان کە دەفەرموێ: ﴿إِذَا الْمَوْءِدَةُ سُئِلَتْ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ﴾ (التکویر/ ۸-۹).
ئەم پرسیارە بۆ شاھیدەکان! نەک بۆ تاوانبار، مەبەست سەرزەنشستو
ناپەزایی دەریپێنە بەرامبەر کارە کە.

نهم پرسیارو وه لامه به‌گویره‌ی موقیفه‌کانی رۆژی قیامت ده‌گۆرپن له‌بری موقیفدا پهره‌ردگار پرسیاره‌کان ئاراسته‌ی پیغه‌مبه‌ران ده‌کا، بۆ نه‌وه‌ی شایه‌دی بده‌ن له‌سه‌ر گه‌له‌کانیان، جاری وا ده‌بی پرسیار له‌نه‌وه‌کان ده‌کا، جاری وا هه‌یه پرسیار له‌ دوژمنه‌کان ده‌کا، واده‌بی پرسیار له‌شایه‌د ده‌کا، موقیفی واش هه‌یه پرسیار له‌ هه‌ردوولایان ده‌کا.

هه‌روه‌ها پرسیار له‌ پیغه‌مبه‌ران ده‌کا ئاخو گه‌لو نه‌ته‌وه‌کانیان دوایی چییان کردوه؛ ﴿دَابُّو نَهْرَتَيَكِيان دَاهِيْناوه، نه‌وانیش له‌ وه‌لامی نهم پرسیارانه‌دا﴾ ﴿قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا﴾ وتیان: خودایه: ئیمه هیچ زانیارییه‌کمان نیه جگه له‌و پره زانیاریه‌ی که تو له ئیمه‌ی باشتر لی‌ده‌زانی، زانیاری ئیمه له‌ناست زانیاری ره‌هاو موطله‌قی تۆدا ده‌بی چی بی؟ ته‌تۆ ناگاداری هه‌موو شتیکی، زانیاری ئیمه له‌ ئاقار زانستی تۆدا وه‌کوو نه‌بوو وایه. ﴿إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوب﴾ ییگومان زاتی تۆی پهره‌ردگار زاناو ناگادار به‌هه‌موو نه‌ینیو شته‌ پهنامه‌کی به‌کان، نه‌وه‌ی له‌ تاده‌میزادان نادیاریی، یان له‌به‌ر ترسو بیمی ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی رۆژی قیامت له‌یادیان بچی لای تۆی یه‌زدانی زاناو ناگادار ناشکراو نمایانه. چونکه زانیاری تۆ گشتیو فراوانه هه‌موو شتیکی ناشکراو نه‌ینی ده‌گرته‌وه، هیچ شتیکی لی گوم نابێ. به‌راستی دیمه‌نیکی سامناکو موقیفیکی ترسناکه!!

کۆکردنه‌وه‌ی نه‌و هه‌موو پیغه‌مبه‌رانه که له‌رۆژی جیاجیادا یه‌ک له‌دوای یه‌ک نێردراون، هه‌ریه‌کیان له‌شوێنیک، هه‌ریه‌کیان بۆ گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌کتو هۆزیک ره‌وانه‌ کران، هه‌موویان -وێرای جی‌اوازی کاتوشوێنو گه‌لو نه‌ته‌وه‌کانیان- یه‌ک بانگه‌وازیان کردوه، بۆ یه‌ک مه‌به‌ست هه‌ولیان داوه، بۆ یه‌کتا په‌رسیو خوداناسیو گه‌ردن‌که‌چیو فه‌رمانبه‌رداری بۆ زاتی پاکی یه‌زدان.

ئا نه‌و پیغه‌مبه‌رانه که نێردراون بۆ سه‌ر نه‌و هه‌موو گه‌لو نه‌ته‌وه جۆراوجۆرانه له‌و رۆژگارو سه‌رده‌مو شوێنه جیاجیایانه‌دا نه‌و رۆژه کۆده‌گرته‌وه، جۆره‌ها شایه‌تیدانو هه‌لوێستیان به‌رامبه‌ر گه‌له‌کانیان هه‌یه، جۆره‌ها وه‌لامیان دراوه‌ته‌وه ده‌یخه‌نه روو، ته‌مانه هه‌موو له‌به‌رده‌م

پروهر دگارد کوده بنهوه، چاوه پری پرسیارو چاوه پروانی ناکامن، ناشکرایه
 نهوه دیمه نیکه بیر لیکنه وهی موچور که به جهسته دا دینی و پیست گرژ
 ده کار. دله خورپی پیددا ده کار! خو نه گهر ره حمی خودا نه بی، لهو
 مه شه ده دا کهس هیچی له بیر نامینی و کهس سهر کهسی ناپه رژی! رژی
 بهر و پروو کردنه وهیه، بهر و پروو کردنه وهی ناده میزادان به پیغه مبره کانیان،
 بهر و پروو کردنه وهی به درو خمره وه کان بهو پیغه مبره اندیان که به درو یان
 خستوونه وه، بو لومو سهرزه نشت کردنی سهر پیچیکاران، بو دوویات
 کردنه وهی نهو راستی بهی که نهو پیغه مبره له خوداوه نیردارون، نایینی
 خودایان هیناوه، نهوان بهر پرسیارن له پیامه کیان؛ له گمل نهته وه کانیان! بویه
 که پرسیار ناراسته یان ده کری، به یه که دهنگ نیعلانی نهوه ده کنن که
 زانیاری حقو راست لای زاتی پروهر دگاره، نهو زانیاری بهی لای نهوانه
 دهریاری گه له کانیان له ناستی زانیاری خودا دا وه کوو نه بو وایه! به نهده بو
 حیشه نهوه له خرمهت پروهر دگارد به ندایه تی و زه لیلی خویان راده گه یه دن
 به یه که دهنگ ده لیتن: خودایه نیمه هیچ زانیاریه کمان نیه، نیمه ناگامان
 له هیچیان نه بووه نهو زانیاریه دهریاریان هه مانه له ناست زانیاری تو دا
 وه کوو نه بو وایه.

یاد خستنه وهی موعجیزه کانی جهززه تی عیسا

إِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ أَذْكَرُ بِعَمَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَٰلِدَتِكَ إِذْ
 أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ
 وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ
 بِإِذْنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتَبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي
 وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنْكَ إِذْ جَعَلْتَهُمْ
 بِالْبَيْتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٠﴾

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ عَامِنُوا بِي وَبِرَّسُولِي قَالُوا عَامَنَّا وَأَشْهَدُ
بِأَنَّنَا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾

وھە کوو لەمانای تايەتی پێشودا گوێرا: مەبەست بە فەرموودەی خودا:
﴿مَاذَا أُجِبْتُمْ﴾ سەرزەنشستو لۆمەکردنی گەلو نەتەوھ سەرپێچیکارو
یاخی بووھەکانی پێغەمبەرانە، ئاشکراشە شیاوترین گەلو نەتەوھ بە لۆمەکردن،
ئەو مەسیحییانەن کە عیسایان کردووە بەخودا، چونکە یاخی بوونو تانەو
تەشەری گەلو نەتەوھەکانی دیکە تەنیا ئاراستە ی پێغەمبەرەکان کراوھ؛ بەلام
دەستدرێژیو تانە ی مەسیحییەکان ئاراستە ی زاتی پاک ی خودا کراوھ، شتی
وایان بۆ ھەڵبەستووھ کە زۆر لەزاتی پاکو بەرز ی نەوھە دوورە، نەوھە تا
ئەوانە، دەلێن: خودا ژنو مندالی ھەبە، ئیدیعیای ئەوھ دەکەن کە عیسا کوپی
خودایەو، مەریەمی دایکی خێزانی خودایە!! بۆیە پەرورەدگار دی ئەو رۆژەداو
ئەو مەشھەدەدا نیعمەتەکانی خۆی، یادی عیسا دەخاتەوھ: کە لەراستی دا ئەو
نیعمەتانە موەجیزەو چەسپینەری پێغەمبەرەیدتیەکەنی، پالپشتو پشتگیری
دەکەن لەسەر پەیامەکە ی، ھەر وە کوو چۆن پشتگیری پێغەمبەرانی تریشی
کردووە بە موەجیزە، مەبەستیش بەو بێرھێنانەوھ ی ئەو نیعمەتو
موەجیزانە بۆ عیسا ریسواکردنی مەسیحییەکانە!! سەرزەنشستو
لۆمەکردنیانە لەسەر ئەو پڕو پاگەندەبە ی کە بۆ عیسایان ھەڵبەست، چونکە
ھەریەکی ئەو نیعمەتانە ئەوھ دەگەینێ کە عیسا ئادەمیزادو بەندە ی خودایە،
نەک خودایی، یان کوپی خودایی، یان بەشیکیکی لەخودا!!..... دەبا بزانی
ئاخاوتنی ئەو مەشھەدە چی یەو ھەزرەتی عیسا چۆن وەلامی پەرورەدگاری
تاکو تەنیا دەداتەوھ؟؟..

﴿إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ﴾ ئە ی پێغەمبەر! ئەو دیمەنە بۆ گەلو
نەتەوھ کەت باس بکە؛ کە خودا عیسا ئەو مەشھەدە سامناکەدا رادەگرتی،
خیطابی خۆی ئاراستە دەکاو، دەفەرموی: ئە ی عیسای کوپی مەریەم!
﴿اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ﴾ یادی نیعمەتی من بکەرەوھ کە

به سر خوتو دایکتدا رشتمن!! بهی باوکه له دایکت دروستم کردی، کردمی به موعجیزه و نیشانهی بالادهستی و به توانایی خرم، نیعمه تم به سر دایکتدا رشت بهوه که توم کرد به بهلگو شایهت له سر داوینپاکی لهو تاوانهی که ستمکاران وه پالیان دابوو نه فاهو گهوج بوختانیان بو ده کرد، که له سر بیشکه تومان هینایه زیانو شایهتیتدا به داوینپاکیو بی تاوانی دایکت ﴿اِذْ اٰیَدُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ﴾ توم به هیز کرد به هوئی ناردنی فریشتهی سرووش که جویره نیله، کردمی به پیغه مبر، نیگامان بو ناردی و پلهو پایهی پیغه مبریت پی درا، له ته مهنی مندالی و گهره بیتدا بانگموازی خه لکت کرد بو خوداپرستی، موعجیزه ی سر سوپ هینرمان پی به خشی بو پشتگیری کردن له راستی پیغه مبریه تیه که ت بهم جوړه که ﴿تَكْلِمُ النَّاسِ فِي الْغَدْرِ وَكُهْلًا﴾ ناده میزادانت بانگ ده کرد بو خوداپرستی و ناخاوتنت له گلداده کردن له ته مهنی ساوایتدا که له سر بیشکه بووی له ته مهنی گهره بیتدا داوینپاکی دایکت راده گیاندو بهریرچی ستمکارو بوختانکمرانت ده دایده، ده تگوت: ﴿اِنِّیْ عَبْدُ اللّٰهِ اَتَانِیْ الْکِتَابَ وَجَعَلَنِیْ نَبِیًّا وَجَعَلَنِیْ مُبَارَکًا﴾ مریم/ ۳۰-۳۱، همره ها ﴿وَ اِذْ عَلَّمْتُکَ الْکِتَابَ وَ الْحِکْمَةَ﴾ یادی نمو نیعمه ته بکمره وه که قیری نووسینو خویندنه ووم کردی، ده توانی کتیب بخوینیته وه و زانستی به سوود بو دیزو دنیات قیر بییت، و شهی ﴿حکمة﴾ زانستی نه ظهرو عه مملی ده گرتنه وه ﴿والتورات والانجیل﴾ قیری تموراتم کردی، نمو تموراته ی که له پیش تودا به نیگا بو موسامان ناردبوو، همره ها (نینجیل) مان بو ناردی که په ندو ناموزگاری تیدایه، باسکردنی تم دوو کتیبه دوا به دوا ی و شهی - الکتاب - بو زنده ریزو قه در زانیانه! نه گینا و شه که نمو انیش ده گرتنه وه!

همره ها ﴿وَ اِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّیْنِ کَهَیْثَ الطَّیْرِ بِاِذْنِیْ فَتَنْفُخُ فِیْهَا فَتَکُوْنُ طِیْرًا بِاِذْنِیْ﴾ یادی نمو موعجیزه بکمره وه: که پیمان به خشیوی؛ به ویستو نیراده ی نیمه ده تهینا له قور لاشه یه کت دروست ده کرد له شیوه ی بالنده دا نه مجار قووت بهو لاشه یه دا ده کرد، به ویستو نیراده ی نیمه ده بوو به

بالنده یه کی خاوه ن گیان. نه تو لاشیه کت ریک ده خستو فوت پیدا ده کرد
 بهروردگار ده یکرده بالنده و گیانی به بردا ده کرد ﴿وَتُبْرَىٰ الْأَكْمَةُ
 وَالْأَبْرَصَ بِأَذْنِي﴾ هروره ها به شیوه ی موعجیزه کویری ماده رزادو به لکه کت
 چاک ده کرد نه وه به ویستو نیراده ی تیمه! هروره ها نهو نیعمه ته بینمه یادی
 خوت؛ که موعجیزه ی مردوو زیندوو گردنمه مان پی به خشیبوی، مردوی
 چند سال لوه پیش مردوو له گزوا، بانگت لی ده کره به نیزنو نیراده ی تیمه
 گزوی هله ده ته کانو زیندوو ده بووه وه هله ده ستایمه.

هروره ها ﴿وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ عَنْكَ﴾ یادی نهو بکرده که له
 شورو مبهستی به نو نیسرائیلی پاراستمی نه مهشت فرست
 لی بینن ﴿وَإِذْ جِثَّتْهُمْ بِاللَّيْنَاتِ﴾ نهو کاته ی کرای به پیغه مبرو به
 به لگرو موعجیزه وه هاتیه لایانو پیامی خوت پیوا گه یاندنو
 به لگه ت له سر راستی پیامه کت نشان دان، به لام گه لکه ت پروایان
 پی نه کردی سر پیچییان کرد ﴿لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَٰذَا إِلَّا
 سِحْرٌ مُّبِينٌ﴾ نهوانه ی کافر بوونو پروایان پی نه کردی لهوان، وتیان؛
 نهو دیاردانه ی عیسا ده یانوخی سیخرو جادو ویه کی ناشکرایه، فری
 به سر موعجیزه وه نیه. بهروردگار هه سوو نیعمه ته گانی به شیوه ی
 کرداری رابردو هینان، بز نهو ی ناماژ بهی له سر روودانیان.

هروره ها ﴿وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَىٰ الْحَوَارِيِّينَ﴾ یادی نهو نیعمه ته بکرده
 که تیلهامم خسته دلی حوارییه کانمه ﴿أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَّسُولِي﴾
 که تیمان بینن به خودایمتی خو و پیغه مبرایمتی عیسا؛ بز نهو ی بینه
 هاروی و یار مهتید هرت نهوانیش ﴿قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾
 وتیان؛ خودایه تیمانمان هیناو پروامان به خودایمتی تو هیدو
 عیسا ش به پیغه مبرو رهوانه کراوی توده زانین، خودایه! تو
 به شایه دبه تیمه موسولمانین!!

ناشکرایه وشه ی ﴿أَوْحَيْنَا﴾ لیره دا به مانا تیلهامم خسته دله، نه کن نهو
 سروشو نیگایه ی بز پیغه مبران کراوه، له چمند شوینی تریشدا وشه ی

﴿وحي﴾ به مانا نیلهام هاتوه؛ وه کوو دهفرموی: ﴿واوحینا الی ام موسی ان ارضعیه﴾ القصص/ ۷، یان ﴿واوحی ربک الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتا﴾ النحل/ ۶۸.

مه به ست له هینانی موعجیزاتی عیسا لی ره دا ناگادار کردنه وهی مه سیحی به کانه، که بیرو باوهره که یان به تالو پیوسته واز له نهو بیرو باوهره بینن، چی دیکه ناده میزادیکی ناسایو له دایکنبوی وه کوو عیسا نه کهن به خودا، ناده میزادیکی که وه کوو ناده میزادیکی تر ده خواو ده خواته وه سهرناو ده کاو خوی لیده که وی.....هتد.

ناردنه خواره وهی سفره و خوان بو سهر به نوئیسرائیل

له سهر داوای جهواریه کان

إِذْ قَالَ الْخَوَارِثُونَ يَٰعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ
يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۲﴾
قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا
وَنَكُونَ عَلَيَّهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۱۱۳﴾ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا
أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً
مِنْكَ وَآرْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿۱۱۴﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنْزِلُهَا عَلَيْكُمْ
فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أَعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

۱۱۵

له نایه ته کانی پیشوودا هشت نیعمت، یان بلتین : هشت موعجیزه یه کی به کی که پهروه دگار به خشیبوونی به عیسا باسکران، نیستا دیته سهر

باسکردنی نیعمہ‌تی تویم کہ موعجزیہ کی ترہ لہسہ راستی پھیامی
عیساو پیغہ مہرایہ تی بہ کھی، تہویش چیرۆکی سفرہ و خوانہ، کہ لہسہ داوای
عیسا، پەرہردگار ناردیہ خواری تا بییتہ بہ لگہ لہسہ بالادہستی بہ توانایی
خوداو راستی پیغہ مہرایہ تی عیسا بۆئہوی خەلکی پروای پی بکەنو تیمانی
پی بہینن دہ فرموی: ﴿وَإِذْ قَالَ الْخَوَارِیُّونَ يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ﴾ تہی محمد!
یادی تہو کاتہ بکمرہوہو تہو چیرۆکہ بۆ نادہ میزادان یگپەرہوہ: کہ ہاوہ لہ
راستالہ کانی عیسا! حەوارییہ کان، بہ عیسیان گوت: تہی عیسا کی کوری
مہرہم! ﴿هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يَنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ﴾ نایا
پەرہردگاری تو رازی دہ بی بہوہ کہ لہ ناسمانہوہ سفرہ و خوانمان بۆ بنیریتہ
خواری نایا شتی و امان بۆ دہ کا؟؟

رافہ کمرانی قورتان لہسہ رستہی ﴿هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ﴾ چہند رایہ کیان
ہمہ:

۱- دہ لئین: چونکہ پرسیارو روداوہ کہ لہ حەوارییہ کان بوہ، تہوانیش
پرواداریونو پنیان وابوہ: کہ خودا بہسہر ہموو شتی کدا بالادہستہ،
کہواتہ: مانای ﴿يَسْتَطِيعُ﴾ لہسہ شتیوہی خوئی نیہ، بہ لکوو بہ مانای
(يَفْعَلُ) وہ، واتہ: پرسیارہ کہ لہ تواناو دہ سەلات نیہ بہ لکوو پرسیارہ کہ لہوہ
نایا دہیکا یان نا؟! نایا تہگەر داوای شتی وا بکھی وەلامت دہ داتہوہ یان
نا؟! واتہ: تہوان ہەرچہندہ پروای تہوایان ہبوو بہ دہ سەلاتو توانای خودا
بہسہر ہموو شتی کدا بہ لام ویستیان بہ چاوی خویان بیبینن بۆ زئدہ
دنیایی و بہ ہیزوونی باوہرہ کیان! وەکوو چۆن حەزرہتی تہبراہیم داوای
لہ خودا کرہ فرموی: ﴿رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُخْرِجُ الْمَوْتَى﴾ خودایہ پیشانم بدہ
چۆن مردوو زیندوو دہ کەیدہو؟ چونکہ شتیکی ناشکراو نومایانہ کہ زانستی
نہظہری و ہەوال جاری وادہ بی شوپہو رہ خنہی ناراستہ دہ کری، بہ لام
زانستی کہ لہ بیینی بہ ناشکراو بہرچاوہوہ پیدایہ بی شکتو گومان رووی
تی ناکا! فارس دہ لئین: (شنیدن کی بود مانند دیلن) ہرچیوہش حەوارییہ کان
وتیان: ﴿وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُنَا﴾ وەکوو لہ دواوہ دی. حەزرہتی تہبراہیمیش -

دروودی خوی له سهر بی - له وه لاسی په وړه د گاردا که پی فمروو: ﴿أَوْ لَمْ تُؤْمِنْ؟﴾ فمرووی: ﴿وَلَكِنْ لِيُظْمِنَنَّ قَلْبِي﴾ البقرة/ ۲۶۰.

۲- تیماسی (السدی) ده فمرووی (یستطیع) لیره دا به مانای (یطیع) وهو (سین) که زیاده ﴿هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ﴾ واته: نایا نه گهر تو نهی عیسا ! داوا له خدا بکهی بژار دنه خواره وهی سفره وخوان له ناسمانده خودا به قسه ده کا؟

۳- تیماسی طه بیری ده فمرووی: باشرین مانا بو رستهی ﴿هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ﴾ نهویه بگوتهی:

نایا نه گهر داوا له خدا بکهی که سفره وخوانمان له ناسمانده بو بنیره ته خوارې خودا وه لامت ده داتوهو نهوت به قسه ده کا؟

۴- بریکش ده لاین: به گوتهی قیرانه تیک که ﴿هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ﴾ به، رسته که وشه کی لی بردراوه، له بنره تدا رسته که بهم جوړه به ﴿هَلْ يَسْتَطِيعُ سُؤَالَ رَبِّكَ﴾ نهی عیسا ده توانی پرسیار له خدا بکهی؟؟ نهو کاته وشه (استطاع) له سهر مانای خوی ده بی!

به ههر حال حذره تی عیسا پرسیار که یانی پی خوش نه بوو بویه وه لاسی دانده که واز لهو داوا به بینن ﴿قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ﴾ وتی: ته قوای خوا بکه نو له سزای بترسو واز لهم داواکاری به بینن که له داوا ناقولا کهی بهی نیسرانیلی ده چی که داوایان له مووسا کردو داوا که یان رت کرایه وه، چونکه داوا که یان په لپو بیانوو بوو نیوهش په لپو بیانوی وا مه گرن ﴿إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ نه گهر نیوه راست ده که من له داوای نیمان پته ویتان دا، چونکه نهو جوړه په لپو بیانوه له گهل نیمانی راستو پته ودا کونابنه وه.

نه مجار حذواریه کان عوزر ده هیښه وه هوی سهره کی داوا که یان رون ده که نه وه ﴿قَالُوا لَرَبِّدَ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا﴾ داوا کردنه که مان په لپو بیانوو نیه به لکوو ده مانه وی لی بخوین، برسیمانو پیو یستیمان به خوراک هیده، سرباری نه وهش ﴿وَتُظْمِنَنَّ قُلُوبُنَا﴾ ده مانه وی دلنیا بینو پرومان به هیز بیی ﴿وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتَ﴾ یه قینو زانیاریمان بو زیاد بیی له سهر تواناو

دهسه لاتی خوداو راستی پیغه مبرایه تی تَوو هیچ گومانو دله راو کیمان نه مینتی!! چونکه زانیاریه ک که له ریگی بینینه دهست بکوهی به هیتره بَو دابین کردنی مهبهست له زانیاریه ک که له ریگی به لگه وه به شیوه ی نه ظهري پیدای بیی ﴿وَنَكُونُ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾ نه گهر نهو سفره و خوانه مان بَو بیته خوار ی نیمه ده بین به شاید له سر نهو موعجیزه و لای نهو بهنو تیسرا نیلی یانه ی که حازر نین بویان باس ده کمین، یان نهو کاته نیمه شاید دی ده ده بین به تاکو تنهایی خوداو به تواناو دهسه لاتی بی سنووری، بالا دهستی به سر هه موو شتی کدا، شایدیش ده ده بین که توش به راستی پیغه مبروی له خوداو ره وانه کراوی، به مدش تیمانمان زیاد ده کاو ده شبیته هوی موسولمانیوونی خه لکی تر.

جا که حزره تی عیسا له نیازه که یان گهیشته زانی مهبهسته که یان په لپو بیانو نه، نه م نزایه ی له خودا کرد: که فهرمووی: ﴿قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ﴾ عیسای کوری مبریم دهستی نزاو پارانه وی بهرز کره دهو فهرمووی: په روهرد گارا! نهی نهو که سه ی هه موو نیشو کاریکی نیمه ده دهسته؛ سفره و خوانی کمان له ناسمانه وه بَو بنیره خوار ی، به شیوه یه ک ته مانه به چای خویان بیبینن ﴿تَكُونُ لَنَا عِيْدًا﴾ نهو رۆژه ی سفره و خوانه که ی تیدا دیته خوار ی بیته جهژنو رۆژی شادی و خوشی بَو نیمه ی خاوه ن باوه رو خودا په رست، یان نهو سفره و خوانه بیته بَو نیو نیشانه ی ریزلینان له نیمه له رۆژی جهژندا! ﴿اَوَلٰٓئِنَّا﴾ بیته جهژن بَو یه که م گروهی نیمه که موسولمان بوون، حالی حازر که نه م نزاو پارانه وه یه ده کمین خاوه ن باوه رن ﴿وَاٰخِرٰنَا﴾ هه روه ها بیته جهژن بَو نه وانه ی که دوا ی هاتنه خواره وه ی سفره و خوانه که تیمان دینن.

هه ندیک ده لئین: واته: نهو سفره و خوانه به شی هه موومان بکا، واته: ناخر که س وه کوو یه که م که س لی تی ربخوا! ﴿وَاٰیةُ مِنْكَ﴾ نهو سفره و خوانه بکه به نیشانه له سر راستی بانگوازی یه که مو راستی پیغه مبرایه تی به یه که م بیته هوی شاره زایی بوونی قه م که م بَو ریگی راستو خودا په رستی

﴿وَأَرْزُقْنَا﴾ لهو سفره و خوانه رزقو رۆژيمان بدهري، رزقو رۆژيمان له شتي
 تریش بۆ دابين بکه، که بیکهینه غیذو خوراکی جهسته مان ﴿وَأَنْتَ خَيْرُ
 الرّٰزِقِینَ﴾ تۆی پهره دگار چاکترین رزقو رۆژی دهري، رزقو رۆژی ده دهی به
 که سائیک مهیلت لی بی، به بی نه ندازه. گه نجینهی رهحه ت بی سنورو
 فراوانه.

تیبینی نهوه ده کری: که حمزه تی عیسا له دو عاو پارانه وه کهیدا سودو
 فائیده ماددی به کانی سفره و خوانه کهی خسته دواي سووده کانی نایینی و
 سووه کۆمه لایه ته کانی، به پیچموانه ی داواي هواریه کان که سووه
 ماددی به کانیان پیش خست!

دوعا که ی حمزه تی عیسا گیرابوو ﴿قَالَ اَللّٰهُ اِنِّیْ مُنْزِلُهَا عَلَیْکُمْ﴾
 پهره دگار واده ی به عیسا داو فرمووی: نهو سفره و خوانه ی داوات کرد،
 بۆتان ده نیرمه خواری، جاریک یان چهند جاریک!! واده ی خودا حقه و ته ی
 راسته و به لینی خۆی به جی هینا. سفره و خوانی له ناسمانه و بۆ ناردنه خواری
 به لام نه واده یه مرجیکی له گه لدا بوو فرمووی: ﴿فَمَنْ یَّکْفُرْ بَعْدُ مِنْکُمْ﴾
 همر که سییک له تیره دواي هاتنه خواری ده ی نهو سفره و خوانه کافر بی و پروا
 به تا کو ته نیایی خودا نه کا ﴿لَا اُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَّا اُعَذِّبُهُ اَحَدًا مِنَ الْعَالَمِیْنَ﴾
 بیگومان من سزای ده ده م سزایه کی و هها که سی ترم له کافره کانی جیهانی
 نهو سرده مه بهو شیوه سزانه دابی! چونکه دواي یینی نهو به لگه یه به چاوی
 خویان، هیچ پرویا نو یه کیان نامینی بۆ نهوه ی به کافری به نینه وه، یان گالته
 به نیشانه کانی خودایه تی خوداو ده سه لاتو توانای بیسنوری بکت!!

هه ندیک ده لێن: رۆژی هاتنه خساره وه ی سفره و خوانه که رۆژی یه ک
 شه مه بووه، بۆیه تپستا مه سیحی یه کان رۆژی یه ک شه مه ده که نه رۆژی
 بشوودان!

هه ندیک ده لێن: خواری ده مه نیه که نازو گوشت بووه، هه ندیک ده لێن:
 نازو گوشتی ماسی بووه. تیمامی سیوطی فرموده یه کی ریا به ت کردوه
 «فرمووی: سفره و خوانه که له ناسمانه و تیردرا یه خواری نازو گوشتی له سر

بوو، فرمانیان پی کرا روژ بھروژ بیخونو ہیچی لی پھرمہندہ نہ کھن بۆ روژی دواپی. بہ لّام نہوان ہرچاو تہنگی یان کردوو، لییان ہلگرت بۆ روژی دواتر. خودا غہزہ بی لیگرتنہ کردنی بہ مہیمونہ ہراز! ٹیبنو عومہر دہ لّی: کوشندہ ترین سزا روژی قیامت بۆ ضونافیقہ کازو نہوانہی کافریون لہ تاقمی داواکمری سفروہ خوانو دارودہ ستہی فیرعدون.

طہ بھری دہ فہرموی: قسہی راست نہویہ: کہ بگوتری: سفرہ کہ خواردہ مہنی لہ سہر بووہ، دہ گونجی: گوشت ماسو نان بووی، یان جۆرہ میوہ یکہ بہ ہشت بووی بزاندری چ جۆریک بووہ باشہ، نہ ہزاندری زیانی تیدا نیہ! (تفسیر الطبری - ج/ ۷/ ۸۸).

جہزہتی عیسا بہرائتہتی خوی و دایکی رادہ گہیہنی دہ ربارہی
 بیروبوچونی مہسیحی یہ کان کہ دہ لّین: خوی و دایکی خودان
 وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَانتَ لِلنَّاسِ اَتَّخِذُوْنِي وَاٰمِي
 اِلٰهَيْنِ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ قَالَ سُبْحٰنَكَ مَا يَكُوْنُ لِيْ اَنْ اَقُوْلَ مَا لَيْسَ لِيْ
 بِحَقٍّ اِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِيْ نَفْسِيْ وَلَا اَعْلَمُ مَا فِيْ
 نَفْسِكَ اِنَّكَ اَنْتَ عَلٰمُ الْغُيُوْبِ ﴿۱۱۶﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ اِلَّا مَا اَمَرْتَنِيْ بِهٖ اَنْ
 اَعْبُدُوْا اللّٰهَ رَبِّيْ وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيْهِمْ فَلَمَّا
 تَوَفَّيْتَنِيْ كُنْتُ اَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَاَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۱۱۷﴾

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۱۸﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۱۹﴾ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۲۰﴾

دوای نمودی پمروہ ردگار نیعمتہ گانی خوی بق حسزہ نسی عیسا ژساردن
 ہمدیہ کی لہو نیعمتہ تانہ موعجزیہ یکیشن بق عیساو نیشانہی بہندایستی و
 پیغہ مبریتی بوون! نہ مجار باسی نمودہ دکا گلدروژی قیامتہ
 لہ مشہدیکی سامناکو ترسناکدا پمروہ ردگار پرسپاریکی خدترناک
 ناراستہی عیسا دکا سمرزہ نشت کردنو نارہ زایی درپین لہ قدرمدکی کہ
 نمو ہمدو سمرپیچی و بوختانو خیانہ تکاری بہیان نہ نجام داوہ، ہمدوہا بق
 نمودی پیمان رابگہ نہی کہ عیسا لہو تو متو بوختانانہ رزگاری دہی.
 نمودتا لیرہدا پمروہ ردگار روی خیطابی خوی دہ کاتہ پیغہ مبرو دہ فمرموی:
 ﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ﴾ نہی (محمد) نمو رزہ بق گلدہ کت
 باس بکہ، کہ پمروہ ردگار پرسپاریکی گرنک لہ مشہدیکی ترسناکدا
 ناراستہی عیسا دہ کاو دہ فمرموی: نہی عیسا کی کوری مبریم: ﴿أَأَنْتَ قُلْتَ
 لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِهْنِي مِّنْ دُونِ اللَّهِ؟﴾ نمودہ نہ تو بہ نادہ میزادانت
 گو تورو منو دایکم بہ خودا بزانونو لہ جیاتی خودا نیمہ پیرستن؟؟ واتہ: لہ
 یہ کتا پیرستی ہمدوہ ببہ موشریکو ہاوہل پیداکمر بق خوداو لہ تہک خودادا
 خودایہ کی تر، یان چہند خودایہ ک قمرار بدن، جا پیمان وا بی کہ نمو ہاوہل
 سودو زیان دہ گہ نہی یا نا، بق خوی سمریہ خو کاری پی نہ نجام دہ درین بیان
 پیروستی بہ نیزی خودا ہمدیہ، چوون یہ کہو بہ موشریک حلیب دہ کری، وہ گوو
 پمروہ ردگار لہ نایہ تیکی تردا دہ فمرموی: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا
 يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ، وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ یونس/۱۸.

یان دہ فرموی : ﴿ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ﴾ الزمر/۳.

جا ہرچہ ندہ ٹایم تہ کہ لمشیوہ ی پرسیاردا ناراستہ کراوہ ، بہ لام لہ راستی دا پرسیار نیہ ، بدلکوو سہرزہ نشتو لومدیو ریسوا کردنی ٹوانیہ کہ پییان وایہ عیسا خودایہ ، یان بہ شیکہ لہ خودا ، بۆ تہوہ ی ٹینکاری کردنی عیسا لہو بارہو کاریکر تر بسی لہ بہ درو خستہ نوہ یان لہ ریسوا کردنو سہرزہ نشت کردنیان ، یان بۆ پیزاناندنی عیسا یہ کہ گہلہ کھی دوا ی ٹو چون گۆراونو بوختانیان بہ دم خوی دایکی یہو ہلہ بستوہ ، ٹایم تہ کہ بہ ناشکرا ناماژہ بۆ ٹو دہ کا کہ مہسیحی یہ کان مہریمو عیسای کوری یان بہ خودا داناون ، چونکہ دہ یان پیرستہ نو بہ ندایہ پییان دہ کن ، ہروہا دہ لٹن : مہریم ہرگیز نادہ میزادی لی نہ بوہ بدلکوو تہوہ ی لی بوہ خودا بسوہ ، ہندیکیشیان پییان وایہ : مہریم یہ کیکہ لہ سی توقنو و مہ کانی : باوک ، کورہ روحو لقسو دوس ییگومان پہروہ ردگار لہ ہہموو کس باشتر ہ زانی کہ حمزہ تی عیسا تہوہ ی بہ گہلہ کھی نہ گوتوہ ، بدلکوو رنگھی خواہرستی یہ کتاہرستی نشان داون بہو پیری دل سوزیو لیبرا نہو ٹہرکی سہرشیانی خوی نہ نجام داوہ !

کہواتہ : لہ راستی دا پرسیارہ کہ ناراستی ٹو خواگر تووانہ کراوہ ! بہ لام بہروالہت پرسیارہ کہ ناراستی حمزہ تی عیسا کراوہ ، وہ لام دانوہ کس ہر دہ بی لہ تہوہ بۆ تہوہ ندی تر مہ شہدہ کھی پیر ساہو ترس کردوہ و تاوانی شہریک پیدا کردنو بہ خودا زانی نی عیسایان لی ٹہستم بوہ ریسوایان دہ کا !!

بہ راستی شہریک دانان بۆ خوداو بہ خودا زانی نی عیساو دایکی تاوانیکی تہوہ ندہ گہروہو لہ عقل دوورہ نادہ میزادیکی تاسایی ناتوانی بیدرکینیو لافی پیوہ لی بیدا ! کی دہ توانی ٹیلہای خودایہ تی بکا ؟ لہ کاتیکا دہ زانی کہ بندہ دیو دروست کراوہ ؟! ، دہ ی باشہ چون پیغہ مہر نیکی بہر تزی وہ کوو عیسای کوری مہریم لافی خودایہ تی لی دہ دا ؟! لہو پییشیش کہ خودا ٹو ہہموو نیعمہ تو مو عجیزہ یہ ی پی بہ خشینو کردنی بہ

پیغەمبەر و فروستادە ی خۆی؟؟ دەبێ چۆن لەم پرسیارە گەرنگە رزگاری بێی؟
 چۆن بەرە و رووی ئەو نیدیعیای خواپەتیپە بپیتەو؟ لەکاتیئە عیسا بۆ خۆی
 ھەرگیز لافی خودایەتی لێ نەداو و بەندەپەکی راستالو ملکە چو
 فرمانبەردارە! بۆیە وەلامەکە ی عیسا پرە لەترسو لەرزو بەوپەڕی داماو و
 سەركزیو سیمای بەندایەتیپەو رووبەر ووی پرسیارە کە دەپیتەو، سەرەتا بە
 پاکو بپگەردی و بەرز ی پەرەردگار دەست پێ دەکا ﴿قَالَ سُبْحَانَكَ﴾ دەلی:
 خواپە: تۆ پاکو بێ عەببی، بەرزو بێ ھاوایی، تاکو تەنیاو بالا دەستو
 پەرەردگاری، کە ی بەندەپەکی وەکوو مەن رایە ی دەکوو ناماقوولی وا بکا؟!
 ﴿مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ﴾ مەن رایەم ناکووێ ناگونجی بۆ مەن
 شتێک بڵێم کە بۆ زاتی پاکت نەشی، ناگونجی بۆ مەن کە قسەپەکی بکەم
 کە مافی کردنی ئەو قسەپەم نەبێ، چۆن بەندەپەکی وەکوو مەن رێ بە خۆی
 دەدا لافی خودایەتی لێیدا؟! نەمجار دەکووتە بەلگە ھێنانەو لەسەر ئەو ی
 کە ئەو کار نەبوو و ھەرگیز بانگەوازی بۆ ئەو نەکردوو و زاتی پەرەردگار
 دەکاتە شاید لەسەر بێ تاوانیی و بەرانەتی لەو تاوانە گەورە و دەلی:
 پەرەردگارا! نە مەن ھەرگیز شتی وام نەگوتوو ﴿إِنْ كُنْتُ لِقَائِهِ لَقَدْ عَلِمْتُهُ﴾
 خۆ نەگەر شتی وام گووتی بپگومان تۆ زانیوتەو ناگاداری تۆ تاکو تەنیاو
 زاناو داناو پەرەردگاری ﴿تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي﴾ تۆ ھەموو ناشکراو نەینیی و
 پەنامەکی ناو دلی مەن دەزانی ﴿وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ﴾. بەلام مەن ئەو
 شتانە ی لە زانستی تایبەتی خۆت دەیشاریپەو بەھێچ جوێنێک پە ی پێ نابەم
 وە لێ ی بێ ناگام، ئەو ی فێرم نەکە ی نایزانم وا دەبێ فێری دەبم لەبیرم
 دەچیتەو ﴿إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾ بپگومان تۆ ی پەرەردگار ھەموو
 نەینیی و پەنامەکی بەکت ناگا لێ دەو دەزانی چ دەبێ چۆن بوو و چی لێ دی!
 نەمە وەلامی عیسا بوو نە یگوت مەن ئەو مە گوتوو یان نەم گوتوو،
 بەلکوو زانیینی ئەو ی حەوالە ی زانیاری بەرفراوانو بێ سنووری خودا کرد کە
 ھەموو شتێکی لێ ناشکراو نومایانەو ھێچی لێ ون نابێ، ئەو بوو و تی:
 نەگەر مەن ئەو مە گووتی ئەو تۆ دەیزانی و ناگاداری پێ ی، نەمەش ئەوپەڕی

ریزگرتزو نه ده ب ده گیه نی، نهو پیری زه لیلی و گوردنکه چی خوی بو خودا
ده ده پیری!!

نه مجار پیره ردگار قسه ی عیسا مان بو ده گیریتنه وه که چی به گله که ی
گوتوه و فرمانی به چی پی کردوون، حقیقه تو راستی نه وه ی به گله که ی
راگیانندوه ناشکرای ده کاو ده فرموی: ﴿مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ﴾
نه من هیچ شتی کم ده ریاری بیرویا و پری خوا پرستی پی نه گوتوون جگه
له وه ی فرمانت پی کردووم به گیاندنی که بریتی بوو له وه ی تنه ا خودا
بپرستن که پیره ردگاری منو پیره ردگاری تیوه شهو منیش وه کوو تیوه
به نده ی بی ده سه لاتو دروست کراوی نهو پیره ردگار هم! تنه ا جیاوازی من
له گمل تیوه نه وه یه: خودا کردوومی به فروستاده ی خوی بوو لای تیوه ی
ناردووم بانگه موازیتان بکم بو خودا پرستی به نده ایه تی کردنی! ﴿وَكُنْتُ
عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ﴾ تا له ناویاندا بووم چاوه دیریم ده کردنو ناگام
له کردارو گوفتاریان بوو، نه ده هیشت قسه ی نابه جی بکن! هه میشه داوام
لی ده کردن که قسه ی حق بلینو خویان له کردارو گوفتاری نابه جی بیارین،
﴿فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبُ عَلَيْهِمْ﴾ کاتیکیش منت مراندو
بردتموه بولای خوت نیتر من ناگام لیان نه ماوه نازانم چیان کردوه و
چیان گوتوه، تو بو خوت چاودیری کردارو گوفتاریان بویتو ناگات له هلسو
کهوتیان بووه ﴿وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ تو به سر هه موو شتی کدا
ناگاداریو هیجت لی گوم نابی، ناگات لی رسو شاهیدی، که من له ناویاندا
بووم.

ماموستا سهید لیله ده ده فرموی: ظاهیری ده قه کانی قورشان نه وه
ده گیه من که پیره ردگار عیسا ی مراندی بوو ته مجار به رزی کردییتنه و بوو لای
خوی بری ناٹارو فرموده ی پیغه مبریش ﴿وَكَانَ نَعْمَ دَهْ گیه من که حذر هتی
عیسا زیندو بوو له پله وایه یه کی تایه تیدا خودا لای خوی داینابی!!
لیله ده - به رای من - هیچ دژایه تیه ک ناینیری و گیر گرفتیک پهیدا نابی

له ټیوان نه‌وی خدا حه‌زرتی عیسی‌ای له ژبانی سفر زه‌وی بی‌بش کردی‌و
مراندیبه‌تی‌و وه لای خوی له پلمو پایمیه‌کی تاییدیدا ټیستا زیندووی!!

نمونه‌تا: به‌گویره‌ی ده‌قی نایمتی قورټان شه‌هیده‌گان ژبانی دونیاپان
له‌کیس ده‌چی‌و به‌روا‌لت ده‌مرن! وه‌لی له‌همان کاتدا لای خودا زیندوونو
خواردنو خواردنوه‌یان هیده، به‌لام شیوه‌ی ژبانه‌کیان چونه‌و چون‌نیه؟ ټیمه
نایزانین نمو شیوه‌ ژبانه‌چونه! همره‌ها شیوه‌ی ژبانی حه‌زرتی عیسا
سه‌لامی خوی لی‌بی نازاندی‌و چونه‌و چونه‌یه.

زوربه‌ی رافه‌گمرانی قورټان له‌سر نمون که رسته‌ی ﴿فَلَمَّا تَوَلَّيْتِ﴾
مه‌به‌ست مردنی گیان‌ده‌رچوون نیه، به‌لکو مه‌به‌ست به‌رزکردنوه‌یه بـو
ناسمان، چونکه له‌شونیتکی تردا ده‌فرموی ﴿إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ
إِلَيَّ﴾ آل‌عمران/۵۵. شیخ حه‌سه‌نی به‌صری ده‌فرموی وشه‌ی (وفاة) له‌قورټاندا
به‌سی جور مانای هاتوه:

۱- وفات: به‌مانا مردنو گیان‌ده‌رچوون بی‌وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿أَلَلَّهِ
يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا﴾ المائدة/۱۱۷ واته: نمو کاته‌ی ته‌سه‌نی
ته‌واوده‌بی.

۲- وفات به‌مانای نوستن بی‌ده‌فرموی: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم
بِالْلَّيْلِ﴾ الانعام/۶۰، واته: ده‌تانه‌نیتی.

۳- وفات به‌مانای به‌رزکردنوه‌وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿يَا عِيسَى ابْنِ
مَرْيَمَ مَتَّوْفِيكَ﴾ آل‌عمران/۵۵، واته: وهرت ده‌گرمو به‌رزت ده‌که‌مه‌وه.

ته‌مجار حه‌زرتی (عیسا) کاره‌گان هه‌موو حه‌واله‌ی به‌روه‌ردگار ده‌کارو
به‌ندایه‌تی هه‌موو ناده‌میزاده‌گان بو خودا دویات ده‌کاته‌وه، جه‌خت له‌سیر
به‌توانایی زاتی به‌روه‌ردگار ده‌کاته‌وه ده‌فرموی: ﴿إِنْ تَعْلِبْهُمْ فَاِثْمُهُمْ
عِبَادُكَ﴾ هه‌موو شتی‌ک به‌ده‌ست خوته: نه‌گمر له‌سر تاوانه‌کیان سزایان
بده‌ی نمو دادپه‌روه‌ری خوته‌و نه‌وان به‌نده‌ی خوتن. ﴿وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَاِنَّكَ
أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ خو نه‌گمر له‌گمل نموده‌شدا که موشریکو تاوانیارن
لییان خو‌ش بیی، نمو ده‌سه‌لاتو سه‌لا‌حیه‌تی خوته‌و که‌س رایه‌ی ناکه‌موی

رەخنەت لی بگری، تۆ بە هیژو خاوەن تواناو دەسەلاتی، دەتوانی پاداش یان سزایان بۆ دەستنیشان بکە، حەکیمو دانای هەرچی بکە، حیکمەتەو لەجی خۆیدا یەو کاری بی رۆو جی ناکە! ئەوان بەندە ی تۆزۆ نەتۆش پەرورە دگاریانی، ئەتۆ لە هەموو کەس شیواتری بە کاروباری ئەوان، نەمنو نەغەیری من لە مەخلوقات پەرەمتر نین لەتۆ، کەس بەقەدەر تۆ لەحالی ئەوان شارەزا نیە، تۆ سزاو پاداشیان دەبەو بە گۆڕە ی زانستی رەهاو موطەقی خۆت کە ناگاداری نەینی و ناشکرایانی، تۆ دەزانی کۆ موسولمانی یەکتا پەرستەو کۆ سی خودایی و موشریکە.

واتە: ئەگەر سزابدە ی سزای ئەوانە دەدە ی کەشیایو سزادان بن! هەر سزایەکیان بدە ی چەندی سزاکیان زۆرو بەئیش بی جگە لەخۆت کەسی تر نیە ئەو سزایەیان لی دوور بخاتەو! ئەگەر لیخۆشبوونو عەفونامەیان بدە یە، ئەو کەس نیە بتوانی لیخۆشبوونی تۆیان لی قەدەغە بکا، چونکە تۆ بالادەستو بەتوانای بەسەر هەموو کەسدا دەسەلاتت هەیەو. کەس بەسەر تۆدا دەسەلاتی نیە، هەرچی بتەوی لەهەر کەسیک قەدەغە ی بکە، دەتوانی بیبکە! ئەتۆ حەکیمو دانایەکی وەهای هەموو کاریکت لەشۆینی خۆیدا یە، کەس ناتوانی تۆ لەویستو ئیرادە ی خۆت بگێڕیتەو!.

لێرەدا پرسیاریک سەرەلەدا ئەویش ئەو یە: دەگوتری: حەزەرەتی عیسا چون رێگە ی بەخۆی کەبلی: ﴿وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ﴾ ئەگەر لییان خوش بیی لەکاتی کدا خودا لەتوانی شەریک بۆخودا دانان خوش نابێ؟!.

لەو لەمدا دەلێین: مەبەست لە قسە کە ی حەزەرەتی عیسا ئەو یە: کە هەموو کاریک بە دەست خودایەو چی بوێ دەیکاو چی ویمست پریاری لەسەر دەداو کەس نیە بەرەنگاری بکاو حوکمو پریاری هەلۆە شینیتەو. رستە ی ﴿إِنْ﴾ $\text{اللَّهُ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ}$ ئەو تەقریری ئەمری واقعیەو بەبەلگە ی بیستراو (الدلیل السمعی) چەسپاوە! هەرچەندە بە گۆڕە ی عەقڵو بەپرای ئەهلی سوننەو رەوا یە خودا لەتوانبار خوش بیی و سزای فەرمانبەردار بدا!! ئەم رایە لەو وە سەرچاوە ی گرتوو کەخودا ئیرادەو قودرەتی وەهای هەیه هەرچی بوێ بیکا دەیکا، بەلام موعتزیلەکان دەلێن: پێویستە خودا سزای تاوانبار بدا

نەگەر نەشی دا خودا لەخودایەتی ناکەوی! قسەکی حەزەرەتی عیسا ئەو
 ناگەیدنی: کە داوای شەفاعەت بکا بۆ قەومەکی چونکە کەسیگ شەریک بۆ
 خودا دا بنی شەفاعەتی بۆ ناکرێ! جا وەکوو لە سیاقتی نایەتە کەدا تێبینی
 دەکرێ وەرە گیرێ ئەوانە ئیذیعای خودایەتیان بۆ عیساو دایکی کردووە
 هیچ رۆژنیکیان لە مەشەدە کەدا نیە، وادیارە ئەوان لە شەرمەزاری
 پەشیمانی دا نازانن چی بڵێن! کە ئی ئەوان بەو هەموو تاوانو ریسوایی یەو زاتی
 ئەو ە کەن سەرەلپەرزو وەلام بەدەنەو!

کەواتە: یا ئیمە خۆیان پێوە خەریک نەکەینو بزانیین مەشەدە کە چۆن
 کۆتایی پێ دی! مەشەدە کە بە شیوەیهکی سەرنج راگێش کۆتایی پێ دی، بە
 رستەیه کە پەرەردگار رستەیهکی یە کلاکەرەو دیاری کردنی پاداش کۆتایی
 مەشەدە کە دی وەکوو دەفرموی: ﴿قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ
 صِدْقُهُمْ﴾ جەماوەری قورئان خۆنەن و شە (یوم) یان بە (مضمومی)
 خۆنەندۆتەو لەسەر ئەم شیوە خۆنەندۆتەو مانای نایەتە کە بەم جۆرە دەبی:
 پەرەردگار لە کۆتایی پەرسیارو وەلامە کەدا فرموی: ئەمڕۆ ئەو رۆژەیه کە
 راستگۆیان سوود لە راستگۆیی خۆیان دەبینن، راستگۆیی لە بیروباوەردا،
 راستگۆیی لە شایەددانیاندا، راستگۆیی لە قسەو هەڵسو کەوتیاندا. ئیمامی
 نافع و شە (یوم) ی بە (منصوبی) خۆنەندۆتەو، ئەو کاتە مانای نایەتە کە
 بەم جۆرە دەبی: پەرەردگار فرموی: ئەوێ کە عیسا گوتی: ئەمجار
 پەرەردگار شیوەو جۆری ئەو سوودە دیاری دەکا و دەفرموی: ﴿هُمْ جَنَّاتٌ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ بۆ ئەو راستگۆیانە هەیه باخو سەیرانگای بەهەشت
 کە بەژێر دارەکانیاندا جۆگەو جۆیار دەکشێن ئەم جۆگەو چۆمانە ئەو نەندە تر
 جوانی و رازاوەیی بە باخەکان دەبەخشنو، ژانیان تێدا خوشتر دەبی!
 ﴿خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا﴾ هەتا هەتایە ئەو بەهەشتەدا دەمێننەو وێرایی ئەو
 لەزەتو خوشی بە جەستەییانە ﴿رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ﴾
 پەرەردگاریش لێیان رازیەو، ئەوانیش رازین ئەو پاداشتی پەرەردگاریان،
 ئەمەش لەزەتێکی گیانیەو خوشبەختی و کامرانییەکی وەهایە کە بە

نوو سینو گوتن پێناسە ناکرێو هەر خودا بۆخۆی دەزانی چەند دڵخۆشکەرەو
فەرەح بەخەش بە دلو دەروون، **﴿بەمراز گەیشترە ناوات بەدیھێنانێکە! بۆیە
پەرورەدگار دەفرموی: ﴿وَذَلِكَ الْقَوُّزُ الْعَظِيمُ﴾﴾** ئا ئەو خۆشی و لەزەتەو
بەمراز گەیشتنە بە مراز گەیشتنی مەرزو گەرەیسەو ئەو پەری خۆشەختی و
کامەرانێیە! چونکە رزگار بوون لەدۆزەخو دوور کەوتنەو لێ ئەو پەری
بەمراز گەیشتنو خۆشەختییە، خۆشی و لەزەتە جەستەیی و گیانیەکانی ناو
بەھەشتیش سەربار!!

ئەمجار پەرورەدگار شتێک دینیتەو پێشەو کە زۆر گونجاو لە گەل
ئیدیعی مەسیحییەکان کە بە خودا زانیی عیسا یە تا بەشیوەیەکی نا
راستەو خۆ بەرپەرچی ئیدیعیەکیان بەداتەو، ئەو تا لە کۆتایی بەسە کەداو لە
دوادای مەشەدە سامناکو تر سناکە کەدا جاری دەسەڵانداری و خواوەنیەتی
خودا ھەلەداو دەفرموی: **﴿وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾** ھەر
بۆخودایە خواوەنیەتی ئاسمانەکانو زەوی **﴿وَمَا فِيهِنَّ﴾** ئەو شتو حەشاماتە
تیا یانزایە ھەمووی دروست کراو مولکی خودان ئەکە ھی عیسا یان یەکیکی
تر **﴿وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾** خودای بالادەست تواناو دەسەڵاتی بەسەر
ھەموو شتێکدا ھەیە ھەر شتێکیش خودا دەسەڵاتی بەسەردا ھەبێ
دروست کراوی ئەو بە ویستەو نیرادە ھی ئەو ھاتۆتە کایەو، یەکیکیش لەو
بەندەو دروست کراوانە عیساو مەریەمی دایکی یەتی! ئەدی ئیوەی مەسیحی
چۆن ئیدیعی خودایەتیان بۆ دەکەن دەیاننە پلەو پایە خودایەتیو؟ چۆن
ئەو مافە بە خۆتان دەدەن ئەم دەستەریزیو لە خودا بکەن؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سورہتی ثلثان (الانعام)

ثم سورہ پیروزہ شہ شہم سورہتہ لہ قورثانی پیروز، ناو تراوہ
 بہ سورہتی (الانعام) چونکہ دوو جار و شہی (انعام) ی تیدا ہاتوہ.
 ﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا﴾ الانعام/۱۳۸.
 ﴿وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ
 بِزَعْمِهِمْ﴾ الانعام/۱۳۹.

ثم سورہتہ بہ یہ کجار ہاتوہ خوارئ؛ ثینو عہیاس فرموویہتی:
 سورہتی ثلثان، لہ مککہ بہ شو بہ یہ کجار ہاتوہ خوارئ، حفتا ہزار
 فریشتہی بہ دورہوہ بوو، بہ دہنگی ہمز تہ سبیحاتی خودایان دہ کرد. ثینو
 عومر - خویان لی رازی بی -، دہ فرموئ پیغہ مبہر ﴿فرمووی:
 سورہتی (الانعام) م بو ہاتہ خوارئ بہ یہ کجار، حفتا ہزار فریشتہی لہ گہ لدا
 بوو، تہ سبیحہ تہ حمیدیان دہ کرد، ہوی ثم زیدہ گرنگی پیدانہ؛ ثہویہ: کہ
 ہموو بہ لگو دہ لیلی یہ کتابہ رستیو دادوہریو باسی پیغہ مبہر ایہتیو
 زیندو بوونہوی قیامتو پوچمل کردنہوی ربازی خوانہ ناسانو پرو سوچ
 خواہانو رتدانہوی بہرنامہ چہوتہ کانی لہ خو گرتوہ. ثہوہ شمان لہ یاد نہ چی
 برئی لہ نایہ تہ کانی وی دہ چی لہ مہ دینہ ہاتبنہ خوارئو پیغہ مبہر ﴿فرمووی:
 فرمانی کردی کہ بخیرتہ سر ثم سورہتہوہ لہ شوینی خویان دا بنو سرین.
 پہیوہندی ثم سورہتہ بہ سورہتی ماتیدہو ﴿لہم روہوہیہ: کہ ہمدردوکیان؛
 بہرہرچدانہوی ثہلی کیتابیان لہ خو گرتوہ، دژی ہد لوتستو بیروباوہریان
 دہ دوتین، ہمدردو کوو چون حوکمی خوارہ مہنی حرامو گزشتی ناژہ لہ کان دیاری
 دہ کمن، ہمدردوہا بیروباوہری نادہ میزادانی سمدردہمی نفامی رت دہ کمنہوہ
 کہ دابو نہریتیان وابوو؛ برئی ناژہ لیان دیاری دہ کرد بو بتہ کانیانو خواردنی
 گزشتی ثہو جوہرہ ناژہ لانہیان لہ خو حرام دہ کرد، بہ خیمالی خویان لہ
 بتہ کانیان نزدیک دہ بوونہوہ بہ تاعہت بویان حلیب دہ کری!

زانایانی نیسلام فەرمویانه: ئەم سورەتە بنەماو سەرچاوەیە بۆیەرپرچ دانەوی موشریکەو خوانەناسان و ئەوانەیی پڕوایان بە زیندوونەو و حەشرو حیسابو لیکۆلینەو نیه، ئەمەش ئەوە دەخوایێ کە بە یە کجار هاتییتە خواری، چونکە مەبەستی سوورەتە کە هەمووی بەلگەهێنانەو و چەساندنی عەقیدەو بیروباوەرە! هەرچەندە شیوازی بەلگەکان جۆراوجۆرن. زانایانی زانستی کەلام بنەمای زانیاریەکانی خۆیانیان لەسەر ئەم سورەتە دامەزراندووە، چونکە زۆر ئایەتی تێدان بەناشکرا بیروباوەری قەدەرپەکان رەت دەکاتەو! ئەم سورەتە وەک سوورەتە مەکییەکان زۆر گەرنگی بەلایەنی بنەمای بیروباوەر داوە، جەخت لەسەر چەسپاندنی خودایەتی خودا و نیگاوی پیغەمبەرایەتی و زیندوونەو و پاداشدانەو دەکا!

بۆ چەسپاندنی باوەر بە ئەم بنەمایانە دوو جۆر تۆسلوب بەکار دەهێنێ تۆسلوبی تەقریر و تۆسلوبی تەلقین. لەبارەی شیوازی تەقریرەو ئەوەتا بەلگەی زۆرو زەبەندە لەسەر هەبوونی خودا و تاکو تەنیا یی ئەو زاتە پیرۆزە دەهێنیتەو، بەشتی سەلمیندراو و حاشا هەلنەگر خودامان پێ دەناسین، بەو شتووە کە دروستکردنی بوونەوەر پال خودا دەدا و خودایەتی حەق و مۆتەلق بۆ ئەو چەسپینێ و دەفەرموی: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ﴾ یان دەفەرموی: ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ﴾ یان ﴿وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ﴾ ﴿وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ﴾ ﴿وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ﴾ لەبارەی شیوازی تەلقین و دەرس دادانەو ئەوەتا بەلگەو هەلیلی زۆر رادەنوتین و فیڕی پیغەمبەریان دەکا بۆ ئەوەی لەگەڵ دۆژمنەکاندا بەکاریان بینێ و بتوانێ بەرەنگاریان بکا و بۆریان بدا، ئەویش لە زێگی پرسیار و هەڵامەو وەک دەفەرموی: ﴿قُلْ لِمَنْ مَافِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ قُلْ: ﴿لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ﴾ یان ﴿قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً؟ قُلْ: اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ، مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ﴾ یان ﴿قَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ، قُلْ: اللَّهُ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ

آیہ..... ﴿ پوختہ ہی نہو بنہ ما سمرہ کی پانہی تہم سورہ تہی لہ خوی گرتوون نہ مانہن:

۱- چہ سپاندنی بیروباوہر لہ ریگی تیقناعو کارتیکردنو لیکو لینہوہو توڑینہوہو پرسیارو وہ لام دہریارہی خوداو تاکو تہ نیایی و صیفاتو نیشانہ کانی خودا لہ خودی تادہ میزادہ کان داو لہ بونہوہرداو کاریگری لہ کردارو گوشتاردا.

۲- چہ سپاندنی پھیامی پیغہ مبرایہ تیو نیگا و رتدانہوہی شو بہو گومانی کافرہ کان بہہ لگی عقلی و زانستی و ہستہ کان.

۳- چہ سپاندنی روژی قیامتو زیندو بونہوہو حسابو لیکو لینہوہو پاداشتو سزا لہ سمر کرداری دنیا چاکہ بہ چاکہ و خرابہ بہ خرابہ.

۴- شیکردنہوہی بنہ مای نایینو تہ خلاقو دابو نریتی کومہ لایتی و جہخت لہ سمر نہو و ہستہو ناموژگاریانہی کہ لہ ہموو نایینیکی ناسمانی دا جہختی لہ سمر کراوہ.

۵- نایین لہ سمر دہی تادہ مہوہ تا نایینی (محمد) ﷺ یدک بنہ مایان ہدیو یدک مہ بہ ستو سمرہ نجامیان ہدیہ. کماوبی بہش بہش کردنی نایینو پرواہینان بہ ہندیکی و پروانہ کردن بہ بریکی دژی بنہ ماکانی نایینی خودایہ!

۶- خوشبہختی و نہ گبہتی، سزاو پاداشتی قیامت لہ سمر خرابہو چاکہ پیوہندی بہ کردہوہی تادہ میزاد خویوہ ہدیہ.

۷- تادہ میزادہ کان لہ چوارچپوہی یاساو نیظامی کموندا کہ خودا بوی دیاری کردوہ بہ ویستو نیرادہی خویان دینو دہچنو کار دہ کمن، زورہ ملیو زہخت کردن نیہ، چ دژایہ تیدک لہ نیوان ویستو نیرادہی خوداو کرداری تادہ میزادا نیہ، چونکہ (قہدہر) ی خودا بریتی بہ لہ پیوہندی کردنی کارلیکراو کارلیکمر بہ گوڑہی زانستو دانایی ذاتی بیچوونی.

۸- دادپروہری خودا داخوازی تہوہیہ: کہ جیاوازی بخاتہ نیوان گلو نہتہوہ کانہوہ، ستہ مکاران لہناو بہریو نازو نیعمہتی خوی بہ سمر خودا پرستاندا بریژیو لہزہ ویدا جیگیریان بکا.

٩- خودا سەرچاوەی یاسادانانە؛ حەلالکردن و حەرامکردن بە دەست خۆیەتی، بۆ هیچ کەس رەوا نیە لاقی خودایەتی لی یەداو یاسا و شەرع بۆ نادەمیزادان دابنێ.

١٠- پێویستە نادەمیزاد لەخاڵ و چۆنیەتی و بەسەرھاتی گەلە پێشینەکان کەلک وەر یگرێ، تێبفکری ئەوانە ی پابەندی فەرمانی خودا نەبوون چیمان بەسەرھات. ھەروەھا لەبوونەوەر ورد بپێتەو بەلگە لەسەر بەتوانایی دەسلاتی خودا بپنێتەو.

١١- نادەمیزادەکان لەژیاندا لەپیشبەری و مەملانی دان، لە بۆتە ی تاقیکردنەوە دان بۆ ئەو ی چاک و خراپ دەرکەون و بزاندن، سزا و پاداشیش چاوەڕوانی ھەمووانە. پەرورەدگار مۆلەتی بەندەکانی «ەداو لەسەر خراپە، زۆر جار خێرا تۆلەیان لی ناسینێ، بۆ ئەو ی بەخۆیاندا بچنەو و خۆیان چاک بکەن، بەلام ھەرگیز پەرورەدگار خراپ و چاکە ی کەس پاشگوێ ناخا و ھیچ شتێک ئیھمال ناکا! رەحمەت و سۆزو بەزەییشتی بی سنوور و فراوانە و بەشی ھەموو کەس دەکا!

بەلگەکانی ھەبوونی خودا و تاکو تەنھایی زاتی پاک و

بەلگە ی زیندووبوونەو

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ
ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ
قَضَىٰ أَجَلَ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾ وَهُوَ اللَّهُ فِي
السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾

تەمجار پەرورەدگار لەر وانگە ی ئەم نایەتانەو بەلگە لەسەر ھەبوونی خودا و تاکو تەنھایی و زیندووبوونەو دپنێتەو دە فەرموێ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ﴾ ھەموو جۆرە سوپاس و ستایشێک

به هه موو زویانی کتو له هه موو کاتو شوینی کتدا بۆ پسروره دگاری تاکو ته نایه، بۆ به دیهینهری ناسمانه کانو زه وییه هه نهو شیای سوپاسو ستایشه، چونکه به خششو نیعمته کانی به سهر ئاده میزادا زۆرو هه مه جوړن، په کی ک لهو نیعمته تانه دروست کردنی ناسمانه کانه، که نهو هه موو نه ستیره و کاکه شانمو مانگنو رۆژه ی تیدان که بۆمان بوون به چراو رووناکی، هۆی گه شهو نه شو نماي ئاده میزادو ناژله و رووه کن، هه روه ها بۆشایی فراوان که بریکی هه وای تیدایمو درژه پیدهری ژبان، هه روه ها مادده ی تهیر که هۆی گواستنوه ی دهنگه له شوینی کموه بۆ شوینی کی تر، هه روه ها بری له نیعمته کانی یهزدان، هه بوونی زه وییه؛ که قهرارگای مه خلوقاتو سهرچاوه ی رزقو رۆژییه، هه موو نهو بوونه وهره بۆ به رژه و نه دی ئاده میزادو له خزمهتی نینسان دایه، ﴿وَجَعَلَ الظَّالِمَاتِ وَالْتَّوْرَ﴾ هه روه ها تاریکی و رووناکی دروست کردوه، شهو رۆژی داهیناو بۆ نهو ی بهنده کانی سویدیان لی وهریگن، شهو بۆ هه سانه و نهو نوستنو رۆژ بۆ هه ولدانو کۆشش کردنو دهسته بهر کردنی بۆیو پیدایهستی ژبان. جا «هکوو نیمامی سوددی جه ماوه ری رافه کهرانی قورشان ده لێن: مه بهست به (الظلمات) تاریکایی شهو و مه بهست به (النور) رووناکی رۆژه، نه مهش ره تکر دنه و ی بیروبا وهری ناگر بهرسته کان (الثنویه) ی تیدایه، نه وانه که پیمان وایه دوو خودا هه ن: ده لێن: رووناکی خودا و به دیهینهری خیره، تاریکی خودا و به دیهینهری شه ره!!

حه سه نی به صری ده لێ: مه بهست به (النور) نیمازو با وهره، مه بهست به (الظلمات) کوفر و ییدینه!

قه تاده ده لێ: هۆی پیشخهستنی (السموات) له (الأرض) (الظلمات) له (النور) نهو یه: که په روه دگار ناسمانه کانی پیش زه و ی به دیهیناو تاریکی پیش رووناکی دروست کردوه، به هه شتی پیش دۆزه خ دروست کردوه، جینسی تاریکی به جینسی به کانی پیش رووناکی هیناو ته کایه و، سهره تا مادده ی بوونه وهری دروست کردوه که بریتی بوو له دوو که لێکی رهش یان (سه دیم) وه کسو زانیانی فه له کناسی ده لێن! نه مجار رۆژو مانگنو نه ستیره کان دروست کراون، تاریکی به مه عنه و ی به کانش «هکوو نه زانی و

کوفرو شیرک پیش نووری زانستو نووری باوہرو نووری یہ کتابہرستی
دروست کراون بہ گوثرہی قورٹان نووری زانستو تیمانو یہ کتابہرستی دوا
تاریکی نہ زانیو کوفرو شیرک بہدی ہیٹراون وہ کوو دہ فرموی: ﴿وَاللّٰهُ
اٰخَرَجَكُمْ مِّنْ بُطُوْنِ اُمَمَاتِكُمْ لَتَعْلَمُوْنَ شَيْئًا﴾ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿النحل/۷۸﴾

نیبنو تہبی حاتمہو تہبوششہیخ لہ موجاہیدہ وہ دہ گیرنہو دہ لئی: ہم
ناہتہ؛ واتہ: رستہی ﴿خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ﴾ رہ تکرندہو بوجونی
زیندیقہ کانہ، کہ دہ لئین: خودا تاریکیو خونفوسو دوویشکو ہیچ شتیکی
خراپو ناشیرینی دروست نہ کردوہ، دہ لئین: بہس رووناکیو شتہ جوانہ کانی
بہدی ہیٹراون. رستہی ﴿وَجَعَلَ الظُّلُمٰتِ وَالنُّوْرَ﴾ رہ تکرندہو ناگر
پہرستہ کانہ کہ دہ لئین: تاریکیو رووناکی ہلسورپنہری بونہورن وہ کوو
لہو پیش نامازہ مان بؤ کرد! تہ مجار ہم رستہی دواہی رہتی کافرہ ہاوبہش
پیدا کمرہ کانی عہرہب دہ داتہوہ دہ فرموی: ﴿ثُمَّ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا بِرَبِّہِمۡ
یَعْدِلُوْنَ﴾ واتہ: تہ مجا نہوانہی کافرو ہاوبہش پیدا کمرنو نینکاری
نیعمتہ کانی خودای کردگار دہ کمرنو ہاوبہش بؤ خودا دادہ لئین! شتی تر دہ کمن
بہ ہاوشانی پەرورہدگارو دہ پەرستن، ہاوارلی لی دہ کمن بؤ دابین کردنی
پیویستی یہ کانیان، داوای دوورخستہوہی زہرہرو زیانو ہیٹانی خیرویٹر لہو
خودا دروزنانہ دہ کمن! لہ کاتیکتدا ہم خودا دروزنانہ ناتوانن بؤ خودی
خویان سوودیان ہستی، پییان ناگری زیان لہ خویان دوور بخنہوہ چجای بؤ
خہ لکی تر! تہ مجار پەرورہدگار روی خیطاب دہ کاتہ ہاوبہش پیدا کمران؛
نہوانہی ہاوشانیان بؤ پەرورہدگار داناوہ، بہ لگیمان بؤ دینیتہوہ لہسر تاکتو
تہ نیایی خویو زیندیوونہوی رژی قیامتہو دہ فرموی: ﴿هُوَ الَّذِیْ
خَلَقَکُمْ مِّنْ طِیْنٍ﴾ پەرورہدگار خودایہ کی وہ ہایہ تیوہی لہ گل دروست
کردوہ، واتہ: باوکی تیوہ کہ ناہہمو ہمووہ گہزی تادہ میزاد لہ نہو
کھوتوتہوہ لہ گل دروستمان کردوہ، دواہی نہوہی زوری لی کھوتوتہوہ
ہموو کونو قوربتیکی زہویان گرتوتہوہ، ہمووہا باقی زیندہوہرانی سر

زهوی که دروستی کردون. دواي نهوهی که گیانیان بهبیردا دهکری
پیوستییان به گزوگیا هیه: چونکه خوینو گزشتو نیسقان له خوراک پیدای
دهبی و خوراکیش له گزوگیای زهوی پیدای دهبی، گزوگیاش لهناو و گل پیدای
دهبی، کهوابی همموو زندهوهزیک له گل پیدای دهبی!

نهمجار پروهردگار نهوه رادهگهینن که تهمهنی همموو دروستکراوینکی
دیاری کردوه؛ دهفرموی: ﴿ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا﴾ پاشان تهمهنی ژبانی
نادهمیزادی دهستنیشان کردوه، له روژی له دایکبوونهوه تا روژی مردنی،
﴿وَأَجَلَ مَسْمًی عِنْدَهُ﴾ تهمهزو ماوهی بهرقراربوونی همموو نادهمیزادیک
لای خودا خویهتی، نهم تهمهنه ناو براوه له زیندوبوونهوی ناو گورهوه دهست
پی دهکا، تا روژی زیندوبوونهوی قیامت، ژبانی نهم ماوهیه پی دهلین:
ژبانی بهرزهخیی.

نیبنو عهیباسو موجهید دهلین مانای ﴿قَضَىٰ أَجَلًا﴾ واته: تهمهنی
ژبانی دونیا که بهمردن کوتایی دی ﴿وَأَجَلَ مُّسَمًی﴾ تهمهنی ژبانی
قیامت. واته: نایهتهکه ناماژ بوئمو دهکا که پروهردگار دوو جوړ نهجلی
بویهندهکانی داناره، نهجلیک بو ژبانی همموو کهسیک که بهمردن کوتایی
دی، نهجلیکیش دواي مردنی دونیا دهست پی دهکا که بهزیندوبوونهوه
دهست پی دهکا!

همموو تهمهنیک لای خودا دیاری کراوه، واته: سهرهتاو کوتایی هیه!
لمو نه نذازهیه زیادو کم ناکا، پیشو پاش نابی، جگه لهخودا خوی کهسی تر
ناگاداری بهسهر چوئیهتی و کاتو ماوهی تهمهندا نیه، تهمهنت پیغه مبهراو
فریشته نزیکهکانی بارهگای نهقدهسیش نهم جوړه زانیارییهیان نیه! کهوابوو
مدهست له دوو جوړه نهجلهکه، یهکیکیان نهجلی نادهمیزادو دونیایه،
نهوی تریان: نهجلی قیامت! ده ربارهی جوړی نهجلی یهکم قورشان
له شونیکي تردا دهفرموی: ﴿فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾ النحل/٦١. دهی سهریاری نهم همموو بهلگانه لهسهر تاکنو
تهنیایی خوداو ههبوونی روژی قیامتو زیندوبوونهوه ﴿ثُمَّ أَنْتُمْ تُمَرُّونَ﴾

کەچی ئێوە ئەم کۆمەڵی کافرو هاوبەشپەیدا کەران! دەکەونە شکو
گومانەو و بڕواتان بە زیندو بوونەو نیه، پێتان وایە ژيان تەنها بڕیتییه له
ژیانی دونیاو بەس، پاش لەدوینیا دەرچوون ئیتر ژيانی تر نیه؟! له کاتی کدا
خودا بابە ئادەم کە باوکی هەموو ئادەمیزادە له گۆل دروستی کردووە و دوايی
نەو و رەچەلەکی لی کەوتۆتەو، جگە له ئادەم و حەوا، بناغەي هەموو
ئادەمیزادیک دۆیه ئاوێکە هیسچ پووج له مندالانی ئافرەتدا جیگیری
دەکەین و دوايی گیانی بەبەردا دەکەین لەناو تاریکیی پەرە مندالاندا،
پیداویستی ژيانو گەشەکردنی بۆ دابین دەکەین و دوايی لەدایک دەبی و
پێ دەگا! دەي کەسیک ئاوا دەسلاتی هەبی لەسەر ئاوا شت دروست بکا!
پێگومان دروست کردنەو لا ئاسانتر دەبی.

ئەمجار بەلگەیەکی تری لەسەر تاکنو تەنیايی خۆی هێنایەو و فەرمووی:
﴿وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ﴾ ئەو پەرەردگارە کە ناوی (الله) یە
هەر ئەو خودایەو شایانی پەرستنه له ئاسمانەکان و زەویدا و ناسراوە
بەخودایەتی و هەرچی لەئاسمانەکان و زەویدا هیه گەردنکەچی فەرمان و
دەسلاتی ئەو خودایەیه: کە ناوی (الله) یە... لەرووی خوشەویستی و
لی ترسانەو-جگە له کافرانو بی باوەرانی ئادەمیزاد و جنۆکە- هەموو
شتیکو هەموو کەسیک دەپەرستن و بەندایەتی دەکەن! پێگومان ناسینی
خودا بەناوی (الله) له کۆمەلگای عەرەبە موشریکەکاندا دیاردەیهکی ئاشکرا و
نومایان بوو، ئەو تا پەرەردگار لەشوئینیکی تر دا فەرمووی ﴿وَلَكِنْ
سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَخَرَجَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَيَقُولُنَّ
اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ العنکبوت/ ٦١.

هەرەکوو له سورەتی (الزمر/ ٢٨) جارێکی تر وێنەي ئەم ئایەتە
دووبارە بۆتەو.. هەر لەشتیوێ ئەم جوړە پرسیار وەلامەدا قورئان چەند
جارێکی تر ئەم راستی یە دووبارە و سێ بارە کردۆتەو.^٨

^٨ بڕوانە سورەتی المؤمنین ئایەتی ٨٠-٩٠، سورەتی النحل ٦١-٧٠، هەرەها
سورەتی الزخرف/ ٨٤ کە دەفرمووی ﴿وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ﴾.

كهواته: عزمه به موشركه كان پروا يان به خودا هه بووه و پيسان وايوو: كه به ديهينمري ناسمانه كانو زهوى خودايه: كه ناوى (الله) يه. كه سى تر نيه نهو كاراوه نبي لى وه چاو بكرى.

(يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ) شتى نهينى و ناشكراتان وه كوو يهك ده زانى، له زانستى خودادا به نامنه كى و نو ما يان چوزيه كه، به سهر هه موو شتي كنندا به سهر اووى تاگاداره، هيجى لى گوم فيه، ههر جى به نامنه كى و شاردرلووى ناسمانه كانو زهوى هديه له زير تيشكى زانستى نهو. ناشكراو نو ما يانه! (يَعْلَمُ مَا يَكْسِبُونَ) ههر كره اوو گوفتاريك نه نجامى ده دن، چاكو خرابو خيرو شعر، كه موو زور خودا پى ده زانى و ناشكراو عه يانه لاي، پاداشو سزاتان له سهر يان ده داتهوه!

شهوى له دنانى تهم تايدته تيبينى ده كوى به لگه هينانه موو چه سپاندى بيرو ساره پى به كفا به رستى و هه بوونى خودايه كى به روو ردگارو كار سازو به ده سه لاته بى هاوه و هاوشانه خودايهك كه شيلوى هه موو سوپاسو ستايشيكه، چونكه خاوه نى نيعمدتو به خشيشى زور و زه بنده يه!

نبيته كان به لگه هينانه موو له سهر ده سه لاته خودا، له سهر زانبارى و رستى نيراده ي! لهم روووه كه هه و المان پى ده دا كه خوى ناسمانه كانو زهوى به دى هينانه و رهنگر زو نه خشه كيشى كردوون، به روو ره گار به ده ستي قوردهتو توانا ناسمانى به بى كو لگه راگرتوه، به سافو بى كهندو چالو دول ديتته بهر چاومان، مانگور زور نه ستيره ي جوړاو جوړى تيدا خولقاندوون بوجوانى، هه موو ههوى تيدا داناون بو نيشانه، زهوى راخستوه و كردوويته به سهر چاوه ي رزقو روژى گيانله بهرمان، جوړه ها گيانله بهرمانى تيدا پلاو كردوتهوه، كيوه كانى وه كوو سينگ تيدا داکوتاون، شيو دولو ريگاريانى تيدا دروست كردوون، جوگهو چهو زى گه ووه بچووكى تيدا رهوان كردوون! بيرو كانياو سهر چاوه ي ناوى زولالى تيدا هه لقولاندوه، له شوينى وادا ههيه له بهردى رهق سهر چاوه ي تاو هه لده قوليتى نه مانمو زور نيشانه ي ترش له ناسمانه كانو زهويدا به لگه ي به هينن له سهر تاكو ته نيابى خوداو گه ووه ي و بى هاوه لى، ناوى (الله) يه، بهر ستراره له ناسمانو زهويدا، خوى كارگير و

هه لسورنهرى بوونه وهره . ته مهنى هه موو شتيك لاي خوئى ناشكرايه و
نمايانو ديارى كردوه هيچى لى ون نابو ناگادارى هه موو شتيكه !

هوئى كافربوونى ناده ميزادان به ناياتى خوداو،

هه ره شه ليكردنيان به سزاو توئه

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا
مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ
أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ
قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ تُمَكِّنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا
السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ
فَآهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٦﴾

نه مجار هوئى پروانه هينانى كافره كان به خودا باس ده كاو هه ولمان
ده داتى كه هاربه شپهيداكرانو سه ره قو مله و ره كان، كه مو عجيزه و
به لگه يه كيان له سر تاكو ته نيایى خودا بو بنيردرئى راستى پديامى
پيغه مبر بچه سپيئى پشتى تى ده كه نو گرنگى پى ناده نو به وردى
تى نافر نو ده فرموى : ﴿وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا
كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ﴾ نه پيغه مبر ! بزانه نه مو شريكانه هر
نیشانده كى خودايان بوويو به لگه بى له سر راستى پديامو
پيغه مبر ايه تى تو سه لميئى، نه وان پشتى لى هه لده كه نو تى
نافر نو، نه وان هرگيز بير له قورنان ناكه نه و لى ورد نابنده، نه
قورنانه لى له پهروه دگاريانموه بو وان نيورداوه، هيچ بير له
دروستكراو ده ستكردي نه خودايه ناكه نه و، كه پهروه ده
كردون، له كاتى زه بوونى به هيزى دا بژسوى پى دارن، نازو نيعمه تى

به سیرا رشتوون، ناسمانو زهوی بۆ رام کردوونو سوودی لی وهرده گرن،
له خودی خویان داو له ناسمانو زهوی دا به لگهی چه سپینر همن، له سیر
دهست رهنگینی و کارسازی خودا، کهچی نمونه له ناست هه بوونی
نهم هه موو به لگهو ده لیلانده دا چاوی خویان ده قوچینو گوئی خویان
ده ناخنو پشتی لی هه لده کهن، ته نانهت گالته شیان پیی دیو
به لاقرتی و گالته بازی بهوه روپیان لی وهرده گیرن، وه کوو له نایه تیکی
تردا ده فرموی: ﴿مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا
اسْتَمَعُوا وَهُمْ يَلْعَبُونَ﴾ الانبیاء/۲.

قورطوبی: هلی: مبهست به (آیات) موعجیزه به: وه کوو لهت بوونی
مانگو نو جوهره شتانه، ئیبنو که شیریش هر نایاتی به موعجیزه راقه
کردووه، ده لی: مبهست به نایات نو به لگهو ده لیلانن که تاکو ته نهایی
خودا: «چه سپین»

﴿فَقَدْ كَذَبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ﴾ هوی نو وهر گیرانو پشت
هه لکردنه شیان له نایه ته کانی خودا به دروختنه وهی نو نایینه هه قو
راسته به که سهرداری پیغه مبهران بۆ هینان تویش نایینی پاکو خاوتنی
نیسلامه! نه مجار پهره وردگار له سیر نو پشت هه لکردنو روو وهر گیرانه بیان
هه ره شهی توندیان ناراسته ده کاو ده فرموی: ﴿فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا
كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾ دلنایه نهوه بیان به سهر وه ناچی، له وه دوا هه والی نو
به دروختنه وه بیان ده زاننو ناکامی نو هه لوئسته نادره ستیمانو روو
وهر گیرانو گالته کردنه بیان تووش ده بیته وه به کوشتنو فراندنو ده رکردن له
ولات تو له بیان لی ده سه ندرته وه!

بیگومان نهم واده به هاته دیو موشریکه کان تووشی گرانی و قاتو قری
بوون روژی جهنگی به درو زرگار کردنی مه که که تووشی تیکشکانو چه ره سهری
بوون!

نیمامی رازی ده لی: پهره وردگار حالو چۆنیه تی کافره کانی به سی پله
ده ستیشان کرد، پله ی یه کهم روو وهر گیرانو تی نه فکرین له به لگهو
نیشانه کانی خودا، پله ی دووهم به دروختنه وهی نو به لگهو موعجیزانه

پلهی سیّیم گالته کردن بمو موعجیزه و نشانانه، تاوانی هموو پلهیه کیش له تاوانی پلهی پیشوو گموره تره، چونکه وا ده بیّ کابرا روو له شتیک ودرده گیرئی له بمر تموه نیه بروای پیّی نیه بدلکوو له بمر تموهیه پیّی نازانی و لیّی غافله، وا ده بیّ که سیّیک شتیک به درۆ ده خاتموه به لام نایگهیه نیتیه ناستی گالته پیّی کردن کدوابی تاوانی پلهی سیّیم که گالته پیّی کردنه له تاوانی پله کانی پیشوو گموره تره!

نه مجار پمروه دگار تمو راستیه دوویاره ده کاتموه؛ که همپه شه کردنی له سهریچی کاران به سزادانیان ده ستورو داییکی خویهتی و ده فرموی: ﴿أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ يُمْكِنْ لَكُمْ﴾ نایا تمو به درۆ خیره وانهی نایینی نیسلام، تمو روو وهر گیرانه له قورنانو موعجیزه کانی پیّغه مبره، نماینیمستوه و نمایانزانیوه نیمه چندند گلو نه تموه مان له پیش تموان به هیلک بردووه، چندنان گلو نه تموهی و ده کوو گهلی عادو شه مودو گهلی فیرعونو گهلی (الوط) مان به فته تار داوه له بیخ دهرمان هینان، تموانه پیّغه مبرانی خویان به درۆ خستموه، همپه چندنه تموانه هیزو توانا مان پیّی دابوون، رزقو رۆژیمان پیّی دابوون، ده سلاتو فرمانپه واییمان پیّی به خشیبوون به جوژیک که تمو ده سلاتو چه سپان لهزه ویداو رزقو رۆژییه مان نه داوه به پیّوهی هاوچه رخی پیّغه مبری نیسلام!

﴿وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِطْرًا﴾ ناسمانمان بۆ رام کردن بۆ تموهی به گویره پیّوست بارانیان بۆ بیارینی ﴿وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ﴾ جوگمو جوژارمان به ژیر نیشته مهنیه کانیاندا ده پویاند، واته: تموان له کافره کانی قوره یش سامان دارتر بوون، بارانیان بۆ ده باری به شیوهیه کی ریکنو پیّیک، جوگمو جوژار به ژیر خانوه کانیاندا ده کشان! ژیانیکی به خستموه ورو کامه رانیان همبوو! به لام که کوفرانیان بهرامبر نیعمه ته کانی خودا کردو تاوانیان نه نجام دان، پیّغه مبره کانیان به درۆ خستموه ﴿فَأَهْلَكْنَاهُمْ﴾ بۆ نوبهم به هزی تمو تاوانانیه تموه له ناومان یردن، تمقرو توانا مان کردن له

بِیْخْمَانٍ دَهْرِهِنَّانِ! ﴿وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخِرِينَ﴾ دَوایِ ثَمَوانِ
 نَهْتَمُوهِیه کی ترمانِ هِنَیایه کُورِی ژیانمُو، چینیکی ترمانِ خسته سمر زهوی
 تهرکی ناوهدان کردنمُوهدمان خستنه تهستو. بَوِ ثَمُوهِ زهوی ناوهدان بکهنمُوهد
 سَویاسی پمروهردگار بکهن! به کورتی نایه ته که ناماژَه: بَوِ ثَمُوهِ ده کا: که دوو
 جَوِز تاوان بوون که بوون به هوی له ناو بردنی گه له کانی پِیشوو: یه کم به درو
 خستنه هوی پِیغه مبره کانیان، دووهم ناشکوریو سپله بیان بهرامبر
 نیغمه ته کانی پمروهردگار وه کوو له شوئینیکی تردا له م باره وه ده فمرموی:
 ﴿وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قُرْيَةٍ بِطَرَتْ مَعِيشَتَهَا فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ يَنْصُرُوا
 مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ، وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى
 حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَمٍ رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا، وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي
 الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ﴾ القصص/۵۸-۵۹.

مه به ست له م هدره شه کردنه ناموژگاری کردنی دانیش توانی مه که یه
 ترساندنیانه له هوی که هه مان سزاو به لاو ناره حهتی و چهرمه سمری که تووشی
 نه تموه پِیشینه کان بووه، له سمر به درو خستنه هوی پِیغه مبره کانیان و
 سپله بیان بهرامبر نیغمه ته کانی خودا توشی نه مانیش بیی، له کاتی که دا
 که نه تموه پِیشینه کان له مان به هیژتریوون، سامان دارتر بوون، کوپو خزم
 که سو کاریان زیاتر بووه، له باری ژیارو زهوی ناوهدان کردنمُوهدا زور له
 قورهیشی یه کان پِیشکه و توتر بوون!

سهره دهی کافره کان و ره تکر دنمُوهدی داواکارییه که یان که بریتی

له ناردنه خواره هوی کتیب یان فریشته ناردن -

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا
 إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾ وَقَالُوا لَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا
 لَفُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ﴿٨﴾ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا
 وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ ﴿٩﴾

نایه ته کانی پیشوو بری هه لوئستی موشریکه کانی مه ککهی ده ست نیشان کرد، لیره ش بهولاره نایه ته کان بهرد وامن له سهر ناشکرا کردنی هه لوئستی جوړاو جوړیان که بریتی به له سهر ره قی و دژ به حق وه ستازو گومان خستنه سهر نیسلامو بهرام بهری کردنی، به تاییده تی شوبهو گومانه کانیان ناراسته ی نیگا و پیغه مبهرایه تی حه زره تی (محمد) ده کرد ﷺ نهوان نینکاری سی بنه مای سهره کی نایینیان ده کرد که بریتی بیون له: برپا به تا کو ته نهایی خوداو زیندو بیونموه ی دوا ی مردنو پیغه مبهرایه تی حه زره تی (محمد) ﷺ.

جا وه کوو که له بی ده گیریتوه: ده لی: موشریکه کانی مه ککه وتیان: نه ی (محمد)! سوئند به خوا نیمه نیمان ت پی ناهینین هتا له خوداو به پراو یکمان بز نه نهینی چوار فریشته ی له گه لدا بن له پیش چاوی خو مان شایه دی به دن که نمو به پراوه له لایمن خوداو هاتوو و تویش فرو ستاده و ره وانه کراوی خودای، نیت پروردگار نه م نایه ته ی ناره خواری که ده فرموی: ﴿وَلَوْ أَنزَلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ﴾. نه گهر بهماننداره به بوسر تو پراو یک له کاغزدا بز خو یان ده ستیان لی بدایه، کافره بی پروا کان ده یان گوت: نه مه جگه له سیحرو جادو هیچی تر نیه.

له م نایه ته دا پروردگار هو ی به وانه کردنی کافره کانو نیمان نه هینانیان دیاری ده کا، نمو رون ده کاتوه: که نه وانه بیانوی سیرو سه مبه ده دیننه پیشموه، داوا ده که من پراو یکی له کاغز نو سراودا بنیرینه خواری، چوار فریشته شی له گه لدا بنو شایه تی به دن له سهر نمو ی که له لایمن خوداو به یو پشتگیری راستی پیغه مبهرایه تی پیغه مبه بکه من! نه مجار هر تیمان ناهینن، چونکه به راستی رویان وه رگیراوه، به لگو ده لیل کاریان تی نا که من، ته نانه ت نه گهر داواکاری به کانی شیان جی به جی بکرین بیانوی تردیننه پیشموه.

بیگومان: هو ی سهره کی به درو خستنه وایان بز نایینی حقو راست روو وه رگیرانیانه له نایه ته کانی خوداو داخستنی هه موو به نجه ره و دیده وانی و وردبو ونموه و تی فکرینه، له کار خستنی هه موو هیزو توانایه کی تی گه یشترو تی فکرینه، ته نانه ت نه گهر نیمه نه ی (محمد)! کتیبی کی نو سراو له کاغزدا

بۆ تۆ بنیینه خوارئ یان له نیتوان زهوی و ئاسماندا رایبگیرزو به چاری خویان
بیبینزو چاریان له هاتنه خواره و هی بی، که گه یشته سهر زهوی دهستی
لی بدهن! ده لئین: نه مه سیحرو جادوو و قیلو چایه سته لیمان کراوه و بنه ماو
حه حقیقه تی نیه!

نایه ته که فەرمووی: ﴿فَلَمَّسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ﴾ چونکه لیدان به هیزترین
به لگهی حیسی یه که مەر قیلی لی ده کرئ ههروه ها و شهی (نزله) به
موشه دده دی، رستهی ﴿كِتَابًا فِي قُرْطَاسٍ﴾ که کتیب هه ده بی له ناو
کاغزدا بی و (لمس) هه به ده ست ده بی نه مانه هه موو موباله غه و جهخت
کردنن بهو شپوه هیندران، که چی له گه له نه وه شدا پشت هه لده که نو روو
وه ده گیرنو ده لئین: نه مه سیحرو جادوو لیمان کراوه، ناوا بی پهروا ئینکاری
شته حیسی به کان ده که ن!

هه له م روانگوه له شو ئینکی تر دا ده فەرموئ ﴿وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ
بَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ، لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا
بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ﴾ الحجر/ ۱۴-۱۵ یان ده فەرموئ: ﴿وَإِنْ يَرَوْا
كَسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا، يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ﴾ الطور/ ۴۴.

ئیبو موندیرو ئیبو نه بی حاتم له موحه مه دی کورئ ئیسه عاقوه
ده گیر نه وه ده لئ: پیغه مبهه ﴿﴾ بانگی نه ته وه که ی خوی کرد بۆ موسو لمان
بوونو ناخواتنی له گه لدا کردن زه و مه عه ی کورئ نه سو ده ی کورئ مو طه لیب
ونه ظری کورئ حاریئ کورئ که لده و چهند که سیکی تر وتیان: نه ی (محمد)!
نه گهر فریشته له گه لدا بوایه و له جیاتی تۆ قسه ی بکرا دیتو له گه لدا
بیبینرایه؟! ئیمانمان پی ده هینای ئیتر پهروه ردگار ئه م نایه ته ی ناره خوارئ
﴿وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مَلَكٌ﴾ واته: کافره کان پیشتنیاری نه وه یان کرد،
وتیان: بۆ فریشته نا ئیتر در ئیته سهری؟ نه گهر (محمد) راست ده کا پیغه مبهه
بۆ فریشته ی له گه لدا نیه! پشتگیری بکاو یار مه تی بدا؟ وه کو نه وه بلی ی وا
تیگه یشتیوون که پیغه مبهه یه تی و ئاده میزادی پیگه وه ناگو نجین!! ده شیان
زانی که پیغه مبهه ﴿﴾ ئاده میزاده، ئیتر نه ده چوه عه قلیانه وه پیغه مبهه

ناده‌میزادین وه‌ک‌وو له‌ش‌وینیک‌ی تردا له‌م باره‌وه له‌س‌ر زوبانی کاف‌ره
س‌ر ره‌قه‌کان ده‌فرم‌وی: ﴿مَا هَذَا إِلَّا بُشْرًا مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ
مِنْهُ، وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ﴾ المؤمنون/۳۳، یان ده‌فرم‌وی: ﴿وَقَالُوا مَا
لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ، لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُهُ مَلَكٌ
فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا﴾ الفرقان/۷.

نی‌تر یه‌روه‌ر د‌گ‌ار نه‌م ی‌ت‌ش‌نی‌اره‌شی به‌د‌وو به‌ل‌گ‌ه ره‌ت‌کرده‌وه؛ یه‌ک‌م
فرم‌وی: ﴿وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِيَ الْأَمْرُ لِم لَا يَنْظُرُونَ﴾ نه‌گ‌ر به‌گو‌یره‌ی
ی‌ت‌ش‌نی‌اره‌ی نه‌وان فری‌شته‌مان بناردا‌یه خ‌واری و س‌ر ی‌ت‌ج‌ییان ب‌کر د‌ایه یه‌ک‌س‌ر
بر یاری له‌نا و چون‌یا نه‌مان ده‌دان و م‌و له‌ت‌مان نه‌ده‌دان ب‌و ما‌وه‌یه‌کت‌و به‌کا‌وه‌خ‌و
م‌وس‌و له‌مان بو‌نایه، به‌ل‌کو یه‌ک‌س‌ر له‌خ‌ودا‌وه س‌زایان ب‌و ده‌هات، وه‌ک‌وو
له‌ش‌وینیک‌ی تردا ده‌فرم‌وی: ﴿مَا نُنْزِلُ الْمَلَائِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا
إِذَا مُنْظَرِينَ﴾ الحجر/۸.

یان ده‌فرم‌وی: ﴿يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ، لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ
لِلمُجْرِمِينَ﴾ الفرقان/۲۲...

د‌وو ده‌فرم‌وی: ﴿وَلَوْ جَعَلْنَا مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا﴾ نه‌گ‌ر له‌ته‌ک
ناده‌میزاد س‌روش‌ته‌دا فری‌شته‌مان بناردا‌یه‌ته خ‌واری، ده‌ب‌وایه نه‌و فری‌شته‌یه‌ش
له‌ش‌ی‌وه‌ی ناده‌میزاد‌دا ب‌وایه تا بیان توان‌یا‌یه ناخ‌واتنی له‌گ‌ل‌دا ب‌ک‌م‌و ش‌تی
ل‌ی‌وه فی‌رب‌بن، نی‌تر نه‌و ک‌اته‌ش ده‌ک‌م‌وت‌نه ه‌مان لی‌ت‌یک‌چ‌و‌و‌و
س‌ر ل‌یش‌ی‌وا‌وی‌یه‌وه، چون‌که نه‌ویش له‌ش‌ی‌وه‌و روخ‌س‌اری ناده‌میزاد‌دا ده‌ب‌وو
پ‌وی ده‌گو‌تن: من ره‌وانه ک‌را‌وی خ‌ودام ب‌و لای ت‌ی‌وه، وه‌ک‌وو چ‌ون ت‌ی‌ستا
پ‌یغه‌م‌ب‌س‌ر (م‌حم‌د) ﷺ ی‌ت‌تان ده‌ل‌ی: ت‌ی‌وه‌ش ده‌تان‌گو‌ت ت‌ی‌مه دا‌وی
پ‌یغه‌م‌ب‌س‌ری فری‌شته‌مان ک‌رد‌وو ده‌مه ناده‌می‌ره!

ت‌ی‌بنو ع‌م‌ب‌ی‌اس ده‌فرم‌وی: مانای ت‌ای‌مه‌که نه‌وه‌یه: نه‌گ‌ر فری‌شته‌مان
بناردا‌یه س‌ریان ده‌ب‌وایه له‌ش‌ی‌وه‌ی پ‌یا‌ودا ب‌وایه، چون‌که نه‌وان توانای نه‌وه‌یان
نی‌ه ناخ‌واتن له‌گ‌ل فری‌شته ب‌ک‌م‌و س‌یری ب‌ک‌م‌ن له‌م رو‌وه‌وه که فری‌شته له‌ن‌و‌و
د‌روست ک‌را‌ون.

واته: نامانجه کیان نه ده هاته دی، چونکه نه گهر فریشته که له شیوهی
خوی دا بوايه، نه وان نهیان ده توانی بیبینن، نه گهر له شیوهی پیویشدا بوايه
نهو کاته دهیان گوت تو فریشته نیو ناده میزادی که و ابو هه مان هه لوستی
نیستایان ده نوانده وه!

﴿وَلَلْبَسَنَّا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبِسُونَ﴾ ده مانکه: گری کویره کهو چاویه ست
له سیرانو لیمان ده شیواندن نهوی بوخویان له خویان شیواندوهو کردویانه
به گری کویره کهو په لپو بیانو! واته هه مان به زمه کهی خویان ده هاتوه
کایه وه دهیان گوت: نیمه داوای فریشته مان کردوه، نه مهی بو مان نیو دراوه
ناده میزاده!!؟ به کورتی داوا کردنی هاتنی فریشته به شرکی پیغه مبرایستی
په لپو بیانوویه کی نابه جی به، له بهر دوو هو:

به کهم: نه گهر فریشته بنییرین په کسر نیمانی پی نه هیینن هیچ مؤلستیان
نا دهین ده سبه جی له ناویان ده بهین. دووهم: نه گهر له فرزی مه حالدا له ناویان
نه بهین نهو فریشته می به شرکی پیغه مبرایستی دهینیرین ده بی له شیوه
روخساری ناده میزادا بیت تیر په لپه کیان هه ده مایه وه ده مکوت
نه ده کران..

سهره نجاسی نهواندهی گالتهمیان به ده یاسی پیغه مبران

ده کردو به درویان خستنه وه

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا بِرُؤْسِلٍ مِّن قَبْلِكَ فَخَلَقَ بِأَلْذِينَ تَخْرُو
مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾ قُلْ يَسِرُوا فِي الْأَرْضِ
ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

وه کوو زاندره کافره کان په لپو بیانووی نابه جییان ده گرت، گالتهمیان
به پیغه مبر ده هات، ده میکه دهیان گوت: بوچی فریشته له گلدای نه
پشتگیری بکا. چا خیک داوای نهویان ده کرد: که فریشتهمیان بو سر بنیو دردی
شرکی پیغه مبرایستی نه نجام بدا، پیغه مبر به بیستی نهو داوا

نابه جیبیانه زور دلتنگ ده بوو، تیر پیره ردگار هم دوو تایه تی دواپی ناره
 خوار، بۆ دلدانه وی پیغه مبرو سوو کوردنی نمو تیشو تازاراتی
 له کافره کانموه پی ده گیشت.. وپرای دلدانه و کفش واده و به لیشی تیدایه
 بۆ موسولمانان به سرکه موتزو به ختموهری دونیا و قیامتو ده فرموی:
 ﴿وَلَقَدْ اسْتَهْزِیْ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ﴾ سوتند بهزاتی خودا بیگومان زور گالتو
 لاقرتی کراوه بهو پیغه مبرانه پی پیش تو، گلو نتموه پیشینه کانیش وه کوو
 نتموه کمی تو گالتیمان به پیغه مبره کانیان کردوه: وه کوو له شوینیکی تردا
 لهم باره وه ده فرموی: ﴿وَمَا یَأْتِیْهِمْ مِنْ رَّسُولٍ اِلَّا کَانُوا بِهِ یَسْتَهْزِئُوْنَ﴾ الحجر/۱۱. نهمه دابو نریتی هموو گلو نتموه یک بووه
 که پیغه مبریان بۆ تیردراوه، به دروین خستوتموه گالتیمان پی کردوه، دژی
 بانگوازی حقو به کتابرستی وه ستاون، نمو هلوئیستی دژ به حق وه ستانه
 تایبیت نیه به کافره کان قوریشمده؛ به لام با نمووه هموو که سیک و کوو
 نمووان باش بزاقن که نمو گالتو کردو پهلپ گرتن میان بۆ سر ناچی وه ک
 بهرزه کی بانان بوی دهرناچن؛ چونکه گله پیشینه کان سرپیچی کردن میان بۆ
 سر نه چوو، به لکوو ﴿فَحَاقَ بِالَّذِیْنَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا کَانُوا بِهِ یَسْتَهْزِئُوْنَ﴾
 ده وری نمو کافرانیدی که گالتو لاقرتیمان به پیغه مبره کانیان ده کرد، نمو
 سزاو تولهیدی که گالتیمان پی ده هات، سزاو عزابی بی نامانی خودا ده وری
 دانو تیکیمده پیچانو بهر توونی نهمان گلوری کردنموه له ناوی بردن، نمو
 سزاو تولهیدی پیغه مبره کان هرهمش میان پی له گلو نتموه کانیان کرد که
 نه گمر پروا نه هینن له ناو ده چن، نموایش گالتیمان پی ده هات، هاته سریانو
 ده وری دانو له ناوی بردن! یان سزاو تولهیدی پروا نه کردن میان بهو شته حقو
 راستانهی که پیغه مبره کانیان پییان راگیانندو گالتو کردن میان به
 پیغه مبره کان ده وری دانو تیکی شکاندو له ناوی بردن!

نهمه دلدانه وی کردنی پیغه مبرو شاره زایی کردنیمتی به سوتندتو
 دابو نریتی خودا، بهرامبر سرپیچیکارانو نموانهی پیامی خودا به درو
 ده ختموه، بۆنموه به هلوئیستی نادرستیان دلتنگ نهمی، له ههمان کاتدا
 مزگینیه بوی به سرکه موتزو به ختموهری سرنجاو ناکامی باشی بۆ خوی

رَبِّهِ وَانِيهْتِي. همر له روانگهی نهم مژده و به لیئانه و پروهردگار لمیه ک ژوردا پیئنج مله وری له سمرانی قورهش بۆ له ناو برد، تۆله ی گالته کردنیانی لی ستانلن، نه و تا یزدانی مه زن منه ت به سمر فروستاده ی خوی دا ده کاو ده فرموی: ﴿اِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ الحجر/۹۵. به کورتی گالته کرده کمیانت له سمرشان گران نه بی، خو رایگه له بهرامبر شو سپله یی و گالته کردنیان به تو دهر باره ی به ندایه تی کردنیان بۆ من، به رده وابه بۆ جی به جی کردنی فرمانه کام، بانگه وازی بکه بۆ یه کتاپه رستی و گهردنگه چی بۆ فرمان به رداریم، پییان رایگه یه نه توان نه گهر درژه به سهر پیچی کردنیان به نه و له ریبازی گومرایی لانه ده نه نه یه نه سهر ریگی هی دایه ت، هه مان دهر دی سهری سزادانی به سهر گه له پیشینه کانمان هینا. به سهر نه وانیشی دینین، په له ده که ین له سزادانیانو له ناویان ده به ین.

جا وی ده چی نه سزایه ی که دیته سهر نه وانه ی گالته به پیغه مبه ر **۱۱** ده که من، به گویره ی سونه تو دابه نه ریتی خودا بهرامبر سهر پیچی کاران، جیگی شکو گومانه یی له لای کافره کان، چونکه نه وان میژوو نازانن، رهنگه بر واه به هه والی رووداوه کانی نه که من، بۆ به پروهردگار فرمانی به پیغه مبه ر **۱۲** کرد که ریگایه کیان نیشان بدا بتوانن له و ریگایه و به گه نه به قین و دنیابن له سهره نجامر ناکام فرموی: ﴿قُلْ سِرُّوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ نه ی (محمد)! به موشریکه کان بلی: به وانه بلی: که نینکاری راستی نه و به یامه ی تو ده که من، بلی ده برۆن گه شتو گوزار بکه نه و بگهرین به ناو شوینه واری نه و گه لو نه نه وانه ی که له پیش نه و ده له زه و دی جیگیگه رمان کرد بوون و هیژو توانا و ده سه لاتی مادی زورمان پی دابوون؛ نه مجار له کاتی گه رانو هاتوو چۆتان دا ورد بینمه له شوینه وارو پاشماوه ی نه و نه نه وانه ی که و به سهر سزای خودا که و توونو به به یلاک چوون، تیبه فکر: نه وان چییان به سهر هاتوو و سهره نجامیان به جی گه شتوو، سهری شوینه واری نه نه وای فیره و نه و نه وای لوطو هی تریش بکه من، بر وانه و به مند وهریگرن، به رسن له وای نه و ده به ردی نه وان به چن، خۆتان پیاریژن له و

به دبه ختی و چاره ریشه‌ی که توشی توان هاتوه، نموه جگه له سزای قیامت و سووتاندنیان به ناگری دۆزهخ؛ همره‌ها پروانن چون یزدان پیغه مبرانو بهنده موسولمانه کانی به سمر موشریکو بتپرسته کانداندا زال کردوو خودا پرستانی له مینه‌تی رزگاری کردن.

له نایه‌ته که دا تبیینی نموه ده کیری که کوتایی نایه‌ته که به ﴿عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ دوا بی هات نهک ﴿عَاقِبَةُ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ له کاتی که دا قسمه مبهستی کوتایی له نایه‌ته که دا دهر باره‌ی گالتجهیه کانه نهک به درۆ خهره وه کان! پهره‌ردگار له چاخه کانی پیشودا ههموو به درۆ خهره وه کانی له ناو بردن، همرچه‌نده هۆی سهره کی بۆ له ناو بردنه کیان پیشنیاری گالتجهیه کان بوو که په‌لپی سهره نابجهییان به‌شیوه‌یه‌کی لاقرتی له پیغه مبره کانیان ده‌گرت، جا که په‌لپه کیان هاته‌جی، گالتجهیه کازو نهوانی تریشیان پابه‌ند نه‌بوون پهره‌ردگار له ناوی بردن، جا که نهوانی پیغه مبره کانیان به درۆ خسته‌وه شیاری له ناو چوونو تفروتونا کردن بووین! ده‌بی حالی گالتجهیه کان چون بووی؟؟ بیگومان توان شیاو تریوون بۆ له ناو بردن.. همر بۆیه‌شه پهره‌ردگار له نه‌نمویه پیغه مبره تهنیا گالتجهیه کانی له ناو بردن و گوی بی به پیشنیاره کیان نه‌دا، بۆ نمویه نه‌گه‌یه‌یه که به درۆ خهره وه کان نه‌گرتیموه نهوانی که له وه دوا وازیان له‌هلۆستی خویان هینا و موسولمان بوون.

نایه‌ته که نمویه لی وهرده‌گیری: که گالتجهیه کان به پیغه مبران له لایمن گه‌له کانیانم وه دابو نه‌رتیکی کۆزو بلاوو چه‌سپاو بووه، ناردنی سزاو تۆله له لایمن خوداره بۆ نمو گالتجهیه به درۆ خهره وانمو تفروتونا کردنیان دابو نه‌رتیکی خودایی بووه له‌جی خۆیدا بووه! تۆله‌یه‌کی دادپه‌روه‌رانه بووه! میژوو باشتترین شایه‌ده، ههموو گالتجهیه به درۆ خهره وه یه‌ک له‌براردوو ورد بیته‌م وه: بزانی خوانه‌ناسان چییان به سمر هاتوه و چون سزا دراوونو له‌دبه‌ختی و چاره‌ریشه‌ی دا سهرنگوون بوون! نایه‌ته که نموه‌ش ده‌گه‌یه‌نی که گه‌شتو گوزار کردن به‌مبه‌ستی وردبوونم وه په‌ندو نامۆزگاری وهرگرتن له‌شوینه‌واری نه‌نمویه پیشینه‌کان کاریکی په‌سهندو باشه!

هه ندی به لگهی تر بو چه سپاندنی تا کو نه نهایی

خوداو زیندوو بوونهوه

قُلْ لِّمَن مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ قُلْ لِلّٰهِ كَتَبَ عَلٰی نَفْسِهٖ الرَّحْمَۃَ

لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰی يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ الَّذِيْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ

لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٢﴾ وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْاَيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ

﴿١٣﴾ قُلْ اَغٰیْرَ اللّٰهِ اَتَّخِذْ وَلِیًّا فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا

يُطْعَمُ قُلْ اِنِّیْ اَمِرٌ اَنْ اَكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَسْلَمَ وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمَشْرِكِیْنَ

﴿١٤﴾ قُلْ اِنِّیْ اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّیْ عَذَابَ یَوْمٍ عَظِیْمٍ ﴿١٥﴾

مَنْ یُضْرَفْ عَنْهُ یَوْمَیْذٍ فَقَدْ رَجِمَهُ وَذٰلِكَ الْفَوْزُ

الْمُبِیْنُ ﴿١٦﴾

لهم نایهتانهی دوا بیشدا قورنان جهخت له سهر بنه ما سهره کییه کانی

نایینی نیسلام ده کاتهوه، که له سئ بنه مای سهره کیدا خۆده نوئینی:

یه کهم: سه لماندنو هه بوونی خودای کردگارو بهیه ک ناسینی، دوهم:

سه لماندنو چه سپاندنی روژی زیندوو بوونهوه و گهرانهوه بو دهشتی مه حشر،

بو حیسابو لی کوژینهوه، سییه: سه لماندنو پروا کردن به پیغه مبرایهتی و

فروستادهیی حهزه تی موحه مهد ﷺ. بهئی نایهت هکان نهم بنه مایانه جهخت

ده که نهوه به شیوهی پرسیارو وه لام سئ بنه ماکان دوویات ده کاتهوه، نه مهش

شیوازیکی تره له شیوازه کانی سه لماندنو چه سپاندنی بیرویاوه له دلان داو

سهرنج راکیشانی بیسهرانو خوینهران بو نهوهی له بیستنو خویندنهوهی به لگه

سه لمینه ره کان لۆس نه بنو وهرزو جارسی به سهریان دا نهیه.

جا که سەلمیندرا که خودا خولقیندرو بەدیھینسری زەوی و ئاسمانەکانو ئەوەی تییاندا یە لە گیاندارو بێ گیانو دارو بەردو ئاوو هەوا... هتد، ئەوەش دەسەلمیندرو ئەو خودایە دەتوانی سەر لەنوێ جاریکی تر ئەو ئادەمیزادو گیانلەبەرانی تر زیندوو بکاتەو، شتیکی ناشکراو حاشا هەلنەگرە کە پەرورەدگار پاشایەکی فرمان پەرەوایە، پاشای فرمانپەرەوای فرمانو ئەو یەکانی دەبی جۆرەجۆر بکرتن لەلایەن بەندەکانیەو، کەوابی پێویستە کە سیک هەبی ئەو فرمانو ئەو یەکانە بگێنێ! ئەو کەسانەش کە هەلنەستن بە گەیانندی فرمانو ئەو یەکانی پێغەمبەرانی، کەوابو ناردنی پێغەمبەر و فروستادە لەلایەن خوداو بە سەر بەندەکانی شتیکی پێویستو زەروری! بۆیە دوا بەدوای نایەتەکانی پیشوو پەرورەدگار جاریکی تر بە شێوازیکی تر، جەختی لەسەر ئەو بنەما سەرەکیانە کردەو وەفرمووی: ﴿قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ئەو موحەمەد! ئەو فروستادە! بەو موشریکانە نەتەو کەت بلی: ئەو ئاسمانانەو ئەو زەویەو ئەو تییاندا یە هی کی یە؟ کی خولقاندوونی؟ کی هەلسورپیندرو راگرو خاوەنیا نە؟ ئەم بوونەوەرە هی کی یەو کی خاوەنیەتی؟ مەبەست لەم پرسیارکردنە سەر زەنشستو لۆمە کردنیا نە، چونکە ئەو موشریکە عەرەبانە سەردەمی پێغەمبەر ﷺ برۆیان هەبوو کە خودا بەدیھینەرە.. وەکوو قورئان لێیان دەگێرێتەو دەفرمووی: ﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾ لقمان ۲۵. بەلام لە گەل هەبوونی ئەو برۆیەشدا بەندایەتییان نەدەکرد، هاوشان موشریکیان بۆ بەرەو دەزانی !!

ئەمجار پەرورەدگار فرمان بەفروستادەیی خۆی دەکا: کە لە جیاتی ئەوان وەلام بداتەو دەفرمووی: ﴿قُلْ اللَّهُ﴾ ئەو (محمەد)! بلی ئاسمانەکانو زەوی هەرچی تییاندا یەو هەموو بوونەوەرە هی خودایەو ئەو راگرو هەلسورپیندرو بەدیھینەرەتی! ئەم وەلامیان لە جیاتی کافرەکان دەدرێتەو، چونکە ئەوان بۆخۆیان دان بەوەدا دەتین! یان لەم روووەیە: کە تییان بگێنێ: کە هەر ئەو جۆرە وەلامە راستەو، پێویستە ددان بەوەدا بنین کە هەموو بوونەوەرە مولکی خودایە! هیچ خیاڵو را جیایی یە کە نە لە ئێوان

منو نیوه داو ناتوانن رایه کی تر بیننه کایموهو کهسیکی تر بکنه خاوهنی
 ونهوه! خاوهن دهسه لاتو فرمان رهوا همر خویستی، خوی خاوهنی هدموو
 شتیکی، هدموو شتیکی بدهست خویستی، خودایه کی وهایه! ﴿كَتَبَ عَلٰی
 نَفْسِهِ الرِّحْمَةَ﴾ لهسر خوی پیویست کردوه بفرامیهر بنده کانی خاوهن
 رهحمو بزهیی بی! به گویه رهحمو شغفقتی خوی حیساب له گهل
 بنده کانی بکا، هدموونی نهم رهحمو بزهیی به داخوازی نهویه: که
 زیندوو یوننهوی قیامت هبی! بۆ نهوی هدموو کهس سزاو پاداشی خوی
 بدریتوه، چونکه ناده میزاد که لی روون بسو، دوا رۆژ حیسابو
 لیکنه نهوی له گهل ده کرن روو له کاری خیر ده کاو واز له خراپه کاری
 ده هینی! هدموونی نهم هسته ناییینه ده روونیه، ریکا چاره یه کی باشه بۆ
 پاک کردنوه مشو مال کردنی ده روونو بزهیی هاتنهوه به ناده میزادان، خو
 نه گهر ترسی سزای رۆژی قیامت نهویه جیهان پر ده بوو له پشیوی ناژاوه
 خراپه کاری تاوان، سرزهوی ده شیواو یاسای کومل تیکنه چو! کهوابوو:
 همره شه کردن به سزای رۆژی قیامت نیشانه یه کی رهحمتی خودایه.

له خاری موسلیما فرموده یه که هیه: نهبو هوریه ره ده یگیریتوه
 ده لی: پیغه مبهر ﴿اِنَّ اللّٰهَ لَمَّا خَلَقَ الْخَلْقَ، کَتَبَ کِتَابًا عِنْدَهُ
 فَوْقَ الْعَرْشِ: اِنَّ رَحْمَتِيْ تَغْلِبُ غَضَبِيْ﴾^١ واته: کاتیک پهروردگار ویستی
 خوی هینایه دی بوونهوه ری هینایه وجود له له حواله محفوظدا نه می
 چه سپاندو نهم به لینهی دا که ناوه رۆکه که ی بریتی سو لهوه: که رهحمتهو
 بزهیی زور له خه شو قاری زورتره. ﴿لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰی یَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ
 فِیْهِ﴾ نهم رستمیه وه لاهه بۆ پرسیار کی مزنده کراو، واته: وی ده چی که
 فرموی: ﴿كَتَبَ عَلٰی نَفْسِهِ الرِّحْمَةَ﴾ پرسیار بکری بلین: نهم رهحمو
 بزهیی به چیه؟ نهویش فرموی: به شتیکی له رهحمو بزهیی پهروردگار بۆ
 بنده کانی نهویه: له رۆژی قیامت دا زیندووتان ده کاتوهو کوتان ده کاتوهو،

^١ وفي رواية (سبقت غضبي).

بۆ لیکۆلینهوه و پاداش و سزا، کۆکردنهوه تان لهو رۆژهدا بۆ حسابو
 لیکۆلینهوه و سزا و پاداش و هرگرتنهوه شتیکی حهتمی یهو هیچ شکتو گومانێ
 تیدا نیه. خۆ تهگهر ترسی سزای لهو رۆژه نهی سهر زهوی پێ دهی له
 ناشوبو خراپه کاری، یاسا کۆمه لایهتی تیکم دهچۆ، بههیز زه بون دهخواو
 هیچ شتیک نابێ دهستی زۆردار بگریو، سهر زهوی دهیته جەنگهستان! نهه
 سهز نهشتو لۆمهو یاد خستنهوه به لهناو نهوانه ی که رۆژی قیامت
 کۆده کړینهوه به تابهتی ناراسته ی ﴿الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ﴾ و نهوانه ده کړی
 که سروشتی خۆیان تیکم داوه په جهره و دیدهوانی هیدایهت یان له سهر خۆیان
 پێوه داوه، په پهره ی هیچ جوړه هیدایهت ییک ناکهن، چونکه نهوان له بهر نهوه ی
 له دونیادا سهریان له خۆیان تیکم داوه خۆیان بهغیرۆ داوه، نیمانیان به رۆژی
 قیامت نهوه به راستی نازان، نهوان کهم بیر ده که نهوه کهم ههولێ به لگه
 هینانهوه ده ده ن له سهر بنه ما سهره کی به کانی نیسلام، تهگهر ههولیش به ده ن
 ناگه نه نامانج، چونکه بههۆی زه بونی و یستو تیراده یان خۆ له بهر دهه لۆمه ی
 لۆمه کاران ناگرنو ناتوانن رای خۆیان فسرز بکه نو خاوه ن که سایهتی و
 بیرویاوه پێ خۆیان نین! نهوان هه رگیز نیمان ناهینن! به کورتی سه کهوتزو به
 مراز گهیشتن له دونیا و قیامت دا بهی زانستی راستو و ده ی بهرزو هه لئه ر
 بۆ کارکردن به گوێره ی زانیاری به که دهسته بهر نابێ! که سیک یه کی له م دوو
 ره وشته سهره کی بهی له دهست بچن، خۆشی به خهسار داوه و مالی خۆی
 وێران کردووه و که سایهتی خۆی له دهست داوه، هۆی خهساره ته نهندی به که یان
 نهوه یه: که نیمان ناهینن و بپوا به زیندوبونهوه و لیکۆلینهوه و حسابو
 کیتاب ناکهن، ترسی سزای لهو رۆژه یان نیه!! ﴿وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ
 وَالنَّهَارِ﴾ ههروه ها هه ر بۆ خودایه هه رچی له شهوه و رۆژدا تارامه گریو خۆ
 هه شار ده دا، ﴿وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ بهروه ر دگار هه موو شتیک ده ییستی و
 پێی ده زانی! هه ر شتیک شیاوی ییستن بی لهو ده ییستی! گوێی له دهنگی
 قاچی میرووله یه که به شهوه به سهر بهردی لوس دا تیده پهری، ناگای له هه موو
 جووله و خهشبه هاتو چۆ به کیهتی، به پێچهوانه ی ییسه ری تهروه که ناتوانی
 گوێی له دهنگی نزم بیو دهنگی گهروه ش که ری ده کاو سیسته می ییستنی

تیک دده! زانو ناگاداری هه موو شتیکه، هیچ شتیک نیه له ژیر زانستی نهو
 ده رچی! ناگای له هه موو ههستو نهستیکی بنده کانیهتیو هه موو جسم
 جوو لهیه کیان کونترۆل دهکا! نیمامی عدلی ده فرموو: مانای نایبه که
 نهویه.. که زانستی خودا هه موو شتیک ده گرتموه ﴿يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا
 تُخْفِي الصُّدُورُ﴾ شیوهی روانینی چار ده زانی، ناگای له نهینیو شاروهی ناو
 دل هیده! کهوایی ناگو نجی گوئی له بانگی بانگمو ازیکمران نهیی! ناشی
 ناگای له پیوستی موحتاجان نهیی، پیوستی بهوه نیه، وهلیو خوشبووستی
 نهم جوره ههوالانهی پی رابگهینن، یان تکاکار قناعهتی پی بکمنو رای پی
 بگورن^{۱۱}! پهروهردگار بوخوی رابوردو داهاتووی هه موو کس ده زانیو
 هیچی لی ون نابی!

که ده فرموو: ﴿وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ﴾ وهکوو نایهتیکی تر
 وایه: که ده فرموو: ﴿وَسَرَّائِيلَ تَقِيكُمُ الْخُرُكُ﴾ واته: که ناگاداری بهسر
 شته خاموشه کانی شهودا، دیاره بهسر شته گهرو که کازدا به ناسانی ترو باشتر
 ده توانی ناگاداری، هه چهنده به نیسبهت خوداوه جیاوازی نیه له نتوان نهو
 زانیاریو نهم زانیارییهدا هه موو زانیارییهک بو خودا چون یه که!
 دوا ی نهم فرموودهیهی که ناراسته ییغه مبهری کرد که بریتی یوو له
 وه بیرهینانهوهی تاده میزادو تیگیانندی بهوه که خودا خاوهنی هه موو
 شتیکه هه لیسو پانی هه موو بوونهوه به هیزی نهوه، هه موو شتیک
 ده بیستیو ناگای له هه موو شتیکه، نه مجار لیرودا فرمانی پی دهکا که
 حقیقه تیکی تر به نهتهوه که ی رابگهیننی که بریتی به لهوهی که هه موو
 ویلایمتیک هه موو مدز نایهتیو خودایه تیهک، هه موو په رستشو به ندایهتی
 کردنیک هه بو خودایه! دهیی تاده میزاد له هه موو شتیکدا پشت به هیزی
 لهین نه هاتووی زاتی بیچوون بیهستیو فرمووی: ﴿قُلْ اَغِيْرَ اللّٰهُ اَتَّخِذُ وَلِيًّا﴾
 نهی (محمد)! بییان بلی: نایا ده شی جگه له خودای مدزن که سیک تر بکم
 به وهلیو سهرپرشتیاری خوم؟؟ واته: بلی: من جگه له خودا که سیک تر

^{۱۱} تفسیر النار (ج ۴۲/۷).

ناکم بہ پشتیوانو سہرہرشتیارو سوووم پی بگہینہنی یا زبائلم لی
 دورر خاتہوہ! جگہ لغزاتی مدزن کہ سیکی تر شیاوی نموہ نیہ؛ ییگومان زاتی
 بیچوون ﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ بہ دیہینہری ناسمانہ کانو زہویہ،
 لہنہلنہوہوہ ہیناویہہ وجودو رہ خساندونہی، ناسمانہ کانو زہوی بہ کپارچہ
 بوون، کوتلہیہ کی دوو کملی بوون، پھروہر دگار لیکسی جیا کردنہوہ، وہ کوو لہ
 نایاتیکی تردا دہ فرموی: ﴿أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا﴾ الانبیاء/۳۰. نیبنو عیباس دہ فرموی:
 نہم دہ زانی مانای ﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ چہیہ؟ تا روژتک دوو
 عمرہبی دہ شتہ کی ہاتنہ لام لہسر بیرتک کیشہیان ہبوو لہناوہندی
 قسہ کانیا زدا یہ کیکیان وتی: (انا فطرہا) واتہ: من ہلم کہندوہوہ دروستم
 کردوہ، نیت رنہو کاتہ بمباشی لہ وشہی (فاطر) تیگہیشتم۔

لہ رستہی ﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ دا ناماژہی نموہی تیدایہ: کہ
 خودایہک بہ ویستو تیرادہی خوی ناسمانہ کانو زہوی بہدی ہیناون، ہر نو
 شیاوی نموہیہ روی ترا پارانہوہی لی بکریو پشتی پی بیہستری، کہسی تر
 رایہی ناکہوی دہستی لہبردا پان بکریتموہ!! چونکہ نو خودایہ کی وہایہ
 ﴿وَهُوَ يُطْعِمُهُمْ وَلَا يُطْعَمُ﴾ رزقو روژی نہدا بہ گیانلہبرانو بڑویان دہداتو
 بڑ خوی پیویستی بہ رزقو روژی کہس نیہو موحتاجی ہیچ شتیک نیہ!
 ہموو بہندہکان پیویستیان بہ رزقو روژی خودا ہمیہ، پیویستہ ہموویان
 پھرسٹرو ہندایمتی بڑ لاتہنجام بہدن وہ کوو لہ شویتیکی تردا دہ فرموی:
 ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ، مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ
 وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا، إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ
 الْمَتِينِ﴾ الذاریات/۵۶-۵۸۔ نہم نایمانہ بہناشکرا نموہ دہ گہینن: کہ
 پیویستہ نادہ میزادہکان داوای رزقو روژی ہر لہخودا بکہن! بہ لام پیویستہ
 ہوکارہ ماددیہکان دہستہبر بکہنو ہولو تیکوشانو لیکولینہوہ نہنجام
 بہدنو پشت بہ خودا بیہستن، نابی رزقو روژی نہلہبت، نہلہ نادہ میزاد، وہ

نه له کاریده ست، وه نه له ناده میزادی ناسایی داوا بکات! رزقو روژی
ناده میزادان هه مووی بده دست خودایه!

نهی فروستاده! که تم به لگه یهت بۆ چه سپاو، سه لمیندرا کئی شیای
خودایهتی پهرستنمو، کئی بۆ سهر پهرشتیاری و الیهتی ده شی ﴿قُلْ إِنِّي
أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ﴾ پییان بلی: من له خودای زاناو داناو
بهره جو بالاده ستموه فرمانم پی کراوه: که له منو تم نهتموه دا یه کم
کهس بم، که گردن کهچ بم بۆ فرمانی یزدان، بۆ هه موو کاریکی باشو
په سهند پیشهنگو سهرده سته بم، هه شتیگ بانگوازی بۆ بکم بۆ خویم
یه کم کهس بم بروای پی بینو له پیناویا تیکوشم خبباتی بۆ بکم ﴿وَلَا
تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ دواي نهوی گردن کهچو پابهندی فرمانی خودا
بووم، پیم گوتراوه: که له گروپی موشریکه کان نه بپو هه رگیز هاوشان بۆ خودا
به رهوا نه بینمو کس نه کم به مشریکی یزدان، نه من پیبیریم له خو تازو
ناینتان! هه رگیز من نایینی تیوم پی قبول ناکری!!

به کورتی من فرمانم پی کراوه به پابه ندیون به نایینی نیسلام
یه کتا پهرستی، نه هیم لی کراوه له فره خودایی و پی دینی، بی بیریم له شیرکو
ههوا خواهانی!

نه مجار پهره ردگار فرمانی به پیغه مبهر ﴿تَذَكَّرَ﴾ که سزای نهوانه دیاری
بکا که سهر پیچی فرمانو نه هی یه کانی پهره ردگار ده که نه پیی فرموو:
﴿قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ نهی فروستاده! بهو
موشریکو خوانه ناسانه بلی: من ده ترسم نه گهر سهر پیچی فرمانی
پهره ردگار بکهو لی یی یاخی بیم، که سزاو تو لهی روژیکی گهره ترو ترسانکو
بی نامانم تووش بیی، که روژی قیامته، روژیکی سامناکو خه ترناکه، نهو
روژهی پهره ردگار مه خلوقاتی تیدا کو ده کاتموه بهوردی حیسابو
لیکولینهویان له گهلدا ده کا، روژه کهی وه صفا دار کراوه به گهره، چونکه
کاری گهره یی تیدا رووده دا، پهره ردگار تیدا دهره کهو، دیوانی
لیکولینهو تو لهو پاداش داده نی، روژی که کهس وه سهر کهسی ناپهرژی

روژی نفسی نهفسییه، روزیکه کریزو فروشتنی تیدا نیه، خزمایهتی و
دوستایهتی و تکا کاری بویه کتر له گزری نیه، جگه له خودا کس خاوه ن
دهسه لات نیه، هه موو شتی به دهس خودا خویهتی، تهرازوی خیر و شهره،
وردبین و ورد خوینهر و هه یه و گهر دیله و بچو کتریش حلیب ده کا!! جا که نه م
هه ره شهیه به م جوړه ناراسته ی پیغه مبه ر کرابی! نه ی ده بی خه لکی تر بلین
چی و ده زعی نه وان چۆن بی؟؟

به راستی ﴿مَنْ يَصْرِفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ﴾ که سیک نه و سزاو ترسو
عزابه ی لی دوور بخریتمه و رزگاری بی، یان که سیک له و سزاو عزابه
لابدری نه یگریتمه و لی که نارگیر بکری و دوايش بچیته ناو به ده شتمه،
نه و ییگومان خودا ره حمی پی کردوه و به زهی پیدا هاتوتمه، ﴿وَذَلِكَ
الْفَوْزُ الْمُبِينُ﴾ ناو رزگار یونه له سزاو عزابو به مرز گه شتو
به ده شتو نیه مته کانی سرکوتنو به مرز گه شتنیکی گه لی مه زو
گه ره یه و هچ سرکوتنو به مرز گه شتنیکی ناگاتی.

خودا ده توانی زیان له نلده میز دوور بخاته وه. شایه تیدانی به روه ردگار

به راستی پیغه مبه ر روت کردنه وه ی بیروبو چوونی موشریکه کان

ده رباره ی فره خودایی

وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا
هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾
وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾ قُلْ أَيُّ شَيْءٍ
أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا
الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَبَيْتُكُمْ لَتَشْهَدُنَّ أَنَّ مَعَ اللَّهِ الْإِلَهَ
أُخْرَىٰ قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿١٩﴾

له نایته کانی پیشوودا پسروردگار شهوی روون کردهوه که له
 داخوازییه کانی ره حمستی خودایه که مؤلتهی بنده کانی ددها بۆ شهوی
 بهناره زووی خویان کاریکمن نه مجار هه مووانیان له رۆژی قیامتدا
 کچده کاتمه بۆ حیسابو لیکۆلینهوه، که سیکیش لهو رۆژدها سزای لی لایبری
 له دۆزهخ دور بخریتدهوه بخریته بههشتی رازاوه خوشمه شهوه بهمراز
 گدیشتهوه!! نه مجار به شوین شهو روون کردهوه دا شهوش روون کاتمهوه که
 هه له داخوازی ره حمستی خودایه که خپرو سوود بۆ بنده کانی ده ستمبر
 ده کار شهرو زیانیان لی دور ده خاتمهوه، له دونیاشدا جگه له خودا که ستر
 ده سلاتی کاریگرو سهریه خوی نیه، هه شهو ههلسورینهرو کارگیره هه موو
 شتیکه به ده ست خویهتی و فرموی: ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ
 إِلَّا هُوَ﴾ پسروردگار هه ولمان ده داتی: که هه خوی خاوهنی هه موو شتیکه،
 زهرو زیانو سوودو قازانچ هه مووی به ده ست خویهتی، گۆرانکاری ده کار
 له ناو دروست کراوانیدا بهو شیوهیهی که ده یهرو مه به سستی، کهس ناتوانی
 هوکو برپاری هه لو شینیتدهوه، یان نه هیللی نه نجام بیری، له روانگهوه رووی
 خیطاب ده کاته هه موو ناده سیزادیکو ده فرموی: نهی ناده میزاد نه گه
 زیانو تنگه چه له مه به کت تووش ههات، نیشرو نازارو نه خوشی ههزاری
 دله تنگی به کت تووش بوو کهس نیه بتوانی شهو ناخوشی بهت له سهر لایبری
 نازارت له سهر سووکه بکا مه گه خوا نهی، جگه له پسروردگارت کهس شهو
 ده سله تهی نیه، هه شهو به تواناو به ده سله ته به سهر هه موو شتیکه دا ﴿وَإِنْ
 يُرِدْكَ بِضُرٍّ فَلَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ نه گه خپرو خوشی به کت بۆ ده ستمبر
 بوو، له شساعی و ده وله مه ندی و ده سلاتو ریزو نرخیکت پی درا شهوه بزانه
 له خودا ده یو شهو بۆ ره خساندوی، چونکه خودا ده سله تهی شهوای به سهر
 هه موو شتیکه دا هیه، هه زاتی شهو بالاده ستو خاوهن هیزو تواناو
 فرمانیه وایه، هه شهو هه موو شتیکه گهردنکه چیهتی، هه موو لووت بهرزو
 مله ورو خاوهن ده سله ته هیزو توانا له ناستی ده سله تهی شهو نمونهیان
 نیه! هه موویان قانگه لاشکی بهردهم ره شبای سهختن! ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ

عبادہ ﴿ زاتی بیچوونی پھروہردگار خاوند قارو ۱۱ سہ لاتو ہیژو توانای بی
وینمیه له ژوور بندہ کانیمو ۱۱ بالآدہستو زآلہ به سہریانوہ ۱۱ ہممو کہ سو
گشت شتیک له ناست دہ سہ لاتی یسزداندا ہیچو زہوونہ ۱۱ ﴿وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْخَبِيرُ﴾ پھروہردگار زاناو دانایہ له ہممو کارو کردہویدہ کی دا، له ہممو
پریارو ہوکیکی دا، خہبرداریو لیزانہ به دانانی ہممو شتیک له شوینی
خوی دا، کہ سیک شیاوی شتیک غیبت نایداتی، کہ سیک شیاو غیبت بۆ لی
ستاندنوہی خیرو پیروی لی نامینیتوہ ۱۱ وکوو له تاییتیکی تردا دہ فرموی:
﴿ مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا، وَمَا يُمْسِكُ فَلَا
مُزِيلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ ﴾ فاطر ۲۱

له فرمودہی صحیح دا هاتوہ: کہ پیغمبر ﷺ دہ فرموی:
(خودایہ! کہس نیہ بتوانی بییتہ له مپیری به خشینت، کہس نیہ بتوانی
به خشنده بی به کہ سیک تو به خشایشت لی قدہ غہ کردیت، دہ ولہ مہندلی
کہس تو دہ ولہ مہند ناکا! ہممو شت ہی خۆتو بۆ خۆتو به کہیفی خۆت
گورانکاری تیدا دہ کہی).

نہ مجار پھروہردگاری مہزن پشتگیری پیغمبر خوی دہ کا به
شایعتیدان و گہواہی یدک کہ گہورترین شایعتیدانو گہواہیدانہ، راستترین
دروستترین شایعتیہ ۱۱ نمیش شایعتیدانی پھروہردگار له تیوان پیغمبرو
موشریکہ کان دا، شایعتیدانیک کیشہی تیوان پیغمبرو کافرہ کان یدکالا
۱۱ هکاتوہ! شایعتیدانیک به لگیمہ لہسر راستی پیغمبرایستی حذرہتی
موحمہد ﷺ پشتگیری پدیامہ کہی دہ کاو پیردہ لہسر حالو چونیستی
کافرہ کان ہلدہ داتوہو پۆ خلاواتی بیرویاوہریان دہ خاتہ روو! دہ فرموی ﴿ قُلْ
أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً؟ ﴾ نہی موحمہد! بییان بلی چ شتیک له رووی
شایعتیدانہو مہزترہ؟ کی شایعتیدانی راستو دروستو جیکای متمانیہ؟
کہ وہ لامیان نہبوو، دلنیا به ناشیان بی ﴿ قُلْ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ﴾ بلی:
شایعتیدانی یسزدان له شایعتی ہممو کہس گہورہترو راست ترو دروست ترہ،
خودا شایعدہ له تیوان مہزو تیوہدا! جا کہ خودا شایعد بی له تیوان

پیغمبر موشریکه کان، نهوه گهره ترین کهس شاید دی ددها! نه مجار
 نهرکی سر شانی پیغمبر دهست نیشان ده کاو ده فرموی: ﴿قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ
 هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾ نهی موحه مهدها! بلئی پهره دگار نه
 قورنانهی بۆ ناردوم بۆ نهوهی نیهی پی بترسیتم له سزاو خه شو قاری خودا
 نه گهر به کافری بمیننوهو نیمان نه هینن! مزگینی سرفیازی دونیاو
 قیامتتان دده می، مژدهی چوونه به ههشتان پی راده گیه نم، نه گهر نیمان
 بینو به قسم بکن! هره ها هه مان هره شو مژده ناراستی هه موو گهلو
 نه موهیه ک بکم که نه قورنانهی پی دهگا، له عره بو نا عره ب! قورنانه
 ترسیتمو مژده هره بۆ هر که سیک بیگاتی، وه کوو له نایه تیکی ترده
 ده فرموی: ﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ﴾ مود/۱۷.

نیبنو مهردوه یهوه نه بو نه عیم له نیبنو عه بیاسوه ده گیر نهوه: که
 فرمو یهتی: هر که سیک قورنانهی پی بگا، وه کوو نهوه وایه: راسته وخو پیتم
 راگمیان نبی! پاشان نه نایه ته ﴿وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ﴾ ی
 خوینده وه بۆ پشتگیری وته کی!

نیبنو جهریر له موحه مهدهی کوری که عبه وه ده گیر نهوه ده لی: هر
 که سیک قورنانهی پی بگا وه کوو نهوه وایه: که حزره تی موحه مهده بۆ پی
 راگمیان نبی!!

عه بدو پر هزاق له قتاده وه ده ربارهی نایه تی ﴿لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾
 ده گیر نهوه ده لی: پیغمبر ﷺ فرموی: نایینی خودا به خه لکی را
 بگمیه نن! له خودا وه تبلیغ بکن، که سیک نایه تیکی قورنانهی پی گه یشتی
 بیگومان فرمانی خودای پی گه یشتوه.

نیبنو لونذیرو نیبنو جهریرو نه بو ششیخ: نیبنو حه بیانی نه نصاری له
 مهده مهدهی کوری که عبی قوره قییه وه ده گیر نهوه ده لی: (که سیک قورنانهی
 پی گه یشتی وه کوو نهوه وایه: پیغمبر ی نبی) نه مانایه سه عیدی
 کوری جو به یریش گیراویه تیه وه.

نه بو ششیخ له نوبهی کوری که عبه وه ده گیر نهوه ده لی: بریک دیلیان
 هینایه خزمهت پیغمبر ﷺ پی فرموون: نایا نیه بانگهوازی نیسلامتان

بی گمیشتووه؟ وتیان: نه خیر! نیت پیتغه مبر **۱۷** مبره خهسی کردنو پاشان
 نایستی ﴿وَأَوْحِي إِلَىٰ هَذَا الْقُرْآنِ لِأَتْلُوْهُ بِهٖ وَمَنْ بَلَغْ﴾ بی خوینده وه
 نه مجار فرمووی: رنگیان بۆ بمره لا بکن، تا ده گمنوه شوتنی خویان،
 چونکه بانگموازییان بی نه گمیشتووه!

نه مجار پبرووردگار نیعلاتی بمراتستی خوی له هاویش پیداکران
 کردو، فرمانی به پیتغه مبر **۱۸** کره که شایه دی به تاکو تمنهایی خودا بدار
 بمراتستی خوی له هاویش پیداکران را بگیمنی، یه خدی خوی لیان دادریو
 فرمووی: ﴿إِنَّكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَىٰ ۖ﴾ پتییان بلی: تایا
 تیره شایه دی ده دن که له تهک خودای مدزدا خودای تر هن شیای
 پرستن بن **۱۹** زانایان ده لئین نه شیره تهقریر ده گیمنیو مبهست نینکارو
 دوری له واقعیه! نه مجار فرمان به فروستادهی خوی ده کا که وه لام
 بداتموه، ده فرمووی ﴿قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ بلی من شایه دی وا نادم،
 نه وهی شیای پرستنو خودایهتی به تمنها یهک خودایو بهس، کهسی تر
 شیای بمندایهتی بۆ کردن نیه! ﴿وَأِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ﴾ من بی بریم
 له نهو بتو صندهماندی تیره به خودایان ده زانن، جگه له خودای بی هاوتا،
 کهسی تر به خودا نازانم وه کوو له نایستیکی تردا ده فرمووی: ﴿فَإِنْ
 شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ﴾ الانفال/۱۵۰. چونکه شایهتی دانی نهوان هیچ
 بنه مایه کی راستی نیه، نهوان شوتن هواو هموس کهوتون، له ناستی
 بهلگمو ده لیلی زۆرو زه بهندهدا گوتچکهی خویان تاخنیوه، چاری خویان
 قووچاندوه، نه گینا بهلگمو ده لیلی زۆر هن له سر تاکو تمنیایی خودا،
 سیری خودی خویان بکن، نه گسر سیری بوونموه بکن: تاکو تمنهایی
 خودایان بۆ دهرده کهوی، تمنانهت له فیگرهتی ناده میزادا ههستی نهوی
 دروست کردوه که خودایهک هیه خاوهنی بوونموه ههموو رهوشتی برزیو
 که مالی تیدان له رهوشته نزمه کان دورره! هیچ کهو کووپی به کی تیدا نیه!
 خودا بۆ خوی، فریشته کانی، زانایان تیکرا شایهتی ده دن له سر تاکو
 تمنهایی پبرووردگار! وه کوو ده فرمووی: ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

خاوهن نامه کان پیغمبر ده ناسنو به ده خوداوه درو
هه لده به ست، روژی قیامت موشریکه کان خویان ۱۱ شریک دانان
بو خودا ته بریه ده کهن

الَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ
كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِقَائِيَّتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَاؤُكُمُ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ
﴿٢٢﴾ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فَتَنْتَهُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُفْرِكِينَ
﴿٢٣﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

نایه ته کانی پیشو به هوی پرسیارو بیرو بچوونی موشریکه کان که
ده رباره ره وشتی پیغمبر ۱۱ تاراستی جول که فله کانیان کرد، نینکاری
نه و بیان کرد: که توراتو نینجیل به لگی نه و بیان تیدا بن، که
پیغمبر ایه تی حوزره تی موحه مهده ۱۱ بچه سپین..

پرو و دگار له و پیش نه و ره و روون کرده و: که شاید تیدانی خودا بو
چه سپاندنی پیغمبر ایه تی به به سو پیوست به به لگی تر ناکا! نه مجار
لیره به و لاوه نه و روون ده کاته و: که نه و خاوهن نامانه (جوله که
مه سیحی) درو ده کهن له و ده که ده لین: نیمه موحه مهده ناسین! چونکه
نه و پیغمبر ده ناسنو ره وشتو نیشانه کانی له توراتو نینجیل دا روون
کرد و نه و، نه نانهت چون کوره کانی خویان ده ناسن ناوایش پیغمبر ده ناسن!
ریوایت کراوه کاتیک پیغمبر ۱۱ چوه مه دینه تیمای عومر به

عبداللای کوری سه‌لام‌ای گوت: ثم نایه‌ته بۆ پیغه مبر نیردراوه‌ته خواری، ثم ناسینه چون چۆنیه؟ عبداللای کوری سه‌لام گوتی: نهی عومبر! نه من پیغه مبرم بینسی یه کسر ناسیم؛ چون کوری خۆم ده‌ناسم؛ به‌لکو باشریش له کوری خۆم ده‌یناسم، چونکه من نازانم ژنه‌کم چی کردوه، واته: کئی نالی خیزانه‌کم خیانتی لی نه‌کردوم! نه من شاید یه ده‌دهم که موحه‌ممد ره‌واته کراوی خودایمو هیچ شکو گومانم له وه‌دا نیه.

بۆیه قورنان ناماژه بیه ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ﴾ نمو گلو نیتواندی لغو پیش نامه‌مان بۆ ره‌واته کردوون که جوله‌کو فلعن، پیغه مبر ده‌ناسن و ناسینه‌کیان هه‌ره‌مه‌کی نیه، به‌لکو چون کوره‌کانی خویان ده‌ناسن تاواش پیغه مبر ده‌ناسن. به هۆی نمو هه‌والو سرگوزشتو پیناساندی له پیغه مبره پینینه‌کانوه‌پینان گه‌یشتوه! نیشانه‌کانی پیغه مبر له کتیه‌کانیاندا ناشکراو نومایانمو هه‌موو پیغه مبریک مزگینی به هاتنی حزره‌تی موحه‌ممد داوه، پیناسو ره‌وشتو زیتو نیشتمانو شیوه‌ی کوچ کردنو نیشاندی گلو هۆزه‌کیان باس کردوه! بۆیه نینکاری کردنیان بۆ پیغه مبرایه‌تی موحه‌ممد جینگای سرسورمانو ده‌فرموی: ﴿الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ نینکاری کردنیان بۆ پیغه مبرایه‌تی موحه‌ممد له وه‌وه سرچله‌ی گرتوه که ته‌واته خویان له ده‌ست داوه، به ده‌ستی خویان خویان تووشی نه‌گه‌ستیو چاره‌ره‌شی کردوه، نینکاری کردنه‌کیان له هی موشریکه‌کان ده‌چی که ته‌وانیش له‌گه‌ل هه‌بوونی نمو هه‌موو به‌لکه حاشا هه‌لنه‌گرانه نینکاری پیغه مبرایه‌تی به‌کیان ده‌کرد، کهوابی هه‌ردوولا موشریکه‌کانو خاوه‌ن نامه‌کان داخوازی به‌کانی عه‌قلو تاوه‌زو زانستو میژووینان پاشگۆی خستوه‌و په‌ندیان لی وهرنه‌گرتوه! موشریکه‌کانی عه‌ره‌بو مالوم قه‌شه‌کانی جوله‌کو نه‌صارا به‌رژوه‌ندی ماددیو پله‌و پایه‌ی دونیایان به‌لاوه گرنگتر له تیمان هینان به پیغه مبریک که نیشاندو پیناسه‌ی له ته‌وراتو تینجیلدا نووسراوه ده‌یخویننوه، ته‌وان پینان وایه: نه‌گه‌ر تیمان به پیغه مبر بینن، پله‌و

پایه‌ی لیتپر سراوی و سمر کرده‌بیان له کیس ده‌چی و ده‌بنه موسولمانیتیکی ناسایی و ده‌کوو باقی موسولمانانی تر.

نا نمو موشریکو خاوه‌ن نامانه‌ی ٲینکاری ٲیغه‌مبیرایه‌تی موحه‌مه‌د ده‌کمن نه‌وانه خویان له ده‌ست داوه و خویان به فته‌اره‌ت داوه، له‌بیر ٲدیوه‌ندیان به ٲلمو پایه‌ی نا پایه‌داری دونیاوه له‌بیر زه‌بوونی ٲیراده‌و ناکه‌س به‌چه‌بیان و ٲاشگویی خستنی ناموژگاری ٲیغه‌مبیره ٲیشینه‌کان! نه‌وانه نمو کو‌مه‌لو تاقم‌ن که ٲیمان به ٲیغه‌مبیرایه‌تی موحه‌مه‌د ٲه‌ن نه‌ایتن! نه‌وانه که گیروده‌ی دوو بیروکه‌ی دژ به یدک بوونه‌وه، له‌سمر خودا درو هله‌ده‌به‌ستن به بی نه‌وه‌ی به‌لگه‌یه‌کیان ه‌بی!

بیرو باوه‌رٲیک که به به‌لگه‌ی صه‌حیح چه‌سپایی به لایانه‌وه درویمو بروای ٲی ناکمن، سمریان لی شیواوه و گومرا بوون، نازانن چ ده‌کمن چ ده‌لٲین، ده‌می‌ک ده‌لٲین: نه‌گمر بیویستایه ٲیمه هاویه‌ش‌ٲیدا‌کمر نه‌ده‌بووین، باوکانیشمان بت‌پرست نه‌ده‌بوون! جارٲیک ده‌لٲین: خودا فرمانی ٲی کردوین که بت پرست بین، جارٲیکی تر ده‌لٲین: نه‌م بتانه‌ی که ده‌یان ٲرستین لای خودا تکامان بو ده‌کمن، چه‌لٲیک ده‌لٲین: (به‌حیره و سانیبه) خودا لیمانی حرام کردوون، وه‌خت‌ٲیکش بو نه‌وه ده‌چن که قورئان درو هله‌به‌ستراوه، یان ده‌لٲین: سیحرو جادوه، ٲیتر بروا به ٲیغه‌مبیر ناکمن، ٲیمان به ٲدیامه‌که‌ی نه‌ایتن! واته: ٲینکاری کردنی ٲیغه‌مبیرایه‌تی حه‌زره‌تی موحه‌مه‌د ٲه‌ن خو فته‌تاندنه، به فته‌اره‌چوونی نه‌فسه!

نه‌مجار ٲه‌ر ده‌ردگار نمو روون ده‌کاته‌وه: که درو هله‌به‌ستن له‌سمر خودا ستم کرده له نه‌فسو ده‌فهرمو: ﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا﴾ کبی نمو که‌سه تاوان‌بارتره که به‌ده‌م خوداوه قسه هله‌ده‌به‌ستی؟؟ واته: هیچ که‌س نمو که‌سه ستم‌کار تر نیه که له سمر خودا شت هله‌ده‌به‌ستی و لاف‌ی نمو لی ده‌دا که ره‌وانه کراوی خودایمو له کاتیک‌دا خودا نه‌یکردوه به ٲیغه‌مبیر ره‌وانه‌ی نه‌کردوه، یان ٲی‌یان وایه: که خودا هاوه‌لی ه‌دیه، مندالی ه‌دیه، یان بت پرستی ده‌کمن به‌و هیوایه که بت‌ه‌کان له خودایان نزیک بکه‌نمو و شفعاعه‌تیان بو بکمن ﴿أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ﴾ ه‌روه‌ها که‌س نمو

كهسه سته مكارتر نيه كه نايسته كانی خودا به درو ده خاتمه، بهلگو
نیشانهی هه بوونی خودا رت ده کاتمه!

وه کوو تیبینی ده کری: موشریکه كانی مهكه هردوو تاوانه كیمان
نه نجام ده دان، نهوه بوو بهدهم خوداوه درو یان ههله بهستن له هه مان
کاتیشدا نیشانهی تاكو ته نهای خودایان رت ده کرده، بروایان به
پیغه مبرایهتی حهزهتی موحه مهده **﴿وَيَوْمَ نَبْهِي، تَاشْكُرَاشِهْ﴾** **﴿إِنَّهٗ لَا يَفْلَحُ**
الظَّالِمُونَ﴾ كه ستهم کاران رزگاریان نایی، درو ههله بهستو به درو خهروه
هه رگیز به مراد ناگن، ههچیان به تاوات ناگنو به سهریانهوه ناچی: بهلگو
سزاو تو لهی سته مکاریان لی ده ستیندری **﴿وَيَوْمَ نَحْشُرْهُمْ جَمِيعًا﴾** نهی
موحه مهده! نهو روزه یان بو باس بکه كه هه صووانیان كوده كینمه بو
حیسابو لیكولینمه. نهوانه ی سته میان له خو یان کردوو نهوانه ی سته میان
له خه لکی کردوو ویکرا رایچی ده شتی مه حشریان **﴿كَمِین!﴾** **﴿ثُمَّ نَقُولُ**
لِلَّذِینَ أَشْرَكُوا﴾ نه مجار روو ده کینه نهوانه ی كه هاوه لیان بو خودا دانار
به تهوسهوه به شیوه ی لاقرتی و گالته یکردنو سهر ز نهشتهوه، پتیا **﴿هَلِین:**
﴿أَیْنُ شُرَكَاءُكُمُ الَّذِینَ كُنْتُمْ تُزْعَمُونَ؟﴾ کوانو له کوین نهو خودا
دروژنانه ی پیتان وابوو شریکی خودانو له دونیادا ده تانپرستن، هاناتان بو
ده بردنو پشتان پی ده بهستن! نهوه چیاان لی هاتوه؟ بو لیتان گوم بوون؟
وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: **﴿وَيَوْمَ یُنَادِیهِمْ فِیْقُولُ: أَیْنُ**
شُرَكَائِی الَّذِینَ كُنْتُمْ تُزْعَمُونَ﴾ **﴿الْقَصَصُ/٦٢﴾** له نایه تیکی تردا
ده فرموی: **﴿وَمَا نَرِی مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِینَ رَعِمْتُمْ أَنْكُمْ فِیهِ**
شُرَكَاءَ، لَقَدْ تَقَطَّعَ بَیْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تُزْعَمُونَ﴾ **﴿الانعام/٩٤﴾**
به لام نهوان له وه لام دانمه وده ده به شوکینو سهریان لی تیک ده چی: بهلگی
دروستو راستیان به ده ستهوه نیه، ده ست به جی تینکاری شریک دانان بو
خودا ده کمنو له ههلو یستی دونیا یان پاشگمز **﴿هِنمهوه، وه کوو ده فرموی:**
﴿ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِیتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِکِینَ﴾ پاشان ناکامو
سهره نجامی شریک بو خودا دانانیا، یان ناکامی کوفرو خودا نهناسیا،

یان به لگمو ده لیلیان له کاتی لیکولینه وه توئینه وه مان له گه لیان دا عوزر هینانه وه نیه له وه هلوتستو کرداران هیان، به لکو ده ست ده کمن به سوئند خواردنو ده لئین: سوئندمان به خودا نیمه شمریکمان بۆ خودا دا نناوه!!

قاهیری نایه ته که نه وه ده گه یه نۆ که له برۆ وئستگمو ههلوتستی روژی قیامه تدا موشریکه کان ئینکاری نه وه ده کمن که شمریکان بۆ خودا دانایی، به خه یالی خویان نه و ئیعتیراف نه کردنه سوودی بۆیان هه بیو رزگاریان بیو، له برۆ وئستگمو مه وقعیش دا ئیعتیراف به شمریک دانانی خویان ده کمن، وه کو له نایه تیکی تر دا ده فرموئ: ﴿وَقَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ﴾ النحل/٨٦. یان ده فرموئ: ﴿وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا﴾ النساء/٤٢. پرسیار له ئیبنو عبیاس کرا ده رباره ی نایه قی ﴿وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا﴾ له وه لام دا فرموئ: کافره کان، که بۆیان روون ده بیته وه: جگه له موسولمانانو خودا پرستان که سی تر ناچیت به هه شته وه ده لئین: وه رن با ئینکاری شمریک بۆ خودا دانان بکمن، له سهر نه م بنه مایه ﴿قَالُوا: وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ﴾ نه مجار پهروه ردگار ده میان مۆر ده کاو زمانیان ده به ستی، ئیتر ده ستو قاچیان ده کونه قسه کردنو شایه تیدان ﴿وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا﴾ واته: نه وان له راستی دا ئیعتیراف به واقعی حالی خویان ده کمن دان به تاوانه کانیان دا ده نئین له وه حاله سهر لی تیکچوونو شپړپه وه دا ئینکاری شمریک دانان بۆ خودا ده کمن، جاریک پی له راستی ده نئینو جاریکیش ئینکاری ده کمن: نه مهش به هۆی ترسو تاسانو سهر لی شیوانه وه!! ئای که رو به پروو بوونه یه کی سامناکتو به سهر کردنه وه په کی ترسناکتو مه قیفیکی ریسواکهریه؟! بۆیه پهروه ردگار ده فرموئ: ﴿أَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ﴾ سهر بکو تیبفکره، چه ند بی ئاپروون، چون خویان به درۆ ده خه نه وه؟؟ ئاوا درۆی شاخدار هه لده به ستن، ئینکاری شمریک دانانی خویان ده کمنو به و جۆره سوئند ده خۆنو ده لئین: نیمه هه رگیز شمریکو هاوه لمان بۆ خودا دانه ناوه وه هلوتستی وامان نه وانلوه!!

﴿وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾ نه مجارهش وردی به ره وه تیبفکره،

چون نمو شریکانهی بۆ خودایان ههڵده بهستن لییان گوم ده بن کرداری
شریک دانایان بۆ خودا له بیر نامینی، تمنانهت حاشای لی ده که نو دانی
بیا نانیو ناچه ژیری! وینهی نهم نایه ته نایه تیکی تره که ده فرموی:
(ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ: أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا) غافر/٧٢-٧٤.

برێ ههلوێستی سه ریچیگرانهی موشریکه کان ده رباره ی قورئان
وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي
آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كُلاًّ آيَةً لَا يُؤْمِلُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ
يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٧٥﴾ وَهُمْ
يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٧٦﴾

باش نمو ی سه روه دگار له نایه ته کانی پێشودا حالو چۆنه تی
کافره کانی له رۆژی قیامه تا روون کرده وه، سه رلیشیواوی شه ریپویانی
ده رخست، به م جوړه که جارێک ده لێن: شه ریکمان بۆ خودا داننه ناوه
ده میکیش ددانی پێدا ده نینو ئیعتیراف به هه لوێستی خویان ده که ن،
نه مجار لیره به و لاره په یامی نمو را ده گیه نی که هه ندیک له موشریکانه
نیمان نا هینو چییان له گه لدا بکری، چه ند هه لوو ته قه لایان له گه لدا به ری
بی سووده!

نیبنو عه بیاس ده فرموی: نمو سو فیانی کوپی حه ربو وه لیدی کوپی
موغیره و نه چری کوپی حاریپو عوتبه و شه بیبه کوپانی ره بیعه و نو مه ییه و
نویه ی کوپانی خه لاف گوێیان له پێغه مبه ر ﴿﴾ گرتو دوایی روویان کرده
نه چرو وتیان: نه ی نمو قوتیه له! نمو مو حه مد ﴿﴾ دیوێ؟ نمو ش وتی: سوتند
به و که سه ی نهم شوینه ی کردوه به مالی خۆی نازام چی ده لی: تنه ا ده بیبنم
دوو لێوی ده جو لێنیو چیروکتو سه رب ده ی کۆن ده گێرته نمو، وه کوو چۆن من
دیروکی کۆنتان بۆ ده گێرته نمو، نه چر زۆر به ده و پل بوو، بۆ گێرانه نمو

سەرگورشتهی رابوردووان زۆر کات چیرۆکی خوشو به تاسی بو
قوردهشی به کان ده گێراپدوه.

ئەبو سوفیانیش وتی: من بڕێک له قسه کانی به حەقو راست ده زانم،
ئەبو جەهل وتی: نه خهیر وانیو تو ههلهی، ئیتر پهروهردگار نهم نایهتهی
نارده خواری که ده فەرموی: ﴿وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ﴾ لهو موشریکو
کافرانه کۆمهڵیک همن دینه لات بو نهوهی گوێ له خوێندنهوهی قورئانت
بگرن، بانگوازو نامۆزگاری تو بییستن؛ وه له حال نهوه سوودیان پێ ناگهیهنیو
قازانجی لی ناکمن، چونکه ﴿وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي
آذَانِهِمْ وَقْرًا﴾^۱. ئیمه دلیانمان پهرده پۆش کردوونو له نایهته کانی قورئانو
نامۆزگارییه کانت حالی نابن، گوێچکه یانمان ناخنیونو قسهو نامۆزگاری
به سوود نابین! واته: دروست کردنی له مپرو پهرده که ناھیلن نهوانه له
قورئان حالی ببزو پابندی ببزو ماناکانی قبول بکمن به هۆی ههلوێستی
لاساکمه وانهی خۆیان، به هۆی پشت ههڵکردنو روو وه رگێرانی دهست
نهقهستی خۆیانو سوور بوونیان له سەر مل نه دان به حەق! نهوان به ویستی
خۆیان ورد نابنوه لهو نایهتو نامۆزگاریانهی ده بییستن به وردی بیر لی
ناکمنوه بو نهوهی جیاوازی بخهنه نێوان حەقو به تالنهوه!

نایهته که تهشبههو لیکچواندنی پهردهو له مپرو مهعنوی به کان به
پهردهو له مپرو هیسسی به کانی تێدايه، واته: دل که له قسهی باش حالی
نه بێو تێ نه گا وه کوو کیسهیه ک وایه: که پهرده پۆش کرابو هیچ شتیکی
پال نه کهوێ، گوێچکهیه ک که نامۆزگاری به سوود وه نه گریو پهنلو
نامۆزگاری کاری لی نه کمن بیستنو نه بیستنی چون یه که، گوێ لی بوون به
بێ کار پیکردن هیچ سوودی نیه، نهو که سهی نایهتی قورئان ده بیستیو کاری
پێ ناکا وه کوو نهوه وایه: گوێچکهی به قورقوشم هاخندرابی.

بۆیه بو چه سپاندنی نهم راستی به ده فەرموی: ﴿وَإِنْ يَرَوْا كَلَّ آيَةٍ لَا
يُؤْمِنُوا بِهَا﴾ چه ندیک به لگه ده لیلو نیشانهی ناشکرا روون بیینن له سەر

^۱ اکنة: کۆی (کنان) وه کوو چون (اسنه) کۆی (ستان) به مانا پهردهو داپۆشمه (وقر) واته: گوێ گزانی.

هدهیونی خودای تا کتو ته دنیاو بی هاو له، له سمر راستی پیغه مبرایه تی و
 پدیمات نمانه پروایان پی ناکمنو کاریان تی ناکمن! نه تیده گمنو نه ویزدانیان
 هیه دان به راستی دا یتن، وه کوو له نایبیتی تردا ده فرموی: ﴿وَلَوْ عَلِمَ
 اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْبَغَ بِهِمْ لَوُا اسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ
 مُعْرِضُونَ﴾ الانفال/۲۳. نمانه گومرای به کیان به جوریکه هیچ
 ناموزگاریو بانگوازی به ک کاریان تی ناکا ﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُكَ يُجَادِلُونَكَ﴾
 تمنانته کار ده گاته نموه نمانه دینه لاتو ده مده میت له گلداده گمن،
 ده یانهوی بیرویاوهری پوچو به تالی خویان به نایبیتی راستو حق بخنده بمر
 چاوو نایبیتی راستی تو به درو بخنده موه! ﴿يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِن هَذَا إِلَّا
 أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ نمو خودا نمانسانه که گویان له قورنان ده بی ده لیتن: نه مه
 جگه له چیرۆکه هله به ستراوه کۆنه کانی گله پیشینه کان بهو لاوه هیچی تر
 نیه! نه مه لهو چیرۆکه درو تور هاتانه مه: که میشکی ره شه خه لکه که پی
 بهنج ده گمن! ﴿وَهُمْ﴾ نمانه دی وپرای به درو خستنه موهی پیغه مبر ﴿يَنْهَوْنَ
 عَنْهُ﴾ داکۆکی لهو ده گمن خه لکه پروا به پیغه مبر بگمنو گدر دنکه چی
 فرمانه کانی قورنان بن ﴿وَيَنْتَوْن عَنْهُ﴾ بو خوشیان لی دوور ده کمونه موه..
 واته: نمانه دوو تاوان به یه کموه نه نجام ده دن، نه بو خویان سوود له
 قورنان وهرده گرن نه ده هیلن کمانی دیکه سوودی لی وهری گرن!
 حاکمو هی تریش له نیبنو عیباسموه ده گیرنه موه ده لیتن: نه مه نایبته
 ده رباره ی نهبر گالیب هاتوته خوار: داکۆکی له پیغه مبر ده کرد
 نه میده هیشت کافره کانی قورده یشت نازاری به دن! بو خوشی نیمانی پی
 نه ده هیناو له پدیمه کهی دوور ده کمونه موه!

نیبنو نه بی حاتم له سعیدی کوری هیلاسموه ده گیرنه موه ده لی: نه مه
 نایبته ده رباره ی مامه کانی پیغه مبر ده هاتوته خوار: که به ناشکرا
 پاریزگاریان لی ده کردو نه مانه هیشت کافره کان زیانی پی بگیه نن! وه کی
 تریش له ناخموه نیمانیان پی نه ده هیناو لی دوور ده کمونه موه ﴿وَأَن
 يَهْلِكُوا إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ﴾ سمره نجامیش نمانه همر خویان به

فتاره و فوتانندن ده ده ن، خویان تووشی چاره ره شی و به دبه ختی ده کمن، کچی هست بهو به دبه ختی بهی خویان ناکمن، به لکو پتیا وایه: پیغه مبسر ﴿۲۷﴾ به فتاره ده ده نو له ناری ده بمن، بیگومان نه مه به کتیکه له موعجیزه کانی پیغه مبسر ﴿۲۸﴾ چونکه هه موو نهوانی دژایمتی پیغه مبسریان کردو بهرد هوام بوون له سسر دژایمتی کردنی له ناو چوونو فوتانو به سمر دنگه میشتن، برتکیان به کاره ساتی تایبمتی و برتکیشیان له شهری به دردا کسوژان هندیکیشیان له شهره کانی تردا له ناو چوون، دیاره به شوئن به هیلاک چوونی دونیا یازدا به فتاره چوونی قیامتیش هیهو تووشی ده بن! نایه ته کش همدوو به هیلاک چوونه کان ده گرتمو هه چهنده له هی دونیادا ناشکرا تره.

هه لویستی کافران له کاتی بینینی دۆزه خدا، یان چۆنیهتی

به هیلاک چوونیان

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَلَيْتُنَا ثَرْدٌ وَلَا تُكَذِّبُ بِقَايَتِ رَبِّنَا وَتَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۷﴾ بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۲۸﴾ وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿۲۹﴾

له وه پیش نیشانمو رهوشتی نهوانی دیاری کره که ناهیلن خه لک شوئن پیغه مبسر ﴿۲۷﴾ بکهوونو بو خوشیان لوی دورر ده کهنموه، له سمرنجامدا نهوی راگیانده: که نهوانه تنها خویان به هیلاک ده بمنو چاره ره شی تووشی خویان ده کمن! نه مجار لهم نایه تانهی دوا ییدا چۆنیهتی نهو به هیلاک چوونیان شی ده کاتمو هیواو خۆزگه خوازییان له کاتی بینینی ناگری دۆزه خدا دیاری ده کاو، ده فهرموئ: ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ﴾ لهم نایه ته پیروزه دا پمروه دگار سمره نجامو حالو چۆنیهتی کافره کان دیاری ده کاو

ده فرموی: نهی بیسرو گوئگرا ته گهر تو نهو کافرو خوانه ناسانه بیینی لهو کاتو ساته سامناکه دا که فریشته ی سزاو توله، دوزه خیان پیشان ده ده نو دواپی رایچی نهو ده ریا سوتمانه یان ده که نو تینو گهرمایي ناگریان پی ده گاو هالای گهر. شالای بلیسه ی بی تامانیان یو دیو ده زانن کار له کار تراز او و سهره نجامی به ده بختیو چاره ره شی خویان ده بیینن، سهرت سوپ ده میتیو ساپو ده هشت ده تگری، حالو وه عیقت چاو پی ده که وی به وشو رسته ده رنابردیو ناتوانی به قلمو به زویان باسی بکهی!!!

تو ده بیینی نهو کاته نهوان په شیمان ده بنمو به لام په شیمانی بی سووده، ناو اته خوازن جاریکی دی بگریدرینهو به دنیا!! هاواریان لی هله ده ستیو ﴿فَقَالُوا﴾ ده لین^۱ ﴿يَا لَيْتَا نَرُدَّ﴾ خوزگا بگریدراینایمو به جیهانو بچوینایمو به سهر حالی سروشتی رابردوومانو ﴿وَلَا تُكْذِبُ آيَاتِ رَبِّكَ﴾ نایاتو نیشانه کانی تاکو تمنیایی خودامان به درو نه خستایه تموه، به ریکو پیکی پروامان پی بکردنایمو پابهندی فرمانو نه می په کانی پدرو دگارمان بوینایمو ﴿وَلَكُونْ مِنْ الْمُؤْمِنِينَ﴾ له تاقو گرومی موسولمانان بوینایمو پروامان به خداو تاکو تمنیایی بالا ده ستی ذاتی پاکی هدیوایه، پروامان به رۆزی قیامتو هدیوونی فریشتو راستیو پیروزی کتیبه ناسمانیه کاند پیغه مبران ببوایه، له تاوانه کانی لهو پیشمان په شیمان بوینایمو کردارو ره قارمان باش بوایمو خودامان له خومان رازی بکردایه!!

پدرو دگار رهی دانموه فرموی: ﴿بَلْ بَدَأَهُمْ مَا كَانُوا يَخْفَوْنَ مِنْ قَبْلُ﴾ واته: نه خدیرا نهوان لهم ناوات خواستنیاندا راست ناکن نه گهر راستیش بکن نهو حزو ناواتانیهان نایمه دی چونکه ته گهر بشبرینهو به جیهان نهوان له سهر کوفری خویان به ردهوام ده بن، حالو وه عیان گورانی به سهردا نایمه تموه، له بیریاوهری پرویوچی خویان پاشگوز نابندهو!

^۱ زور جار قورشان هوالی داهاتو به تمعیری رابردو ته نجام دده به مبهستی موبالغه کردن له پیدابوونی دا به نموی شکو گومان له پیدابوونی دا نمی!

واته: تم ناواتو تهمنه نا کردن میان لبیر نموده نه که حالو سروشتیان گتو بی، بدلکو لبیر نموده: نمو شتهی له دلی خویاندا دهیانشارده وه لیبیان ناشکرا ده بی، ناکامی نمو بیرویا و پره خرابو پوچمیان چار پی ده کموی! سزای خرابه کاریان توش دیتموه، نیسر ده کمونه نه مری واقعه موه خدمه پدزاره رویان تی ده کار و ناکیبیان نامینی و کمس نه له هاوریان پی ناواته خوازی رزگاریونن بهوی بگپریندنرینموه پی دونیا واز لمر هلویتستو کرداران میان بینن که بوونه هزی به ده ختی و چاره ره شی هدا هتاییان، وه کسو چون که سیک نازاری کی هبی و نه خوشی به کی پر نازاری هبی داخواری مردنستی بو نموهی لمر نازاره رزگاری بی! نه که لبیر نموده که مردنی پی خوش بی!

پوختی قسه نموده: پسروردگارمان نموده مان بو روون ده کاتموه که تهمنه نا کردنی نمو کافرانی که تهمنه نا ده کمن، نمو ناگهینی گتو انکاری به سر سروشتیاندا هاتوه، بدلکو به هزی نموده: که نمو شتانهی له خه لکیان ده شارده وه ناشکرا ده بی، سره نجاسی کرداره خرابه کانیان دیتموه ری، له تو لمی نموده ناگری دوزه خ دوریان ده دا، نموانیش بو نموهی لمر چاره ره شبیه رزگاریان بی، نمو هولو تفل لایه ده دن، نمو پیشنیارو تهمنه نایه درده برن، وه کسو له نایه تکی ترده دفرموی: ﴿وَبَدَا لَهُمْ مِنْ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ، وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا، وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾ الزمر/۴۷-۴۸.

نه مجار پسروردگار بی پسر و لمر به شیمان بوونمویه میان به دریان ده خاتموه، نمو راده گهینی که به شیمان بوونموه تهمنه نا کردنه کیان به راست نه، دفرموی: ﴿وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا﴾ نه گپر بشگپریندنرینموه بو دنیا، نمو ده گپرینموه بو سر خرابه کاری به کانیانو ده ست ده که نموه به سرپیچی کردنو دورووی و تاوانکاری و کوفرو بیدینی، چونکه سروشتی تاوانکاری له گل خونیان تیکه لاو بووه، سرپیچی کردنو درزو دورووی و تاوانکاری شتیکی سروشتی به له جهسته یاندا ره گی داکوتاوه، نه گپر له فرزیکدا - بگپرینموه بو دنیا سر له نوی نینکاری زیندو بوونموه

ده کمنو بپروا به حیسابو تۆلمو سزاو پاداشتی قیامت ناکمن! نه گمر بگمړیندرینموه بۆ جیهان بپروا به ژبانی جیهان ده کمنو بپروا به ژبانی قیامت ناکمن! ده لّین: ژبان هر ژبانی دونیایه و ده ژین ژبان به سسر ده بهینو زه مانه له ناومان ده با، پاداشو سزای قیامت نیمو بئی بناغیه.. زیندوو یونموه نیه، ژبان هر بریتیه له ژبانی جیهان، ته مه ههلوئستی مাদده پهرسته کانه؛ تهوانه ی که بروایان به به غیب نیه! ﴿وَاللّٰهُمَّ لَكَآذِیْبُوْنَ﴾ تهوان له ته مه ننا کردنو واده دان بهوه ی نه گمر بگمړیندرینموه بۆ جیهان کاری چاک ده کمنو نیمان ۱۱ هینن، درۆ ده کمنو درۆزنو راست ناکمن نه گمر بگمړینموه بۆ دنیا هه مان ههلوئستی لهوه پیشیان ده نوئینموه ﴿وَقَالُوا اِنْ هِیَ اِلَّا حَیَاتُنَا الدُّنْیَا﴾ ده لّین: تم ژبان که هیه ته نه بریتیه له ژبانی جیهانو بهس، ژبانی تر نیمو ﴿وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوْثِیْنَ﴾ تیمه که مردین جارتیکی تر زیندوو ناکرینموه دوی ژبانی دنیا ژبانتیکی تر نیه!! هر بهو جوړه هه موو گرو هه مادی به کان بروایان به غیب نیمو هر گیز چاوهروانی خیرو چاکمیان لی ناکری!

هه لوئستی موشریکه کان ۱۲ حزوری پهرو مردگاردا ۱۳ روژی قیامتدا، یان

چۆنیته حایان له قیامتداو حقیقهتی دنیا

وَلَوْ تَرَىْ اِذْ وَقَفُوا عَلٰی رَبِّهِمْۙ قَالَ الْاٰتِیُّ هٰذَا بِالْحَقِّۙ قَالُوا بَلٰی

وَرَبِّنَاۙ قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَۙ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿۳۰﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِیْنَ

كَذَّبُوْا بِیْلَاقِیِّ اللّٰهِ حَتّٰیۙ اِذَا جَآءَتْهُمْ السَّاعَةُۙ بَغْتَةًۭ قَالُواۙ یَحْشُرَتُنَا عَلٰی

مَا فَرَّطْنَا فِیْهَا وَهُمْ یَحْمِلُوْنَ اَوْزَارَهُمْ عَلٰی ظُهُورِهِمْۙ اِلَّا سَآءَ مَا

یَزِرُوْنَ ﴿۳۱﴾ وَمَا الْحَیٰوةُ الدُّنْیَاۙ اِلَّا لَعِبٌۭ وَلَهْوٌۭ وَلَلْاٰخِرَةُ خَیْرٌ

لِّلَّذِیْنَ یَتَّقُوْنَۙ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۳۲﴾

له نایمته کانی پیشوودا پروهردگار باسی حالو چۆنیمتی کافره کانی کرد،
 نهوی روون کرده وه که نهوان چۆن نینکاری حهشرو نهشرو زیندوووننه وه
 رۆژی قیامت ده کمن له نایمتانهی دوایدا حالو چۆنیمتی نهو کافرا نه بیدان
 ده کا که له رۆژی قیامتدا چییان بهسره دیو تووشی چی ده بن.. نه میجار
 حقیقتی دنیا دهست نیشان ده کاو بهرامبهره کی نیوان دویا و قیامت
 ده کاو ده فرموی: ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ﴾ نه تو نهی پیغمبر!
 یان نهی بیسره! نه گهر بیینی نهو کاتهی کافره کان؛ نهوانهی هاره لیان بو خدا
 دانوه، پیغمبره کانی خودایان به درو خستونه وه، که تو بیینی لهو کاتهی دا
 که فریشتهی تایبته نهوانه را ده گرتی بو حیسابو لیکولینه وه، بو پرسیارو
 وه لاه دادگایی کردنیان دهست نیشان کردنی ناکامیان ده بیینی وه زعیان
 شپرتوه، دیمنیان چرژاوو بزرگاوه به جۆرنیک که زمان کۆلهو پیئوس کۆله
 له ده برینی نهو دیمنهو تهعبیریک نهی بتوانی نهو وه صغه بگهینی! جا
 وه کوو په کیک پرسیار بکا بلی: نه مانه له حالو وه عهدها چییان ناراسته
 ده کرتی و چ قسبه کیان پی ده گوتی؟؟

﴿قَالَ أَلَيْسَ هَٰذَا بِالْحَقِّ﴾ نهو کاته پروهردگار پییان ده فرموی: نهوی
 نه زیندوو بووننه وه حهشرو نهشرو به ههشتو دۆزه خو بالادهستی من و تاکو
 تمنایی و بی باکیم حقیقت نین؟ نهوی له دنیا دا لهسر زمانی
 پیغمبره کانم له باره وه پیتان را گه یاندرا راست نهبوو! هیچ شکو
 گومانیکی تیدایه؟ نهو تا چۆنتان پی را گه یاندراوه، ناوا هاتوته دی، کچی
 تیه به درۆتان خستونه وه! نیت کافره کان له وه لامی نیم پرسیاره
 ریسواکهره دا ﴿قَالُوا بَلَىٰ وَرَبَّنَا﴾ ده تین: به لی: سویند به پروهردگار نهه
 حقیقتو چهسپاوه هیچ شکو گومانی تیدا نهی، سهره بهم جۆره دان به
 تاوانباری خویاندا ده تین سویند لهسر کافری و خوا نهناسی خویان ده خۆزو
 شایه دی لهسر کوفرو خراپه کاری خویان ده ده ن! نیتعیراف بهوه ده کمن کله
 ده نیادا کافری و نه سهر پیچی فرمانی خودایان کردوه!! نیت پروهردگار
 وه لامیان ده داتهوه و بریاری بهزدانی ده ده چی، ﴿قَالَ فَلَوْ قُوا الْعَذَابَ بِمَا

كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١﴾ پەرورە گار دە فەرموی: دەی که ئەو ه کردارو هەلۆستەتان بووی و ناوا بۆ خۆتان ددان بە تاوانە کاتتاندا بنین، دە سزای بە نیش بچیژن بە هۆی کوفرو بیلینیو بە درۆ خستنهوهی پیغه مبهراکان به هۆی ئەو هەلۆستەتی که له دنیادا لەسەری بەر دەوام بوونو تا مردن لەسەری سوور بوون.

ئەمجار پەرورە گار بە شیوەیهکی گشتی هەوالی ئەو راده گهیهنی که هەر که سییک زیندوویو نەوهو هەشرو گهیشتن بە خودا بە درۆ بزانی خەسارە تەمەندەو سەرەنجامی چاره رەشییەو دە فەرموی: ﴿قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ﴾ بیگومان خەسارە تەمەندبوون ئەو کافرو خوا نەناسانی بروایان بە قیامەت نەبوو، بروایان بە زیندوویو نەوهو نەبوو حیسابو لیکنۆلینەوهی خودا له گهلیاندا بە درۆ دەزانیو پێیان وابوو شتی وا نابیو نایەتەدی. هەرچی پەرورە دگەر لەسەر زویانی پیغه مبهراکانی وادهی دابوو ئەوان بە درۆ حلیبیاکان دە کردو گالتهیاکان پێ دهاتو بە خەیاڵ پلاویان دەزانی! هۆی ئەم خەسارە تەمەندی پێیان برۆا نەبوونیانە بە رۆژی قیامەت، چونکه نینکاری کردنی زیندوویو نەوهی پاش مردن و برۆا نەکردن بە هەبوونی حیسابو لیکنۆلینەوه و پاداشو سزا سروشتی مرۆفایەتی چەواشە دە کاو بیرو هۆشی ناده میزاد دەشیوتنیو بەرهو تاوانو ستمکاری پەلکێشی دە کەن، لەم بارهوه له نینکاری کردنی رۆژی قیامەت هەولو تیکۆشانی کافرهکان کورت هەلدینی لەسەر بە دەست هێنانی خوشی به کاتییهکانی دویا و پیشبیرکی کردنی نا شەریفانه بۆ دایینکردنیان، له خۆیایی بوونو هەلۆدان بۆ زالیبون بەسەر خەلکی ترداو چەوساندنەویانو مەهۆری کردن لەسەر زهوی، ئازەل ناسا ناده میزاد تیک بەر دەبوو هیچ شتییک له شەرو هەرا نایانگیر پتەوه جگه له بی دەسهلاتی، هیژو توانا حوکم ده کاو بی دەسهلات بەش خوراو دوا برۆا!

ئەمە راستی به کی حاشا هەلنەگره، ئەوه تا: پیشکەوتووترین گەلو نەتەوهی سەر زهوی له بواری زانستو فەلسەفەدا ئەوانەن که بالە خانەیی شارستانییهت به تۆپو دەبابەو تیاره و باروت تیک دەروخینن، وشکو تەر بەیه کەوه دەسووتینن، شارو پردو کارگەو پرۆژەیی خزمەتگوزاری لیک

هملده و شینزو بهو پیری درندهیی و بی ویزدانیموه ولات ویزان دهکن! نمو بی پرواو ملهورو سهریتچیکرانه له سهر هملوئستی نارهوای خویان بهردهوام بوون ﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً﴾ همتا له ناکاوئکو له پر قیامتیان هاته سهر وژی دنیا خرابوونیان بی گیشته مردن په خدی بی گرتن توزقالتیک بواری نمدان. پیغه مبر ﴿فَمُرُوهُمْ﴾ فمرموئستی: (مَنْ مَاتَ قَامَتْ قِيَامَتُهُ) کهستی مرد نموه به نیسبت نموده قیامت رابوه. جا نمو کاته که رووهروری سهرنجامی چاره رهشی خویان دهندهو تاکامو مه صیری خویانیان بی روون دهیتتهو «هاوریان لی هملدهستی» ﴿قَالُوا يَا حَسْرَتُنَا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا فِيهَا﴾ دهلین: نهی خفه تبارو خهساره تمند خومان لهو سوداو مامله ی نیمه کردوومانه، چمد رنج به خهسارو مایه پوچین شتیگمان نه کردوو پاداشتی تیدابی بومان! هرچی کردوومانه بریتی به له تاوانو باری گوناھی گران کردوون.

جا نموان په لکیش ده کرین بۆ حیسابو لیکولینموه، هیچ پروایه کیان به خویان نیه، ده زانن که تاوانبارن ﴿وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ﴾ حالو وه زعیان بهو جوره به که تاوانه کانیان له کول داوه له ژیر باری گوناها نهمیان دی ﴿أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ﴾ ناگاداریمو بزانه که نموان کولیکسی خرابیان له کول داوه بهدبه ختو چاره رهشن!!

نه مجار بهروهر دگار حقیقتی دنیا ناشکرا دهکا ده فمرموئ: ﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَهُوَ﴾ حالی دنیا جگه له گالتموگپ زیاتر هیچی تر نیه، واته: کردهوی ناده میزا له جیهاندا دوو جوره: جوریکیان هیچ سوودو قازانجی تیدا نیه نموهش کردهوی دنیایی روتته؛ کردهوهدک که دنیایی بیو بهس، که زوریهی کردهوی خه لک لهو جوره به. ﴿وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾ بیگومان مالی قیامت باشتین مال له بۆ خودا بهرستانو نموانه ترسی خودایان له دلو دهر وندایه، به پیچوانه ی دنیاوه کاری قیامت هه مووی پر بایه خو باشو سوودمندن، گالتمو گپی تیدا نیه، کاری خودا بهرستانو راستلان نموانه ی دنیا ناوه دان دهکنمو به کارو

کرد و وی قیامت، فرموده و دیده که همه ثبوتی عبدولبر له ثبوتی سعادتی خودی و ریوایته کرد و، تیرمیش له ثبوتی هور و هور ریوایته کرد و به حدیسیکی حسیته غریبی داناه: ده لئن: پیغمبر ﷺ فرمودی: (الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ، مَلْعُونٌ مَا فِيهَا، إِلَّا مَا كَانَ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَالْعَالِمِ وَالْمَعْلَمِ شَرِيكَانِ فِي الْأَجْرِ. وَمَا لِلنَّاسِ هَمَجٌ لَا خَيْرَ فِيهِ) ^۳.

له گیران و دیده کی تردا که تیرمیش له سعادتی کوری سعادته ریوایته کرد و ده لی: پیغمبر ﷺ فرمودی: (لَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ مَا سَقَىٰ مِنْهَا كَافِرًا شَرْبَةَ مَاءٍ) ^۴.

نه مجا له کوتایی نایته که ده فرمودی: (أَفَلَا تَعْقِلُونَ) نه راستی به دوپات ده کاتمه که تاده میزاده کان زوری کات بیرو هوشیانو کردارو گوشتاریان و ناراسته ناکمن که له گمل برژ و هندی خویان بگونجی! بدلو زور جار له ریگمی بیرکردن و کردارو گوشتاریان و زیان به خویان ده گیمین. نه و ده گیمین که گوئی نمدان به دنیا و کول پیو. همدنه گرتنی کاریکی به سنده، چونکه زوری کاری دنیا گالتو گیمو سره نجامی سوو به خش نیه، خوشی و لغزه ته کانی کاتین، کالو شتو مه که کانی بر قرار نین، به پیچ و دانه کاری باری قیامت و؛ که سوودی باشیان همه له ززه تو خوشی برده و او پایداره، خوه له و گیر کردن به قیامت و باشه بو که سیک خو له کوفرو بیدینی و تاوان بیارتی! که وایی بوچی هوشان نایته و؟ بو تینا گمنو نه راستیانه هزم ناکمن؟! ^۵

^۳ دنیا نه فرات لیکراوه، نهی له دنیا شایه نه فرات لیکراوه، مه گمر شتیک یادی خودی تیدایی، یان سربیکشی بو یادی خو، ماموستاو خوندکار هاویشن له پاداشدا، نیت خدایکائی تر بی سمر و برون، هیچ خیر و سودیکیان تیدا نیه.
^۴ واته: نه گمر دنیا لای خدا نرخی باله میشو لهیه کی همبویه قومه ناویکی لی نه ده دا به کافر.

غہ مباری پیغہ مبر ۞ به هوی روو وەرگیرانی گه له که ی و هوی

به درو خسته هوی پیغہ مبرانی پیشو

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَٰكِنَّ

الظَّالِمِينَ بَاءَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ

فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأَوْدُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ

اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن نَّبَائِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾ وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ

فَإِنِ اسْتِطَعْتَ أَن تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ

بِقَائِهِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾

پاش نمو مونا قه شو دا کوکی کردنو بربره کانی به که له نایمته کانی
پیشودا ناما زه ی ۞ کرا، نه مجار دیته سر کار یگیری نمو سر پیچیکردنه ی
کافره کان له سر دلو دهر وونی پیغہ مبر ۞ و دل خوشی دانم هوی پیغہ مبر
به هوی که نمو هه لو یستهی کافره کان شتیکی تازه بابت نیسو له وه پیشیش
گه لو نه تم وه پیشینه کان هه مان هه لو یستیان له گه لو پیغہ مبره کانیان دا بسوه،
بو تم وه ی پیغہ مبر ۞ دلی به خوی نه مینتی..

تیر میژی و حاکم له نیامی عه لیه وه ربوایت ده کهن: ده فیر موی: نه بو
جههل به پیغہ مبری گوت: نیمه خو به درو ناخهینه وه، به لکو پتیامه کهت به
درو ده زانین! نیعر پهره ردگار نایمتی: ﴿فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ
بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ﴾ ی نارد هه خواری. سوددی ده لئی: نه خنه سی کوری
شوره یقو نه بو جههلی کوری هیشام به یه که گه یشتن، نه خنهس به نه بو جههلی
گوت: نه ی نه بو له کهم تو دهر یاره ی موحه ممد جی ده لئی و تیم بگهینه،
نایا راست ده کا یان درو؟ نیستا هه خومانینو کهس گوی ی لی نیه راستم
بی بیژه! نه بو جههل گوتی: وه لاهی دلنیا به موحه ممد راست ده کاو هیچ

کاتی نمو پیاوه درۆی نه‌کردووه، به‌لام شتی‌ک هیه: نمویش نمو‌یه: نه‌گمر
بهره‌بابی قوصدی نالو تاو‌گی‌پانو حیجابو دیوه‌خانو پیغه‌مبیری‌تی بو خویان
قورخ بکمن نه‌دی چی بو بهره‌بابه‌کانی تری قوره‌یش بمینیتسه؟ نیت‌نم
نایه‌ته هاته خواری، کمواته: همدوو ریوایته‌که کوکن له‌سهر نموه که
نایه‌ته‌که ده‌ریاره‌ی تمبو جه‌هل هاتوته خواری!

موقاتیل ده‌لی: نم نایه‌ته ده‌ریاره‌ی حاریپی کوری عامیری کوری
نموفه‌لی کوری عه‌بدی مهنافی کوری قوصدی کوری کیلاب هاتوته خواری:
که نم خوانه‌ناسه به‌ناشکرا پیغه‌مبیری به درۆ خسته‌وه، به‌لام که له‌گه‌ل
خاوو خیزانی خۆی‌دا داده‌نیشت ده‌ی‌گوت: موچه‌مه‌د پیاری درۆ نیو من
جگه له راست‌گویی هیچی تری گومان لی‌ناکه‌م، نیت‌پروره‌گار نم
نایه‌ته‌ی ناره‌ده خواری: که «ده‌رموی: ﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لِيَحْزُنَكَ الَّذِي
يَقُولُونَ﴾ تیه زانیومانو ده‌زانین که نمو کافرو خوانه‌ناسانه تو به درۆ
ده‌خنده‌وه په‌یامه‌که‌ت رته ده‌کمنوه، نمویش نمو هه‌لو‌یستیان ده‌لته‌نگ
ده‌بیو غه‌م په‌زار» داته‌گری، چونکه تو ده‌ل‌سۆزی نه‌وانیو به‌رزه‌وه‌ندی
نه‌وانت مه‌به‌سته، به‌لام نه‌وان نه‌قامو گیلو تی نه‌گه‌یشتون، وه‌کوو له
نایه‌تی‌کی ترده نم هه‌لو‌یستو ده‌ل‌سۆزی‌یه‌ی پیغه‌مبیر ده‌ویات «که‌تسه‌وه
ده‌رموی: ﴿فَلَعَلَّكَ بَاجِعٌ نَفْسِكَ عَلَىٰ أَثَرِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا
الْحَدِيثِ أَسَفًا﴾ الکهف/۶. یان ده‌رموی: ﴿فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ
حَسْرَاتٍ﴾ فاطر/۸.

سهرچاوه‌ی نم هه‌لو‌یستو به‌درۆ خسته‌وه‌ی کافره‌کان بو تو شتی‌کی
ده‌ست نه‌تسه‌ستو سهر‌پیتی‌چی کردنی بی بنه‌ماو بی بناغه‌یه‌و به‌ل‌گیان به
ده‌سته‌وه‌یه، ﴿فَاتَهُمْ لَا يَكْذِبُونَ﴾ نه‌وان له راستی‌دا تو به درۆزن نازان،
نم‌تو له دیدی نه‌وانسه‌وه راست‌گوو متمانه پی‌کراوی له‌وه‌پیش درۆیان لی
نه‌یستوو و خییانه‌تیان لی نه‌یینیوی، هه‌موو کردارو گو‌فتاریکت له ناویان‌دا
نه‌مانه‌تو راستی بووه، ﴿وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ﴾ به‌ل‌کو
نه‌وانی سه‌مه‌کارو سهر ره‌ق به‌رهره‌کانی حقو راستی ده‌کمن، نینکاری

نیشانه کانی نایه تکانی خدا ده کهنو به لگهی تاکو ته نیایی خوداو راستی پیامد کت رت ده کهنه! لبر کورته ناموسی و له ده ست نهدانی برژه وندی به تایبه تی به ته سکه کهی خویان پروات پی ناکهنو بربره کانیته ده کم؛ نه گینا ده زانن که تو پیغه مبرو راست ده کهی!!

نیبنو نهی حاتم له نهیو یه زیدی مده نیسه ریوایتی ده کا: ده لئی: پیغه مبر **تووشی نهیو جهل بو، تهوقی له گئل کور پیانو ک به نهیو جهلی گوت: نهیو چیه ده تبیین تهوق له گئل نهیو هتیر ده کهی؟**

نهیو جهل وتی: سویند به خوا من ده زانم که نهیو پیغه مبره، به لام کهی ره وایه بۆ نیمه شوین برهی عبدالل مضاف بکون؟ نه جار شه بوزیه نایمتی ﴿فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ﴾ خوینده وه.

نهیو صالح و قهتاده ده لئین: مانای نهیو رستهیه ﴿وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ...﴾ به لام نهیو سته مکارانه ده زانن و ناشکرایه لایان که تو ره وانه کراوی خودایو که چی ینکاری ده کهنو دژی نهیو حقو راستی به ده وهستن، تووش نهیو پیغه مبر خفت بهیو هه لوئستی نهیو مه خو، پرۆشی نهیو نت نهیو، صبرو نارام بده به دلی خو تو چاو له پیغه مبره کانی پیش خو ت بکه! نهیو سروشتی ناده میزاده له سهرده می کوزو نویدا ﴿وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِكَ﴾ دلیا به که له پیش تودا چهند پیغه مبریک - به تایبه تی تولو له زمه کان - به در خراوند وه نازار دراو، ﴿فَصَبِّرُوا عَلَى مَا كَذَبُوا وَأَوْدُوا﴾ نهیویش خویان را گرتو وه سوربون له سهر هه لوئستی خویان و کولیان نهدا ﴿حَتَّىٰ أَنَا هُمْ نَصْرُنَا﴾ تا خودا یارمده تی بۆ نارد ووزو به مراد گهیشتون وه کور ده فرموی: ﴿وَرُلُّوْا حَتَّىٰ يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَىٰ نَصْرُ اللَّهِ؟ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ﴾ هه لیمه یارمده تی خودا له کاتی پیوئستدا حازرو ناماده یه ﴿وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ﴾ نهیو دابو نهریتی خودایه بۆ هه لوئستی گهلو نهیو ده کان برامبر پیغه مبره کانیان، سوننه تو دابو نهریتی خودا گورانی به سهردا نایه، خاوه ن پیام ده بی

نہایت ناخوشی ببینی، تووشی جوڑہا ناپہرہتی ببی! صبر بگرہ وکوو
چون پیغمبرہ نولولعزمہ کان صبریان گرت! دلنیا به خودا داکوکی له
خاوهن پرواکان دهکا، نه مه برپاری خودایه برپاری خودا پاشگمزبوندهی
تیدا نیو وادهو بهلینی دینه جوو هرگیز گورانیان تیدا ناکری!

وینهی نه نایهته نایهتیکی تره که ده فرموی: ﴿وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ
كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ﴾ فاطر/۴. یان ده فرموی: ﴿وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ
كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ﴾ الحج/۴۲. نایهته که دلاندوهیه کی
تره بؤ پیغمبرو شارها کردنیتهی بؤ دابو نریتیکی همیشیهی نیوان
پیغمبران له گهل گهل کانیا ندا، بؤ نهوی بزانی که نهو یه کم کهس نیه که
ناوا به درؤ ده خریتوه! کهوایی نرکی سرشانی پیغمبره که خوراگری
له سر پهیامی خوی کوئنده ری بؤ نه نجامدانی نهو نرکی پی
سپردراوه! وکوو له نایهتیکی تره ده فرموی: ﴿فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو
الْعِزْمِ مِنَ الرُّسُلِ﴾ الاحقاف/۳۵. یان ده فرموی: ﴿وَاصْبِرْ عَلَى مَا
يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا﴾ المزمل/۱۰.

بیگومان پیغمبر ﷺ بهو پیری نیخلاصو لیبرانهو پیری هی نه
فرمانهی پروهردگاری کردو له سر گوتراپهلی خوی بهردوام بوو، همیشه
له تیکوشانو هولدان و بانگوازی کردن دا بوو! ناکامی نه خوراگری
صبرو نارامی بهروبوومی بهخشیو بانگوازی نیسلامی سرکوتنی به
دهست هیناو، نایینی نیسلام گهیشته زوری کونو قوژنی سرزهوی چرای
رووناکی نه نایینه پیروژه له هه مو شوئیکدا درهوشایوهو نالای (لا اله
الا الله محمد رسول الله) له زوری ناوچهکانی دنیا هه لکرا، حکمتی نه
دوباره کردنوهو سیاره کردنوهی فرمان به صبر گرتزو بار قولی به
دهرکوت، که جار دوی جار پروهردگار فرمانی به پیغمبره
خوشویستی خوی ده کرد که صبر بگریو چاو له پیغمبرهکانی پیشو
بکا، چونکه چاو لیکردنو شوین کوتنی خوگران نارامی ده دا به دلو دروونو
عزیمت بههیز ده کاو هومیدی رزگار بوون نریک ده کاتهوهو مژدهی

سرمکوتن د به خشی، وکو له تایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿فَإِنْ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾ الانشراح/۵-۶.

نه مجار پروه دگار جه ختی له سر تموه کرده ده: که گوارانکاری له دابو نمریتی خودادا نیو فرموی: ﴿وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبَاِ الْمُرْسَلِينَ﴾ بیگومان نیمه سرگورشته ی پیغه مبره کانی پیشوومان بو گپراوېتموه، یاسی هلوتیستی گسلو نه تموه کان بهرام مبر پيغه مبره کانیانو خوگرتنی پیغه مبره کان له سر تم به درو خستنه ده نازاردانه ی گله کانیانو کومه کی خودا بو پیغه مبره کانو زالیوونیان به سر دوژمنه کانیانو په دورو دریژی شی کراوېتموه، چون وایه: ﴿إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ﴾ غافر/۵۱. یان ده فرموی: ﴿وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ الروم/۴۷.

یارمستی خودا بو بنده کانی مرجی خوی هدیه، که بیروپروای پتموه به بالا دهستی و تاکو تمیایی خودا هرکاتی شو مرجه هاته دی، نیر یارمستی خودا ناماده یه، هرکاتی موسولمانان راستگورین له گدل خودادا، خودا یارمستی یان بو د نیری ﴿وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ، إِنْ اللَّهُ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾ حج/۴۰. یان ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾ محمد/۷.

نه مجار پروه دگار وستی که به تمواوی شوینواری غم پوژاره ی سرپیچیکردنی کافره کان له دلی پیغه مبر د رهاویو زیاتر دنیای بکا که بهرپر سیاریتی پروا نه کردنی شو کافران له تهستی نمودا نیو پیویست ناکا به تیمان نه هینانی توان تم دلگران بیو فرموی: ﴿وَإِنْ كَانَ كُثْرٌ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ﴾ نه گمر رو وهر گپرانی توانت له سر شان قورسو زورت پی ناخوشه که پروات پی ناکمن دلگرانی بهوی که داوی موعجیزه ی جوړاو زورت لی ده کمن په لپت پی ده گرن، جاریک ده لپن: ﴿لَنْ تُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ مِنْ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا﴾ جاریکی تر ده لپن: ده بی به چاری خومان بیبینین فریشته له ناسانموه کتیب بو نیمه بینته خواری هروها شو په لپو

بیانوهی که خودا له سوره قی (الاسری) نایهتی (۹۰-۹۳) باسی کردوون
 ..هتد. نموه ﴿فَبِإِنْ اِشْتَطَعْتَ اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْاَرْضِ﴾ نه گهر ده توانی
 توتیلک له زهوی دا لی بدهو زهوی کون بکمو پیی دا بگهری ﴿اَوْ سُلْمًا فِي
 السَّمَاءِ﴾ یان په یژه و قالدرمه هه لیهسته به ره و تاسمان پییدا سر بکموه بۆ
 حدوت ته به قهوی تاسمانو پییاندا بگهری ﴿فَأَتَتْهُمْ بِآيَةٍ﴾ موعجیزه یه ک لهو
 موعجیزاتهی توان داوای ده کمن بۆ یان بیته!! به لام تو تنها پیغه مبهرو
 ره وانه کراوی بۆ سر ناده میزادو راگیانندن له سهره، ناتوانی به بی وستی
 نیمه هیچ شتی که نه نجام بدهی، هیچ پیغه مبهری که ناتوانی موعجیزه
 بنوینی، نه گهر یارمتهی خودای له گهل نه بی. نمتو پدیامی خوت بگهینه، به
 دلسوزی هرکی سرشانی خوت نه نجام بده، کاریگری پدیامه که له دلو
 ده روونیاندا به ده ست خودایمو ده سه لاتی تو ی تیدا نیه، ﴿وَلَوْ شَاءَ اَللّٰهُ
 جَمَعَهُمْ عَلٰى اَهْلٰى﴾ نه گهر خودا بیویستایه هه موومانی ده خسته سر
 ریبازی نیسلام و هیدایهتی ده دانو نیمانی له دلدا دروست ده کردنو وه کوو
 فرشته هه موویان خودا پهرست ده بوون، یان وای دروست ده کردن که ناماده
 باشی یان تیدابی بۆ نموهی مل بۆ حق نفوی بکمنو به قسهی پیغه مبهران
 بکمن، به لام خودای پهره ردگار ویستو نیراهی وایه: ناده میزاد جوداوازیان
 هبی، هر که سه بۆ خوی به وستی خوی ریبازی حق یا ناحق هه لبزیری،
 هر که سه بهر پر سیاری کرده و هی خویستی، پاداشو سزا به گوهری
 کرده و هه کانی وهرده گرتنوه، سروشتی ناده میزاد و دروست کراوه که بیرو
 باوهری جیاوازیان هبی، وستی خودا وایه. ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَاَمَنَ مَنْ فِي
 الْاَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِیْعًا﴾ یونس/۹۹. یان ده فرموی: ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ
 لَجَعَلَ النَّاسَ اُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا یَزَالُوْنَ مُخْتَلِفِیْنَ اِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ
 وَلِذٰلِكَ خَلَقَهُمْ﴾ هود/۱۸۹. نیببو ععباس له بارهی مانای ﴿وَلَوْ شَاءَ
 اَللّٰهُ جَمَعَهُمْ عَلٰى اَهْلٰى﴾ ده فرموی: پیغه مبهرو پیی خوش بوو
 سرجهم ناده میزاد نیمانی پیی بهینزو شوینی بکهون! پهره ردگار پیی
 راگیاندا که تنها نه وانه پروات پیی ده کمن که له زانستی خودادا به به خته وهر

نوسراون.

جا نهی موحه‌مه‌ده! نهی پیغه‌مبهری خوشه‌ویست! که نهم راستیانه‌ت بۆ
 ده‌رکه‌وتو زانیت ویستی خودا ده‌رباره‌ی دروست کراوانی خوی چۆنه‌و چۆن
 نیه! زانیت که دابو نهریتی خودا گۆرپانکاری تیدا نیه، ﴿فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
 الْجَاهِلِينَ﴾ تۆ مه‌چۆره‌ ریزی نه‌وانه‌وه که نازانن سوننه‌تی خودا چۆنه، مه‌به
 به‌یه‌کیک له‌وانه‌ی که ناگاداری دابو نهریتی خودا نین له‌ بوونه‌وه‌ردا!
 وردبهره‌و له‌و شتانه‌ی که پیچه‌وانه‌ی سوننه‌تی خودانو خۆتیان لی بیاریزه،
 چونکه دابو نهریتی خودا له‌ دروست کراوانی خویا هیکه‌تیکی زاتی
 بیچوونه‌و بۆ خوی ده‌زانی بۆچی وا ده‌کار وای کردوه!

ره‌ت کردنه‌وه‌ی بانگه‌وازی پیغه‌مبهر له‌ لایهن موشریکه‌کانه‌وه‌و

په‌لپ گرتنیان بۆ هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نایاتو موعجیزه

﴿إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ

إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ

اللَّهُ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَلَٰكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

له‌ نایه‌تی پێشودا په‌روه‌ردگار نه‌وه‌ی روون کرده‌وه: که نه‌گهر خودا
 بیویستایه‌ هه‌موو ئاده‌میزادی له‌سه‌ر هیدایه‌ت کۆ ده‌کردنه‌وه، هه‌موو که‌س
 موسولمان ده‌بوون، به‌لام نه‌یویستوه‌و که سروشتی ئاده‌میزاد وا دروست
 بکات که هه‌موویان خودا په‌رست بن، یا به‌ زۆره‌ ملی موسولمانیان بکا،
 به‌لکو هیکه‌ته‌و ئیرا ده‌ی وا داخواز بووه‌ که جوداوازییان هه‌بی بۆ
 ناماده‌باشی بۆ وه‌رگرتنی فه‌رمانو نه‌هی، هه‌رکه‌سه‌ بۆ خۆی سه‌ربه‌ستو
 نازادبی بۆ هه‌لبژاردنی رێگای راستو حق، یان چه‌وتو خراب، هه‌یه‌ به‌
 ویستی خۆی رێگای هیدایه‌ت ده‌گرتنه‌ به‌رو هه‌یه‌ رێگای گومرایی
 هه‌لده‌بژیری!

نه‌مجار لی‌ره‌دا نه‌وه‌مان بۆ روون ده‌کاته‌وه‌ که گه‌ژهی یه‌که‌م نه‌وانن که

گوئی بۆ نامۆزگارییه‌کانی پیغه‌مبەر ﷺ ده‌گرنۆ له‌ نیشانه‌ی به‌لگه‌کانی ورد
 «بنه‌مه»، گرۆهو تاقمی دوهم که‌ تیناگهنۆ شت ناییستنۆ وه‌کوو مردوو وانۆ
 هیچ شتیک کاریان تی ناکاو فەرموو: ﴿إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ﴾
 روو وه‌رگیرانی نه‌وانت لاف‌سەر دل گران نه‌بی، پیت ناخۆش نه‌بی که‌ نه‌و
 کافرانه روو له‌ خۆتو بانگه‌وازییه‌که‌ت وه‌رده‌گیرن بپوا به‌ تاکو ته‌نیاپی خودا
 ناکهنۆ تۆ به‌ پیغه‌مبەر نازانن، چونکه‌ که‌سانیک گۆبیستی بانگه‌وازی تۆ
 ده‌بن: که‌ که‌لامی خودا بییستن به‌ بیستنیکی ژیرانه‌و تی بگنن، گوئیان له‌
 حق بیو زنگای هیدایه‌ت بگرن، سروشتیان پاک بیو حه‌ق‌خواز بن، دلو
 ده‌روونیان پالفته‌ کراو بی غه‌لو غه‌ش بی راستی وه‌ریگرن؛ به‌لام کافرو
 خوانه‌ناسه‌کان نه‌وانه روو له‌ خۆتو بانگه‌وازییه‌که‌ت وه‌رده‌گیرنۆ تۆ پیکیشی
 نه‌وه‌یان لی ده‌که‌ی که‌ پروات پی بکه‌نۆ موسولمان ببن، نه‌وانه له‌ ریزی
 مردووان‌دانۆ، ده‌نگی حق نایستن، له‌ بانگه‌وازی تۆ تیناگهنۆ له‌ قسه‌ی
 باشو به‌سوود حالی نابن، چونکه‌ نه‌وان له‌ به‌لگه‌و نیشانه‌کانی خودا ورد
 نابنه‌مه، په‌ندو نامۆزگاری له‌ نایه‌ته‌کانی قورئان وه‌رناگرنۆ بیریک له‌ خۆیان
 ناکه‌نه‌وه! هۆی تیمان نه‌هینانۆ واز نه‌هینانیان له‌ کوفرو ییدینی نه‌وه‌یه: که‌
 به‌ ریکو پیکي فکر له‌ قورئان ناکه‌نه‌وه له‌ نایه‌ته‌کانی ورد نابنه‌مه وه‌کوو
 مردوویه‌کی بی گیان و بی هه‌ستو خوست وان، نه‌وانه دلیان مردوو وه‌کوو
 مردووی حه‌قیقی وانۆ به‌ تۆ زیندوو نابنه‌وه وازیان لی بینه ﴿وَالْمَوْتِ يَعْثُبُهُمْ
 اللَّهُ﴾ مردوو خودا زیندوو‌یان ده‌کاته‌وه ﴿ثُمَّ إِلَيْهِ يَرْجَعُونَ﴾ نه‌مجار بۆ لای
 په‌روه‌ردگار ده‌گه‌ڕێنه‌وه، له‌ پاش مردن سه‌رله‌نوێ زیندوو‌یان ده‌کاته‌وه
 راپیچی ده‌شتی مه‌حشریان ده‌کاو دادپه‌روه‌رانه‌ حیسابو لی‌کۆلێنه‌وه‌یان
 له‌ گه‌ل ده‌کاو سزاو تۆل‌میان لی ده‌ستینی، مه‌به‌ست به‌ رسته‌ی ﴿وَالْمَوْتِ
 يَعْثُبُهُمْ اللَّهُ﴾ نموونه‌ هینانه‌وه‌یه بۆ ده‌سه‌لاتی په‌روه‌ردگارو هه‌ر نه‌و ده‌توانی
 که‌ ناچاریان بکا بۆ تیمان هینان، چونکه‌ هه‌ر ته‌م ده‌توانی له‌ رۆژی
 قیامه‌ت‌دا مردووان له‌ گۆر راست بکاته‌وه نه‌مجار بۆ لای خۆی ده‌یانباته‌وه
 کۆیان ده‌کاته‌وه، هه‌ر خودا ده‌توانی دلو ده‌روونیان به‌ بیروباوه‌ر ناوه‌دان

بکاتوه، نه تو نهی پیغه مبر! ده سلائی نهوت نیه به تیزی موسولمانیان
بکهی! هیدایهت دانی نهوان به دهست خودایه نهک به دهست تویه!!

نه مجار پمرو دگار نموندهک له دژایهتی و سمر ره قیو ینکاری نهو
کافرانه روون ده کاتوهو ده فمر موی: ﴿وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ﴾
بؤچی موعجیزه یهک لهو موعجیزانهی نیمه پیشنیارمان کردن بؤی
نه هاته دیو هیچ کامی لهو نایه تانهی بؤ نه نجام نه دران؟ وه کوو وشتره کهی
صالحو عه صای موساو سفره و خوانی نه توهی نیسرائیل و هلقولانی
سمر چاوه و دروست کردنی باغو بیستانی به دارخورماو دار میو دهوره دراو،
کهوتنه خواره و هی پارچه پارچهی ناسمان بؤ سمریان، هاتنی کومه لیک
فریشتو شایه تی دانیان به راستی بهتی پیامه کهی پیغه مبر، دروست کردنی
خانویهک له زوخورف، هاتنه خواره و هی نامه یهک له تاسمانوه نه مان به
چاوی خویان بیبین!...هتد.

پمرو دگار بهر برچی دانوهو فمر موی: ﴿قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ
يُنَزِّلَ آيَةً﴾ نهی پیغه مبر! بییان بلی: پمرو دگار ده توانی همر کامی لهو
موعجیزانه بنیترته خوارتی که نهوان پیشنیاریان کرده، به لام خودا وا
ده خوازی که دویان بخاو به دییان نه هیئی، چونکه نه گمر به گویره ی
پیشنیاری نهوان موعجیزه کان بنوینی و نهوجار برپای پی نه کمند دهست له
عاست له ناویان ده باو سزای توندیان ده دا، وه کوو چون له گمل گملو نه توهو
پیشینه کانداهو جوړه هملو تهی نواندوه، چمند گملو نه توهو پیش نهوان
پیشنیاری موعجیزه یان کردوهو په لپیان له پیغه مبره که یان گوتوه دواپی
که موعجیزه که هاتوته دیو برپایان پی نه کردوه خودا له ناوی بردوون،
وه کوو له نایه تیکی ترده ده فمر موی: ﴿وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا
أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ، وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً، فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا
نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا﴾ الاسراء/ ۵۹. که ده فمر موی: ﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ﴾ مه بهستی نهویه: خودا ده توانی نهو موعجیزه یه ی نهوان داوی
ده کمند بیهینییه دی، وه لی حکمه تو دانایی خوی داخوازی نهویه:

موعجیزه که به دی نه هیتی، به لام زوری می توانه نه فامزو نازان که نهوان کاتیک له روی بیانوو و په لپهوه داوای نهو جوړه موعجیزانه بکمن خودا بزیان نه نجام نادا، نه گهر زاناو ژیر بوونایه له روی سوود به خشیو دور له په لپ گرتن داوای نهو جوړه موعجیزانه بیان ده کرد، نهو کاته په روه ردگار به باشرین شیوه داخوازیه که یی بۆ جی به جی ده کردن، چونکه ناردنه خواره وهی موعجیزه که به هوی په لپ گرتنهوه بنیردری نه گهر یه کسر تیمانی پی نه هینن ده بیته هوی له ناوچوونیان.

واته: سرباری هه یوونی قورنان که وهک روژی رووناک وایه، نه گهر په لپ بگرنو داوای موعجیزه یی ماددی تر بکمن نه گهر له فهرزیکدا نهو موعجیزانه بیته دی نهو کاته پروایان پی ناکمنو پاشگمز ده بنهوهو تیمانی پی ناهینزو ده لاین: سیهرو جادو بازیسه! وه کیو له شوتینکی تر دا قورنان ناماژه به نه مه ده کاو ده فرموی: ﴿وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ﴾ الانعام/۷. یان ده فرموی: ﴿وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرَضُوا، وَيَقُولُوا هَذَا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ﴾ القمر/۲.

زانباری خوداو ده سه لاتو توانای نهواوو بی که مو کوورییه، هه موو شتیک له قورنان دا دیاری کراوه

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَلُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَمَنْ يَشَأِ يُجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾

پاش نهوهی په روه ردگار نهوهی روون کره وه که ده سه لاتو توانای نهواوی هیه بۆ ناردنه خواره وهی هه موو موعجیزه و نیشانه یه ک، نه گهر

بهرژه وهندی ناده میزاد له ناردنه خواره‌وی همر موعجیزه یه کئدابێ دهینیریته خواری، نه مجار به لگه دهلیل له سهر نهوه ■ هینیتسه وه بهوه که هه میسه زاتی پهروه دگار چاودیری دروست کراوانی خۆی ده‌کاو بهرژه وهندی هه‌موو گیانه به‌ریکی له بهرچاو گرتوه بژنوی هه‌موویان دابین ده‌کا! جا که دیارده‌ی ره‌حه‌تو فضلی بگاته هه‌موو گیانه به‌ریک، دیاره درتغی ناکا له ناردنه خواره‌وی همر موعجیزه یه‌ک نه‌گهر بزانی بهرژه وهندی شا ■ همیزادی تیدایه به‌خته‌وه‌رییان پی ده‌گه‌یه‌نی! دیاره زانستو ده‌سه‌لاتو به‌توانایی خودا له‌وپه‌ری ته‌واویی دانو همر شتی‌ک پیوستی بزاندیری له‌قورئاندا ناماژه‌ی بۆ کردوه؛ وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ﴾ نیه هیچ گیانه به‌ریک که به‌سهر زه‌وی دا بروات ﴿وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ﴾ یان بالنده یه‌ک که به‌دوو بالی ده‌فری ﴿إِلَّا أَمَّمْ أَمْثَلَكُمُ﴾ مه‌گهر گروو گهلو نه‌ته‌وه یه‌کن له‌چه‌شنی ئیوه، نه‌وانیش چینه توژیو کۆمه‌ل کۆمه‌لو گروو گرون، وه‌کوو ئیوه‌ی ناده میزاد، رزقو رۆژیان ته‌مه‌نو کاتی له‌ناوچونیان، سروشتو ره‌وشتو دابو نه‌ریتیان دیاری کراوه، په‌روه‌دگار به‌ریه‌ویان ده‌باو چاودیری کاروباریان ده‌کاو بهرژه وه‌ندییان ده‌پاریژی، بۆیه‌ش ته‌نها ناوی بالنده‌و پیپۆکی سه‌رزه‌وی هینا. چونکه کافره‌کان ته‌نها همر نه‌وانه‌یان به‌چاو ده‌بینی، نه‌گینا مه‌له‌کو‌تی ناسمانه‌کان گه‌لی شتی وا تیدایه که همر خودا بۆ خۆی عیلمی پی‌یه‌تیو که‌سی تر پییان نازانی، زینده‌وه‌ری رایان تیدایه که همر خودا بۆ خۆی ده‌یزانیو که‌سی تر ناگای لییان نیه، وه‌کوو له‌نایه‌تیکی تردا ده‌فرموی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ، وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ﴾ الشوری/٢٩. هه‌لبه‌ته‌ قورئان که‌ته‌لوکی بوونه‌وه‌ره، وه‌کوو ده‌لێن نامه‌ی که‌ونه، کورته‌یه‌که له‌زانستو زانیاری له‌وحه‌لمه‌حفوظ ﴿وَمَا فَرْغْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ﴾ هیچ شتی‌ک نیه له‌له‌وحه‌لمه‌حفوظدا^١ باسمان نه‌کردبێو نه‌خشه‌و پلانمان بۆ دیاری نه‌کردبێ

^١ نیمایه‌ی رازیو کۆمه‌لێکی تر له‌رافه‌که‌رانی قورئان پییان وایه که مه‌به‌ست (الکتاب) قورئانه چونکه لامی عه‌هلو تعریفی پیوه‌یه‌و ئه‌موش بۆ قورئان ده‌گه‌رتسه‌وه.

(الموحولمە حفظ جیہاتیکی تایبەتییە لە جیہانی غەیبی خودا، ھەر شتێک بوو و دەبێ تێیدا دیاری کراوە. ئەندازەی تەمەن و قەبارە و چۆنیەتی مانە و گۆرانیان تا رۆژی قیامت لەوێدا دەست نیشان کراوە؛ واتە: زانستی ھەموو بوونە وەر لای خودا چەسپاوە، ھیچ شتێکی لێ گۆم نابێ و لە یادی ناچی، رزق و رۆژی ھەموو گیانلەبەرێک لە وشکانی و دەریا و ھوادا ھەمووی لە لایەن پەرورەدگار وە دابین دەکری، وە کوو لە نایەتییکی تردا دەفرموی: ﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا، وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ مود/٦.

لە ژبانی دنیادا ھەر پەرورەدگار دروستکەر و چاودێر و رزق و رۆژی دەری گیانلەبەرانە، خۆی بەخێوکردو بژێو دەریانە ﴿ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ﴾ ئەمجار ھەموویان پاش مردن سەرلەنوێ بۆ لای خودا راپێچ دەکێنن و دەبرێنە گۆرەپانی مەحشر بۆ حیساب و لێکۆڵینەوە ھەر کەسە بە پێی کردە وە خۆی سزا و پاداشی دەدات و تەنانت تۆلە ئاژەلی بێ شاخ لە ئاژەلی شاخدار دەستێنی!! تیمامی ئەحمەد لە ئەبو زەررە: -خوای لێ رازی بیت- دەگیریت و دەفرموی: پێغەمبەر ﷺ دوو مەری بینین شەر قۆچیان دەکرد، فرموی: (يَا أَبَا ذَرٍّ هَلْ تَذَرِي فِيمَ تَنْطَحَانِ؟ قَالَ: لَا قَالَ: وَلَكِنَّ اللَّهَ يَذَرِي وَ سَيَقْضِي بَيْنَهُمَا) واتە: ئەو ئەبو زەررە! دەزانێ لەسەر چی ئەو دوو مەری شەر قۆچیانە؟ ئەبو زەررە وتی: نەخیر، پێغەمبەر ﷺ فرموی: بەلام خودا دەزانێ و لەو بەو لاوە دادگاییان دەکا.

عەبدوللای کورێ تیمام ئەحمەد لە مەسئەدی باوکی وە رەبەدییکی تیمام عوسمان -رەزای خوای لێ بیت- دەگیریت و دەفرموی: پێغەمبەر ﷺ فرموی: (إِنَّ الْجَمَاءَ لَتَقْصُ مِنَ الْقَرَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) رۆژی قیامت تۆلە ئاژەلی بێ شاخ لە ئاژەلی شاخدار دەستێندری! عەبدولرەزاق لە ئەبو ھورەیرە: لە تەفسیری ئەم نایەتەدا دەگیریت و دەفرموی: ھەموو گیانلەبەرێک رۆژی قیامت زینلوو دەکێت و دەبرێنە گۆرەپانی مەحشر،

ناژلهو بالندهو ههمو گیانله بیرکی تر، پمروهردگار به دادگمری خوی
 حیسایان له گمل ده کا. تنانته تولی ناژلهی بی شاخ له شاخدار ده سینتی،
 نه مجار پییان ده فرموی: بینوه به خول. هر بویه شه کافر ده لی: ﴿يَا
 لَيْتَنِي كُنْتُ ثَرًا﴾ ﴿النبا/۴۰﴾. به لام چو نیستی نمو توله ستانده چونه
 چنده نمو خودا بو خوی ده زانی و نیمه لی بی ناگاین. ﴿وَالَّذِينَ كَذَبُوا
 بِآيَاتِنَا صُمُّ بَكْمٌ فِي الظَّلَمَاتِ﴾ نمو کافرو خوا نه ناساندی نایسته کانی خودا
 به درو ده خندهو پروا به تا کو تنهایی خودا ناکمن، بهیامی پیغه مبر به
 راست نازانن نهوانه له نه فامی و تینه گیش تویدا وه کوو کپر وان؛ که هیچ
 ناییستی، بی زمانو لائن بانگهوازی حق ناییسن نمو جوړی سوودی لی
 وهریگرن، قسهی حقو راست ناکمن، نهوان گوده گودو لوزه لوزیانه له ناو
 تاریکی دا تاریکی هاویه شپه پیدا کردنو بته پرستی دابو نمرتی نه فامی و
 نه زانی! دهی که سیک قسهی حق نه بیستی قسهی حق نه کا، گیلو گموجو
 نه فام بی، شموه زهنگی شیرکو بته پرستی دابو نمرتی نه زانی دایوشی بی
 چون رنگای حق و راستی ده دوزیتوه؟ چون له قوره لیتهی سدرلی شیواوی
 دپته دهر و زرگاری ده بی؟ نهوانه وه کوو له نایه تیکی تردا باسیان ده کا
 ده فرموی: ﴿مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا، فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا
 حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ، صُمُّ بَكْمٌ
 عُمِّي فَهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ البقرة/۱۷-۱۸. نهوانه نه فامو نه زان و بی ناگان له
 تیفرینی نموو بیرلی کردنموه! پمروهردگار بو خوی ناره زووی خویتی
 چی بوو چونی بوو رنگای لی گوم ده کاو سدری لی ده شیوینی به دبه ختو
 چاره رهش ده بی ﴿وَمَنْ يَشَأْ يُجْعَلْ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ که سیکیش خودا
 بیهوئ هیدایه تی بدا ده یخاته سدر رنگای راستو رهوانو به ختوهری ده نیاو
 قیامت ده بی.

رنگا لی هون کردنو شاره زایی کردن به ویستی خودایه، نه مهش به
 گویره زانستی فراوانو بی سهرونی خوی دهریاره دروست کراوانی خوی،
 که سیک که خودا رنگای لی هون ده کا به هوی نمووه به خوی پشت له

بانگه وازی حق هه لده کا؛ له بهر لوت بهرزی مله وری سهیری نیشانه کانی
 هه به وونی خودا ناکا. که سیکیش خودا هیدایه تی بدا، شاره زای بکا بو ریگی
 راست به هوی نه وه ویه به ریکنو پیکی عه قلو هوشی به کار هیناوه، به
 وردی سهیری به لگمو نیشانه کانی خودای کردوه، چاوو گوزیچکمو عه قلو
 هوشی خوی به باشی به کار هیناوه، زانستانه هه لسو کهوتی کردوه کویرانه
 لاسایی که سانی پیش خوی نه کرد و ته وه، که واته: تاده میزاد به ویستو
 نیختیاری خوی کاری چاکه، یان خراپه، نه نجام ده داو خوداش ریگی لی
 ناگری، پمرو دگار زانیاری به هه موو گوفتارو کرداریکی تاده میزاد هیه،
 به لام به کارو گوفتاره باشه کانی رازی به ویه خراپه کانی نارازی به.

له تهنگانه دا په نا هه بو خودا ده بری

قُلْ أَرَأَيْتُمْ كُمْ إِنِ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ
 السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾ بَلْ إِلَٰهٌ تَدْعُونَ
 فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِن شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾ وَلَقَدْ
 أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَاخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ
 لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا
 وَلَٰكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾
 فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا
 بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾ فَقَطَّعَ دَابِرُ الْقَوْمِ
 الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

باش نه وهی پمرو دگار له نایه ته کانی پیشوودا نهو پمری نه فامی

کافرہ کانی دہست نیشان کرد، تہوہشی راگیہاند کہ عیلمو زانیاری زاتی
بیچوونی ہمموو شتیئک دہگرتہوہو ہیچ شتیئک نیہ لہ بوونہوہردا لہ
زانستی پمروہردگار یاخی بیی، تہمجار دی راستیہ کی تر دہخاتہ روو تہویش
تہوہید: تہو خوا نہناسانہ تہگمر بہلاو میحنہتیکیان بہسردا ہات ہانا بو
خوا ۱۱ بہنو دہکمونہ پارانہوہو لالانہوہو لہ کاتی ترسو ناخوشی دا باش باش
خودا دہناسن، چونکہ تہو کاتہ ۱۱ چنہوہ سمر سروشتو فیطرہتی خوین کہ
یہکتاہرستیہ، دہفرموی: ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ﴾ تہی
موحہمہد! بہو موشریکو خوانہناسانہ بلی: ورن پیم بلینو تیم بگیہنن:
تہگمر سزای سہختی خودا ہاتہ سمرتازو بہلای سامناکی وہکوو تہو
بہلایانہی تووشی گہلو تہوہکانی پیش تیوہ ہات: تووشی تیوہش بی،
تہگمر وہکوو تہوان زہوی ژرتان روچی، باوو بورائی غمزہبتان بہسردا
بیاری، گیزہلوکمو ویشوومو زریانو رہشہباو لافاو راتان مالیو تیکتانہوہ
پیچی، ہورہ بروسکہ لیتان بدا، نایا تیوہ جگہ لہ خودا لہو کاتانہدا ہانا بو
کی دہبن؟ تہگمر قیامت لہسمرتان رابیو دیاردہو نیشانہ ترسانہکانی
بہدی بین جگہ لہ خودا، داوا لہ کی دہکمن رزگارتان بکاو تہو بہلایانہتان
لہسمر لاہری! نایا پنا بو بتہکانتان دہبہنو داوا لہوان دہکمن فریاتان کھون؟
یان داوا لہ خودا دہکمن؟ ﴿أَغْزِرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نایا بو
رزگار بوونتان لہو تہنگو چہلہمانہ جگہ لہ خودا داوا لہ کھسی تر دہکمن؟
تہگمر راست دہکمن بتہکانتان ہاوہلو ہاوبہشی خودان دہ داوا لہوان بکھنو
ہانا بو تہوان بہرن!! تہخیر ناشکرایہ لہ کاتی تہنگانہدا ہاوار ناکہنہ
بتہکانیان ﴿بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ﴾ بہلکو ہمر داوا لہ خودا دہکمنو پنا بو تہو
دہبہنو لہ بارہگای تہو دہپارپنہوہ ﴿فَيُكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ﴾
پمروہردگار بہ گوترہ حکمتو دانایی خوئی، تہو ناخوشیہتان لہسمر
لادہبا، لہو تہنگو چہلہمہیہ رزگارتان دہکا! ﴿وَتَسْئَلُونَ مَا تُثْرِكُونَ﴾ لہ
کاتی بہلاو ناخوشی دا تہو بتانہی دہیانکھنہ ہاوبہشی خودا لہ بیرتان
دہچنہوہ بہ خہیالتاندا نایہ ہاواریان بکھنی! جگہ لہ خودا کھستان بہبیردا

ناہ! وہ کوو لہ ٹایمتیکی تردا دہ فرموی: ﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهَهُ﴾ الاسراء/۶۷. یان دہ فرموی: ﴿وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظَّلِّلِ دَعَوْا إِلَٰهَ مَخْلُصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ﴾ لقمان/۳۲.

چونکہ پروہردگار لہ بنہ مادا یہ کتابہرستی و داننان بہ ہہیونی خودای بی ہاوتای ناوتہی سروشتی نادرہ میزاد کردوہ گہر دنکہچی بؤ پروہردگارو برپا پی ہونی شستیکی سروشتی ہمو سہرہ کیہ. خواہرستی شستیکی جہوہریہ لہ سروشتی نادرہ میزاددا، بتہرستی و لادان لہ ٹایینی حق لاسایی کردنہوی خہ لکانی ترہ، پیددا بسو لادہ کیہ لہ پیکہاتہی نادرہ میزاددا، جا کہ نادرہ میزاد دہ کہویتہ تہنگو چہلہ مو. ہانا بؤ خودا ہہنہو لہ ہمر تہودا دہ پارہنہو دہ لالینہو! چونکہ ہہستہ سروشتیہ کہ بہ ناگادی، رۆلی خوی دہ بینئی! وہ کوو دہ فرموی: ﴿فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ﴾ الروم/۳۰.

تہمجار پروہردگار بؤ پندو ناموژگاری کردنی نادرہ میزادہ کانی سہرہم سہرگوزشتہو بہ سہرہاتی گہلہ پیشینہ کان دہ گیرہتہو بؤ تہوہی بہ بہندہ کانی بزائینی کہ دابو نہریتی خودا وایہ دہیہوی ہندہ کانی بہ جیددی بیہرستن، ہہگیز رازی نایی کہ لاساری کہ مہترخہمی لہ خودا ہرستی دا بکہن!

جا بؤ تہوہی تہسپی سہرکہشی گومزاییان بگپرہنہو، واز لہ بیڈینی بہینزو بگپرہنہو سہر خودا ہرستی و فرموی: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ﴾ لہم ٹایمتہدا پروہردگار سویند دہ خوا بؤ پیغہ مہبر کہ چہند پیغہ مہبریکی ناردوہ بؤ سہر گہلہ پیشینہ کان، کہ زور لہ گہلی پیغہ مہبر دلہ فقر ہون، زورتر لہ شیرکو بیڈینی و ستمہکاری دا قول ہویونہو چونکہ گہلی پیغہ مہبر لہ کاتی تہنگانہو ناخوشی دا تہنہا خودا دہ ناسزو ہاوار دہ کہنہ تہو. پہنای بؤ دہ ہن، بہلام گہلہ پیشینہ کان بہ ہیچ شتیکی دلیان نہرم نہہو ہیچ بہلاو موصیہتیکی تہوانی ہوشیار نہ کردہو، تہی

موحه ممد! دلتیابو باش بزانه که نیمه ناردو و مانه بوسر گهلونه تده کانی
پیش تو چند پیغه مبرو فروستاده و روانه کراوی خومان بوسه ندهی گهلو
نه تده کانیان بترسین له سزاو عه زابی خودا نه گهر سرپیچی بکنن، مژده ی
به هشتو پاداشی باشیان بده نی نه گهر پابند بن به فرمانی خوداوه! به لام
نهو گهلو نه تده وانه پندلو ناموژگاری کاری تی نه کردنو پشتیان هه لکردو
پیغه مبره کانیان به دروخته وده و یاخی بوونو سرکیشیان کرد ﴿فَاَخَذْنَاهُمْ
بِالْأَسْأِ وَالضَّرَآءِ﴾ نیمه ش به لاو سزای به نیشمان بوناردن، توشی جوړه ها
تدنگو چله مه مان کردن، به لاو موصیبه تی سامناکمان به سردا هینان
﴿لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ﴾ به لکو نهوان ته مبی خواردو ببنو واز له سرکه شیو
بی دینی بهین! چونکه به لاو تدنگو چله مده ناخوشی دلو دهرونی ناده میزاد
مشتو مال ده کاو خاوینی ده کاته وده، واه له ناده میزادی لوت بمرزو له خورازی
ده کا که چایک به خویدا بگریخته وده بیریک لمر ابردو داهاتوی خوی
بکاته وده، خو بخته به نای خوداوه، جا سمریاری نهم ناموژگاری
تاقی کردنه وده مشتو مال کردنه، زوری زوری نهو خه لکه عارنانیزو پند
وهرناگرن، نهم هه موو کاره ساته جوړا و جوړانه کاریان تی ناکدن ﴿فَلَوْلَا اِذْ
جَاءَهُمْ بِاَسْنًا تَضَرَّعُوا﴾ دهی بچی که به لاو کاره ساتی دل ته زنی نیمه یان
پی گه یشت نه که و تنه پارانده وده لالانه وده؟ کاشکی نهو تدنگو چله مانه کاریان
تی بکردنایمو وده هوش خو به اتنایه وده، به لام کوا نهوانه نه ونده خاوهن هوشو
فامن ته مبی خواردو بین؟ نه خیر تدنگانه به لای سهختو سامناک کاری
تی نه کردنو دلیان نهم نه بوو ﴿وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ﴾ به لکو دلیان ره قتر
بوو زیاتر گومرا بوونو سرکه شیان کرد ﴿وَزَيَّنَّ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ﴾ شهیتانیش ریگای گومرا بوونی بو جوان کردنو زیاتر بیدینی له دلدا
شیرین کردن به راستی کاریکی ناشیرینیان کردو ریگایه کی سامناکیان
گرت بهر که سمره نجامه که ی سوتانیانه به ناگری دوزه! نه مجار بهزدانی
مه زن ناکامی سرکه شیان دیاری ده کاو ده فرموی: ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا
بِهِ﴾ کاتیک رویمان وهرگیرا له وهره شه و ترساندنه ی پیغه مبره کان

ناراسته‌یان کردن، گویان بۆ موژده پیدانی به‌هشتیان نه‌گرتو لاساریان
 نواند، ناموژگاری پیغه‌مبیره‌کانیان له‌بیر خۆ برده‌وه، زانرا که‌نه‌وانه به‌هیچ
 کلۆجیک نیمان ناهینن، نه‌وه‌ی که له عیلمی نیمه‌دا چه‌سپاوه ده‌رحق نه‌وان
 هاته‌دی ﴿فَتَحْنَاهُمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ﴾ نیمه‌یش بۆ زیاتر
 هه‌ل‌خه‌له‌تان‌دنیاو روچوونیان له گومراییدا «ه‌رگای رزقو روژیان بۆ کردنه‌وه،
 هه‌رزانی و خپرو خوشی کاتی دونیاییمان به‌سهردا رشتن، له‌ش‌ساغی و نه‌منو
 تاسایشمان بۆ دابین کردن ﴿حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا﴾ نه‌وه‌نده ژیانو
 گوزه‌رانمان بۆ خوشو تاسان کردن مالو مندالی زۆرمان پی‌دان تا که‌یف خوش
 بوون پی‌یو نه‌وه‌نده‌ی تر خۆیان له‌خۆ گۆراو لوت به‌رزیان نواند ﴿أَخَذْنَاهُمْ
 بَغْتَةً﴾ له‌ناکاویک گرتمانن، به‌سزای به‌یتیش له‌بیخمان ده‌ره‌ینانو تاسه‌وارمان
 برینه‌وه ﴿فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ﴾ کاتیک به‌خۆیان زانی که‌تازه ریگای
 رزگار بوونیان نیو له‌هه‌موو خپرو خوشی به‌ک بی‌یه‌شنو سه‌ره‌نجامی سامناکتو
 سزای سه‌ختی جه‌هه‌ننهم چاوه‌پیانده!

﴿لَقَطِيعَ ذَاْبِرِ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾ نه‌و گه‌لو نه‌تمه‌وانه‌ی که سه‌ته‌میان
 له‌خۆیان کره به‌وه‌ی که پیغه‌مبیره‌کانیان به‌درۆ خسته‌وه و سوور بوون له‌سه‌ر
 به‌ته‌هرستی و پی‌دینیی دواپراو کرانو ریشه‌و ره‌چه‌له‌کیان له‌بیخ ده‌ره‌ینراو
 له‌ناویرانو که‌سیان لی‌ده‌رنه‌چوو ﴿وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ سوپاسو ستایش
 هه‌ر بۆ خودای مه‌زنو په‌روه‌ردگاری بوونه‌وه‌ه، له‌پاساوی نه‌و نیعه‌مه‌ته
 گه‌وره‌یه‌ی که‌په‌روه‌رگار به‌سه‌ر پیغه‌مبیره‌کانی و خودا په‌رستاندا رشتی
 که‌به‌ه‌وچه‌ره‌ گرۆی کوفرو نیل‌هادو به‌ته‌هرستی سزادانو تو‌له‌ی سه‌ته‌مکاری
 لی‌ستاندنو جیهانی لی‌تیاک کردنه‌وه، نه‌مه‌ تاماژه‌یه به‌وه که له‌ناویردنو له‌بیخ
 ده‌ره‌ینانی سه‌ته‌مکاران نیعمه‌تی خودایه‌و به‌لاو مو‌صیبه‌ت په‌ندو ناموژگاریان
 تیدا‌یه‌و پی‌وسته‌ سودیان لی‌وه‌ریگیریت: نه‌وه‌ش ده‌گه‌یه‌نی که روچوون له
 خوش‌گوزه‌رانی و رابواردنو زۆری مالو مندال جاری و هه‌یه ده‌بنه‌ پشه‌کی بۆ
 هاتنی سزاو تو‌له‌ی په‌زدانی، نه‌و خوش‌گوزه‌رانی و مالو مندال زۆری به‌ ده‌بیته

مایه‌ی هه‌ل‌خه‌له‌تاندنو له‌خشته‌بردن (خودا له‌هه‌موو کاریکی ناپه‌سه‌ند
بمانپاریزی!)

نایه‌ته‌که نه‌وه‌ش ده‌گه‌یه‌نی که یادی خودا له‌کو‌تایی هه‌موو ئیشیکدا
پتویسته، نابێ که‌مت‌رخه‌می لی‌یک‌ری! وه‌کوو له‌نایه‌تیکی تردا ده‌فرموو:
﴿وَاٰخِرُ دَعْوَاهُمْ اِنَّ الْحَمْدَ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ﴾. ئیمامی نه‌حمده‌له
عوقبه‌ی کو‌ری عامیره‌وه له‌پێغه‌مبه‌ره‌وه ده‌گیریتوه که فرموویه‌تی:
(هه‌رکاتیک دیت په‌روه‌رگار وێ‌پ‌رای سه‌رپێچی کردنی به‌نده‌و تاوان‌کردنی
که‌چی ژبانی به‌خته‌وه‌ری پێ ده‌به‌خشی نه‌وه خودا هه‌لی ده‌خه‌له‌تینی‌و له
خلیسکی ده‌با، نه‌مجار پێغه‌مبه‌ر ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ
فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ ابْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ﴾ی خوینده‌وه (طه‌به‌رانی و به‌یه‌قی)یش
فرمووده‌یه‌کیان به‌م مانایه‌ ریوایه‌ت کردوه. به‌لام ره‌وشتی موسو‌لمان
جیاوازه له‌ره‌وشتی کافره‌کان، موسو‌لمان هه‌رگیز به‌خۆش‌گوزه‌رانی له‌خۆی
بایی نابێ‌و له‌کاتی به‌لاو مو‌صیبه‌ت‌دا خۆ‌پ‌اگرو به‌ئارام ده‌بیت. ئیمامی
موس‌لیم له‌صوه‌به‌یه‌وه فرمووده‌یه‌ک ریوایه‌ت ده‌کا به‌مه‌رفوعی، ده‌لی
پێغه‌مبه‌ر فرموویه‌تی: (ئیشی موسو‌لمان سه‌یره؛ هه‌موو کاریکی خێرو‌په‌ره،
نه‌مه‌ش به‌س بۆ موسو‌لمان وایه‌و بۆ که‌سی تر نه‌یه، موسو‌لمان نه‌گه‌ر خۆشی
پێ‌گه‌یی سوپاسی خودا ده‌کا نه‌مه‌ ده‌بیته‌ خێرو‌بیر بۆی، نه‌گه‌ر به‌لاو
مو‌صیبه‌تی توش هات سه‌به‌ر ده‌گری‌و ئارام ده‌بێ نه‌مه‌ش ده‌بیته‌خێر بۆی!

ہندیٰ لہ بہ لگہی دستہ لاتو توانای پھروہ ردگارو تاکو تہنہایی زاتی

پاکو ندرکی پیغہ مہران

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَرَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ مِّنْ

إِلَهِ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِهِ أَنْظَرُ كَيْفَ نَصْرِفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْذِفُونَ

﴿٤٦﴾ قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ

يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ

وَمُنْذِرِينَ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

﴿٤٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾

لیہ بدولادہش نایمتہکان پیوہندیان بہنایمتہکانی پیشوہوہ ہدیہ، ہر
لہ تہوہری باسی پیشودا دہ سوورینہوہو بؤ چہ سپاندنی ہہیونی دستہ لاتو
توانای خوداو بد لگہ ہینانہوہیہ لہ سر ہہیونی خودای تاکو تہنہا
بی ہاواہل، ہروہا لہ باسی روونکردنہوی ندرکی پیغہ مہرو لیپرسراویہتی
نہو فرستادہیہ ہرامبہر گہلہ کیداد دہ خولینہوہ، بہ جوڑیکہ کہ سر دہ کیشی
بؤ پوچہل کردنہوی بیروباوہری ہاویہش پیداکردن بؤ خوداو بتہمرستی
بہ ہہموو جوڑ کانہوہو فرمووی ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ
وَأَبْصَارَكُمْ﴾ نہی پیغہ مہرا بہو ہاویہش پیداکمر بہدر خہروہ
ناپہ سہندانہ بلئی : وہرن پیہ بلین : نہو کارہی کہ تیو دہ یکہن چہیہ؟
بہراستی جیگای سر سوہمانہ، چؤن ناوا لہ خودا غافلہو کہ متہرخہ من! باشہ
پیہ بلین: نہ گمر خودا نامیری بیستہو دیتنتان لی وہریگریتہوہ واتان
لی یکات کمر کوتر ببن نہ ہیچ بیستہو نہ ہیچ بینن ﴿وَوَخْتَمَ عَلَى
قُلُوبِكُمْ﴾ دلتان مؤریکاو دہرگای تیگہیشتہو ہست کردنی دابخات، نہم
نامیرانہ نہ گمر لہ کار بکہون، کارویاری تادہ میزاد دہ شیوئو

بهرزه وندی به کانی ده فموتین، زیانی دینی و دنیایی پی ده گا! دهی باشه
 نه گمر خودا نهم ههستانه له کار بخا، نهم نامیرانه له ناده میزاد بسینیتتهوه
 کی هیه جگه له خودا نمو نامیرانه تان پی بیه خشیتتهوه؟ دیاره همر خودا نهم
 نامیرانه پی به خشییونو همر تهویش نه گمر له کار کهوتن وه گمریان
 ده خاتمهوه. ساکه وایی پتویسته کهسی تر به شیایو پرستزو به ندایه تی
 بۆکردن نه زاندری، جگه له خودا، همر نمو شایانی پرستزو مل بۆکه چ کردنه،
 کهسی تر رایه پی ناکهوی نمو پلهو پایه پی بلدی تی!

﴿أَنْظُرْ كَيْفَ نَصْرَفُ الْأَيَّاتِ﴾ نهی موحه مهده! سیر بکه چۆن
 نایه تان شی ده کهینه وه رافعیان ده کهین. مه به سته کان دووباره و سی باره
 ده کهینه وه، چمکو شیوه و شیوازی ده که کان ده گۆپینو جۆراو جۆر رایان
 ده نوینین. جاری هومید بهرنامه ده می همره شه کردنه، لیره ترغیبو ته مع
 بهرنامه، لهوی ترساندنو همره شه کردنه، هه موو به لگه کان نه وه ده کهینه
 جگه له خودای بالا ده ستو تاکو ته نیاو زانا خودای تر نین، همرچی جگه
 لهو پهروه ردگاره بهرستی به تالو تاوانه له ره وه وهی ناده میزاد لای داوه
 خوی چاره رهش کردوه و گوهر او سهرلیشیواو بووه ﴿ثُمَّ هُمْ يَصْذِفُونَ﴾
 پاشان بهرانه! نهوانه چۆن رووی خویان وه ده گپینو پشت هه لده کهین؟!.

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَفْتَةً﴾ نهی موحه مهده! پییان بلنی:
 وهرن تیم کهینه نو ههوا لم پی بدهن، نه گمر له پرکا به بی نه وهی نیوه
 ناگاتان لی بیت عذابی خودا بیته سمرتازو به خۆتان نه زانن تا تیکتانه وه
 ده پیچی ﴿أَوْ جَهْرَةً﴾ یان پیشه کی ناگادار بنو چاوتان له عذابه که بی که
 بهر وهرووی نیوه دی به ناشکرا بیبینن! پیم بلین! نیوه لهو کاته دا چی ده که نو
 هه لوستان چی ده بی؟ خو نه گمر نمو عذابه هات ﴿هَلْ يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ
 الظَّالِمُونَ﴾ جگه له تاقمو گرووی سته مکارو کافر کهسی تری تیدا ناچی
 نافهوتی، سزا که همر نهوانه ده فموتینی که هاویه شیان بۆ خودا داناوه و سوورن
 له سهر کوفرو بی دینی خویان، واته: دابو نه ریتی خودا وایه لهو جۆره
 سزایانده پیغه مبهرا نو شوین کهوتوانیان رزگار ده بنو سزا که نهوانه

■ گریتہوہ کہ ستہمکارو سہر رھو دل رھشن!

نہ مجار تھرکی سہر شانی پیغہ مہبران دیاری دہ کاو دہ فرموی: ﴿وَمَا
نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ﴾ تیمہ کہ پیغہ مہبران دہ نیرینو
ناردو ومانن بؤ دوو مہبہ ست ناردو وماننو کارہ کہیان لہ دوو شتی سہرہ کی دا
کورٹ ہلہیندراوہ، موژدہ بدہن بہ موسولمانان بہ بہہ شتو خیرو خوشی،
ہمروہا کافرو بیڈینہ کان لہ سزای خودا کہ ناگری دوزخہ بترسینن، تھرکی
پیغہ مہبر پی راگیانندنو بانگہوازی کردنہ، ﴿فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ﴾ کہ سیٹک بہ
پیر بانگہوازی بہ کہوہ بچیو نیمان بیٹیو کرداری باشو چاک بکاو شوین
ریبازی پیغہ مہبران بکھوی تہوہ ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾ ترسی سزای دوا
روژیان لہ سہر نیہ، لہ سزای داہاتوی دویا و قیامت ناترسینن، دلنیان لہ
رہ حمدتو بہ خششی خودا ﴿وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ ہمروہا پەرؤشی تہوہ شیان
نیہ کہ لہ دویادا لہ پاش خویان بہ جییان ہیشتوہ، چونکہ خودا لہ ہمرو
ترسو بیمیک دہیانباریزیو چاودیریان دہ کا. وہ کوو لہ شوینیکی تردا
دہ فرموی: ﴿وَلَا يَحْزَنُهُمُ الْفَرَقُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ، هَذَا
يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ توعِدُونَ﴾ الانبیاء/۱۰۳.

موسولمانان لہ دویادا وہ کوو موشریکنو خوا نہناسہ کان خہو خہفت
دایان ناگریو بی تومید نابن، چونکہ خاودن باوہر صہبرو نارام دہ گریو
ہومیدی پاداشی لای خودای ہمہو بہ ہیوا دہ بی خودا بؤی پیر بکاتہوہ،
پہرہردگار شارہزای کردوہ بؤ تہوہی لہ سہر نیعمتو بہ خشش سوپاس
گوزار بی، لہ کاتی بہ لاو موصیبتیشدا خوگرو بہ نارام بیو خوی بداتہ
دہ ست خودا، ﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾
تہوانہی نیاتی خودا بہ درؤ دہزانو پیغہ مہبران بہ درؤ دہ خہنہوہو گوی بؤ
ناموژگاریہ کانیان راناگرنو پشتیان لی ہلدہ کہنو لہ فرمانو ریبازی خودا
دہردہ چنو تاوان تہنجام دہدہن، تہوانہ سزای بہ تیشیان تووش دہ بی، سزای
کوفرو بیڈینیہ کہیان لہ دویادا جوڑہا بہ لاو موصیبتہ، سزای قیامتیشیان
سہرباری رقو غدزہ بی خودا لییان، ناگری دوزخہ! تہو خیرو خوشی بہی کہ

له دونیادا کافرو بی‌دین هه‌یانه شتیکی کاتی و پراوه‌یه، له بهرامبهر خیر و خوشی قیامتدا هیچو پوچو کم بایه‌خه.

سهرچاوه‌ی زانیاری پیغه‌مبهر نیگه‌ی سروشه‌و نه‌رکی نه‌و پیراگه‌یانده،

ترسانده

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ

لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنِ اتَّبَعُوا إِلَّا مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ

وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾ وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحَرِّزُوا

إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ

مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ

مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾ وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا

بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَٰؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ

بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

ئهم نایه‌تدی دواایش په‌یوه‌ندی به نایه‌تی پیشووه‌وه هه‌یو مانای نه‌و ته‌وا و ده‌کا، نه‌رکه‌کانی سرشانی پیغه‌مبهره‌کان سنووردارو ده‌ست نیشان ده‌کا، وه‌زیفدی پیغه‌مبهره‌کان دیاری ده‌کا به‌وه‌ی که نه‌وان تنه‌ا موژده‌وه‌رو ترسینه‌رن، نه‌وه‌ی پتویسته نه‌وان بی‌که‌ن گه‌یانده‌ی په‌یامی خودایه به‌خه‌ل‌که‌و به‌س!

په‌روه‌دگار لهم نایه‌تانه‌ی دوا‌یی‌دا فه‌رمان به‌پیغه‌مبهری خو‌ی ده‌کات

به وی که به خدای که را بگمیهنی که تنها موژده دهره و ترسینه ره و بۆ نهو
 دوو مبهسته سهره کییه ره وانه کراوه، مافی تهوی نیه شت به سهر خودادا
 فرز بکا! ده لی فرمانم پی کراوه که سی شت له خۆم دوور بخه موه دان به
 بی دهسه لاتی خۆم لهو باره و ده بنیمو خۆیان پیوه هه لنه کیشم، به که میان من
 گهنچو خه زینه ی خودام لا نیه، دوو هم نهینی نازانم، سی یهم من تاده میزاد
 فرشته نیم. سوودی هم داکوکی کردنه له خۆی تهویه: که پیغه مبر **۱**
 به ندایه تی و ملکه چی خۆی بۆ پهره و دگار را **۲** گمیهنی، به پیچه وانه ی نهو
 بیرو باوه رهی که فلهو گاوه کان دهریاری عیسا هدیانه! ههروه ها دهست
 کورتی خۆی راده گمیهنی له و ده که ناتوانی موعجیزه ی داواکراو به گوهری
 ویستی نهوان بخاته روو، چونکه هینانی موعجیزه له دهسه لاتی توانای
 خودادایه نهو هیچ دهستیکی له و ده نیه! مبهستی تهویه: که بلی: من
 نه خودام نه فریستم تاده میزادیکو نیگام بۆ دی... پهره و دگار راسته و خۆ
 بی پهره و فرمانی به پیغه مبر کردو فرموی: **﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ﴾** نهی موحه مده! بهو موشریکانه بلی: که داوای موعجیزاتی
 جوړاو جوړت لی ده که من نازانم پیغه مبرایه تی چیه و چی نیه، بلی:
 که نجینه ی خودا له ژیر دهسه لاتی مندا نیه، توانای دابهش کردنو ته صبر
 تیدا کردیم نیه، تهو به دهس خودا خویه تی، چۆنی **﴿به خشیو به کیی ده دا**
پمیه ندی به زاتی پیچوونه هه هیه، من هیچم به دهست نیه، ﴿وَلَا أَعْلَمُ
الْغَيْبِ﴾ ههروه ها غیب زان نیمو دهریاری نهینی هیچ نازانم، تهو تایبته
 به خوداوه هیچی لی نازانم، جگه لهوی که خودا بۆ خۆی به سهر بریکی دا
 ناگدارم دهکا، و ده کو له شوینیکی تر دا ده فرموی: **﴿عَالِمُ الْغَيْبِ﴾** فلا
يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ﴾ الجن/۲۶-۲۷.
 غیب تهویه خدای پی نازانو هوکاری زانینیان دهریاری نهی، غیب
 دوو جوړه:

۱- غلبی حقیقی: تهویه: که زانینی له هه موو کهس نادیار بی،
 نه ناندت فریسته ش هیچی لی نازانم، تنها خودا خۆی ده زانی!

٢- غهییی نیسبی: نهوهیه؛ که زانینی له بری تاقبو گرۆی دروستکراوان نادیار بیو له بریکیان نا، نهوهتا ههندی زانیاری نادیار هیه له جیهانی فریشتهدا زانراوو تاشکرایه، فریشتهکان پیی «زانن بهلام ئیمهی ئادهمیزا» پیی نازانین.

بهلام ههندی شتی نادیار هیه بری ئادهمیزاد هۆکاری زانییان بهدهست هیناوه بریکیشیان به هۆی نهزانینی هۆکارهکان نایزانن نهه ناچیتته چوار چیهوی جیهانی غهیییهوه، واته: نهو زانیارییه غهیییه نهه که خودا تایبهتی کردووه به هۆیهوه بهلکو نهینیه که به هۆکار دهزانری نهو هۆکارانهش سی جۆرن:

١- هۆکاری زانست نامیز وهکوو بهلگهی عقلیو زانستی: نهوهتا زانایانی ماتماتیک ناکامی نادیار و دهدههینن که زۆریه ئادهمیزادی تر پهی پی نابن، نهوهتا بری زانا به هۆی زانستی تایبهتییهوه زۆر پیش وهخت کاتی گیرانی خۆرو مانگ دهست نیشان دهکهن، به چرکو سات پاشو پیش ناکا.

ب- هۆکاری عهدهلی وهکوو بروسکهی نهثیری (تهلهگرافی لاسیلکی) که ههوالی دووره ولاتانی پی دهزاندری.

ج- بره نهینیهکی تر هیه، له ریگای هۆکاری نهفسیهوه دهزاندری وهکوو زانیارییهک که به هۆی فیراسهتو ئیلهامو قییاوهوه دهزاندری، زۆریه نهه جۆره زانیارییهه دهست کردنی نهفسینو جیگای متمانه نین، تا روو نهدهن برهوامان پێیان نابی.

﴿وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ﴾ ههروهه نالییهو لافی نهوهلی ئادهم که فریشتهم، بهلکو من پهکێکم له ئادهمیزادو نیگام بو دی له لایهن خوداوه، نهمن ناتوانم شتییک بینم که ئادهمیزاد دهسهلاتی بهسهردا نهبی.

به کورتی من لافی خودایهتی لی ئادهم، نهینی نازانم، فریشته نیم که وابی داوی شتییک لی مهکهن که له تواناما نهبی، من بهندهیهکم له ئادهمیزاد وهکوو ئیهوام له سروشتی ئادهمی، به نیگا قورئانم بو دیوراوه مانایم قیر دهکری، لهمهشدا من تاکه کهس نیهو له پیش من زۆر

پیغمبر ره وانه کراونو نمرکی سرشانی خویان نه نجام داوه، نمرکی پیغمبر کارکردنه به گویره ی نهو نیگاو سروشه ی بوی دی وه کوو «فهرموی: ﴿إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا مَا يُوْحِي إِلَيَّ﴾ من تنها شوین نهو نیگایه ده کهوم که بوم دی، چیم پی بگوترئ نهو نه نجام ده دهو به موو لی لا نادهم! به لگهی زورو زه بنده شم بو هیناون له سر راستی نهوی که «هیلیم، شتییک نالیم که عدقلی تیوه قبولی نهکا، یان بوونی مه حال بی، بچی نینکاری «هکن؟؟»

نه مجار پدرو دگار سرزده نشیان ده کار نهو یان بو روون ده کاتمه که گومراو شاره زا چون یه ک نیو فهرموی: ﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ﴾ نهی موحه مهده! بهو هاویه شپیدا کره به دروخره وانه بلی: تایا چون یه کسانن نهوانه ی شوین حقو راستی کهوتوونو شاره زای ریگای حق کراون له گهل که سانیکتدا که ریگیان لی گوم بووه له شه قامه ری ی حق لایان داوه؟! چون کوپرو چاو ساغ وه کوو یه کن؟ ﴿أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ﴾ نهو بچی بیر ناکه نهوه؟ بچی به وردیو تیبینیهوه سهیری روداوو شته کان ناکن تا بتوانن جوداوازی بخمن له نیاوان گومرایی هاویه ش پیدایا کردنو شاره زایی کردنی نیسلام داو له قورتانو به لگه کانی تاکو تنیایی خودا تیبگه نو شوین ریبازی پیغمبر نیر نیسلام بکمونو سرفرازیو به خته وه ری هردوو جیهان ده سته بر بکن! وه کوو له نایه تیکی تردا ده فهرموی: ﴿فَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ، إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾ الرعد/۱۹.

به کورتی نایه ته کان لهم نهو رانده ده خولینهوه یه کهم چه سپاندنو سه لماندن ده سلاتی خودایه به شیوه یه کی ره هاو (مطلق) به جورکی وا کهس نیه نمونهی نهو «سه سلاتی هبی، که هبیوونی نهو ده سلاته به لگهی له سر هبیوونی خوداو تاکو تنهایی. دووم چه سپاندنو سه لماندن قورتانه که موعجیزه کی هه میشه یی به بو راستی نیسلامو راستی پیغمبرایه تی حمزه تی موحه مهده که له خوداوه نیردراوه، دوویات کردنهوی نهو ده

که پیغمبر ﷺ ده لاتی هینانی موعجیزه ی نیه به بی ره زامه ندنی خودا هیچ شتیکی نانا سایی به بی یارمه تی و ره زامه ندی خودا بۆ نایه ته دی. له هه موو کاروبار یکیدا پیروستی به پشتگیری پهره ردگار هه به. نه مه به حقیقه تو راستی پیغمبرایه تی!

نه مجار پهره ردگار فرمان به پیغمبر ده کا، به شتیه ی هه ره شهیده کی تایبه تی پتی راده گه یه نی که موسولمانان بترسین له حسابو لیکۆلینه وه ی قیامه تو ده فرموی: ﴿وَأَنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ﴾ نه ی موحه مه ده: به هۆی نیگا و سروشه وه له ریگه ی نایه ته کانی قورئانه وه، نه وانه بترسینه که پروایان به خودا هه وه ترسی رۆژی هه شر لیکۆلینه وه ی نه و رۆژه یان هه به، ترسو بی می نه و یان هه به که بترسینه وه بهر قایی خودا و به و تهرزه و رد خوین و وردینه حسابو لیکۆلینه وه یان له گه ل بکا، نه وانه بترسینه که پیمان وایه ﴿لَيْسَ مِن دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ﴾ جگه له پهره ردگار که سی ترچا و پیرو سهر پرشتیار یارمه تیده ریان نیه، که س فریایان ناکه و ی به هانایانه وه نایه، بیان ترسینه ﴿لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾ به لکو خویان له سزاو تۆله ی نه و رۆژه پیا ریزن؛ کارو کرداریک بکن که بیته مایه ی رزگاری و سهر فرازیان له رۆژی قیامه ت داو پاداشتیان بۆ دوو چهندانه و چمن چهندانه بکاته وه. واته: نه وانه بترسینه که پروایان وایه: رزگار بوونیان و سهر فراز بوونیان له ناگری دۆزه به هۆی ئیمان و باوه ری ته و و کردار و گوفتاری باشه و ده بی، به هۆی پالفته کردنی دلو ده روونه و ده سته بهر ده بی، نه ک به هۆی پیا و چاکی که سانی ته وه، به لاجو کرداریاشی باو کتو با پیرو خزم که سوکار نه وان رزگار ناکا. شه فاعه تی شه فاعه تکاران سوود به نه وان ناگه یه نی، وه کسو بیرو باوه ری موشریکه کان که بی ناگان له وه ی ته وه ری خوشبه ختی له دونیا و قیامه تدا پایه نه ده به ته زکیه ی نه فسو پاک کرده وه ی له هه موو چلکۆ پیسی به ک که نه وه ش به هۆی بیرو باوه ری راست و دروست و ره وشتی به رزو کرداری باش دیته کایه وه، نه ک به شتی تر!

نه مجار پهره ردگار نه ی له پیغمبر ده کا له وه ی که گوپرایه لی مشه خۆر کافره کانی قور هیش بکا، نه وانه ی که له خوشی نازو نیعمه ته کانی

دوێادا دەتێنەوه، نەهی لێ دەکا که دەربارە ی موسولمانە هەزارەکان
 گوێرایەلی ئەو کافرە مشەخۆرانە نەبێو هیچیان بە قسە نەکا و دەفرموی:
 ﴿وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ ... الْآيَةَ﴾ ئیبنو حیببازو حاکم لە سەعدی کوری نەبو
 ١٥ ققاصەوه دەگێرنەوه که گوتی: دُنیا بن ئەم نایەتە ■ دەربارە ی شەش کەس
 هاتۆتە خواری: مەزو عەبدوللای کوری مەسعودو چوار کەسی تر - کافرەکان
 بە پیغەمبەریان گوت: ئەوانە دەر بکه ئیمە پێمان عەیبە لە گەل ئەواندا شوێن
 تۆ بکهوین، نەگەر ئەوانت لە گەل نەبن ئیمە شوێنت دەکهوین. ئەم لەبەر
 راهاریشتن و پێشنیارە کاریگریەکی لە دلی پیغەمبەردا پەیدا کرد: ئیتر
 پەرورەگار ئەم نایەتی ناردە خواریو هەلوێستی نەگۆری ئیسلامی دوپات
 کردەوه، بێ باکی پەرورەگارو بێ منەتی لە هەموو ئادەمیزادو بوونەوه
 راگەیانەوه فرموی: ﴿وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاقَةِ وَالْعَشِيِّ
 يُرِيدُونَ وَجْهَهُ﴾.

نیمای ئەحمەدو طەبەرانیو ئیبنو ئەبی حاتم لە ئیبنو مەسعودەوه
 دەگێرنەوه که دەلی: کۆمەلێ لە کافرە ملهوپە قورەیشیەکان بەلای
 پیغەمبەردا تێپەڕین لەو کاتەدا خەبابی کوری ئەپەتو سوهەیبو بیلالو
 عەممار لەلای پیغەمبەر بوون، کافرەکان وتیان: ئەی موحەممەد! ئایا بە
 ئەوانە دڵخۆشی؟ ئەمانەن خودا لەناو ئیمەدا منەتی خۆی بەسەردا رشتوون؟
 نەگەر ئەوانە دەرێکی ئیمە شوێنت دەکهوین. ئیتر پەرورەگار نایەتەکانی
 ﴿وَأَنْلِزْ بِهِ الَّذِينَ ...﴾ تا دەگاتە ﴿سَبِيلِ الْأَجْرِ مِنْ﴾ ی ناردە خواری، ئیبنو
 جەریری طەبەریو ئیبنولغزیر لە عیكرەمەوه دەگێرنەوه که دەلی: عوتبە ی
 کوری رەبیعه، شەیبە ی کوری رەبیعه، موطعمی کوری عەدیو ئەلحاریثی
 کوری ئەوفل لە پیاوماقولاتی بەرەبابی عەبدولمەناقو گەزۆی کوفرو ملهوپ،
 هاتنە لای ئەبو طالیب پێیان گوت: نەگەر خوا بکا برازا کەت ئەم کۆمەلە
 کۆیلانە لای خۆی دەرێکاو لەخۆی دوریان بختەوه ریزی لای ئیمە زیاد دەکا
 رەنگە ئیمەیش بیرێک لێوە بکهینەوه که گوێرایەلی بێن، پێخۆشکەر دەبێ
 بۆ ئەوهی شوێنی بکهوین! ئەبو طالیبیش ئەم پێشنیارە ی بە پیغەمبەر ■
 گوت، عومەری کوری خەطاب وتی: خۆزگە وامان بکەرایە بزانی

ههلوئستیان چۆن ده بئی، نیتر پمروه ردگار نایه ته کانی ﴿وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ...﴾ تا ده گاته ﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ﴾ بی نارد ه خواره وه، نهو موسولمانه هه ژارو کۆیلانهی که کافره ملهوپه کان پیتشنیاری نهو هیان کردبوو ده ریکرین بیلالو عه ماری کورپی یاسرو سالم - که مهولای نه بو حوذه یفه بوو - صاع که مهولای نوسه یه بوو - نیبنو مه سعوودو میقدادی کورپی عه مرو واقیدی کورپی عه بدوللای نه لحه نظه لی و نه مانه بوون. جا که نایه ته کان هاتنه خواره وه نیمامی عومر هاته لایانو عوزر خواهی بو هینانه وه له قسه ی خۆی په شیمانی ده رپرو نایه تی ﴿وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا...﴾ هاته خوارئ.

تیبینی نهو ده کرئ که نه م ریوایه تانه جوداوازیان تیدایه، بریکیان باسی نایه ته نازل بووه کان ده کا تا ده گاته نایه تی (۵۳)، بریکیشیان نایه تی (۵۴-۵۵) یشی خستونه ته پال، ریوایه تی یه که م نیبنو مه سعوود له گهل سمرانی قوره یشدا باسی کردوه، ریوایه ته کۆتاییه که نیبنو مه سعوود له گهل نهواندها باس ده کا که پتویسته ده ریکرین، به ههر حال له گهل هه بوونی نهو جوداوازیه نیوان ریوایه ته کان به لام همر یه که یان پشتگیری نهو ی تریان ده کاو تیکرا راستی پروداوه کهو مونا سه به ته که روون ده که نه وه!

به لئ پمروه ردگار بی باکانه ریگای نهو ی له پیغه مبهر ﴿گرت که قوره یشیه ملهوپه کان له خۆی نزیک بکاته وه، موسولمانه بی ویه کان له خۆی دوور بخته وه، چونکه تهرازووی خودا تهرازوویه کی تایه تییه، بهو تهرازووه تایه تییه شته کان کیشانه ده کا، گوئ به هیزو تواناو ده سه لاتی نهو نهو نادا، نهو کئ زیاتر خودا پهرست بی ریزی لای خودا زۆرترو زیاتره، بۆیه له گهل پیتشنیاری کافره کان به پیغه مبهر ﴿گه یشته ختوره یه که به دلی پیغه مبهر ﴿لکدا هات. پمروه ردگار نایه تی نازل کردو فمرمووی: ﴿وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ﴾ نهی پیغه مبهر نهو موسولمانانه ی ده وروریمرت مپه نجینه، نه چی بو دل رازی کردنی ملهوپه کانی قوره یشو به هیوای نهو ی نهوان دوات که ونو موسولمان بن نهو تاقبو کۆمه له

موسولمانه‌ی که له‌گه‌لّت دان ده‌ریان بکه‌یو له‌خوتیان دوور بخه‌یده، نه‌که‌ی
نه‌و موسولمانه هه‌ژارانه‌ی خوداپهرستی ده‌که‌نو به‌یانی و ئیواره به‌ندایه‌تی
خوتیان بۆ خودا تازه ده‌که‌نمه‌و پاشگوئیان بخه‌یو ده‌ریان بکه‌ی، نه‌که‌ی نه‌و
موسولمانانه‌ی هه‌میشه‌ی خواپهرستو روو له‌خوان له‌خوتیان پر نه‌جینه‌ی.

مه‌به‌ست به‌ وشه‌ی (یدعون)؛ (یصلون) به‌یه، واته: له‌به‌یانی و ئیواره‌دا
نوێژ ده‌که‌ن، چونکه له‌سه‌ره‌تای هاتنی ئایینه‌ی ئیسلامدا دووجار نوێژیان
ده‌کرد؛ نوێژکیان به‌یانی و شه‌وی تریان ئیواره، یان مه‌به‌سته‌که گشتی به‌و
به‌مانا (یعبدون) به‌یه، واته: خوداپهرستی به‌ هه‌موو جوهره‌کانی ده‌و، نوێژکردن،
پارانه‌وه، قورئان خوێندن، یادکردنی خودا، کردارو گوشتاری باش.. هتد. نه‌و
موسولمانه‌ی که له به‌یانی ئیواره‌دا، یان له هه‌موو کاته‌کاندا خوداپهرستی
ده‌که‌نو هانای بۆ ده‌به‌نو لێی ده‌پارینه‌و ﴿يُرِيدُونَ وَجْهَهُ﴾ مه‌به‌ستیان به‌و
خوداپهرستیه‌و پارانه‌ویه‌ی پازی کردنی زاتی په‌روه‌رگار، ته‌نها به‌ندایه‌تی و
ملکه‌چی بۆ نه‌و ته‌نجام ده‌ده‌نو طاعه‌ت و پارانه‌ویان بۆ نه‌وه‌و به‌س،
مه‌به‌ستیان په‌زامه‌ندی خودایه، هه‌موو دوعا و بانگ کردن و داوا به‌کیان
ناپه‌سته‌ی زاتی به‌چون ده‌که‌ن، چونکه هه‌ر نه‌و زاته شیاری په‌رستو
به‌ندایه‌تی بۆ کردن و هاوار لێ کردنه!! نمونه‌ی ته‌م ئایه‌ته‌ ئایه‌تیکی ته‌ره که
ده‌فرموی: ﴿وَاصْبِرْ نَفْسَکَ مَعَ الَّذِینَ یَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِیِّ
یُرِیدُونَ وَجْهَهُ، وَلَا تَعْدُ عِینُکَ عَنْهُمْ تُرِیدُ زِیْنَةَ الدُّنْیَا، وَلَا
تَطِيعُ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِکْرِنَا وَاتَّبِعْ هَوَاهُ وَکَانَ أَمْرُهُ
قُرْطًا﴾ الکهف/۲۸.

سیره هه‌لویستی موشریکه مله‌وره‌کانی قوریش ده‌ق له هه‌لویستی
گه‌له مله‌وره‌که‌ی هه‌زه‌تی نووح ده‌چی که ده‌ره‌به‌گه‌و به‌ناو بیاماقوله
لوتبه‌ره‌که‌کانی قه‌ومی نووح به‌یان گوت: ﴿وَمَا نَرَاکَ اتَّبِعَکَ إِلَّا الَّذِینَ هُمْ
أَرَادْنَا بِآدِی الرَّأْیِ﴾ هود/۲۷. هه‌زه‌تی (نووح) یش به‌یانی گوت: ﴿وَمَا
أَنَا بِطَارِدِ الَّذِینَ آمَنُوا، إِنَّهُمْ مَلَاقُوا رَبَّهُمْ وَلِکِنِّی أَرَاکُمْ قَوْمًا
تَجْهَلُونَ﴾ هود/۱۱۳.

ئەمەش ئەو دەگەیه‌نێ کە شوێنکەوتوو هاوڵە پێشینەکانی پێغەمبەر
 ﷺ وەکوو شوێنکەوتووکانی پێغەمبەراڤی پێش خۆی وان، زۆربەیان چینی
 هەژارو بێ دەسلەلاتو بۆره پیاو بوون، دژمنەکانیان دەرەبەگن پیاوماقوول
 ملهوپر مشەخۆرو لووتبەرز بوون، بەچاویکی سووکو بێ نرخ سەیری
 ئەوانەیان دەکرد کە دەست پێشخەر بوون بۆ ئیمان هێنان، هەمیشە گالتەیان
 پێ دەکردن، خۆیان بە هاوشانی ئەوان نەدەزانی و پێیان وابوو پەوایە بۆیان کە
 ئیمان نەهێنن، لەم پرانگەو کە ئەوانە پیاوان هێناو لەو جۆرە کەسانەن
 کە ناشی ئەمان بچنە ریزیانەو، نەک هەر ئەوەندە بەلکو پێشنیاری
 ئەو شیان دەکرێ کە پێغەمبەرەکان، ئەو کۆمەڵە هەژارە خاوەن باوەر
 لەخۆیان دوور بخەنەو وەکوو چۆن کافرەکانی قورەیش هەمان پێشنیاریان
 خستە بەردەم پێغەمبەر ﷺ.

ئەمجار پەرورەدگار ئەو رادەگەیه‌نێ کە خۆی بەرپر سیارە بۆ پاداشت
 دانەوێ ئەو موسولمانانەو کەسی تر ئەو دەسلەلاتی نییە دەفەرموێ: ﴿وَمَا
 عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ﴾ پاش ئەوێ خودا بۆخۆی شایەدی بۆ دان کە
 ئەوان موخلیص و راستان، پەزنامەندی خودایان مەبەستە لە کردارو
 گوشتاریاندا، جا کەوێ کوو دەڵێن: ئاوابن، ئەو ئەو پێغەمبەر! تۆ هەر
 ئەوەندەت لەسەر کە ظاهیر بین بێو لەم پرۆووە هەلسو کەوتیان لەگەڵدا
 بکە، خۆ ئەگەر لە حەقیقەت ناوێرکدا وانەبن، بەم جۆرە موخلیص و
 راستان نەبن ئەو حیسابو لیکۆڵینەو و لێپرسینەو لەسەر خۆیانەو زانی بۆ
 تۆ نییە ﴿وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ﴾ هەرەکوو چۆن تۆش حیسابی
 خۆت لەسەر خۆتە خۆت لە بیرویاوێری خۆت بەرپر سیاری ئەوان لەکاری تۆ
 بەرپر سیار نین، هەرکەسە بۆ خۆی بەرپر سیارە لە کاری خۆی، وەکوو لە
 نایەتیکێ تردا دەفەرموێ: ﴿كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ﴾ الطور/٢١. یان
 دەفەرموێ: ﴿كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةٌ﴾ المدثر/٣٨. یان دەفەرموێ:
 ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾ الانعام/١٦٤، الاسراء/١٥، فاطر/٩٨،
 الزمر/٧.

کهوابی بۆچی ﴿فَتَطْرُدْهُمْ﴾ دهریان دهکییو لهخۆتیان دور
 دهخهیتمه؟ وامهکه، نهوه ئیشی تو نیه، چونکه دهکردن سزادانه سزادانیش
 دواي حیسابو دادگایی کردن دهبی، حیسابو دادگایی کردن لهسهر خودایه
 لهسهر تو نیه، تو بهس راگهیاندنت لهسهره! وهکوو له شوینیکی تردا
 «فَمَرْمُوءٍ: ﴿فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ لَّسْتَ عَلَيْهِمُ
 بِمُسَيِّرٍ﴾ الغاشية/٢٢. کهوابی موسولمانو خواهن باوهراڤان کۆیلای
 پیغه مبهراڤان نین، کردارو گوفتاره نایینه کانیشیان بۆ خودی پیغه مبهره کانیان
 نین، بهلکو بۆ زاتی پهرهردگاره، جا نهگهر پیغه مبهراڤان مافی نهوهی نهبی خو
 بهسهر خه لکدا بسپینیو مافی حیساب لهگهل کردنو سزادانی نهوانی نهبی،
 نهوه دیاره خه لکه کهش مافی نهوهیان لهسهر پیغه مبهره کانیان نیه، جا نه تو
 نهی پیغه مبهراڤان! نهگهر وپرای نهه پروونکردنهوه زانینی نهه راستیانه نهوه
 موسولمانه ههزارانه دهریکهیو لهخۆتیان دور بخهیتمه ﴿فَتَكُونُ مِنَ
 الظَّالِمِينَ﴾ نهوه تو بهو کارهت دهچیه پیزی سته مکاران، نهو زۆردارانیه که
 سته میان لهخۆیان کردوه، بهدبهختیو چاره پرسی سهه نهجامیان بۆ خۆیان
 هیناوه!

به کورتی نهه نایهته پیروژه نهه راستیانهی لی وهرده گیرین:

- ١- پیغه مبهراڤان خواهنی گه نهجینهی خودا نیهو دهسهلاتی گۆرانیکاری کردنی
 نیه له بوونهوهردا!
- ٢- پیغه مبهراڤان غهیب زان نیه، وهکوو باقی ناده میزاده کانی تر چ له
 نهینیه کان نازانی مهگهر خودا بۆ خۆی ههندی جار له بره نهینیه تایبهتی
 ناگاداری بکا.
- ٣- پیغه مبهراڤان له رهگزی فریشته نیه، بۆیه بره کاروباریک هیه له
 جیهانی فریشتهدا که له ناده میزادان نهینیه پیغه مبهراڤان ناگیان لی نیه.
- ٤- پیغه مبهراڤان بهگۆرهی نیگاو سرووش کار دهکا، هیچ بریاریک بهبی
 پینمویی نیگا (وحی) دهراکا.
- ٥- پیغه مبهراڤان دهسهلاتی حیساب لهگهل کردنی موسولمانانی نیه،
 ههروهکوو چۆن دهسهلاتی سزاو پاداشتی نیه!

۶- نمرکی سرشانی پیغمبر ﷺ مرده دانه به به هشتو ترساننده له ناگری دوزخ.

۷- پیغمبر ﷺ به حوکی نهوهی که ناده میزاده به گویره ی نیجتههادو
لیکولینهوه به خه یالیدا هات که موسولمانه کویلهو هه ژاره کان له کورو
کوملهی خوی دور بخاتمه، به هیوای نهوهی سره ک خیلو پیامقاولانی
قوریش موسولمان ببنو به شون نهوانیشدا دهستو پیوهنده کانیان بینه
ژیر نالای نیسلامو به مدش کوملهی موسولمانان زور دهنو چ زیانیکیش
به هاوه لانی ناگا! نیت که پیغمبر ﷺ خه یالیکی لهم جویره به دلدا
هات به کسر نایستی ﴿وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ
وَالْعَصِيِّ﴾ هاته خوارهوه پیغمبریهی لهم بیرو بچونه گیرایهوه..
نمدش به لگه یه کی تره لهسر نهوه که قورنان نیردراوی خودایه له لایمن
زاتی کردگاری بیباکوه بو حه زره تی موحه مسد ﷻ نیردراوه، چونکه
ناگونجی و عقل پی ناده، که بگوتی: پیغمبر ﷺ بو خوی ندم خه یالیدی
کردو هر بو خوشی نهوهی له خوی کرد. نه مجاره پسر ردگار نهوه پروون
ده کاتمه که ههلوستو قسهو بیرو پای موشریکه کان دهر باره ی موسولمانه
هه ژاره بی نهوایه کان تاقیکردنهوه و له بۆته دانی خودایی به بو کافره
ملهوره کاند ﴿وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ﴾ ناواو هر بهو جویره
بر پی ناده میزادمان کردوو به تاقیکهوه هوی نیمتیحان بۆ بریکی تریان، واته:
نیمه به گویره ی دابو نمریتی خومان که له سروشتی ناده میزاددا دامن ناوه،
هه ندیکیان ده کین به هۆکار بۆته ی تاقیکردنهوه بو نهوهی حقیقه تو
جهوه ی بریکی تریان دهر بکهوی! وه کوو چون زهره نگر نالتونو زیو ده خاته
بۆتهوه و له ناو ناگردا جوشی ددها تا حقیقه تو جهوه ره که یان دهر بکهوی!
بو نهوهی له سهره نجامداو به شیهوه ی پرسیاریکی نینکار نامیز پروو بکه
یه کترو له بر خویانهوه بلین: نایا نه مانمن خودا له ناو نیمه ددها هه لیباردوونو
نیعمه تی نایینی پی به خشیوون؟ وه کوو دهر موی: ﴿لَقُولُوا﴾ بو نهوهی
له سهره نجامو تا کامدا کافر ملهوره موشریکه کان بلین: ﴿هَؤُلَاءِ مِنَ اللَّهِ

عَلَيْهِمْ مِنْ يَنِينًا؟ ﴿٥٤﴾ نایا نهم هدژارو لاکه وتو کزلهو بۆره پیاوانه که خودا له ناو نهمدا نهمهتی نیسلامی پی به خشیوون؟ چۆن نهوانه شایانی نمو ریزه که خودا لپی ناو؟!

به کورتی: کافره کان دهیانگوت: نمو وانابی و وانیه، نه گهر نه مه نهمه تو به خشیو خودایی پی نمو نهمه له پیشترینو شیاوترین، چونکه نهمه خودا مالو سامانو ریزو دهسلاتی داوینی!! نه گهر نهم نایینه خپرو بیری تیدابوایه ده درا به نهمه نهک بهو هدژارو کزیلاته.

وه کو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ﴾ الاحقاف/ ١١.

نیتر خودای مهزن نمو بیرو بۆچونهیانی روت کرده وه که له پروی لوتبهرزیو خۆبهرزانیوه سهری هه لداوه و فرموی: ﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ؟﴾ واته: نایا بهروهر دگار نازانی کئی سوپاس گوزاره و شیایو نمو به که نهمهتی نیمانی پی به خشیو، به لئ خودا له هه مو کهس باشتر ده زانی کئی شیایو نمو نهمه تهیه و توفیقی ده دا بۆ نیمان هینانو موسولمانیهتی، ههروه ها زاناو ناگاداره و ده زانی کئی سووره له سهر کوفرو بیدینی، ریسوای ده کاو توفیقو سهر کهوتنی لی ده گرتهمو..

بۆی دیاردهی رهحهتی خودا

وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَمٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهْلَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٥﴾ وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْأَيَّاتِ وَلِتَسْتَبِينَ

سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾

باش نمو ی بهروهر دگار نه هی له پیغه مبه ر کرد که موسولمانه هه ژارو کزله کان له خۆی دورو به خاتمه، نمو لی یاساغ کرد که به هه میلدی

موسولمان بوونی گہور۔ گہورہ کانی قورہ یش موسولمانہ ہڈارہ کان لہ کڑو
کڑمہ لی خوی دور بخاتہو، نہ مجار فرمانی پی کرد کہ ریز لہ ہموو
موسولمانان بگریو سہ لاویان لی بکاو کہ ہاتنہ لای تہ حیہی سہ لاو و
رہ حمہ تی خودایان پی بگہیہ نی!

عیکریمہ دہ لی: نہم نایہ تہی دواپی دہ ربارہی نہوانہ ہاتوتہ خوارے کہ
لہ لایدن موشریکہ کان پیشنیاری نہوہ کرابوو کہ پیغہ مبہر دوریان
بخاتہو، جا لہوہ دوا ہمرکہ پیغہ مبہر چاوی پی دہ کہوتن دہست
پیشخمری دہ کردو سہ لاوی لی دہ کردنو دہیفرموو: (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ فِي
أَمْرِي مَنْ أَمَرَنِي أَنْ أَبْدَاهُمْ بِالسَّلامِ).

ماہانی خدہ فی دہ لی: کڑمہ لیک خد لک ہاتنہ خڑمت پیغہ مبہر
وتیان: تیمہ تاوانیکی گہورہ مان نہ نجام داوہ، وایزانم وہ لامی نہ دانہوہ،
بہ ہیچ جوریک لہم بارہوہ قسہی لہ گہل نہ کردن، جا کہ ریشتن نہم نایہ تہ
ہاتہ خوارے کہ دہ فرموو: ﴿وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا﴾ واتہ:
نہ گمر گہلو ہوزیکی موسولمان ہاتنہ لات، پروای تہواویان بہ قورٹانو بہ
نیشانہ کانی خودایہ تی تیمہ ہہبوو، بہ کردارو گوftar دانیان بہو راستیہ دا
دہنا، ہاتنہ لات پرسپاریان دہ کرد لہ تاوانیک کہ نہ نجامیان داوہ
ہوکاریکی بہ ہیژ پالی پیوہ ناون بو نہو تاوانہ، پرسپار دہ کمن ناخو تڑیہو
پہ شیمان ہونہویان ہہیہ یا نا؟ نہوہ ناٹومیدیان مہ کہ ﴿فَقُلْ سَلَامٌ
عَلَيْكُمْ﴾ پییان بلی: سہ لامو نہ مانو دلتیاییتان لہسر دواپی تڑیہ کردنو
پہ شیمان بوونہوہ تان لیخو شہوونی خواتان بو ہہیہ، نہ مجار ہوکاری نہم
لیخو شہوونو دلتیا کردنہی دیاری کردو فرموو: ﴿كُتِبَ رَبِّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ
الرَّحْمَةُ﴾ پییان را بگہیہ نہ کہ خوی تڑیہ لہووی فہضلو چاکو نیحسانہوہ
رہ حمہ تو بہزہیی بہ خد لکی لہسر زاتی پاکی بالادہستی خوی پیویست
کردوہو!

پیگومان لہ دابین کردنہی نہ سبابی ژیان بہ ہموو جڑہ کانہوہ، لہ
فیر کردنہی ہموو زانستہ کہ سببی بہ کانہ، کہ بو نا ہمیزادی رہ خساندوونو

بۆ دابین کردوون، بەلگهی ئاشکرا هەن لەسەر بەرفراوانی و زۆری پەرحەتو بەزەیی خودا بۆ بەندەکانی و بەختوکردنیان لەژیانی جەستەیی و گیانی دا!!

ئەمجار بنەماو یاسایەکی تایینی «هەربارە پەرحەتو بەزەیی خۆی بۆ موسوڵمانان دیاری دەکا و دەفەرموی: ﴿أَنَّهُ مَن عَمَلَ مِثْلَ سَوْءٍ بِجَهَالَةٍ﴾»
 برپاری خودا وایە: هەر کە سیك له تێوه کردهوه یه که زیان نامیزی نه نجام دا، شتیکی کرد که سەرەنجامی زیانبەخش بوو، نەزانی پالی پێوه نابوو بۆ کردنی ئەو تاوانە، رق هەڵسانو توورەیی پێی کردبوو، یان هەوێس و تارەزووی لە پادەبەدەر تینی بۆ هێنابوو، وای لێ هاتبوو هەتکی ناموس بکا و سنووری تایین بێزینی ﴿ثُمَّ تَابَ مِن بَعْدِهِ وَأُصْلَحَ﴾» پاشان کە هەستی بە خۆی کرد تاوانی ئەنجام داوه پەشیمان بووهوه و تۆبە ی کردو کردارو گوفتاری خۆی راستال کردو پاشماوهی ئەو تاوانە ی لەدلی خۆی دەرهایشتو، دڵو دەررونی خۆی مشتو مال کردو «لەچلکی تاوان پاکو خاوتنی کردهوه، وای لێ کر» بشێ لە خودا نزیک بپێتەوه، سیما موسوڵمانو پەفتار چاکو گوفتار باشو دڵ پر له ئیمان بوو، ئەوکاتە هەلوێستی خودا بەرامبەری هەلوێستیکی میهرەبانانە دەبێ، ﴿فَإِنَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ پەروردار لێخۆشبوو بە بەزەیی یه، بەم دوو صیفته که لێخۆشبوونی بەرفراوانو پەحوو بەزەیی بێ ئەندازە یه، مامەلە ی لەگەڵ دەکا، ئەو تاوانانە ی خۆش دەبێ کە تۆبە ی راستو دروستی لێ کردوون، بە پەرحەتو بەزەیی خۆی دايدەپۆشی و چاکە ی لەگەڵ دەکا. وەکوو لە نایەتیکێ تردا دەفەرموی: ﴿إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّوَاءَ بِجَهَالَةٍ، ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ﴾ النساء/١٧.

مەرجە دەبێ تاوانبار زوو تۆبە لە تاوانە کە ی بکا و درێژە بە تاوانو سەپێچی نەدا، چونکە کە تاوان لەسەری بەردەوام بووی درێژە ی پێ درا، دڵو دەرروون پەش دەکا و بەزەحمەت دوا یی جەلەوی نەفس و شەیتان دەگێرێ درێتەوه، تاوان لێی دەبێتە خوو شتی سڕوشتی، بەرەڵستکاری شتی سڕوشتیش کاریکی ئەستەمەو زەحمەت ئەنجام دەدرێ!!

پوخته ی مەرجەکانی تۆبە ی راستەقینە چوار شتن:

١- پەشیمان بوونەوه ی بنەرەتی و حەقیقی لە گوناو.

- ۲- برپاردانو سووریوون له‌سهر نه‌گه‌رانه‌و» بۆ ته‌و گونا‌هه له‌ داهاتو‌ودا.
- ۳- گه‌رانه‌وه‌ی ته‌و شتانه‌ی که به‌ سته‌مکاری‌ی له‌ خه‌لکی زه‌وت کردوه، یان گه‌ردن نازادیان لی به‌ده‌ست بیه‌نی. واته: ده‌بی مافی ناده‌میزادان بگه‌ریته‌وه بۆیان.

۴- به‌شوین ته‌وه‌کردنه‌که‌دا کردارو گو‌فتاری باش بکا.

ته‌مجار په‌ره‌ره‌گه‌رانه‌وه‌ی راده‌گه‌یه‌نی که حه‌قانی‌قی بۆ موسولمانان شی کردۆته‌وه، بۆ ته‌وه‌ی له‌په‌ربازی تاوانباران دور بکه‌ونه‌وه‌و ده‌فه‌رموی: ﴿وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ﴾ ناوا هه‌ر به‌و جو‌ره شی کردنه‌وه‌و پوونکردنه‌وانه ته‌نجامان دا بۆ به‌لگه هه‌ینانه‌و» له‌سهر تاک‌و ته‌نیایی په‌روه‌دگارو راستی په‌غه‌مبه‌رایه‌تی و قه‌زاو قه‌ده‌رو پۆژی دوا‌یو زیندوو بو‌ونه‌وه؛ نایه‌ته‌کانی قورئان درێژه پی ده‌ده‌ی‌نو پوونیان ده‌که‌ینه‌وه‌و حه‌قیقه‌تی شه‌ریعه‌تو یاسا روون ده‌که‌ینه‌وه، هه‌موو حه‌قو «استیه‌ک ده‌چه‌سپه‌نین که گرۆی به‌تال‌خواز پیان ناخۆشه، بۆ ته‌وه‌ی په‌نانه‌ی په‌ربازی تاوانباران بکه‌ینو بۆ موسولمانانی پوون بکه‌ینه‌وه، جا که په‌ربازو نیشانه‌ی تاوانبارانمان ده‌ستیشان کرد، ته‌و کاته هه‌ر شتی‌ک له‌و جو‌رانه نه‌بوو، ته‌وه په‌ربازی موسولمانانه، ته‌مه له‌و جو‌ره په‌نانه‌یه: که به‌ دژی خۆی ده‌ناسر» وه‌کوو له‌ عه‌ره‌یه‌دا ده‌لێن: (والأشياء تعرف بأضدادها).

به‌رینه‌وه‌ی کیشه‌ی نیوان په‌غه‌مبه‌رو موشریکه‌کان

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ ۖ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ ۚ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضُ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٥٧﴾ قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۖ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

له نایهتی پیتشوو دا پهروهردگار شهوی راگیانند که ریبازه کان پروون ده کاتهوه، پیناسه ریبازی تاوانباران ده کا، حقیقهتی شته کان بۆ مردوومان ده ست نیشان ده کا، بۆ شهوی ریبازی تاوانباران ده ریکهوی بزاندری نه مجار لهم نایهتی دوییدا نه هی له پیغه مېهر ■ ده کا که پمیره وی ریبازی تاوانباران یکاو ده فرموی: ﴿قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أُعْبَدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ نهی پیغه مېهر! بهو موشریکه خوا نه ناسانه بلی: من نه هیم لی کراوه هیره شهم لی کراوه شهو خودا درۆزنانهی که تیوه له جیاتی خودا دهیانپرستن بیانپرستم؛ لیم یاساغو قده غمیه که هانا بیده بهر شهو بتو صه نه مانده تیوه هاراریان ده که نهی هیوای هینانی خیر بهر پرچدان شهوی شهریان لی ده کهن! پیم گوتراوه: که جگه له خودای مهزن بتو صه نه یا بهنده و فرشته نه پرستم هاراریان نه که میو لییان نه پارم شهو، بیگومان هه مو تهوانه پاشگویی ده خه مو پیم پیروژ نیو به خودایان نازانم له مه شدا پشت به بهلگهی عقلی و بهلگهی حیسی هه ستیاره کانو نایه ته کانی قورنان به ستوه، که هه موویان داکوکی لهو ده کهنو شهو ده چه سپینن که نابی جگه له خودا که سی تر به خودا بزاین، جگه له خودا که سی تر نه پرستین: ﴿قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ﴾ نهی موحه مهه! پیمان بلی: من شوین ههواو تاره زوی تیوه ناکهوم ریبازی تاره زو بازی تیوه ناگرم بهر بهی بهلگه شوین هیچ که سی ناکهوم، نه گهر شوین ههواو ههوه سی تیوه بکهوم ﴿قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا﴾ شهو کاته من سهر لی شتواو گومرام ﴿وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ﴾ من له گروی حه قخوازو هه قهرستو شاره زا به نایینی راست نیم، هیچ به شیکم له هه قو راستو شاره زا به نایین نیه.

نمه نامازه به بهوهی که کافره کان هیچ هیدایه تیکیان نیه، بیگومان به نایهتی کردن بۆ غمیری خودای مهزن گومراییو سهر لی تیکچوونه، تاده میزادی ژیرو هوشمند قیزی لی ده کاتهوه لکی دوور په ریز ده وهستی، خودا پرستو به نایهتی کردن بۆ زاتی کردگار نیشانهی هوشمندی ژیرییه، بهلگه بوپهان دهیسه لمینن، بیرو منهطیقی صه حیح په سندی ده کا..

نه مجار پهره‌ردگار فرمان به پیغه‌مېر ده‌کا: که به‌کافره‌کان بلئی: من
 له‌خوداوه‌شاره‌زایی کراوم، نه‌و‌پټبازه‌ی من شوینی که‌وتووم پټبازی حقو
 خواپه‌سهنده ﴿قُلْ إِنِّي عَلَىٰ يَمِينَةٍ مِّنْ رَبِّي﴾ نه‌ی پیغه‌مېر! به‌و‌کافرو
 موشریکانه بلئی: من که بیرو باوه‌پم پیچه‌وانه‌ی ټیوه‌یه‌و به پیچه‌وانه‌ی ټیوه
 ده‌جولیموه، من له‌خوداوه‌شاره‌زایی کراوم بۆ پټبازی راست، به‌نیگا
 سروش بۆم ده‌ستنیشان کراوه، به‌عقلو هۆش پهم پئ بردووه، به‌لگو
 ده‌لیلی عقلی، نیشانو به‌لگه‌ی هست نامیز وپرای قورنان که پره له
 به‌لگه‌ی زۆرو همه‌جۆری عقلیو کمونی -ته‌نانه‌ت پیغه‌مېریش وه‌کوو
 خه‌لکی تر ناتوانی وینه‌ی بهینئ- نه‌و‌قورنانه‌ی که به‌به‌لگو به‌بیننه‌ی
 چه‌سپاو پشتگیری لی ده‌کړئو له‌هموو بواریکی پتویست بۆ دینو دنیا
 دواوه؛ که‌چی له‌باتی نه‌وه‌ی بیکنه به‌رنامه‌ی ژبانی خوتانو په‌پړه‌وی فرمانو
 نه‌هییه‌کانی بکن ﴿وَوَكَذَّبْتُمْ بِهِ﴾ ټیوه نه‌و‌قورنانه‌ی که به‌لگه‌ی به‌هیزی
 منو له‌خوداوه‌بۆم هاتوه، به‌دروّی ده‌خهنه‌وه، جاریک په‌ژن سیمرو
 جادوبازی‌یه، ده‌میک ده‌لین: سرگوزه‌شته‌ی پیشینانه، هاوېش بۆ خودا
 داده‌نئو په‌کتاب‌پرستی ناکمن، سرباری نه‌وه‌ش ته‌ماعی نه‌وم لی ده‌کمن که
 من له‌گډل نه‌و‌هموو به‌لگو راستیانه‌ی که هه‌من شوین ټیوه‌ی گومړاو سر
 لی شتواو بکوم، که هیچ به‌لگو ده‌لیلتان به‌ده‌سته‌وه نیه، جگه له‌لاسی
 کردنه‌وه‌ی بابو باپیرانتان، لاسایی کردنه‌وه‌ش به به‌لگه‌حلیب نیه، به‌لکوو
 رازی بوونه به نه‌زانیو نغما‌ی بابو باپیران!!

کافره کان سهریاری نهو هی که نیمانیان به پیغه ممبر نه هینا گالته شیان
پی کردو دلیان نازار ده دا، جوړه ها له ممبرو شووړه یان دروست ده کردن
له برده م بلاو بوونهو هی ئیسلام، ته ده دای پیغه ممبری شیان ده کردن
ده یانگوت: ده نه گمر راست ده که ی نیمان نه هینانی ئیمه ده بیته هو ی هاتنی
عذاب، گله پیشینه کانیش که نیمانیان نه هیناوه، خودا به عذاب له ناوی
بروون؟! ده ی وا ئیمه نیمانت پی ناهینین با عذاب که بی، نیر پمروردگار
فرمان به پیغه ممبر ده کا که پییان بلئ: ﴿مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعِجِلُونَ بِهِ﴾ نمو
سزایه ی که په لاهم لی ده کمن بۆتان بی، به ده ست من نیه، هینانی له

دهسلاتی مندا نیه ﴿إِنِ احْكُمُوا إِلَیَّ﴾ برپاری نموه بدهست پمروه رگاره،
 نهگمر بیهوی زوو نمو عزمابهتان بۆ ده نیریو بهقوتارتان نادا؛ نهگمریش بیهوی
 سزا که دواده خا بۆ ماوهیه کی تر لهبهر حیکمهتو نهینیهک که خوی
 دهیزانیو، من ناگام لیلی نیه، چونکه پمروه دگار هیچ کاریکی بی حیکمهت
 نیهوکاری بی جی ناکا وه کوو له نایهتیکه تردا ده فرموی: ﴿وَكُلُّ شَيْءٍ
 عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ﴾ هه موو شتی که له لای نمو به نه ندازو دیار یکراره!!

﴿يُخَوِّضُ الْخَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ﴾ پمروه دگار چیرۆکتو سرگوزه شتهی
 حقو راست بۆ پیغه مبه ره که ی ده گپرتنوه، هه موو وادهو به لیزو هه ره شهی
 راستو به جیه، زاتی پاکی نمو چاکترین دادره بهو پیری ریکو پیکو
 داد پمروه ریه ده دادگایی نتوان بنده کانی ده کا، حوکمی ره وایه، هه رکاتی
 ویستی چینی بوئ تاوا ویستی خوی دینیه دیو کس نیه یته له مبه ره!!

وه کوو گوتمان: پیغه مبه ره ﴿كَلِمَةً نَّهْتُمُوهَا﴾ خوی بهو هه ترساند که
 نهگمر نیمان نه هینن، له سر شیرک بهردوام بن، خودا عزمایان به سدردا
 ده بارینی، به سزای کوشنده له ناویان ده با، گه له کهشی پیکیشی نمو هیان لی
 ده کرد که بهزویی عزمایان بۆ بی وه کوو له شویتیکه تردا له سر زویانی
 نموان؛ قورنان هه فرموی: ﴿اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ
 فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا مِنَ السَّمَاءِ أَوْ اُنْتَأِ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ الانفال/٣٢.
 پمروه رگار رینمویی پیغه مبه ره که ی ده کاو ده فرموی: ﴿قُلْ لَوْ أَنِّي
 مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ﴾ نه ی پیغه مبه ره! پیمان بلی:
 نهگمر من دهسلاتی هینانی نمو عزمابه هه وایه له میژوو بۆم ده هینانو
 تۆلهم لی دهستانزو کیشهی نیوانی خو و نیو ده بریموه کوتاییم پی
 ده هیناو لهو کیشهیه رزگارم ده بوو، به لام نمو دهسلاتی منی تیدا نیو لهو
 باره وه هیچم بدهست نیه، برپاری نمو لای خودایه، ﴿وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ﴾
 خودا بۆ خوی له هه موو کس زانتر به سته مکارانو ده زانی کی سر ره قو
 سته مکارو مله و ره، ده زانی کی به تمواوی گو مپا بووه تازه هیوای نمو ی لی
 نا کرئ بگپرتنوه بۆ نیمانو موسولمان بی، جا که نمو کاره بدهست من

نه‌بی به ده‌ست خودا بی، هله‌ته خودا بۆ خۆی ده‌زانی و ده‌توانی چۆن سزایان ده‌داو به چ شیوه‌یه‌ک تۆله‌ی نهم ملهورپه‌یان لی ده‌سینی، دیاره هیشتا کاتی نه‌هاتوه، همر کاتی وه‌ختی هات ئیتر به چرکه قوتاریان ناداو به بست به‌سهریانده ناچی، وه‌کوو له نایه‌تیکی تردا ده‌فرموی: ﴿وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ، فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾ الاعراف/۳۴.

کاتی سزادانی سته‌مکارانو چۆنیه‌تی نهم سزادانه همر خوا ده‌زانی و همر به‌ده‌ستی نه‌ویشه، دوا ده‌خا بۆ کاتی خۆی به‌گویره‌ی وستی خوشی نه‌ندازه‌ی دیاری ده‌کا، نه‌مانه کاره‌کاتی تریشی هه‌موویان به‌گویره‌ی حکمه‌ت و دانایی خۆی نه‌نجامیان ده‌دا، نه‌وی که دواخستنی به‌رژه‌وه‌ندی تیدا بی دوا ده‌خا، نه‌و کاره‌ی په‌له‌کردنی به‌رژه‌وه‌ندی تیدا بی په‌له‌ی لی ده‌کا. لیره‌دا پرسیارێک سه‌ره‌له‌دا نه‌ویش نه‌ویه ده‌گوترێ: به ﴿شیوه‌یه‌ک ده‌تواندری دژایه‌تی مانای نایه‌تی: ﴿قُلْ لَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَائِرٍ لَّكُنَّ لِقَظِي الْأُمُورِ نَبِيٍّ وَيُنْكَرُكُمْ﴾ له‌گه‌ل نه‌و فرموده‌یه‌ی پیغه‌مبهر ﷺ که له وه‌لامی فریشته‌کاندا فرموی: ﴿بَلْ أَرِجُو أَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ مِنْ أَصْلَابِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ وَلَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا﴾، وه‌لامه‌که‌ی به‌م جوړه ده‌بی: نهم نایه‌ته، کاتی هاتۆته خوارێ که نه‌وان به‌ته‌حه‌دداوه داوا هاتنی سزایان کرده، ناماژه‌ی نه‌وی تیدا به‌ته‌گه‌ر هاتنی سزا که به‌ده‌ست پیغه‌مبهر بووایه، له‌وانه بوو له به‌رامبهر نه‌و هه‌موو ته‌حه‌دداو زه‌خت لی کردنه‌دا بریاری سزادانه‌که‌یانی بدایه‌و کۆتایی به‌کیشه‌که به‌ینایه!

به‌لام هه‌دیته‌که‌ی پیغه‌مبهر که عاتیشه‌ ریوایه‌تی ده‌کا نه‌وی تیدا نه‌یه که کافره‌کان داوا هاتنه‌خواره‌ی سزایان له پیغه‌مبهر ﷺ کردبی، به‌لکو فریشته‌ی تایبه‌ت نه‌وی بۆ پیغه‌مبهر پێشنیار کرد که بیه‌وێ و پێگا بدا هه‌ردوو کتیی ده‌ره‌وه‌ی مه‌که‌ که به (الاخشیین) ناوه‌به‌رین به‌سهریان به‌ری و هه‌موو کافره‌ خوانه‌ناسه‌کان له‌ناو به‌برین، بۆیه پیغه‌مبهر ﷺ په‌حه‌و به‌زه‌یی نواندو هیوای خواست که بۆ خوشیان باش نه‌بن نه‌وه‌کانیان باش بن.

چیرۆکی ئەم ڕووداوەش وەکۆو لە موسڵیمو بوخاری لە صدحیحەکیاندا لە عاتیشەو -خوایێ رازی بیّت- گێڕاویانەتەو بەم جۆرەیه:

ڕۆژیک عاتیشە عمرزی پیغەمبەری کرد وتی: ئەه پیغەمبەری خودا! نایا لە ڕۆژی ئوحد تەنگانەتەرت هاتۆتە پیش؟ پیغەمبەر ﷺ فەرمووی: بەلێ ناخۆشتر لەو ڕۆژەم توش هاتوو، لەگەڵەکی تۆو ناخۆشتر لە ڕۆژی ئوحد که لە قورەیشیەکانەو توشم هاتیبی ڕۆژی (العقبة) یە که بانگەوازی ئیسلام نارااستە بەرهی کورانی عەبد یالیل کورپی عەبد کەلال کرد، بەلام هیچ گۆڕپایەلیکیان نەنواندو بەو جۆرە ی مەبەستم بوو وەلامیان نەدامەو، منیش بە غەمناکی ڕیگام گرتە بەر، کاتیکم زانی لای (قرن الثعالب) م که سەرم بەرز کردەو ڕوانیم هەوریک سیبەری لیم کردو، جویراتیلی تێدا یە، بانگی لێ کردم وتی: خوا قسەو باسی گەڵەکەت که دەریارە ی تۆ کردیان بیستی، ڕەتکردنەو کەیان ی بینی، ئەو فریشتە ی تایبەت بە کێو کانی بۆلا ناردووی بۆ ئەو ی چیت دەوی فەرمانی پێ بکە ی ژێرەو زەبەریان بکا، ئیمجا فەرمووی ئیتەر فریشتە ی تایبەت بە کێو کانی بانگی لێ کردم و سەلامی لێ کردم وتی: ئەه موحەممەد! پەرەردگار قسە ی قەومە کەتی بیست، خودا منی بۆ لای تۆ ناردوو بۆ ئەو ی چیم پێ بلیی لێیان بکەم، ئەگەر دەتەوی: (الاخشبین) یان بەسەردا دەدەم، ئیتەر پیغەمبەر فەرمووی: (بَلْ أَرْجُو اللَّهَ أَنْ يَخْرُجَ مِنْ أَصْلَابِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ وَلَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا).

زانینی په‌روه‌ردگار ته‌واو ۱ ره‌هایه، ته‌ویه‌ری ده‌سه‌لاتی هه‌یه بو قارگرتن
له به‌نده‌کانی

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا

تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظِلْمَتٍ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا

يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾ وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا

جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ

ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ

وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ

لَا يُفْرِطُونَ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ

أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ ﴿٦٢﴾

نایه‌ته‌کانی له‌مه‌و دواش په‌یوه‌ندیان به نایه‌ته‌کانی پیتشوده هه‌یه،
چونکه په‌روه‌ردگار له نایه‌تی پیتشودا فرمووی: ﴿وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ﴾
له‌مه‌دواش فراوانی زانستی خودا راده‌گه‌یەنێ، که زانینی هه‌موو شتی‌که له
هه‌موو شوتنی‌که‌و فرمووی: ﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ﴾
که‌نجینه‌ی هه‌موو نه‌یتیه‌کان لای خودایه، هه‌ر نه‌و ده‌توانی گۆرانکاریان تیدا
بکا، هه‌روه‌ها کلیلو نامیرو هۆکاری گه‌یشتن به‌ گه‌نچو خه‌زینه‌کانی لای
خۆیه‌تیو جگه له زاتی بی‌چوونی که‌سی تر راپه‌ی ناکه‌وی ناگاداری به‌سه‌ر نه‌و
نه‌یتیان‌ه‌دا په‌یدا بکا، هه‌ر نه‌وه به‌ته‌واوی زانستی هه‌یه ده‌ریاره‌ی غه‌یبو
جگه له‌زاتی پاکی نه‌و هه‌یج که‌سی تر ناگاداریه‌کی له‌و غه‌یبه‌ نیه مه‌گه‌ر

خودا بۆخۆی به سهر هه ندێ نه یێنی دا ناگاداری بکا، که واته پتویسته جیبه جی کردنی به لینه کانی بۆ پیغه مبه رانو هه ره شهو ترساندنێ دوژمنه کانیان به عه زابو قارلێ گرتن هه والهی زاتی بیچوون بکه یزو پروای ته وایشمان هه بی که په ره ردگار خیلاف واده ده رناچیو چی به لینی به پیغه مبه ره کانی دابی ده یان نه یێنه جی، به لام که جیبه جی کردنه که دواده کهوێ ته وه له بهر هیکمه تیکی یه زدانیه!

نیامی بوخاری فەرمووده یه کی له سالمی کوری عه بدوللا له باوکیه وه ریوایه ت ده کا^۶ ده لێ پیغه مبه ر فەرمویه تی: کلیلی غه یب پینجن. که له م نایه ته دا ناماژه یان بۆ کراوه که ده فەرموێ: ﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ، وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ لقمان/۳۴.

له سه حیحی موسلیما له عاتیشه وه هه دیثیک ریوایه ت ده کا، ده فەرموێ: که سیک پیی وابی پیغه مبه ری خودا هه والی سه یه نی ده زانی، ده توانی بلی سه یه نی فلان شه ت ده بی ته وه بیگومان بوختانی له سهر خودا کردوه، چونکه خودا ده فەرموێ: ﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ النمل/۶۵. یان ده فەرموێ: ﴿عَالِمُ الْغَيْبِ لَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ﴾ الجن/۲۶-۲۷.

په ره ردگار هه چ شتیکی غه بی لی هون نه به، قسه و باسی ناو دل ده زانی، نه یێنی ناو ده روون ده زانی، به لکو نه یێنی تریش له وه، ناگاداره. وه کوو ده فەرموێ: ﴿إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ النمل/۷۴-۷۵. یا ده فەرموێ: ﴿يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ﴾ غافر/۱۹.

^۶ هه ر بوخاری له ریگمه کی ته وه هه مان هه یی ریوایه ت کردوه، ته وه تا جاریکی ته ره عه بدوللا کوری عومره وه له پیغه مبه ره ته م هه دیثی ریوایه ت کردوه.

رسته‌ی ﴿لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ﴾ ی له نایه‌ته‌که‌دا دووباره‌ کردۆ‌ته‌وه‌و
مه‌به‌ست جه‌خت کردنه‌وه‌ی رسته‌که‌ی پیش‌وه‌. واته: جومله‌یه‌کی ته‌ئکیدیه‌.

ئه‌مجار ده‌ست ده‌کا به‌ شیک‌کردنه‌وه‌و درێژه‌ پیدانو ده‌ست نیشان‌ کردنی
ئه‌و مانا موجه‌له‌ی که‌ له‌ نایه‌ته‌که‌دا ناماژهی بۆ‌ کراوه‌، بڕی له‌و زانسته‌یه‌
نه‌ینی‌یانه‌ دیاری ده‌کاو دهموئ: ﴿يَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ﴾ پهمروه‌ردگار
زاناو ناگاداره‌ به‌ ههرچی شتی که‌ له‌ وشکانی‌و ده‌ریادا هه‌یه‌، چهند نه‌ینی‌ بۆ
چهند وردو په‌نامه‌کی بۆ‌ خودا ناگای لی‌یه‌، هه‌چی لی‌ نادیار نیه‌، ته‌نانه‌ت
گه‌ردیله‌یه‌ کیش بۆ‌ چ له‌ زه‌ویو چ له‌ ناسماندا بۆ‌ خودا پیتی ده‌زانئ، واته:
وه‌کوو چۆن شته‌ نه‌ینی‌ه‌کان ده‌زانئ ئه‌و شتانه‌ش که‌ ئیوه‌ به‌چار ده‌یان بینن
لی‌یان ناگاداره‌، به‌لام زانی‌و بینینی ئه‌وه‌ بۆ‌ شته‌ بینراوه‌کان زانی‌تیک‌سی سه‌ر
سه‌ره‌کی‌یه‌، زانی‌و بیننی خودا بنه‌ره‌تی‌و گشتی‌و حه‌قیقی‌یه‌! ﴿وَمَا تَسْقُطُ مِنْ
وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا﴾ له‌هه‌ر شینی‌کو له‌ هه‌ر کاتی‌ک دا په‌لکه‌ گه‌لایه‌ک له‌
داریک‌ هه‌له‌وه‌ی خودا پیتی ده‌زانئ‌و ناگای لی‌یه‌تی، ته‌نانه‌ت ناگای له‌ جولانو
له‌رینه‌وه‌ی هه‌موو لاشه‌و قه‌باره‌یه‌که‌، به‌رد بۆ‌ یان داریئ، بۆ‌ گیان بۆ‌ یان
گیانداربۆ، به‌لکوو گیانداران زیاتر ناگاداری‌و چاودیری هه‌یه‌ به‌تایبه‌تی بۆ
ئه‌وانه‌ی که‌ موکه‌له‌فو به‌رپرسیارن له‌ ئه‌جنده‌وه‌ له‌ تاده‌میزاد هه‌موو حالو
چۆنیه‌تی‌یه‌کی په‌یه‌وند پێیانه‌وه‌ به‌یه‌پری زانی‌نه‌وه‌ ده‌زانئ.

﴿وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ
مُّبِينٍ﴾ نه‌گه‌ر دانۆ‌یله‌یه‌ک، ده‌نکه‌ میوه‌یه‌ک، به‌ر داریک‌، بکه‌ویته‌ ناو
کونی درزی زه‌وی‌یه‌وه‌، کشتیار ژێر خاکی بکا یان بۆ‌ خۆی بکه‌ویته‌ خوارئ؛
خودا ناگای لی‌یه‌و پیتی ده‌زانئ‌و لی‌ی بۆ‌ ناگا نیه‌، وشک بۆ‌ یان ته‌ر بۆ،
گیاندار بۆ‌ یان بۆ‌ گیان بۆ، پچوک بۆ‌ یان گه‌وره‌ بۆ، به‌نیسه‌بت زانیاری
خوداوه‌ چون په‌که‌و په‌کسانه‌! هه‌ر به‌و جوژه‌ زانیاری ته‌راوی هه‌یه‌ ده‌ریاره‌ی
هه‌موو بوونه‌وه‌، هه‌موو ئه‌و زانسته‌و زانیاریانه‌ی که‌ هه‌یه‌تی به‌رده‌وام
گشتی‌و نه‌گۆره‌، هه‌مووی له‌ په‌راوی یه‌زدانییدا که‌ له‌وحه‌لمه‌حفوظه‌
چه‌سپاوه‌ ده‌ست نیشان‌کراوه‌؛ ئه‌و له‌وحه‌لمه‌حفوظه‌ی زانیاری ده‌ریاره‌ی

هەموو شتیکی تیدا پروون کراوەتەوه . تەمەزو کاتو شوینو حالو چۆنیەتی هەموو شتیکی تیدا شی کراوەتەوه .

بۆ بە لەوحەلمەحفوظ دەگووتری (مبین)؟ چونکە پیش ئەوهی پەرەردگار بوونەوه دروست بکا راستی ئەو شتانهی تیدا چەسپاونو پرونیان دەکاتەوه، چی دەبێو نابێ لە پروداوو کارەسات هەر لە سەرەتای بوونەوه رەوه تا کۆتایی هەمووی تیدا تۆمار کراون وەکوو لە نایەتیکی تردا دەفرموی: ﴿وَمَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا﴾ (الحدید/ ٢٢).

تیمامی پازی دەفرموی: مەبەست بە (کتاب مبین) زانیاری خودایە ئەک لەوحەلمەحفوظ.

بە کورتی پوختی پەرەردگار نەینێو ناشکرا دەزانێ، شتی بەرچاوو پەنامەکی دەبینێ، ناگای لە تەپرو وشکە، نەینێو نەینێ تریش دەزانێ، ناگاداری هەموو شتیکی لە بوونەوه ردا (کلیات بێ یان جزئیات) بێ، عەرەزو رەنگ بێ، یان ئەصلو ناوەرۆکتو جەرەر بێ.

ئەمجار پەرەردگار بپڕ دیاردە ی تواناو دەسلاتی فراوانی خۆی پادەنۆنێ هەندێ شتووی کاریگەری خۆی لە بوونەوه ردا دەست نیشان دەکا، ئەو قوناغانە نادەمیزادی پیتدا تیدەپەڕێ، چۆنیەتی بەسەر بردنی ژیانو مردنو زیندوو بوونەوه و حساب لەگەڵ کردنی دیاری دەکاو دەفرموی: ﴿هُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ﴾ واتە: پەرەردگار خودایەکی وەها یە، لەشودا گیانی بەندەکانی وەر دەگریتهوه لەکاتی نوستندا ئادەمیزاد وەکوو نیمچە مردوو یەکی لێ دێو هەست و خوستی لێ دەپڕێ، ئەمە پیتی دەگوترێ مردنە بجۆڵە، نیمچە مردن، وەکوو لە نایەتیکی تردا دەفرموی: ﴿اللَّهُ يَتَوَفَّاكَ الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا، وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا، فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ، وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ (الزمر/ ٤٢).

قورئان لە هەردوو نایەتەکەدا باسی هەردوو جۆرە مردنەکی کردووه؛

مردنی بچکوله و مردنی گه وره.

﴿وَيَعْلَمُ مَا جَوَّحْتُمْ بِالْأَنْهَارِ﴾ خدا ناگاداره و ده زانی بهرژ چی ده کهنو چی ده لین. نه رسته رسته کی تیخزیندراوه و نهوه ده گیه نی که زانستی خودا هه موو شتی که ده گریته ووه هیچ هه لس که و تیکی مه خلوقاتی خوی به شه و بهرژ لی هون نابو ناگای له هه موو کردارو گوشتاریکیانه، هه موو جولانه ووه نارام گرتیکیان ده زانی وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَأَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ﴾ الرعد / ۱۰.

دوای نه نجامدانی مردنی بچکوله به سهرتانا، وپرای هه بوونی زانیاری ته ووه راست و دروست ده ریه هی هه موو کارو گوشتاریکی پوزانه تان ﴿ثُمَّ يَمْشِكُمْ فِيهِ﴾ به ناگاتان دینیتیه ووه له پوزدا بو نهوه ی کاروباری پوزانه ی خوتان نه نجام بدن، نه هه موو چوو نووستن ووه ناگایانه ووه هه ولدانو تی کو شانه تان بهرژ ووه به شه و ﴿لِيَقْضِيَ أَجَلٌ مُّسَمًّى﴾ بو نهوه یه که ماوه ی دیاریکرایی ته مه تان به سهر بدن، هه که سه ماوه ی ژبانی دنیای خوی ته ووه بکاو پو لی خوی بیینی، چونکه ته مه نو نه جله و کاتی مردن و شوینی، له زانیاری خودا له وه پیش دیاری کراون و پراوه ته ووه ﴿ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ ته مجار گه پراوه تان بو لای خودایه، هه که کاتی خوی هات زیندوتان ده کاته ووه چیتان کردوه، وه بیرتان دینیتیه ووه ده یخاته ووه به رده مه تان به گویره ی کردارو گوشتارتان سزاو پاداشتتانه ده داته ووه، خراپه به خراپه، چاکه به چاکه. زور عادیلانه حیساب و لی کو لینه ووه تان له گه لدا نه نجام ده ده، که سه نه ده ست به رده ستی بیینی ووه بتوانی بییتسه له مپرو نه هیلی دادگایی خوی نه نجام بدات، ته نه اندت به بی نیزن ووه زامه ندی نه و، که سیتی نه به بتوانیت شفاعت بکا ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ﴾ په روه ردار به سهر به نده کانیدا بالاده ست، هه موو شتی که گمردن که چو ده سته و سانه له ناست جه لالو گه وره یی خودا، هه نه ووه ده توانی پاش مردن مردوه کان زیندو بکاته ووه، چونکه که سیتی بتوانی زیندوان بنوینی ووه دوایی به ناگایان بییتیه ووه

ده‌شتوانی مردوان زیندو بکاتمه، یه‌زدان هه‌لسورپنهر و کارگتیری به‌نده‌کانیه‌تی، چونی بوئی و چی بوئی لییان ده‌کا، ده‌یان‌خولقینتی، ده‌یان‌زینتی و ده‌یان‌مرینتی!

﴿وَيُرْسِلْ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً﴾ خدا فریشته‌ی پاریزگار ده‌نیری بۆ پاراستنی جه‌سته‌ی ناده‌میزاد، شه‌وو روژ پاریزگاری ده‌که‌ن، کردار و گوشتاری تو‌مار ده‌که‌ن، هیچ شتیکیان له‌بیر ناچی و هیچ شتیکی پاشگوئی ناخه‌ن وه‌کوو له‌نایه‌تیکی ترده. «ده‌فرموی: ﴿وَإِنْ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾ الانفطار/۱۰-۱۲. یان ده‌فرموی: ﴿عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ، مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ﴾ ق/۱۷-۱۸. یان ده‌فرموی: ﴿لَهُ مَعْقَبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾ الرعد/۱۱.

نیامی بوخاری و موسلیم له‌شه‌بوهوره‌یره‌وه هه‌دیثیکیان رپوایه‌ت کردوه -به‌مه‌رفوعی- ده‌فرموی: فریشته‌کان نالو‌گویری خۆیان له‌ناو ئیوه‌دا نه‌نجام ده‌ده‌ن، واته: له‌کاتی نویژی به‌یانی و نویژی عه‌صرده هه‌ردوو تاقمه‌که لاتان کۆ ده‌بنه‌وه، ته‌مجا نه‌وانه‌ی که شه‌و لاتان بوون به‌رز ده‌بنه‌وه بۆ لای خودای مه‌زن، په‌روه‌دگار -هه‌رچه‌نده بۆ خۆی زۆر له‌نه‌وان باشه‌ر ناگای له‌ئیه‌یه- پرسیاریان لی ده‌کا ده‌ریاره‌ی ئیوه، ده‌فرموی: له‌چ شتیوه‌هه‌ حالیکه‌دا به‌نده‌کانی منتان به‌جی هه‌شتن؟ نه‌وانیش ده‌لین: که به‌جیمان هه‌شتن له‌نویژدا بوون، که چووین بۆ لایان له‌نویژدا بوون.

هیکه‌ته‌و مه‌به‌ست له‌تو‌مارکردنی کرده‌وه‌ی ناده‌میزاد له‌لایه‌ن فریشته‌ی تایبه‌ت -له‌کاتیکدا که خودا بۆ خۆی زۆر باش ناگاداره- هه‌نانی به‌لگه‌ی ماددی حاشا هه‌لنه‌گره بۆ بۆردانی ناده‌میزاد، هه‌روه‌ها ناده‌میزاد که بزانی هه‌رچی ده‌یکا خه‌را فریشته‌یه‌ک لایه‌تی و کرده‌وه‌کانی تو‌مار ده‌کا، له‌سه‌رپیچی کردو نه‌نجامدانی تاوان خۆ ده‌گره‌تمه‌وه‌و پروو ده‌کاته‌ کاری باشو گوشتاری چاک. قورتانی په‌روژ له‌شونیکه‌ی ترده ناماژه به‌وه‌ ده‌کا و «ده‌فرموی: ﴿وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ

وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَا لِهَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا، وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا، وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿الكهف/ ۴۹﴾

پهروه ردگار فریشته ی چاودپرو پاریزگار ده نیری بۆ سر نیوه بۆ تۆمار کردنی کرده وه کانتان ﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا﴾ تا کاتیک ته مهنی ژسانی دونیاتان ته واو ده بیستو کاتی مردنتان دئو مهرگ ده بیته میوانی په کییک له نیوه، نه وکاته فریشته ی نیردراو پاسپیراوی نیمه گیانه که وهره گریته وه ﴿وَهُمْ لَا يُفْقَطُونَ﴾ وه حال نهو فریشته چاودپرو پاسپیراوانه که گیانه که وهره گرن که مته رخه می ناکه نو زور به باشیو لیها تووی گیانه که له خزیان ده گرنو پهروه ردگار چ شوینیکیان بۆ ده ست نشان ده کا له وی دایده نین، نه گمر له کۆمه لی چاکان بی ده یخه نه به هه شته وه، نه گمر له کۆمه لی گومرپایان بی - په نا به خوا - ده یخه نه دۆزه خه وه:

نهو فریشتانه ی هه لده ستن به گیان کیشان یارمه تده رو ده ستو پیوه ندی فریشته ی تایبته به گیان کیشانن، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿قُلْ يَتُوبَ إِلَيْكُمْ مَلِكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ، ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تَرْجَعُونَ﴾ السجدة/ ۱۱.

نیبنو عه بیاس ده فرموی: فریشته ی تایبته به گیان کیشان (ملک الموت) یارمه تده رو ده ستو پیوه ندی هه ن، گیان له لاشه دهرده هینن، که گه یشته گهرو، نه مجا فریشته ی تایبته (ملک الموت) وه ری ده گری. ﴿ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ أَحْقَ﴾ پاشان نه وانه ی که فریشته گیانیان ده کیشن ده سپیدرینه وه به خوداو حواله ی دادگایی کردنو حیساب له گهل کردنی خودا ده کریته وه! ده برینه وه بهر قایی خودا که خاوه نی راسته قینه یانه وه موو کارو باریکیان به ده ست نه وه. نهو خودایه ی که به حه قو دادپهروه ری نه بی حوکم ناکا، هه رگیز سته می لی چاوه پروان ناکری: ﴿أَلَا لَهُ الْحُكْمُ﴾ ناگادار بینه وه بزائن که دادگایی کردنو برپار دهر کردن، هه ر به ده ست نه وه

کەسی تر پایدی ناکه‌وی دادگایی بکا، برپاری جیبه‌جی ده‌کریو کەس نیه
 حوکمو فەرمانی هه‌لوه‌شینیتوه یان پای بگریو نه‌هیلێ ته‌نفیذ بکری ﴿وَهُوَ
 أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ﴾ خودا خیراترین داوه‌رو سه‌ریع‌ترین حیساب‌گه‌ره، له
 کورت‌ترین ماوه‌دا لیکۆلینه‌وه‌ی به‌نده‌کانی نه‌نجام ده‌دا، حیساب
 لیکۆلینه‌وه له‌گه‌ل یه‌کیک، له‌ حیسابو لیکۆلینه‌وه‌ی یه‌کیکی تری بی ناگا
 ناکا!

له‌ قورئانی پیرۆزدا له‌چهند شوینی مانای ئهم ثایه‌ته دووباره‌ بۆته‌وه
 وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
 الْعَلِيمُ﴾ النمل/۷۸، یان ده‌فرموی: ﴿وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ
 وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ الرعد/۴۱، یان ده‌فرموی: ﴿أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ
 عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ الزمر/۴۶.

ئیبنو عب‌دولبه‌ر ده‌لی: ئهو نیشانه‌ی کۆری هیه له‌سه‌ر حه‌رامیو
 خه‌راپییان سوود خواردنو پاره‌و پوولی گه‌وادییو ناموس فرۆشیو لۆتیه‌تیو
 زورپناژه‌نیو جووزه‌له‌ لیدانو به‌رتیلو به‌رتیل کاریو کړی وه‌رگرتن له‌سه‌ر
 لاواندنه‌وه‌ی مردوو و پاره‌وه‌رگرتن له‌سه‌ر خال‌گرتنه‌وه‌و کتیب‌گرتنه‌وه‌و لاف
 لیدانی غه‌یب‌زانیو هه‌والی ناسمانی، هه‌روه‌ها پاره‌و وه‌رگرتن له‌سه‌ر قومارو
 هه‌موو یاریه‌کی به‌تال.

تواناو ده‌سه‌لاتی خودا بۆ رزگارکردنی ئاده‌میزاد له‌ ته‌نگانه‌و تاریکی
 قُلْ مَنْ يُنْجِيكُمْ مِّنْ ظُلْمَتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَّيْنٍ
 أَنْجِنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٣﴾ قُلِ اللَّهُ يُنْجِيكُمْ مِنْهَا
 وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿١٤﴾

په‌روه‌رگار له‌وه‌په‌ش بری به‌لگه‌ی له‌سه‌ر راستی خودایه‌تی خۆیو
 به‌رفراوانی زانیاریو بالا‌ده‌ستیو توانای بی نه‌ندازه‌ی خۆی هینایه‌وه،
 چاودیری خۆی بۆ به‌نده‌کانیو ناگاداری ته‌واوو توکمه‌ی به‌سه‌ر بوونه‌وه‌ردا

مَكَانٍ، وَظَنُوا أَنَّهُمْ أَحْبَبَ بِهِمْ دَعَاوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ، لَئِنْ
أَنْجَاْنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿يونس/٢٢﴾

یا دهه فرموی: ﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا
إِيَّاهُ﴾ الاسراء/٦٧. به لئی له کاتی تنگانه دهه موو خدا دروزنه یه ک له بیر
ده چیتسه وه کهس هاواریان ناکاتی؛ نه گمر هاواریشیان لئی بکری هیچیان پی
ناکری، جا نهی پیغه مبهرا که نهه راستیانه ت به گو یچکه دهه دانو واقع و
پروداوت خسته بهر چاویان ﴿قُلِ اللَّهُ مُنْجِيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ
تُشْرِكُونَ﴾ بلی خودای بالاده ست چهند جار لهه تنگنو چله مانه وه هی تریش
پزگاری کردنو پزگارتان دهه کا، کهچی له گمل نه وه شدا سهریاری نه وه دهه موو
چاکه و په حمو بهزه بیهی خودا، ئیه وه که پزگارتان بو وه لده گهرینه وه وه شریک
بو خودا داده نین و واده و به لئینی خوتان نابهنه سهر، خیانه ت له عه هلو
په یمانی خوتان دهه کهن، سولندی جهخت له سهرکراوی خوتان له بیر ده چیتسه وه وه
پاشگمز ده بنه وه ههروه که نه باتان دیبی و نه باران!! به مهش سپله یی و ناکهس
به چیهی خوتان دویات دهه کهنه وه..

دهه لاتو توانای خودا به سهر سزادانی یاخی بوواندا

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ
أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضُكُم
بَأْسَ بَعْضٍ ۗ أَنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾
وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ ۚ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾ لِكُلِّ
نَبِيٍّ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

نه مجار درای تهوه یهزدان له نایهته کانی پيشوودا تهوه ی روون کر دهه
که به تواناو دهه لاته بو تهوه ی هاویه شهیدا کهمران له تنگنو چله مه پزگار
بکا، نه وه راده گیمینی که تواناو دهه لاتی په های هیه، دهه توانی به شیه وه ی

جؤراو جؤر سزا بہو خوانہ ناسانہ بگہینہ، لہ شوینی ناسایشو بی مہترسیشدا
 جؤرہا عذابیان پی بگہینہ، تم را گہیانندو ہرہ شہیہ شی بؤ نموہیہ نمو
 خوا نہ ناسانہ پند و ہریگرنو لہ ہلویستی ناراستو نالہباری خویان پہشیمان
 بینمہو، بینہ سہر شقامہ ریبازی نیسلامو بہختہوہری دونیاو قیامت ببن،
 نہمہش جؤرہ تہعبیریکہ لہ چہسیاندنی تاکو تہنہایی خوداو ۱۱ فہرموی:
 ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ﴾ نہی پیغہمبہر!
 بہو کافرو موشریکہ سہر پہقانہ بلئی: پہرہردگار بالادہستہ، دہتوانی جؤرہا
 سزاتان بؤ بنیری، جاریک لہژور سہرتانہو ۱۱ سزاتان بہسہردا ۱۱ بیارینی و ہکوو
 نمو بہرہ باران کردنی بہسہر نمہوہی لوط و نہصحابولقیلی ہینا، یان
 و ہکوو نمو نالہو گرمو ہورہی بہسہر گہلی تہموودی ہینا کہ بہہوی گرمی
 لہرادہ بہدہرہوہ لہناوی بردن، یان و ہکوو نمو لیزمہ بارانو لافاوہی بہسہر
 گہلی نووہی ہینا: ﴿أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْضِكُمْ﴾ یان عذابتان بؤ بنیری لہژور
 قاچتانہو و ہکوو بومہلہرزہو بورکانو پؤچون بہزہویدا، و ہکوو چؤن قاروونی
 بہمالو سامانہو بہزہویدا بردہ خواری. ﴿أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُدْخِلَكُمْ
 فِي الْأُمَمِ الْغَافِلِينَ﴾ یان وا سہرتان لی دہشیوینی و دہتان کاتہ چہند گروپو
 تاہمیکٹو ہر یہکمی بہخوی را و بؤچوونیکسی جیای ہبیو ہر فیرقو
 کؤمہلہ رابہریکی ہبیو دژایمتی و شہر ۱۱ ناژاوہ بکویتہ ناوتانہوہ تیک بہر
 بینو لیک رابکیشن ہر یہکمتان نازار بہوی ترتان بگہینہ!

نیینو عہباس دہفہرموی: مہبہست بہ (مِنْ فَوْقِكُمْ) واتہ: لہتہمیرو
 لپہرسراوہ کانتانہوہ سزاو نازارتان بؤ بی، مہبہست بہ (أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْضِكُمْ)
 واتہ: لہلایمن ہتیومچہو پیای خویرو خزمہتکارہ کانتانہوہ تووشی سزاو
 نارہحتی بین.

﴿أَنْظُرْ كَيْفَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ﴾ نہی پیغہمبہر! پروانہ
 نیمہ چؤن بہشیوہی جؤراو جؤر بہلگہیان بؤ دینینہوہ ۱۱ جاریک لہریگی
 ہستہکانہوہ، دہمی لہریگی عہقل ناوازہوہ، چہلیک لہریگی ہوالی
 بہنامہکی و غیبی بہوہ، نیشانہی خودایہتیو تاکو تہنیایی خومیان بؤ

دوویات ده که موه، بۆ ئهوهی هۆشیان به بهر خۆدا بیتهموه به وردی له نیشانه کانی خوداو به لگهی خودایهتی تیغفرزنو پهنلو نامۆژگاری وه ریگرنو خۆیان باش بکهزنو به ختموه ری همر دوو جیهان به ده ست ییتن!

ناشکرایه وشهی (عذاب) به شتیهی نه کیره هاتوه بۆ ئهوهی هه موو جۆره عهزایهک بگریتموه، ئهو عهزابهی که زانراوه، ئهوهی له داهاتودا دیته دی، یا ئهو عهزابهی که شتیه کهی له ئاده میزاد نادیار بووه، دواپی پیی ناشنا بوون، چونکه قورئان تازه گهریو ناوازهیی بهرده وامه ههرگیز برانهوهی نه، ههوالی رابردو ههوالی سهرده می هاتنه خوارهوهی قورئانو ههوالی داهاتووشی له خۆ گرتوه، شایانی یاسه مانای ئهم نایهته له سه دهی بیسته مدا به باشی ده رکهوت، به تاییهتی دوا ی پرودانی جهنگی یه که مو دووه می جیهانی و جهنگه کانی تری که لهم سالاندا پرویان دا زۆر به ناشکراو پرونی ماناکهی بۆ زانایان ده رکهوت، چونکه ئهو چه کتو تهقه مه نهی که لهم شه پرانه دا به کار هینرا خه لکی ئاگاداریان نه بوون، یه گومان پهروه ردگار عهزایهکی سامناکی ناره سه ر گه لو نهتموه ئه وره یه کان؛ تهوانه ی که جهنگیان دژی یه کتری بهرپا کرد، ئهوه بوو فرۆکه قومب له ههویژه کان له ههواوه قومب لهو باروتی خۆیان ههواویشه خوارهوه، ههر قومب له یه ک ههزاران پارچه تاسه مهعه نهی کوشنده ی تیکدا بوو، ئهم فرۆکه جهنگیانه ههزاران کیلومه تریان ده پری بۆ ئهوهی بگه نه جیهگی مه بهستی خۆیانو بارو باروتی خۆیان به سه ر شارو شاروچه کانی دوژمندا فریخ ده داو چه نه د خانوو گهره کیان له گه ل زهوی دا یه کسان ده کرد، که سانیک که بینیویه ده لێن: که فرۆکه کان قومب لهو باروته کانی خۆیان ئا راسته ی شارو شاروچه کو گوندو کارگهو باله خانه کان ده کرد ده تگوت: بورکان ده تهقیو ده یهوی ده وره یه ی خۆی هه لלוوشی و قیامت رایی، ههروه ها گولله ی تۆیه دوور ههویژه کان که ده کهوتنه کارو ئاگرو تاسنی خۆیان له دووره وه ئا راسته ی شارو سه ربازگهو کارخانه و گوندو شاروچه کان ده کرد ههروه ها غمواصه جهنگیه کان که له ژیر ناودا خۆیان ناماده ده کر بۆ ئهوهی بهر ههنگاری گه مییه جهنگیه کانی دوژمن بینهوه ئاگرو باروتی خۆیان ئا راسته ده کردنو کهم وا هه بوو ریگا به ده ن ئهو

كه مئى جەنگيانە بە خۆيانو سەرنشینە كانیانەوہ پزگاریان بئى، بەلكو زەبرى
کاریگەریان لئى دەوہ شاندىنو نوقمى ژیر ناویان دەکردنو سەرنشینە كانیان
دەبوونە خۆراكى ماسو گیاندارانى تری دەریا.

لە ھەنجاکانی سەدەى بیستەمیش بەملاوہ خۆمان دیمان چۆن
لە شەپەرەکانى جولەكەو ولاتە عەرەبیەکان، لە شەپری عیراقو ئیترانو لە
بۆردومانى ولاتە ھاویدیمانەکان بۆ سەر عیراق چۆن لە ھەواو لە ژێرەو لە ھەر
جوار لاوہ دنیا دەبووہ ناگرو باروتو وەکوو بورکان دەتەقیوہو نیمچە
قیامەتیک پادەبوو، بەکورتى کەسیک بەچاوی خۆى ئەم شەپرانەى دیتبزو
ھاویدەشی جەنگەکانى کردبى، زۆر بەباشى لەمانای ئەم نایەتە پیروژە حالى
«بئىو باش دەزانى تەفسیری بکا! خۆ ولاتو گەلو نەتەو بەکیش کە
قونبولەى زەرپەى پیدایا درابى یان چەکی کیمیایىو بایۆلۆجىو غازە
جۆراوجۆرەکانى تیدا بەکار ھاتبىو بەو چەکە لێى درابى، باشترو چاکتر
مانای نایەتەکەى تیدا پەنگ دەداتەوہ! کەسانیک کە لەبەر شالایى ئەو جۆرە
چەکانە پزگاریان بووى دەزانن ناردنى غەزەبى خودا لەژوور سەرەوہو لەبن
پتوہ کاریگەریەکەى چۆنەو چۆن نیه، چەند سامناکو ترسینەرە؟ بەلام لەگەڵ
ئەم بەلگەو نامۆزگاریو ھەرەشەو تەماع بەرنانەدا زوربەى گەلەکەى تۆ
نیمانیان نەھیناو نەھاتنە سەر پێگای راست ﴿وَكَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ﴾ بەلكو
زوربەى گەلەکەت کە قورەیشیەکانن قورئانەکیان بەلاو «درۆیە، پەندو
نامۆزگاریەکانت رەت دەکەنەوہ، گالەیان بەو عەزابە دى کە تۆ ھەرەشەیان
پى لئى دەکەى ﴿وَهُوَ الْحَقُّ﴾ وەلحال ئەو قورئانە ھەقو راستو بئى شکتو
شوبەدیه، چى تیدایە راستو دروستە، لە ھیچ پرویەکەوہ بەتالىو نا راستى
پرووی تى ناکا، ھەروەھا ئەو سزایەى کە ھەرەشەتان پى لئى کراوہ ھەر دەبى
بیگەنىو تووشتان دەبىو ئیوہ لە دەستى قوتارتان نابى، راستى قورئانو
ھاتنى عەزاب بۆ سەرتان دوو شتى حاشا ھەلنەگرنو ھەستو عەقڵو وێژدان
دەیسەلمینن:

ئەمجار پێیان بلى: من دەسەلاتى ئەوہم نیه، بەزۆر موسولمانتان بکەم
﴿قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ﴾ بلى من پارێزەر و خواوەن دەسەلاتو خوسەپینەر

نیم به سهر ئیوه وه، نه وه م پی نه سپیردراوه که به زور تیماتان پی بینم، نه رکی
سهرشانی من پیراگه یاندنه، ریگاتان پیشان دهو ته ماعی به هه شتتان بهرنیمو
له ناگری دوزهخ بتان ترسینم، وه کوو له نایه تیکی تردا هفرموی: ﴿وَمَا
أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ﴾ الانعام/۱۰۴. یان ده فرموی: ﴿وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ
فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ﴾ الکهف/۲۹. یان ده فرموی:
﴿فَذِكْرٌ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُسَيِّرٍ﴾ الفاشیه/۲۱-۲۲ یان
که ده فرموی: ﴿نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ،
فَذِكْرٌ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدٍ﴾ ق/۴۵. هه موو نایه ته کان نهو راستی به
دووباره ده که نه وه که پیغه مبهر ه پتیا بلی: من راگه یاندنم له سهره،
ئیوه ش به پیره وه هاتنو به گوئی کردن، جا که سپک شوینم بکهوئیو به قسمم بکا
کامدانی دونیاو قیامه تی ده ست ده کهوئی! که سپکیش درم بوهستیو به قسمم
نه کا به دبه ختو چاره رشی دونیاو قیامه ته.

نه مجا پهروه ردگار هه ره شه له وانه ده کا که پروا به قورنان ناکه نو گالته
به هاتنی عذاب ده که من، ده فرموی: ﴿لِكُلِّ نَبَأٍ مُسْتَقَرٌّ﴾ هه ره هو الیک
قورنان رایده گه یه نی راسته و کاتو شوینی پهیدا بوونی هیه، هه موو
هه و الیک حقیقه ته راستی خوی هیه هه ره هه یی پرویدات ته نانه ت با پاش
ماوه یه کیش بی؛ وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَلَتَعْلَمَنَّ نَبَأُ بَعْدَ
حِينَ﴾ ص/۸۸. نه مجار به شوین نه وه هه ره شه یه دا هه ره شه یه کی تری ناراسته
کردو فرموی: ﴿وَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ﴾ له وه پاش راستی نه وه هه و الانه
حقیقه تی به لیتو هه ره شه کان ده زانن، په له مکه من واده و به لیتن به زال بوونی
پیغه مبهر سهر که ووتنی به سهر دوژمنه کانیدا، هاتنی عذاب بو سهر
ئیوه ی موشریکو له خوا یاخی بوو دیته دیو رژیک له پروژان له جیهانی
واقیعه دا هه بیندرین!

روو وهرگیرانو دوور کهوتنه وه له هاووشینی ئهوانه ی گالته به قورنان ده کهن

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ۚ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرَىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَٰكِنْ ذِكْرَىٰ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾ وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكِّرْ بِهِ ۚ إِنَّ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ ۖ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

له وه پیش بهروه ردگار نه وه ی پروون کرده وه که پیغه مبر ۞ ته نه راگه یانندی له سهره ده سه لات ی نه وه ی نیه به زور دلی خه لک وا لی بکا بروای پی بکه ن، نه وه به دروخمه وان هه ده بی سهره نجامی هه لو تستی نادروستی خو یان ببینن، نه مجار فرمان به پیغه مبر ۞ ده کا که هه رکاتی نه وان و تپرای کوفر ۞ بیدیتی و به دروخستنه وه ی قورنان ده ستیان کرد به گالته کردن به قورنانو لاقرتی یان به نایین کرد، ده ست به جی نه شوینه، نهو کوپرو کومه له به جی بیتلن..

نیامی طه بهری له (السدی) یه وه ۞ هگیرته وه ده لی: موشریکه کان که داده نیشتن له کوپرو کومه لدا ۞ ه ستیان ده کرد به گالته کردن به قورنانو به پیغه مبر ۞ جنیویان پی ده دا، لاقرتی یان پی ده کرد، نیتر بهروه ردگار فرمانی به پیغه مبر ۞ و هاوه لانی کرد: که لهو کاته دا له گه لیان

دانه‌نیشنو کۆرو مه‌جلیسه‌که‌یان به‌جی بیلن تا ده‌چنه سمر باسیکی تر!
سه‌عدی کوری جوبه‌بیره و نیبنو جوره‌یچو قه‌تاده و موقتیل هه‌مان ریوایه‌تیا
به‌سند کردوه.

﴿وَإِذْ رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ﴾ نهی پیغه‌مبهر!
هر کاتی تۆ هاوه‌لانت یا هر که‌سیکی تر که موسولمان بی، بینیتانو
بیستان که موشرکه‌کان گالتو قه‌شمهری به‌قورئان ده‌کن، رویان لی
وه‌رگپن، کۆرو کۆمه‌لیان به‌جی به‌یلن، له‌گه‌لیان دامه‌نیشن ﴿حَتَّى يَخُوضُوا
فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ﴾ تاوه‌کوو ده‌چنه سمر باسو خواسیکی ترو له‌باره‌ی شتیکی
تره‌وه ناخاوتن نه‌نجام ده‌دن.. شیاری باسه هر که‌سیکی شایه‌ته‌کانی
قورئان به‌شیوه‌ی ناراستو به‌تال ته‌ویل بکا. مانایه‌ک به‌سمر وشو
رسته‌کانی دا دابیری که هه‌لی ناگرن نابی گوی لی بگیری و له‌گه‌لی دانیشن،
پیوسته کۆرو مه‌جلیسه‌که‌ی به‌جی به‌یلدری، مه‌گر کابرا توانای
به‌ریه‌رچدانه‌وه ده‌مکوت کردنی نه‌وانی هبی، نه‌و کاته کاره‌که‌ی ده‌بیته
جیهادو کۆشش کردن له‌ریگای خودادا!

﴿وَأَمَّا يَنْتَشِنَا الشَّيْطَانُ﴾ نهی خاوه‌ن برۆ! نه‌گر وا ریکه‌وت شه‌یتان
نه‌وه‌ی له‌بیر بردیته‌وه که دانیشن له‌گه‌ل نه‌و جنیودرو گالت به‌زانه
قه‌ده‌غه‌یه‌و دانیشتیو که‌وتیته قسه‌کردنو گۆی گرتن له‌گه‌لیاندا یاشان بیرت
که‌وته‌وه که دانیشن له‌گه‌لیاندا یاساغه، نه‌وه ﴿فَلَا تَقْعُدُوا بَعْدَ الذِّكْرِ مَعَ
الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ دوایی بیرت که‌وته‌و دامه‌نیشه له‌گه‌ل نه‌و تاقبو کۆمه‌له
سته‌مکاره که ستم له‌خوین ده‌کن به‌وه‌ی گالت به‌قورئانو په‌یامه‌که‌ت
ده‌که‌نو به‌درۆت ده‌خه‌نه‌وه! لی‌ره‌دا خطابه‌که بو پیغه‌مبهر هه‌مو
موسولمانیکه، ده‌شگونجی پیغه‌مبهر ﷺ به‌بی وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان شتی
له‌یاد بچی نه‌وه‌تا قورئان له‌شونیکه‌ی تر دا تاماژ. بو نه‌و ده‌کا که
ریده‌که‌وی پیغه‌مبهر ﷺ شتی له‌بیر ده‌چیته‌وه وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَأَنْكُرُ
رَبِّكَ إِذَا نَسِيتَ﴾ الکهف/٢٤. ته‌نانه‌ت جه‌زه‌تی ئاده‌م که خودا خواردنی
داری گه‌نمی لی قه‌ده‌غه‌ه کرد له‌بیری چۆوه له‌داره‌که‌ی خوارد! وه‌کوو

ده فرموی: ﴿فَنَسِيْ فَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا﴾ طه/۱۱۵. هزرتی موساش
فرمانی خوی له بیر چووه دواپی که بیر کیوتوه دهستی کرده پارانهوه
﴿قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِيْ بِمَا نَسِيْتُ﴾ الکف/۳۲ له ژیانامهو سیرهتی
پیغمبر ﷺ چه سپاره کتیبه کانی حدیث (صحاح السنة) تیاندا تومار
کراوه، که پیغمبر ﷺ له نویژدا سهوو نیسیانی بهسردا هاتوه، دواپی
پاساوی بهو داوه توهو فرمویهتی: ﴿إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَنَسَى مَا تَنَسَوْنَ،
فَإِذَا نَسِيتُ فَذَكِّرُونِيْ﴾.

بهلام له بواری راگیانندی سروشو نیگادا، له گیانندی نایندا هه مو
پیغمبران دورن له ههلهو له بیر چوونهوه، هر شتی که خودا فرمانی پی
کردن به گیانندی له ههلاو له حرام هیچیان له بیر نه چووه هه موویان
به ریکنو پیکی گیاندوه، ته نانت که سروش بو پیغمبر ﷺ ده هاتو
قورانی بو ده خوینرایهوه، پیغمبر ﷺ خیرا خیرا له بر خو بهوه
ده یخویندهوه، بو نهوهی له یادی نه چی و زو له بری بکا، نهوه بوو:
پهرو ردگار پی راگیاند که پهله نهکا، لهسر خودایه که قورانی له دلدا کو
بکاتهوه بیچه سپینی و هکوو ده فرموی: ﴿لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ
بِهِ، إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ، فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ، ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا
بَيَانَهُ﴾ القیامة/۱۶-۱۹.

له بیر بردنهوهی شهیتانی نه فرین لیکراو بو بری کارو کردهوه لهسر دلی
بهنده راستاله کانی خودا ناچیته خانهی هه بوونی دهسلاتی توانا بهسریاندا،
واته: نه گهر شهیتان شتیکی له بیر پیغمبر ﷺ یان له بیر موسولمانیک
بردهوه، نهوه ناگیه نی که شهیتان ته صهرو فو دهسلاتی بهسریاندا ههیه،
که وایی له گهل نایهتی: ﴿إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى
رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ، إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ الَّذِينَ هُمْ بِهِ
مُشْرِكُونَ﴾ النحل/۹۹-۱۰۰. دژایهتی پهیدا نابی، واته: له بیر چوونهوهی
شتیکی باش که وه پال شهیتان ده درو دهلین: شهیتان له بیر بردهوه، له
روهوه که گوايه به وه سهوهی نهو روو دهدا به سولتانو دهسلاتی شهیتان
تهفسیری رهوان

ناژمیردری به سهر تاده میزادداو ناچیتسه خانه ی نهو ری لی هون کردنو
گومرایی کردنه ی که ثابتهتی سوره تی (النمل) و ثابتهتی تریش که له بهنده
موخلیصه کانی خودایان به دور گرتوه! نه فیان لی کردوه!؟

به کورتی ثابته که نهو ده چه سپینتی که له بیر چونه وه ی شت له لایهن
موسولمانه وه به هوی وه سوه سه ی شهیتانه وه، نهو ناگینه تی: که شهیتان
بالاده سته به سهریاندا، به گویره ی ثابته کانی قورتان بالاده سته شهیتان ته نها
بو موشریکو کافره، نه ک بو موسولمان.

﴿وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ﴾ چ تاوانتی که له سهر
نه وانه نیه که خو ده پاریزن له دانیشتن له گهل گالته بازو جنیوده رانو
موحاسبه ناکرین، نه مانه که خویان بیاریزن له کوبونه وه له گهل نه وانه ی که
قه شمیری به قورتانو پدیامی پیغه مبهر ﴿ده کمن، سزاو تۆله ی قه شمیری
که رانیان له سهر نیه، نه وان که خویان له تیگهل بوونو دانیشتن له گهل
گالته که راندا بیاریزنو لییان دوره پهریز بن، فرمانی خودایان به جی هیناوه
﴿وَلَكِنْ ذِكْرِي لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾ به لکو هر نه وانه دیان له سهر که
ناموژگاریان بکه نو خودایان بیر بخه نه وه، به لکو له خودا بترسنو واز له
جنیودانو گالته کردن بینن.. موجهید ده لی: واته: فرمانان پی کردون که
رویان لی وهرگین، لییان دوره پهریز بن، بو نه وه ی یادی پمروه ردگار بکه ن
په ندو ناموژگاری وهریگرن به لکو خو بیاریزن له گالته کردن به ثابته کانی
تیمو خهریکی یادی خودا بن.

زه مه خشمیری ده لی: واته: پیوسته له سهر نه وانه ی که له گه لیان
داده نیشتن که گویان لی بوو: موشریکه کان جنیو ده ده نو گالته به قورتانو
پیغه مبهر ﴿ده کمن ناموژگاریان بکه نو ناره زایی خویان ده ربیرن
کوره که یان به جی بهیئن، به لکو حه یا بیانگری واز له جنیوو گالته کردن
بینن.

جاریکی تر پمروه ردگار فرمانی به پیغه مبهر ﴿و هاهو لانی کرد: که
خویان له گالته که ران بیاریزنو لییان دور بکه ونه وه فرمانی: ﴿وَالَّذِينَ
اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا هَوًا﴾ نه ی پیغه مبهر! هروه ها نه وانه ی شوین پیغه مبهر

ﷻ که وتوون! پشت هه‌لکه‌نو روو وەرگیرن دوره‌په‌ریزن لهو موشریکانه‌ی که نایینی خۆیان کردووه به گالته‌بازار؛ قه‌شمه‌ری به نایینی خۆیان ده‌که‌ن به‌وه‌ی که پتپه‌رستی ده‌که‌ن، بۆ خۆیان به‌که‌ دروست ده‌که‌نو ده‌یخۆن ته‌مه‌نی خۆیان له شتی‌که‌دا به‌سه‌ر ده‌به‌ن که‌سوودی لی نایینن، نه‌مه‌ گالته‌و خۆ خه‌ریک کردنی بی سووده، خۆیان هه‌له‌وگیر کردووه؛ روو ناکه‌نه نیشو کاری باش، نه‌مه‌ش نه‌په‌ری له‌هوو خۆ خلا‌فاندنه!

﴿وَعَرَّوْهُمْ أَهْلِيَا الدُّنْيَا﴾ خوشی ژیا‌نی دونه‌ی بی‌بایه‌خ بای تی‌کردوونو له‌خۆیان بای بوون، ژیا‌نی قیامه‌تو خوشی دوا‌پۆژیان فه‌رامۆش کردووه، ژیا‌نی دونه‌یا‌یان به‌سه‌ر ژیا‌نی قیامه‌تدا هه‌له‌بۆاردووه. خه‌ریکی له‌زه‌تو خوشی دونه‌یا‌ی بی‌بایه‌خن! له‌جیا‌تی نه‌وه‌ی له‌ نایه‌تی قورنان ورد بینه‌وه‌و تی‌ی بفکرنو لی‌ی تی‌بگه‌نو پابه‌ندی فه‌رمانو نه‌هیه‌کانی بن، گالته‌ به‌نایه‌ته‌کانی ده‌که‌نو جنیو به‌ پی‌غه‌مبه‌ر ﷻ هاوه‌لانی ده‌ده‌نو سو‌کایه‌تیا‌ن پی‌ ده‌که‌نو کردوویان به‌ هۆکاری پی‌که‌نینو رابواردنو کۆرو کۆمه‌لیان پی‌ گه‌رم ده‌که‌ن!

نمونه‌ی نه‌م نایه‌ته‌ نایه‌تیکی تر: ﴿که‌ ده‌فه‌رمۆ: ﴿نَزَهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا، وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾﴾ الحجر/٣. جا که نه‌وه هه‌له‌یستی کافرا‌نه، نه‌وه بی‌رو باوه‌ریانه، نه‌وه کردارو په‌فتاریانه، نه‌تو له‌ نیشی خۆت: که را‌گه‌یا‌ندنه‌ در‌یغی مه‌که، نه‌رکی سه‌رشانی خۆت جی‌به‌جی بکه.. ﴿وَذَكِّرْ بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ﴾ تۆ به‌ نایه‌ته‌کانی قورنان نامۆزگاری خه‌لک بکه، خودایان بخه‌ره‌وه یاد له‌ سزاو تۆله‌ی بی‌نامانی بیانترسی‌نه، تا له‌خپرو خوشیو به‌خته‌وه‌ری دانه‌په‌ینو له‌ نکاما به‌هۆی کرده‌وه‌ی دونه‌یا‌یان له‌دۆزه‌خدا گیر نه‌خۆنو نه‌به‌ سو‌تماکی ناگری بی‌نامان، تا ته‌سه‌لیم به‌ هیلا‌که‌ت نه‌بنو نه‌به‌ بارمه‌تی کرده‌وه‌کانی ژیا‌نی دونه‌یا‌یانو به‌دیه‌ختیو چاره‌په‌شی بۆ هه‌تا هه‌تایه‌ له‌ نامیزیان نه‌گرئ: وه‌لحال نه‌و جو‌ره که‌سانه؛ نه‌و نه‌فسه‌ پی‌سانه ﴿لَيْسَ هَآ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ﴾ جگه‌ له‌ خودا خه‌رم دۆستیکیان نیه؛ که شه‌فاعه‌تیا‌ن بۆ بکا له‌ ته‌نگانه‌ رزگاریان بکا، یارمه‌تیده‌رو پشتیوانیکیان نیه کۆمه‌کیان پی‌ بکا، نه‌وانه‌ سه‌ته‌مکارن سه‌مه‌یا‌ن له‌ خۆیان کردووه، که‌سی‌کی‌ش بۆ خۆی سه‌تم له‌خۆی بکا، به‌ده‌ستی

خوى خوى چاره رهش بكا، خودا شفاعهتي كه سى بۆ قبول ناكا، وه كوو له نايه تيكي تردا ده فرموى: ﴿وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾ الفافر/١٨، يا ده فرموى: ﴿مَنْ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمَ لَا يَبِيعُ فِيهِ وَلَا خَلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ البقرة/١٥٤. جا وه كوو شفاعهتيان بۆ ناكري يان نه گهر بۆ شيان بكرى كه لك ناكري؛ جگه له كرده وهى چاكتو ره حمى خودا فيديمو بهر تيلو به ده ليش هيچ سوود يكي نيه، ﴿وَأَنْ تَعْدِلَ كُلُّ أَعْدَلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا﴾ نه گهر نهو به قسه همر شتيك بيه خشي لبي وهر ناگيري، وه كوو له نايه تيكي تردا ده فرموى: ﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا، وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ﴾ البقرة/١٢٣. پهروهر دگار بهم ياسا توكمهيه مهبده تيكي سهره كى و نهرتي سهرده مى نه زاني هه لو هاشانده وه، كه پييان وابوو: بته كانيان له دوا روژدا شفاعهتيان بۆ ده كمنو له سزاي خودا پرزگاريان ده بى، وه كوو چۆن له دونيادا به هوى بهر تيلو واسيتمو تكا كردن، برى جار تاوانبار له سزاي پيويست پرزگاري ده بى! له هه مان كاتدا بنه مايه كى سهره كى ده چه سپيني؛ نهو يش نه وهيه له قيامهتدا رزگار بوونو ره زامه نديى خودا به هيچ شتيك ده سته بر نايى مه گهر به كرده وهى چاكتو بر واي پتهوو توكمهيه وا كه دلو دهروون پاك بكاته وه!

به لام كه سى نفسي خوى نزم بكاته وه، كارو كرده وهى بيخاته گيژاوى تاوانو گونا هوه، ناييني خودا بكاته گالته بازارو هوى رابواردنو گهرم كردنى كۆرو مه جليس، به ژياني جيهاني بى بهقا له خوى بايى بى، نهو روژى قيامهت شفاعهتي بۆ ناكري و نه گهر بۆ شي بكرى بى سووده وه كه لكى نيه؛ ته نانهت نه گهر بيهوى بهر تيلو فيديهش بهن لپيان وهر ناگيري!

نه مجاره نهوه راده گيه ني كه ته م گومر ابوونو چاره ره شي و به نديبون نه يان له دوزه خا به هوى كرده وهى نايه سه ندى خويانه وه ده فرموى: ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا﴾ نهوانه كى كه نايينيان كردوه به گالته بازارو به ژياني دونيائى بى بايه خ له خويان بايى بوون، نهوانه بۆ خويان پاداشتي باشيان

له خۆیان یاساغ کردو خۆیان سپارد به سزاو به ههشتی پازاوه و فراوانیان لێ قه دهغه کرا، نهوانه به هۆی نهجماندانی کردهوهی خرابو ناپه سهند تووشی نهو چاره پرهشی به بوون! نهوانه له پاداشتی نهو خۆ گومرایسی کردنه نهو خۆ کردنهیان به بارمه له دۆزه خدا ﴿هُمُ شَرَّابٌ مِّنْ حَمِيمٍ﴾ ناوی کولاتوی تام ناخۆشیان ده دریتسی بۆ خواردنهوه، ناوی گهرمو ناسازو بۆن ناخۆشیان ده رخوارد ده درئ: که ناوسکیان داده وه شینئ. ریخۆله کانیان له تلته ده کا! ﴿وَعَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ ههروه ها سزای به ئیشیان ده درئ، به ناگری سووتینهر که به جهستهی نهوان هه لده گیر سیندرئ، نهو سزاو نازارانیهان ﴿بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ﴾ به هۆی نهو کوفرو بئ دینییهی که به درێژیای ته مه نیان له سهری بهرد وهام بوون، به جۆریک سووربوون له سهر کوفرو بئ دینی به تهوای له ریبازی سهر فزازی کامهرانی لایانداوه، واته: قولبونه وهیان له کوفرو گومرایسی دا گه شتوته پلهو نه ندازه یه ک که ناماده باشی نه وهیان تیدا نیه که پرو بکه نه ریگهی هه قو پاست!!

نه مهش په ندو نامۆژگارییه بۆ که سانیک که له قورئان تیده گهن، ههر به وهنده که به ته سکره موسولمانن له خۆیان بایی نابن، گه شتونه نهو قه ناعته که موسولمانی پاست نهو که سهیه قورئان بکاته پیشه وای خۆی و فهرمووده ی پیغه مبهر ﴿بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ﴾ بکاته بهرنامه و ریبازی ژیا نی خۆی، به خه یالی سه وزو زپه خهون له خۆی بایی نه بی و به هیوای شه فاعه تو تکای تکاکاران پالی لێ نه داته وه..

به هرهو سهروه رى ئيمان به خوداو ريسوايى هاوه لدانان بو خودا
 قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا
 بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهَ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانًا
 لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ أَتَيْنَا قُلًّا إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ
 وَأَمْرُنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ
 الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
 وَيَوْمَ يَقُولُ كُن فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

نيمامى (السدی) ده لى: موشريكه كان به موسولمانه كانيان گوت: نتيوه
 واز له نايينى (محمد) به پينزو شوين ريپازى نيمه بكهون! تيتر پهروه ردگار
 نهم نايه تهى نارد ه خوارى و فدموى: ﴿قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا
 وَمَا يَضُرُّنَا، وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا﴾ نهى (محمد) ! پيدان بلئ: نايا نيمه جگه
 له خوداى بالاده ستو خاوه نه فعو سوود گهيه نهر: شتيك بيهرستين كه
 نه تواناي سوود گهيه ندى هه بئ، نه بتوانئ زيانمان پئ بگهيه نئ! نايا
 ده تانه وئ بهره و دواوه بگهريينه وه بو كوفرو بئ دينئ؟! پاش نه وهى نوورى
 ئيمان به ئيسلام دل و دهروونئ پهوشمن كردوينه وه و رزگارمان بوو له
 گومرايئ، نايا گونجاوو په سهنده نيمه سهرله نوئ كافر بيينه وه و ريگاي
 به دبه ختى بگريينه وه بهر؟!

به كورتئ: نه وه شتيكي نه گونجاوو كاريكي نه فامييه، له بهر نهم هو يانه:
 ١- هه لگه رانه وه و پوو وه رگي رانه له بانگه وازى پهروه ردگاري بالاده ستو
 به توانا، نهو خودا يه كه بيه وئ زيان دورور ده خاته وه، كه بيه وئ سوود

ده به خشی رووتیکردنه له بانگهوازی بی دهسهلاتی وا توانای سوودو زیانی نیه و به که لکی خودایهتی نایه.

٢- نه مه گه پانه وهیه پاشه و پاش خو هه لداشته.

٣- که سیک خودای به به زهیی و به په حم له گومپایی پژگاری کردبی و خستییته سهر ریگای هیدایهت، کهس ناتوانی گومپای بکا، وه کوو ده فهرموئ: ﴿مَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ﴾.

نه مجار له شیوهیه کی سهرنج پاکیشدا وینهی هه لگه پاره له نایین له ناشیرین حالیکدا که به خه یالی عهر به کاندای ده هات، نه خسه کیش ده کاو ده فهرموئ: ﴿كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ خَيْرٌ أَنْ﴾ واته: بی ناگا پاشه و پاش بگه پینه وه وه کوو نهو که سه مان لی بی که شهیتان له سهر هه واو تاره زووی نه فس به گیترو وری بردو ویهتی به زه وی داو بی عه قلو نه فام به بیابانو چۆله وانی دا ده سو پیته وه، نازانی له کوپه بۆ کوئ ده چی! شهیتان له زه وی دا سهر گهر دانی کردوه، وه لحال نهو سهر لی شیواوه ﴿لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ أَتَيْنَا﴾ چند دۆست براده ریکی هیه، له سهر ریگای راستو دروست له دوروه بانگی لی ده که نو ده لین: وهره لای نیمه، ریگای راست نیشان ده دهین له گومپایی و سهر لی شیواوی پژگار بی!

پوختهی په ندو مه ته له که نه وهیه: که سیک دوی تیمان هینان له نیسلام هه لگه پیته وه، وه کوو که سیک وایه که عه شقو شیتی وای لی کردبی پرووی له چۆلو بیابان کردبی، ههیرانو سهر لی شیواو ملی ریگای هاتوو نه هاتی گرتبی و نه زانی بۆ کوئ ده چی و چی ده کا، له کاتیکدا، هاوه لانی له سهر ریگای راست جی هیشته بنو هه میسه بانگی لی بکه نو پیسی بلین: وهره وه بۆ لای نیمه و لامیان نه داته وه، چونکه نهو کوپانه و نه فامانه ملی لی ناوه چه ندیک بانگی لی بکه نو گوپی لی نیه، به قسه یان ناکا، نه مه مه ته لو په ندی که ساتیکه که شوین ریجازی گومپایان که وتوون، بته رستی ده که نو وا ده زانن له سهر هه قزو هومیدیان بهو بته رستی یه ی خویان هیه، هه تا مردن یه خه یان

ده گریو جگه له په شیمانی و هیلاکه تو چاره پرسی چی تریان ده ست ناکه وی.
 نهی پیغه مبر | بانگوازی نهوانه بکه، بۆ سر ریگهی راستو ﴿قُلْ:
 إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى﴾ پیمان بلئ: نهو هیدایه تو ره هومایه ی خودا که
 له قورتاندا ناردویه تیه خوارئ نهو هیدایه تو شاره زایی کردنی راسته قینه یه،
 ریبازی نیسلام ریبازی حقو راسته، نهک نهو ریبازه ی نیوه ی کافر له سدری
 ده پوژنو په پیره ی ده که نو کویرانه لاسایی باوکتو بایرانتان ده که نهوه!
 نه مجار پیمان بلئ: ﴿وَأْمُرْنَا لِنُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ فرمانمان پی کراوه
 که پایه ندو گمردن که چ بین بۆ پمروهر دگاری بوونه ورو نیمه ییش پایه ندو
 گمردن که چ برون ﴿وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ﴾ همروه ها فرمانمان پی
 کراوه: به پیره یی کردنی بهرنامه ی نیسلامو به چی هینانی نوژو ته قوا کردن؛
 به چی هینانی نوژو کان له کاتی خویانداو بهو شیوه یی که خودا فرمانی به
 کردنیان کردوه، نوژو کردنیک که دلو دهرون پاک بکاتهوه، ناده میزاد له
 خراپه و خراپه کاری بگریختهوه، ته قواش بریتیه له خویاراستن له هر
 شتیک که له ناکامی سدریچی کردنی نایینی خوداو شریعه تی پیروزی
 پهیدا ده بی.

واته: پیمان بلئ: نیمه به سی شت فرمانمان پی کراوه به نیخلاص بۆ
 خوداو شریکی بۆ قهرار نه ده یین، نوژو کانمان به ریکتو پیکی نه نجام به دینو
 خودا پرستی بکه یینو جگه له ذاتی پاکی که سی تر به خودا نزانین، له هه موو
 حالیکیشدا ته قوا ی خودا بکه یین به نه یینی به ناشکرا خومان لهو شتانه دوو
 بگرین که لپی یاساغ کردو وینو سدریچی فرمانه کانی نه که یین. ﴿وَهُوَ الَّذِي
 إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ خودایه کی وه هایه: هر بۆلای نهو ده گمړیندرینه وه، روژی
 قیامت هه مووتان ده چنه بهر قاپی به که ی نهو، حیسابو کیتا بتان له گه
 ده کا، له سمر کردارو گوشتارتان، سزاو پاداشتان ده داته وه، جا که واته
 ناگونجی و نابی جگه لهو خودا خاوهن ده سه لاته، که سی تر به خودا حلیب
 بکری! ﴿وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ﴾ پمروهر دگار دروست
 کارو به دیه ینمیری ناسمانه کازو زهوی به، خاوهنو هه لسو پرتنمیری کاروباریانه،

جیہان تیدایہ دروستکراوی زاتی پدروہردگارن، ہمموو شتیکی له کاتو شونی خوی دا به دیهیناوه و حکمتو دانایی خودا ده گهیدن! وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا عِبْنِ، وَمَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ الدخان/۳۸-۳۹. یان ده فرموی: ﴿رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾ آل عمران/۱۹۱. بهئی همموو کاریکی له سر بناغهی زانستو تواناو حکمت، بۆ خوی کهریمی کارسازه، هر شتیک بیدوی بیکا دهیکا. ﴿وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ﴾ (وشی ایوم) که مهنصوبه یان عطفه بۆ سر وشی (تقوی) ی پشموه یان بۆ سر وشی (خلق) یان له پشموه فیعلیکی وه کوو (أذکر) مدزنده ده گری. خۆ پزاریزن له سزاو تۆلی نمو رۆژهی که خودا به هر شتیک بفرموی بیه ده بی، هیچ هیز توانایه ک نیه بدره لستی بی نه هیلئ مرامی خوی بینیته جی!

﴿قَوْلُهُ الْحَقُّ﴾ همموو فرمانو و تهی نمو راستو حدقن، هر شتی بیدوی دروستی بکاو به دی بینئ، له کاتی خوی دار به بی دوا کهوتن چۆنی بوئ ناوا دپته دیو، ناتاجی به کهس نیسو، ره زامه ندی کهسی ناوی، هر ریستو ئیرادهی خوی په یوه ندی بهو شتموه کرد، فرمانی ته کوینی ناراسته کرد، ده ست به جی به بی دوا کهوتن نمو شته پهیدا ده بی!

﴿قَوْلُهُ اَلْمَلِكُ﴾ خاوه نیه تی راستی، سه لته نه توه ده سلاتی تهواو هر بۆ نمو که خودایه کی بی هاوه لو بی هاوسرو بی باوکتو دایکتو کوپو کچه، تاکتو ته نیاو فردو سه مه ده، واته: که له جیهان دا به رواله ت به شیوهی مه جازی ده لئین: نمو ملکی فلانو نمو نمو ملکی فیساره لهو دۆنیا نمو ده ش نامینی، به لکو ملکایه تی تهواو و هی همموو شتیک بۆ خودایه، ﴿يَوْمَ يَنْفُخُ فِي الصُّورِ﴾ لهو رۆژه دا که فوو ده کری به کهره نای صووردا جگه له ملکایه تی خودا هیچ خاوه نییه ک نیه، ته نانه ت بی پروا کانش بۆیان دهرده کهوی که هر خودا خاوه نمو کهسی تر خاوه ندیه تی نیه.

نمو خودایه خودایه که ﴿عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ﴾ زاناو ناگاداره به سر نهینی و ناشکرادا.

عالمه می غیب: نمو عالمه مدیه که له نیمه نادیار بی، عالمه می شه هاده
نمو عالمه مدیه که به چاو نیمه ده بیینین. تبینو عبیاس ده لی: غیب واته:
نهی تی، شه هاده واته: ناشکرا ﴿وَهُوَ الْحَكِيمُ الْحَبِيرُ﴾ پدرو دگار دانایه له
به دیهینانو دروست کردن دا هیچ شتی که دروست ناکا، هیچ یاسایه که دانانی
تیللا حیکمه تو برزو و هندی تیدایه خبیر ناگاداره به سدر نیه تو مدیه سستی
ناو دلو دهر و نو هه موو قسمو با سیک!

کیشه و تو ویژی هه زه تی نیبراهیم له گهل نازهداو هو ی وازهینانی

نیبراهیم له هه و دل دانان بو خودا

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ عَازَرَ اتَّخِذْ أَصْنَامًا ءَالِهَةً إِنِّي أَرَنُكَ وَقَوْمَكَ
فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٧٤﴾ وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا
قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا
قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَيْنَ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ
الضَّالِّينَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ
فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يُنْقِضُ إِلَهِي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾ إِلَهِي وَجْهْتُ وَجْهِيَ
لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٩﴾﴾

لیره بهو لاره بهزدانی مدزن چیرۆکتو سدرگوزشته ی هه زه تی نیبراهیم
له گهل نازهری باوکیدا دهر باره ی به تالیو هیچو پوجی بته رستی و به خودا
زانینیا نمان بو ده گیریتسه و، بو نه و ی پیغه مبه ری نیسلام هه لو تستی
نیبراهیم بکاته به لگه له سمر عمر به موشریکه کان، چونکه هه موو گهلو
هوزیک هه موو نه و هه و چینو توژی که دان به ریزداری، پایه به رزی هه زه تی

نیبراهیم‌دا ده‌نین، تیددیعیای نهو ده‌کن که له سمر نایینی نهون، جوله‌کهو گاور به ریزه‌وه ناوی ده‌به‌نو نیعتیراف به پلهو پایهی ده‌کن، جا که نیبراهیم ناوا بهره‌نگاری گهلو نه‌ته‌وه‌که‌ی بییته‌وهو بهو جوړ موناقه‌شهیان له‌گهل بکا ده‌ریاره‌ی بتپهرستی؛ جار له دواي جار به به‌لگه بوړیان بدا! نه‌وه نه‌رکی سمرشانی عمره‌به‌کانه که خویان به نه‌وهو وه‌چه‌ی نهو ده‌زانن هه‌ست به هه‌له‌ی خویان بکه‌نو واز له بتپهرستی بهینن!! ده‌ی با گوچکه‌مان شل بکه‌ین بۆ نهو بهره‌نگاری بوونه‌وهو موناقه‌شهیای نیبراهیم له‌گهل گه‌له‌که‌ی‌دا که قورئان تۆماری کردووهو ده‌فهرموئ: ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَرَزُّ أَتَّخِذُ أَصْنَامًا آلِهَةً؟﴾ نه‌ی موحه‌مه‌دا! یادی نه‌وه بکه‌روه، نهو چیرۆکه بۆ گه‌له‌که‌ت بگپه‌روه که نیبراهیم به نازه‌ری^٦ باوکی گوت: سهرزه‌نشستی کردو، ره‌خندی لی گرت: له شیویه‌کی ناره‌زایی ده‌رپریندا وتی: ئایا تۆ به چ عه‌قلێک چهند بتی‌ک ده‌که‌یه خوداو ده‌یان پهرستی؟! جگه له خودا طاعتو به‌ندایه‌تی بۆ نه‌وان ده‌که‌ی؟! له کاتی‌که‌دا خودای حه‌قو راست (الله) یه نهو که‌سه‌یه که به‌دییه‌نهری تۆو نه‌وانیشه، ههر نهو شیایوی پهرستنو به‌ندایه‌تی بۆ کردنه، که‌سی تر مافی نه‌وه‌ی نه‌به‌به خودا حلیب بکریو به‌ندایه‌تی بۆ نه‌نجام بدری!!

﴿إِنِّي أَرَاكَ وَ قَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ بی‌گومان، من خۆتو گه‌له‌که‌ت ده‌بینم له گومرایی ناشکرادان، خۆتو نه‌وانه‌ی وه‌ک تۆ بتپهرستی ده‌کن، نه‌م هه‌یکه‌له داتاشراوو دروستکراوانه به خودا ده‌زانو به‌ندایه‌تی‌یان بۆ ده‌کن، سهرلیشیواوو نه‌فامن سهریان لی تی‌ک چووه، ر‌بازی‌راستو حه‌ق نادۆزنه‌وه، له زه‌لکاوی نه‌فامیو نه‌زانی‌دا کو‌یرانه دینو ده‌چن، هه‌لسو‌که‌وتو بیروباوه‌رتان بۆ بناغه‌ویو‌چو به‌تاله، هه‌موو خاوه‌ن هۆشو فامی‌ک هه‌ست به سهرلیشیواوی ئیوه ده‌کا، چونکه زۆر ناشکراو نمایانه! ده‌ی کۆ له‌و که‌سه گومراره چ گومرایی‌یه‌ک له‌وه ناشکراتره په‌یکه‌ری‌ک پهرستی که له‌دار، یان

^٦ له بازوی زیندو بنه‌چه‌ی حمزه‌ره‌تی نیبراهیم و نه‌و سهرده‌و روژگاره تیییدا ژیاوه سهری تفسیری مه‌نار ج ٧/٥٣٤-٥٤٠ ده‌کری.

بهرد، یان له معدده نیک دروست کرابی؟ بئی به دهستی خوت پهیکه ریک داتاشی، نه مجار پلهو پایه ی خودایه تی بدهیتی و بیپرستی و به پیروزی بزانی!! وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿اَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ﴾ الصافات/٩٥-٩٦؟؟ به راستی جیگای سهرسورمانه ناده میزادیکی خاوهن هستو هوشو ناوهزو بیرو نه ندیشه دارو بهر دیکي بی گیان له خوی به پیروزی بزانی و بیگه یه نیته پله ی خودایه تی و بیپرستی؟ دهی نیوه چوڼ نهو بتانه ده که نه خودای خوتان؟ خو نیوه له وان بهر تر نو ریزدار ترن، نیوه عه قلو هوشتان هیه، به کان بی گیانو بی هستن، ناتوانن میشو میشو له خویان دوور بخه نه وه، دهی چوڼ نیوه ده یان کهن به خوداو ده یان پرستو هیوای نه وه تان پییانه پاریز گاریتان بکن، سوودتان پی بیه خشنو زیاتان لی دوور بخه نه وه؟! من بیزارم دوورم لهو بت پرستی یو نیوه له نه و پرې ناپه سندی نه قامی دا ده بینم، رنگاتان لی تیکچووه سهرلی شیواو چاره ره شو به دبه ختن، سهره نجامو ناکامتان چاره ره شیو به دبه ختی ناو دوزه خمو من له تیستاره لیتان بیبریم!!

جا وه کوو ناوا گومپاییو سهرلی شیواوی باوکیو گهله که یمان پیشان نیبراهیمدا، پیمان زاناند: که تازه رو گهله که ی له چ گومپاییو بتپرستی و نه قامی یه کندان؛ نه مجار زیاتر دلی نیبراهیمان رهوشن کرده وه، هسته کانیمان فراوان کر، به شیوه یه کی روونو ناشکراتر، دهسه لاتو توانای خودایه تی خومانمان پیشاندا: ﴿وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ واته: هر بهو جوړه، جار دوا جار گهوره یو فراوانی و ریکو پیکی بوونه وه رمان پیشانی نیبراهیمدا، وامن لی کر به هستی روونو تیفکرینی وردو بیري بهر فراوانه وه سهری مهله کوتی ناسمانه کازو زهوی بکا، له نه ستیره و روژو مانگ سرنج بدا، له جوگهو چومو ده ریاو کیو ده شتو بیابان رامینی، خودایه تی خودایان تیدا بلوژیته وه، به دیه نهری به راستی بناسیو به ندایه تی خوی بو رابگه یه نیو بیته نهو پیغه مبه ر، تولو لعه زمه ی که نمونه ی پیاوچا کازو خودا پرستانه نهو پیغه مبه ر ی به دوورینی خودایی، به هستی پاکي، به دلی رهوشنو دهر وونی بی خوشی بوونه وهری

بینی، به سهر وردیاتو شاراهه ناسمانو زهوی دا ناگادار بوو، بۆ تهوهی له م
 رینگهوه به لگه له سهر تاکو ته نیایی و بالادهستی خودا بهینیتیهوه! مهله کووتی
 بهرزایی و زه ویمان پیشان دا، گهلی شتمان پی ناساند، دهرونیمان گوشاد کرد،
 تیفکرینیمان راست نامیز کرد، بهرچاومان رووناک کرد، شاره زاییمان کرد بۆ
 ریبازی به لگه هینانهوه و بۆردانی بهرامبهرو دژ ههلویتست، کۆمه کیمان پی
 کرد. بوونهوه و مهله کووتمان وه کوو پهراوتک خسته بهرده و خوتندیهوه و
 تی گهییشت، ﴿وَلْيَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ بۆ تهوهی دلیا بی، قهناعهتی تهواو
 پهیدا بکا، که هیچ کامیک له بستو نهستیه و رۆژ ناشی ببن به خودا،
 ناگونجی به خودا بزاندین، چونکه هه موویان تازه پهیدا بوون: کاتییک بووه
 نهوانه نه بوون دواپی بهدی هینراون؛ به دیهینهریک بهدی هیناون، دروست
 کاریک دروستی کردوون، هه لسهوینهریک هه لیان دههینی و ناویان دهکا،
 چاودیهو سه ره شتیاریک له هاتوچۆ هه لسهوینان دا جلهویان دهکیشی، نهو
 دیاردانه به لگه نیشانهی هه بوونی خودایهکی بالادهستو به تواناو زاناو
 دانان، پهروه گاریهتی پهزدان دهچه سپین، به لگه دهلیلی بههین بۆ
 بۆردانی موشریکه گومراو سه رلیشیواوه کان.

یه قین و دلیا بوون: جۆره زانیاریهکی چه سپاو قهطعی به دوا لاجوونی
 شوبهو گومان به هوی تیفکرین و رامانهوه پهیدا ده بی!

نه مجار پهروه دگار بری لهو شتانهی که پیشان نیبراهیم درا له
 مهله کووتی ناسمانو زهوی دیاری دهکا و دهفرموی: ﴿فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ
 رَأَى كَوْكَبًا﴾ کاتییک نیبراهیم شهوی به سهر هات نهستیهیهکی گهوهی
 پرشنگذاری بینی، له نهستیه کانی تر ورشه دارتر بوو، رووناکی و
 درهوشانهوهی له نهستیه کانی تر جودا بوو، شهویش یان نهستیهی
 (موشتهری) یان (زوهره) بووه، جا وه کوو دهلین: بری له گهلو نهتهوهی
 نیبراهیم نهستیه په رست بوون، نهستیهی موشتهری گهوهترین و ناسراوترین
 خودا درۆزنیهک بووه که بری نهستیه په رست له رۆمانو یۆنانه کۆنهکان
 «هیانه پرستن! گهلو نهتهوهی نیبراهیمیش لهو سهرده مهدا مامۆستاو
 پیشه وای نهستیه په رستان بوون، نیبراهیمیش بهمه بهستی بناغه دانان بۆ

موناقه شهو قسه له گهل کردنیانو له ناكاما بۆردانیان ﴿قَالَ هَذَا رَبِّي﴾ وتی:
 شهو نهستییه خودای منه، که دروست کراوی تاده میزاد نیهو که س دهستی
 بی ناگا و روناکو پرشنگداریشه! خوی خسته پیپی شهوانو به دلی شهوان
 ده داو، بۆ شهوی بیاخاته ههلۆستیکه وه که دوایی به لگهی هینایه وه،
 یه کسر بۆریان بدا، له سهره تاو وای خسته دلپانه وه که له سهر بیروباوه ری
 شهوانو شهو نهستییه یی به لاهه خودایه، پاشان به به لگهی ههست نامیزو
 عه قلی گه رایه وه سهریانو بیروباوه ری چه سپاو له دلپاندا ههلوه شانده وه
 وه کوو ده فرموی: ﴿فَلَمَّا أَفْلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ﴾ کاتیک شهو نهستییه
 جوولاو ناوابوو له پیش چاو ون نه بوو، وتی: من شتی بی دهوامی زوو لاچوو
 ناوابووم ناوی و خوشم ناوی و ناپهرستم، چونکه که سیک سروشت پاک بی
 شتیکی خوش ناوی که بهرقرار نه بی و به نهمانی دل ناخوش بی، چ جای
 بتپهرستی! که پهرستن ترۆپکی خوشه ویستییه، عه قلو هوشی ته واریش
 شهوی چه سپاندوه وه و هه چه سپینی، که پهرستن شیاوی خودایه کی حازرو
 نزیکو بیسرو بیناو چاودیره، که هه میشه له ههچ شتیکی بی ناگا نابی، له
 هه موو شتیکی دا نیشانه کانی هه بوونی دیارین، له هه موو شتیکی دا به لگهی
 تاکو ته نهایی خودا بدره وشیته وه رهنگ بداته وه به لام هه رگیز به چاری
 ناسایی نه بیندری چونکه شهو شتانه ی ده بیندرین دروست کراوو هاووننه یان
 ههیه، خوداش له ههچ شتیکی ناچی، له هه موو شتیکی دا شار دراوه ته وه، له
 هه موو شتیکی دا شوینهواری دیاره، وه کوو له نایهتیکی تر دا ده فرموی: ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ به کورتی و
 بوختی هه زره تی ئیبراهیم ناماژه ده کا بۆ نه زانی و نه فامی گهل نه ته وه که ی
 که نهستییه یان و پهرست، له م روو وه که شتیکیان ده پهرست ناوابوونو
 گۆرانو نهمانی به سهر دا ده هات، ههچ ناگاداری و ههستو شعورکیان نه بوو
 بهرامبر بهوانه ی به ندایه تییان بۆ ده کردن وه کوو له نایهتیکی تر دا
 ده فرموی: ﴿لَمْ تَعْبُدْ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا﴾ مریم/ ۴۲.

نہ مجار لہ شہوتیکی ترداو بؤ ہہمان مہبہستو بہہمان ہلوتستی
 نہ گوری خویہوہ سہیری مہلہ کووتی ناسمانی کرد ﴿فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا
 قَالَ هَذَا رَبِّي﴾ کاتی بینی لہ ناسوہ مانگ ہلاتو بہ روناکی خوی سہر
 زہوی زہوشن کرہوہ، وتی: نہوہ پمروہردگاری منہ، نہمہیان ورشہو
 رووناکایی زورترہ جا ﴿فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ: لَئِنْ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ
 الضَّالِّينَ﴾ کہ نہمیش وہکوو نہستیرہ کہ ناوابو نیبراہیم بہ دہنگی بہرز بؤ
 نہوی گہلہ کھی گویان لی بی وتی: نہمہش خودا نیہ! خو نہ گہر
 پمروہردگام شارہ زایم نہ کاو ہیدایہ تم نہ دا بؤ ریگای حقو بہ کتابہرستی
 نہ من لہ ریزی گومراو سہر لی شیواوان دا دہیم؛ نہوانہی ریگیان لی گوم
 بوہ، ہیدایہ تیان نہ دوزیوہ تہوہ جگہ لہ خودا شتی تریان پمروستوہ، بہمہش
 جاریکی تر بہ گویچکھی گہلو نہ تہوہ کھیدا دایہو کہ نہوان لہ سہر ریبازی
 پوچو بہ تالٰن، ہر کہ سیچ پی وائی مانگ شیواوی پمروستندو بہ خودا
 حلیب دہ کری، نہوہ گومرایہ! لہ ہہمان کاتدا نہوی پی راگہ یاندن کہ
 زانیہی عہقیدہی راستو بی خوش پیوستی بہ سروشی خودایی ہیہ، بؤیہ
 لہ جاری سیہم دا نیبراہیم بہ ناشکرا بہراندتو دوورہ پمروزی خوی لہ
 شہریک دانان بؤ خودا راگہ یاند وہکوو دہ فرموی: ﴿فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسُ
 بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي﴾ کاتی خور لہ ناسو بہ دہر کہوت رووناکایی بہ سہر
 زہوی دا پہ خش کرد، لہ نہستیرہو مانگ گہورہ تر رووناکترو بہ سوود تریوہ؛
 وتی: نہمہ خودای منہ ﴿هَذَا أَكْبَرُ﴾ نہمہ گہورہ ترین نہستیرہ کہ بہ
 ناسمانہوہ نیتمہ دہیبینین، نوورو رووناکایی لہ ہہموان زورترہ بہ ہیترہ،
 شیواوترہ بؤ نہوی بہ خودای خومی حلیب بکہم ﴿فَلَمَّا أَفَلَتْ﴾ کہ نہویش
 وہکوو نہستیرہو مانگ ناوا بوو، نیتر حہزہ تی نیبراہیم داشی سواربوو؛
 کاتی نہوی بؤ رہ خسا کہ بیروپروای خوی بؤ قہومہ کھی ناشکرا بکاو خوی
 لہ موشریکہ کان دوورہ پمریز بگری ﴿قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ﴾
 وتی نہی گہلو نہ تہوہ کہم! دلنیابن من دوورہ پمریز لہ بت پمروستیو
 نہستیرہو مانگتو خور پمروستن، ہیچیان بہ خودا نازانہو نایانکہمہ گہورہو

خۆشه‌ویستو پەرستراوی خۆم ﴿إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ ئەمن لە کاتی پاراڤه‌وه‌و نزاکردن‌دا لە
نۆڤۆ خودا پەرستی‌دا، روو دە‌که‌مه‌ ئەو خودا کره‌گاره‌ی که تاسمانه‌کانو
زه‌وی به‌دی هێنان، روی خۆم وەرده‌گیرم لە گومراییی روو لە حق دە‌که‌م، به
لیبرایوی راستالانه‌ نایینی راست په‌یره‌و دە‌که‌م، نایینی‌که بریتی بێت لە
یه‌کتا پەرستی، بێ‌یهریم لە کۆمه‌لی موشریکه‌کان؛ ئەوانه‌ی له‌گه‌ل خودادا
خودای تر ده‌پهرستن. به‌لکو من به‌دی‌هێنهری نه‌ستیره‌و مانگه‌و خۆرو
تاسمانه‌کانو زه‌وی ده‌پهرستم؛ ئەو که‌سه‌ی هه‌لیان ده‌سوپرینی و هه‌یانیه‌نی و
ده‌یانبا. ئەو خودایه‌ی به‌دی‌هێنهری هه‌موو شتی‌که، خاوه‌نو خودای هه‌موو
شتی‌که، وه‌کوو له‌ نایه‌تی‌کی تر‌دا ده‌فرموی: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي
اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا، وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنَّجْمُ مَسْخَرَاتٍ
بِأَمْرِهِ، أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ الاعراف/ ۵۴.

ئەوه‌ی له‌ نایه‌ته‌کانی رابوردوو وەرده‌گیرێ ئەوه‌یه که نه‌ته‌وه‌ی ئیبراهیم
به‌کانیان به‌ خودا ده‌زانین، پێیان وابوو: شیای پهرستن! نه‌ستیره‌و مانگه‌و
خۆریشیان به‌ نیلاهو نه‌ریاب ده‌زانین، واته‌: پێیان وابوو: ئەوانه‌ گه‌وره‌و
خاوه‌نو هه‌لسوپرینه‌رو رۆلگیرن له‌ بوونه‌وه‌ردا، هه‌زه‌تی ئیبراهیم ئەوه‌ی بۆ
روون کردنه‌وه که تولوه‌یه‌ته‌و ربوبیه‌ت هه‌ردووکیان تاییه‌تن به‌ خودای
کردگاره‌وه‌و جگه‌ له‌ خودای مه‌زن، بوونه‌وه‌ر نیلاهو ره‌ببی تری نین!

به‌ کورته‌ی پوخته‌ی هه‌زه‌تی ئیبراهیم که‌وته‌ قسه‌ له‌گه‌لیانو به‌ هیدیو
له‌سه‌ره‌خۆ خۆی بۆ دوژمنو به‌رامبه‌ره‌که‌ی شل کردو له‌گه‌لیان‌دا رۆی، تا
گه‌یه‌شته‌ مه‌به‌ستو نه‌مجار لییان وه‌ده‌ست هاتو بۆری دان!!
بنه‌مای دا‌هینانی پهرستنی‌غیری خودا له‌ به‌ردودارو نه‌ستیره‌و مانگه‌و
خۆر دوو شته‌:

۱- بری نه‌فاهو عه‌قل سووک بری دیارده‌ی ده‌سه‌لاتی خودایان له‌ هه‌ندی
شته‌دا به‌ دی کردوه‌، ئیتر پێیان وابوو ئەو دیارده‌ هی زاتی ئەو شته
خۆیه‌تی و پا‌به‌ندی سونه‌و یاسای یه‌زدانی نیه‌، ئیتر ئەو شته‌یان به‌ خودا

زانہو پەرستیانہ!

ب- بری مہخلوقات نہو دیارده تایبہ تیانیان کردنہ ہۆکار بۆ پەییوہندی کردن-لہ بارہی سوودو زیانہوہ- بہ خودای کردگارہوہ، وایان گومان برد، کہ پەرستنی نہو خاوہن دیاردانہ ہۆکاریکہ بۆ رہزانیہندی خوداو نہو پەرستراوہ جۆراو جۆرانہ لای خودای مہزن دہبنہ شہفاعدکار بۆیان.

نہ مجار دواپی ہاتوون لہ شوینی نہو مہخلوقاتہ پەرستراوانہ پەیکریان داہینان، بتو صہنہ میان دروست کردن دہستیان کرد بہ پەرستنیانو طاعت بۆکردنیان!

بۆگومان گہلی نیبراہیم لہ بت پەرستی دا نہوہندہ تیگہ یشتیبوون کہ بتو صہنہ مہکان ہیچ نابینزو نابیستنو توانای سوود پیگہ یاندنو زیان لیدانیان نیہ، ہمر نہوہندہ بوو لاسایی باوکتو باپیرانیان دہ کردہوہو کویرانہ بتپەرستییان نہ انجام دہدا، بۆیہ بتہکانیان بہ خودا دہزانیو دہیانپەرستنو بہس! پتییان وانہبوو کاریگریو رۆلی بہرچاویان لہ بونہوہردا بیی، لہبەر نہوہ نہستیرہو مانگتو خۆریان بہ خوداو رہب دہزانی، پتییان وابوو: نہوان کاریگریان ہدیہ لہ سہر ئادہ میزادو دہورویہری لہ زہوی دا، برویان وابوو: خۆر بہ خۆکوہرو بۆئودہری ئادہ میزادہ، پتییان وابوو: مانگ کارو باری پاشاکان ہلڈہ سوپۆتی، گیانی نازیہتیو پیاوہ تیان پی دہبہ خشیی یارمہتی سوپایان دہداو دوژمنیان تیگ دہشکیینی، ہمروہا وایان دہزانی نہستیرہی موشتہری پاشای خوداکانہ، خاوہن خودای دادوہریو یاسایہ، پارنہری نہو دہرگایانہیہ لہ خہلکی، بۆ یہ کالا کردنہوہی کیشہکانیان تییدا-خامادہ دہبن، نہستیرہی مہریخیشیان بہ خودای نیچیرو دہسہلاتی جہنگ دہناسی، نہستیرہی زوہرہشیان بہ خودای کہیف خۆشیو خۆشبہختی کامہرانی دہزانی، پتییان وابوو نہستیرہی (نیو) عہطارید خودای عیلہو دانایہ.

لیرہدا پتویستہ نہوہ بزانی کہ ہلڈوستی حہزہتی نیبراہیم ہلڈوستیکی لیزانانہو موناقہشہو موجدالہ نامیز بوو، بہ روالہت چووہوہ پۆشاکی ئادہ میزادیکی بی باوہرہوہ کہ ہلڈوستی دۆزینہوہی خوداو

بہ دیہینہری راستہ قینہی بی، بو تم مہہستہ لہ دیار دہ کانی بوونہ وەر
 رامینو ووردیته وەر! تہ گینا لہ حہقیقہت و راستی دا حہزرتی نیسبراہیم
 کہ سیک نہ بووہ شکو گومان لہ چہ سپاندنی خودایہتی خوداو ربوبیہت دا
 ہدی، تہ وەر تا پەرورہ کار تارا وہ سنی تہو زاتہ پیروزہ مان بو دہ کاو
 دہ فرموی: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ، وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ،
 إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا
 عَاكِفُونَ﴾ الانبیاء/۵۱-۵۰. یان دہ فرموی: ﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا
 لِلَّهِ وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ شَاكِرًا لِّأَنْعَمِهِ، اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ، وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَانَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ
 ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ﴾ النحل/۱۲۰-۱۲۳. یان دہ فرموی: ﴿قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي
 إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ﴾ الانعام/۱۶۶.

نیمامی موسلیمو بوخاری لہ تہو ہورہ یرہوہ فرمودہ یدہ کیان ربوایہت
 کردوہ؛ دہ لی: پیغہ مبہر ﷺ فرمودیہتی: (کل مولود یولد علی الفطرۃ) لہ
 صدہ حیو موسلیم دا فرمودہ یدہ کی تر ہدیہ کہ پیغہ مبہر ﷺ فرمودیہتی:
 خدا فرمودیہتی: (إِنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي حَفَاءً) تہمتیکی تر ہدیہ دہ فرموی:
 ﴿فَطَرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ
 اللَّهِ﴾ الروم/۳۰. یان دہ فرموی: ﴿وَإِنْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ
 ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ السَّتْ بَرِيكَمْ؟ قَالُوا بَلَىٰ﴾ الاعراف/۱۷۲.

جا تہ گمر تہمہ حالو چونیہتی باقی تادہ میزادانی تر بی، تہدی دہ بی
 چون نیسبراہیمی کہ بہ خہ لیلورہ حمان ناو دہ بری قورتان بہ (حنیف) و
 (قانت) ناوی بردوہ بہ گویرہی قورتان ہرگیز حہزرتی نیسبراہیم شہریکی
 بو خدا قمرار نہ داوہو پیاویک نہ بووہ لہ مہقاو پلہو پایہی گومان دا بی و؟
 لہ تہستیرہ پہرستی یہوہ بگاتہ خودا پہرستی!؟ کہوایی ہیچ شکو گومانی

تی دا نیه که حهزره تی نیبراهیم تهستیره و مانگو خوری به خودا نهزانیون، به لام که به روالهت تییان فکریوه و دانی به خودایه تییان دا ناوه، تهوه بو بوپردانی قهومه موشریکه که ی بووه و یستویه به قسه و بیروبا و پری خویان ریگیان لی بگریو ده مکوتیان بکاو به سهریان دا زال بیی!

کیشه ی نیوان حهزره تی نیبراهیم و گه له که ی

وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ قَالَ أَتَخْتَجُّونَنِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِي
وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ
شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾ وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا
تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا
فَإِنَّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾ الَّذِينَ آمَنُوا
وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾
وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّنْ نَّشَاءُ إِنَّ

رَبُّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾

جا که حهزره تی نیبراهیم له رووی به لگه و موناقه شهوه ریگیای لی برینه ووه بو پری دان، ته مجار په نایان برده بهر به لگه ی لاواز ترو نه فامانه تر نیتر له بهر نه فامی و نه زانی یا به هوی لاسایی کردنه و یان بو باوگو با پیریان له بهر ترسی نه مانی پله و بایه و ملک و سامانی جیهانی دهستیان کرد به موناقه شهو موجه له له گه ل حهزره تی نیبراهیم دا وه کوو ده فهرموئ: ﴿وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ﴾ نه ته و ه که ی نیبراهیم دهستیان کرد به موجه له کردن له گه لی دا، له بهرام بهر به لگه به هیزه کانی نیبراهیم دا به لگه ی لاوازان ده هیئانه و!! سهیره تهو به به لگه ی حاشاه لنه گرو به گویره ی ناستی هوش و

بیریان تاکو ته‌نیای خودای بۆ ده‌چه‌سپاندزو پی‌ی ده‌سه‌لماندن که به‌ندایه‌تی کردنو طاعت هه‌ ده‌بی به‌ ته‌نیا بۆ خودایی! نه‌وانیش به‌لگه‌ی گوماناری لاوازیان ده‌خسته‌ روو؛ ده‌یانگوت هه‌بوونی چهنه‌ خودایه‌کئو به‌ خودا زانیسی نه‌ستیره‌و مانگئو خۆر چ دژایه‌تی له‌گه‌ل به‌پروا به‌ خودا نیه، چونکه‌ نه‌و خودایانه‌ لای خودا شه‌فاعه‌تمان بۆ ده‌کهن؛ کو‌یرانه‌ لاسایی باو‌کئو باپیری خۆیان ده‌کرده‌وه، ئیتر ئیبراهیم نه‌وه‌ی پی‌ را گه‌یاندن که سووره‌ له‌سه‌ر هه‌لو‌ستی خزیو نه‌و به‌لگه‌ لاوازان‌ه‌ی نه‌وان کاری تی‌ ناکهن ﴿قَالَ اَلْحٰجُّ جُوْنٰی فِی اللّٰهِ؟﴾ نایا ئیوه‌ ده‌ریاره‌ی خودا کیشم له‌گه‌ل ده‌کهنو ده‌تانه‌وی بیره‌باوه‌ری پروبووچی ئیوه‌ په‌سه‌ند بکه‌هر جگه‌ له‌ خودا شتی تر به‌ شیاری خودایه‌تی بزائم؟! نه‌وه‌تان به‌ لاوه‌ سیره‌ که من ده‌لیم؛ جگه‌ له‌ خودا خودای تر نین؟ ده‌تانه‌وی له‌و بریاره‌ له‌و بیروباوه‌ره‌ ژێوان بیمه‌وه؟ ﴿وَقَدْ هٰذَا﴾ وه‌لحال نه‌و خودایه‌ رینگای هیدایه‌تی نیشانی من داوه‌، بیروباوه‌ری هه‌قو راستی خستۆته‌ دلۆ ده‌روونمه‌وه، من دل‌نیام له‌ راستی بیروباوه‌ری خۆم، ده‌زانم که من له‌سه‌ر هه‌قو راستیم! ده‌ی چۆن گو‌ی بۆ بیروباوه‌ری بی‌ بناغه‌ی ئیوه‌ ده‌گرم، چۆن خۆم وه‌کوو ئیوه‌ گومرا ده‌که‌م؟ چۆن شو‌ین لاسایی کردنه‌وه‌ی ئیوه‌ بکه‌وم؟ ئیوه‌ به‌ بی‌ به‌لگه‌ لاسایی باو‌کئو باپیرانتان ده‌که‌نه‌وه‌ من چۆن شو‌ین ئیوه‌ بکه‌وم؟!

به‌لگه‌ له‌سه‌ر بی‌بناغه‌ییو پروبووچی بیروباوه‌ری ئیوه‌ نه‌وه‌یه: نه‌م خوا درۆزنانه‌ی ئیوه‌ ده‌یانپه‌رستن هیچیان پی‌ ناکرئ! چ کاربگریه‌کیان له‌ بوونه‌وه‌ردا نیه‌ ده‌ی چۆن به‌ خودایان بزائم؟! دل‌نیا بن من به‌ خودایان نازانم ﴿وَلَا اَخَافُ مَا تُشْرِكُوْنَ بِهٖ﴾ ناترسم که له‌ عیلمی خودادا هاتنه‌ خواره‌وه‌ی به‌لاو موصیبه‌تیک له‌و شتانه‌وه‌ بۆ من به‌ هۆی هۆکاریکه‌وه‌ چه‌سپاییو من تروشی نه‌و نا‌په‌هه‌تییه‌ بیم و زیانم وئ بکه‌وی! ﴿اَفَلَا تَتَذَكَّرُوْنَ﴾ نایا ئیوه‌ دوا‌ی نه‌و رونکردنه‌وه‌و شی کردنه‌وه‌یه‌ش تینافکرنو ورد نابنه‌وه‌و بیرناکه‌نه‌وه‌: که خوداکانتان هیچیان به‌ده‌ست نیه‌؟ نه‌ ده‌توانن زیان بگه‌یه‌نن نه‌ ده‌سه‌لاتی سوود به‌خشینیان هه‌یه!! ده‌ی که‌وایی ئیوه‌ بۆچی بیر ناکه‌نه‌وه‌ هه‌تا بزائن که

نهوانه ناتوانن زیان به من بگهینن یان سوودم پی بگهینن، دهسه لاتی بالا
 بۆ خودا خزیهتی، جگه له زاتی پاکی کهسی تر هیچی به دهست نیه، جا
 تهگهر پهروهردگار برپی سوودی بهخشی به دروستکراویکی یان دوورخستنوهو
 بهرگری کردنی زیانی پی بهخشی، نهوه نایته هۆی نهوه: که نهو دروستکراوه
 له پلهی دروستکراوهو بهرز بکریتهوه بۆ پلهو پایهی خودایهتی و پرستن.

دوای نهوهی نیبراهیم رایگهیناند که له خودا درۆزنه کانیان ناترسی،
 بهلکو تهنها له خودا دهترسی، نه مجار سهرسورمانی خۆی را گهیناند لهوهی
 که نهتهوه کهی نهو له خودا کانیان دهترسینن و بۆ خوشیان له خودای مهزن
 ناترسین، که حق وایه لی بترسینن و جۆی خزیهتی: فهرمووی: ﴿وَكَيْفَ
 أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ
 سُلْطَانًا﴾ چون من دهترسم لهو خودا درۆزنانهی ئیوه کردوتانن به هاویهشی
 خودا و پیتان وایه سوودو زیانیان به دهسته، له حالیکه ئیوه ناترسن لهوهی
 هاوهل بۆ خودا دادهئین، ناترسن لهوهی دروستکراویک دهکه نه هاوتای خودای
 زاناو داناو بهدیهندر که هیچ بهلگهیهک نیه لهسر به خودا زانیی نهو
 شتانهی ئیوه به خودایان حسیب دهکن، عهقلو هۆشیش ناتوانن هاوهل بۆ
 خودا به رهوا بزائن، عهقلی تهواو ریگه نادا برپاری نهوه بدری که خودا
 هاوهلی ههبی له بوونهوهردا هاویهشی کاره کانی بکا، بیگومان بهلگهی
 عهقلی و نهقلی نهوه دهگهینن که خودا خودایهکی تاکو تهنیاو فهردو
 صهمده، کهوابوو شریک دانان بۆ خودا که ئیوه پهپهروی دهکن نهو»
 شیایو نهوهیهو جینگای نهوهیه: که ترسی لی بکری، نهک من بترسم له
 بته کانی ئیوه، من چون له مردووی بی گیان بترسم، ئیوه» له خودای خاوهن
 دهسه لاتو توانا ناترسن؟! جا که نه مه حهقیقهتو راستی بی ﴿فَإِنَّ الْفَرِيقَيْنِ
 أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ چ تاقبو گروپکیان شیایو نهوهیه که له
 سزای خودا نهمین بی، کۆمهلی یه کتاپهرستان، یان کۆمهلی موشریکه کان؟
 کام تاقبو کۆمهلیان لایهقی نهوهیه: که له ناکامی بیروباوهری خۆی
 دلنیا بی؟! کام دهستهیهیان ریبازی راستی پهپهرو کردووهو له سهر حهقه؟ نایا

ئو كه سهی به ندایهتی بۆ خدایهك دهكا: كه خاوهنی هه موو شتیكهو سوودو زیانی به دهسته، له سهر حقه؟ یان، ئو كه سهی شتیك هه پرستی كه هیچی به دهست نیه؟! كام لهو دوو كۆمه له شیاوتر به دنیایی و ناسایش، كۆمه لی یه كتاپ پرست یان كۆمه لی موشریكو ناراست، نه گهر ئیو خاوهنی زانستهو تیفكرینو شت ده زان؟؟ بۆیهش له شوینی ﴿أَيُّنَا أَحَقُّ بِالْأَمْنِ﴾ رستهی ﴿أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ﴾ ی هینا تا ناماژه بی كه ئهم بهرامبهری كردنه گشتی یه هه موو یه كتاپ پرستیكهو موشریكیك له هه موو كاتو ساتو شوینیك ده گرتهوه، نهك هه تایبته بی بهو كۆمه لهی سهرده می هه زه تی ئیبراهیم، ههروه ها بۆ ئه وهی راسته وخۆو پانهویان هه لهیان نه خاته نه ستۆو تاوه كوو باش گوئی بۆ بگرنو پهنا بۆ رقه بهری نه بهن!!

نه مجار پهروه ردگار به شیوه یه کی روونو ناشكرا كۆمه لی شیاو به نه منو ناسایش دیاری دهكاو هه فرمووی ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ هُمُ الْآمَنُونَ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ﴾ ئهوانه ی شیاوی دنیایی و نه منو ناسایش له دنیاو له قیامهت دا كه برویان به هه بوونو تاكو ته نیایی خودا ههیه، به لیبرانو دلسۆزی یه وه به ندایهتی خودا دهكهن، هیچ شتیك ناكهن به هاویه شو هاوه لی، بیرویا وهریان تیکه له به ستهو تاوانباری ناكهن، برویان به خودا برویه کی توكمهو دامه زراوه، هاویه شی بۆ دانانین.

ئیمامی نه حمدهو بوخاری موسلیهو تیر میزدی له عه بدوللای كوری مه سعو ده وه ده گیر نه وه: ده فرمووی: كه نایهتی ﴿وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ﴾ هاته خواری، هاوه لان عمرزی پیغه مبهریان كرد وتیان: باشه قوریان كی ههیه سته می له نهفسی خۆی نه كر دبی؟ واته: كی ههیه تاوانی نه كر دبی، ئیتر نایهتی ﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ هاته خواری ئه مه ریوایهتی ئیمامی بوخاریه! ریوایهتی ئیمامی نه حمده بهم جوړه یه: ده لی نایهتی ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ﴾ هاته خواری، زۆر له سهر شانی خه لكه كه قورس بوو وتیان: ئه ی پیغه مبهری خودا! كیمان ههیه ستهم له خۆی نهكا؟! پیغه مبهر هه فرمووی مه بهست ئه وه نیه كه تی گهیشتون! نایا ئیوه وته

پیروزہ کہی بندہ ہی مہردو راستائی خود اتان نہ بیستووہ کہ بہ کورہ کہی گوت
﴿يَا بَنِيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ، إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ لقمان/۱۳. واتہ:
مہ بہ ست لہ (ظلم) لہ نایہ تہ کہ دا ہاویہ ش دانانہ بۆ خودا! ﴿وَتِلْكَ حُجَّتُنَا﴾
نہو بہ لگہ بہ ہیژانہی کہ نیبراہیم (سہ لامی خودای لہ سہر بی) ہیٹانیہو بۆ
گہ لہ کہی ہر لہ ﴿فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ﴾ تا دہ گاتہ ﴿وَهُمْ مُهْتَدُونَ﴾
بہ لگہی تیمہ بیون ﴿آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ﴾ بہ نیبراہیمان بہ خشینو قیرمان کرد
بۆ نہوہی بیکات بہ راہرو بہ لگہ ﴿عَلَى قَوْمِهِ﴾ بہ سہر گہ لہ کہی داو
قناعہ تیان پی بکاو واز لہ ریبازی پوچی خویان بہینزو بینہ سہر رنگای
حہقو خوا پەسەند! ﴿نُفِيعَ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأَ﴾ ہر کہ سیٹک لہ بہندہ کانی
خۆمان بمانہوئ بەرزوی بکہیندہو، پلہو پایہی بدہینئی دہیدہینئی، لہ دونیادا
پلہی زانستو دانایی پی دہ بہ خشین پلہی تیمانو باوہری دہدہینئی، پلہی
زانباریو دانایی، پلہی پیغہ مہبراہیتیو راہری دہدہین بہ کہ ساتیک
پہسەندیان بکہینو ہلہ بۆ تراوی خۆمان بن، وہ کوو لہ نایہ تیکی تردا
دہ فرموی: ﴿تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ، مِنْهُمْ مَّنْ كَلَّمَ
اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ﴾ البقرة/۲۵۳. لہ قیامہ تیشدا پلہو پایہی
بہ ہشتیان پی دہ بہ خشین بہ کامو مورادی خویان دہ گن، مہ بہ ستی نایہ تہ کہ
نہوہیہ: کہ پەرور دگار بہ بہ خشینی بہ لگہی بہ ہیژو جۆراو جۆر پلہو پایہی
حہزہ تی نیبراہیمی ہرز کردہوہ، ﴿إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ﴾ دُنیا بہ خودای تو،
دانایہ لہ گوفتارو کرداردا، ہہمو و تہیہ کی لہ شوینی خویہ تیو ہہموو
کردہوہیہ کی لہ کاتی خوی دا نہ نجام دہدا ﴿عَلِيمٌ﴾ زانار تاگادارہ بہ
کاروباری دروستکراوانی، دہ زانی کئی شیاوی ہیدایہت دانہ، شارہ زای دہ کا،
کئی شیاوی گومرایی بہ سہری لی دہ شیوینی، چونکہ کابرا بہ ویستی خوی
رنگای ناراست دہ گریو گومرایی ہلہ دہ بۆری، خوداش داخوازیہ کہی بۆ دیتہ
جی! نہوانہ لہ زانستی خودادا وا تو مار کراون کہ ریبازی گومرایی دہ گرنہ
بہرو نایہ نہ سہر رنگای ہیدایہت وہ کوو لہ نایہ تیکی تردا دہ فرموی: ﴿إِنَّ
الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ، وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّىٰ

يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿يُونُسُ/۲۹۶﴾. پھروردگار به گویہی دانایی و زانیاری
خوی پلہو پایہی نمو کہسانہ ہمرز دہ کاتہوہ کہ شیاری نمو ریز لیٹانو پلہو
پایہیدن نہک لہ گوترہو ہمرہ مکہی، چونکہ ہموو کرداروگفتاریکی خودا
پاکو بی عہبین، بہ ہمواتمو بی نہخشہ نین.

نہوہی تیبینی دہ کرئی نہوہیہ: ناسینی خودا بہ شیوہی تہواو بہ نیگاو
سروش نہبی پیدا نابی، ناسینی پیغہ مہبران بق خودا زانیٹیکی زہروری
ناشکراو نمایانہ، روناکایہ کہ دہ خریتہ دلپانہوہو دہرونیان رہوشن دہ کاو
ہموو بہ لگہیہ کی عہقلی و نہقلی بہ ہیژیان فیڈ دہ کاو ہمرچاویان روزو
ناشکرا دہبی، بہ جورٹیک بق نمرکی پیغہ مہبرایہتی شیاو بن!

ثیبراہیم باوکی پیغہ مہبرانہو ہموویان لہسہر ریٹازی ٹہون
وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ
ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾ وَذَكَرْنَا وَيْحَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ
كُلًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾ وَاسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا
فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ
وَإِخْوَانِهِمْ وَأَجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾

ذَالِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا
لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ عَاقَبْنَاهُمْ
أَلَكُتَبِ وَالْحُكْمِ وَالنُّبُوَّةِ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَتُّوْا لَهُ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا
قَوْمًا لِّيُشَوِّبُوا بِهَا يَكْفُرِينَ ﴿٨٩﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبْهَتْنَاهُمْ
أَفْتَدِيَةٌ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

پاش نه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار سهرگورشته‌ی هه‌زه‌تی ئیبراهیمی بو
 گێپ‌اینه‌وه (سه‌لامی خودای لی بی) که چۆن به به‌لگه‌ی به‌هێز به‌رام‌به‌ره‌کانی
 خۆی بۆ‌داندو به‌سه‌ریان‌دا زال بوو، هه‌بوونی خوداو تا‌کو ته‌نیایی
 په‌روه‌ردگاری چه‌سپاند! نه‌مجار جو‌ره‌کانی نیعمه‌تو ئیحسانی خۆی به‌سه‌ر
 ئیبراهیم‌دا ده‌ژمێری، یه‌که‌میان نه‌وه‌یه: که ده‌فهرموئ: ﴿وَتِلْكَ حُجَّتُنَا
 آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ﴾ دوه‌میان نه‌وه‌یه: که ده‌فهرموئ: ﴿نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ
 نُّشَأٍ﴾ سێه‌میان نه‌وه‌یه: که ده‌فهرموئ: ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا
 هَدَيْنَا﴾ ئیسه‌حاقو یه‌عقوبمان به‌ ئیبراهیم به‌خشی واته: په‌روه‌ردگار ریزی له
 ئیبراهیم گرت (سه‌لامی خودای لی بی) دوا‌ی نه‌وه‌ی که‌وته سه‌له‌وه‌و پیری
 پتوه دیار بوو، خۆیو خێزانی به‌ هیوا‌ی نه‌وه‌ نه‌بوون تازه‌ مندالیان ببی،
 که‌چی فرشته‌هاتنه‌ لایو مزگینی نه‌وه‌یان پی‌دا: که کو‌پی ده‌بی،
 فرشته‌کان له‌ کاتی چوونیان بو سه‌ر گه‌لی لوط بو له‌ ناو‌بردنیان لایاندایه
 لای هه‌زه‌تی ئیبراهیمو مزگینی به‌خشینی کو‌پ‌کیان پی‌دا، ناوی ئیسه‌حاق
 ده‌بی، سارا خاتوونی خێزانی سه‌ری سو‌رماو به‌ لایه‌وه‌ شتیکی نا تاسایی بوو،
 وه‌کو‌و له‌ شو‌ئینیکی تردا ده‌فهرموئ: ﴿يَا وَيْلَتَى أَلُمْتُكَ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا
 بَغْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ﴾ قه‌لوا اَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ؟
 رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ
 مَّجِيدٌ ﴿هود/٧٢-٧٣.

مزگینی نه‌وه‌شیان پی‌دا که ئیسه‌حاق ده‌کرته‌ پیغه‌مبه‌ریش. هه‌روه‌ها
 کو‌پو نه‌وه‌و وه‌چه‌ی لی ده‌که‌ونه‌وه، وه‌کو‌و له‌ شو‌ئینیکی تردا ده‌فهرموئ:
 ﴿وَبَشِّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ﴾ الصافات/٧١. نه‌مه‌ش نه‌وه
 په‌ری مزگینیو دل‌خۆشی کردنه‌و گه‌وره‌ترین نیعمه‌ته، له‌وه‌ش خۆشتر نه‌وه
 بوو: که مزگینی نه‌وه‌یان پی‌دا که ئیسه‌حاقیش کو‌پی ده‌بیو ناوی یه‌عقوبی لی
 ده‌نی وه‌کو‌و له‌ شو‌ئینیکی تردا ده‌فهرموئ: ﴿فَبَشِّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ وَمِنْ
 وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ﴾ هود/٧١. نهم کو‌پ پی به‌خشینه‌ له‌ کاتی پیریدا
 پاداشو موکافه‌نه‌ بوو بو ئیبراهیم (سه‌لامی خودای لی بی) له‌ پاساوی

تهوه‌دا: که له نه‌تهوه‌که‌ی گۆشه‌گیر بوو، وازی لی هیئانزو زئیدو نیشتمانی به‌جی هیشتو به‌ره‌و ته‌و ولاتو شوئنه‌ی خودا فرمانی کردبوو، که‌وته‌ ری، ئیتر په‌روه‌ردگار قهره‌بووی دووره‌ ولاتی و گۆشه‌گیری له خزمو که‌سو کاری به‌وه بو کره‌وه: که مندالی صالح و خواناسو به‌وه‌فای پی به‌خشین، بو ته‌وه‌ی بینه‌ فینکایی چاوی و بیروشی پی یین! وه‌کوو له نایه‌تیکی تردا ده‌فرموی: ﴿فَلَمَّا اغْتَرَفْنَاهُم وَ مَا يُعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَ هَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ، كُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا﴾ مریم/٤٩. لیره‌ش‌دا فرموی: ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا﴾ نيسحاق و یه‌عقوبمان پی به‌خشین، چونکه‌ کوری کوریش به‌ کور حلیب ده‌کری، ه‌م‌ردوکیانمان هیدایه‌ت دانو شاره‌زمان کردن، وه‌کوو چون ئیبراهیممان هیدایه‌ت داو پله‌و پایه‌ی پیغه‌مب‌رایه‌تی و حیکمه‌ت و زیره‌کی و به‌هیژی به‌لگه‌ هیئانه‌وه‌مان پی به‌خشی! بۆیه‌ش ه‌م‌ر باسی ئیسحاقی کردو باسی ئیسماعیلی نه‌کرد، چونکه‌ ته‌نها ئیسحاق بوو وه‌کوو موعجیزه‌و به‌ شیوه‌یه‌کی سه‌رسورپه‌نهر به‌ ئیبراهیم به‌خشا. چونکه‌ له‌و کاته‌دا ئیبراهیم بو خوی پیر بوو بوو، ساره‌ خاتونی خیزانیشی گه‌یشتبوه‌ حاله‌تی له‌ سکت و ه‌ستانه‌وه‌و ناو‌م‌یدی به‌خه‌یالیاندا نه‌ده‌هات تازه‌ مندالیان بیی، به‌لام په‌روه‌ردگار له‌ پاداشی بیرو بیرو باوه‌ری راستی و چاکه‌کاری له‌ گه‌ل خه‌لک‌داو ریکتو پیکو و موسولمانیه‌تی و ئیخلاصی‌دا، ه‌م‌روه‌ها ده‌رچوونی له‌ تاقیکردنه‌وه‌ی سه‌رپرینی ئیسماعیلی کوری‌دا. که له‌ سه‌رده‌می پیریدا فرمانی پی کرابه‌ سه‌رپرینی ئیسماعیل و کردنی به‌ قوریانی، ته‌ویش یه‌کسه‌ر به‌ مه‌به‌ستی جی‌به‌جی کردنی فرمانی په‌روه‌ردگار ئیسماعیلی پال خستو وستی سه‌ری بری، به‌لام یه‌زدانی میهره‌بان قوریانی بو ناردو کاره‌که‌ی ئیبراهیمی په‌سه‌ند کردو ئیسماعیل له‌ سه‌رپرین رزگاری بوو. له‌ پاداشی ته‌و جووره‌ ه‌له‌وتیستو کارانه‌ی‌دا خودا له‌ حاله‌تی پیریدا ئیسحاقی پی به‌خشی. هۆیه‌کی تریش ه‌دیه‌: بو ته‌وه‌ی که ه‌م‌ر باسی ئیسحاقی کردو باسی ئیسماعیلی نه‌کرد. هۆیه‌که‌ش ته‌وه‌یه‌، لیره‌دا مه‌به‌ست به‌م باسکردنه‌ پیغه‌مب‌رانی به‌نو نيسرائیلین ته‌وانیش ه‌موویان له‌ ته‌وه‌ی ئیسحاق و یه‌عقوبین! حه‌ززه‌تی

ئیسماعیل جگە لە حەزرەتی موحەممەد هیچ پێغەمبەری تری لی
نەکەوتونەوه.

حەزرەتی ئیبراھیم لە نەوێ حەزرەتی نوحە، جا وەکوو چۆن ھیدایەتی
ئیبراھیممان دا ﴿وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ﴾ لە پێش ئەودا ھیدایەتی
نوحمان دا کە باپیری بوو، خودا نێعمەتی پێغەمبەرایەتی و دانایی لە کارو
گۆشتاردا پێ بەخشی: ئەمەش نێعمەتێکی گەورە و مەزنە، پلەو پایە
حەزرەتی ئیبراھیم دەست نیشان دەکا || مەبەست ئەوەیە: کە بنەچە ئیبراھیم
رێزدارترین و پاکو خاوەن ترین بنەچە، چونکە پەرورگار کوپی وەکوو
ئیسحاق پێ بەخشی، کوپەزای وەکوو یەعقوبی دای، هەموو
پێغەمبەرەکانی نەوێ ئیسرائیل لە وەچە ئێمە دوو پێغەمبەرانەن، ئیبراھیم
بۆخۆشی لە پشتی پێغەمبەرائی بەرپێزو پاکو خاوەنی وەکوو نوح و ئیدریس و
شیت پەیدا بوو، باوک و باپیرانی پێغەمبەر بوون و کوپەزاو وەچەیان
پێغەمبەر بوون، ﴿وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى
وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾ حەزرەتی داوود و سولەیمان و ئەیوب و
یونس و موسا و هارون هەموویان لە نەوێ وەچە حەزرەتی ئیبراھیم، ئێمە
بەو چەشنە پاداشی پیاوچاگان دەدەینەوه پلەو پایە پێغەمبەرایەتی و
ھیکمەت زانست دەبەخشین بە وەچە نەوێکانیان.

ھەندیک دەلێن: راناو لە وشە (ومن ذریئە) دەچیتەوه بۆ حەزرەتی
نوح ئەک حەزرەتی ئیبراھیم چونکە قاعیدە یەکی نەھویان ھەیە دەلێ کە
راناو دوو مەرجەعی ھەبوون، یەکیان دوورو یەکیان نزیک، بۆ نزیکەکیان
بگەڕیتەوه باشترە، ھەرەھا چونکە لوط و یونس بە وەچە ئیبراھیم ھەلب
ناکێن ھەرەھا کوپ بە (ذریئە = وەچە) ناژمێردێ، ناگۆنجی بگوتری
ئیسماعیل وەچە ئیبراھیمە؛ بەلام ئەم قسە دوازی وەرناگیرێ چونکە
زانایانی زمان دەلێن (ذریئە) واتە: نەوێ، نێتر کوپو کچی خۆی بێ یان لە وان
بەرەو خوارتری!

بەرێکیش دەلێن: (ذریئە) بۆ بنەچە نەوێ بۆ ھەردوکیان بەکار دەھێنرێ
بەلگەشیان نایەتی: ﴿وَأَيَّةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَشْحُونِ﴾

ئەمە ئەگەر مەبەست بە (الفلك المشحون) کەشتی یە کەمی حەزەرەتی نوح بێ. ئەوانە ی کە رایان وایە: راناوی (من ذریته) بۆ ئیبراھیم دەچیتەو. ئەک نوح؛ بەلگەیان ئەوەیە: دەلێن: باسە کە باسی حەزەرەتی ئیبراھیمەو باسی نیعمەتەکانی خودایە کە بە ئیبراھیمی بەخشیون، کە باسی (نوح)یشی هیناوە بۆ ریزلێنانی ئیبراھیمە بۆ ئەوەی رای بگەینەتی کە باپیریشی نوح بوو و اتە: وەکوو وەچەو ئەوەکانی پیغەمبەر بوون باوکتو باپیریشی پیغەمبەر بوون، هەروەها چونکە لە نایەتیکێ تردا پەرورەدگار ئەوەی را گەیاندوو. کە پەرەوای ئاسمانی و حیکمەتی داو بە وەچەو ئەوەی نوح و ئیبراھیمەو لە کورەو ئەوەکانیاندا زۆر پیغەمبەر پەیدا بوون، وەکوو: «فەرەمۆی: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ، فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾» (الحید/٢٦). هەروا قورئان ناوی پیغەمبەرەکان تۆمار دەکا و دەفرەمۆی: ﴿وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ وَإِسْمَاعِيلَ وَيُونُسَ وَلُوطًا، وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ﴾ ئەوەی تێبینی دەکری قورئان لەم سێ نایەتەدا چوار دە پیغەمبەری تۆمار کردوون بەلام ئەهاتوو بە گوێرە ی میژوو ریزەندیان بکا، یان بە گوێرە ی پلەو پایەو مەناقیب تۆماریان بکا، چونکە قورئان کتییکی میژوویی نیە روداو تۆمار بکا، هەروەها پەرەوای پێدا هەلدانو مەناقیب نیە، بەلکو کتییی هیدایەتدانو پەندو نامۆژگاری و رەهەنومایی کردنە.

برێ لە زانایانی تەفسیر دەلێن: حیکمەتی ئەم شیوە ریز کردنە ی قورئان ئەوەیە: پەرورەدگار پیغەمبەرەکانی کردوون بە سێ بەش هەر بەشەیانو تاییە تەمەندیەکیان هەیمو لە شتی کەدا هاریەشن.

بەشی یەکم: کە ریزداران حەزەرەتی (داوود و سولەیمان و ئەییوب و یوسف و موسا و هاروون)ن، ئەمانە پەرورەدگار دەسلەتو فەرمانی وایو پیغەمبەرایەتی و رابەری پێ بەخشیون، حەزەرەتی داوود و سولەیمان و پێرای پیغەمبەرایەتی پاشا و خاوەن دەسلەتو خاوەن سامان بوون، حەزەرەتی ئەییوب و پێرای پیغەمبەرایەتی فەرمانی و او خاوەن سامان بوو، حەزەرەتی یوسف سەرباری پیغەمبەرایەتی وەزیرو فەرمانی و او پارێزگار بوو، بەلام ئەم

وو به‌ریژ» توشی به‌لاو موصیبه‌ت بوون صه‌بری‌ان گرت، که‌وتنه‌ خۆشی
 به‌خته‌وه‌ری‌یه‌و» سوپاس‌گوزاری‌بوون. هه‌زهره‌تی موساو هارونیش وێپرای
 پیغه‌مبه‌ری‌ه‌تی فرمانه‌وه‌ابوون؛ به‌لام نه‌گه‌یشته‌نه‌ پله‌ی پاشایه‌تی، هه‌ردوو
 پیغه‌مبه‌ری‌ک له‌م به‌ریژانه‌ تایبه‌تمه‌ندییه‌کیان هه‌یه‌، ته‌رتیب له‌ نیوان ته‌م
 جیوت جیوتانه‌دا ته‌وه‌یه‌: له‌ پله‌و پایه‌ی دونیایی‌دا له‌ پله‌و پایه‌ی به‌رزه‌وه
 به‌ره‌و نزمی دێته‌ خوارێ؛ له‌ پله‌و پایه‌ی نایینی‌دا ره‌نگه‌ له‌ نزمی‌یه‌وه‌ به‌ره‌و
 به‌رزێ به‌رۆن! داوودو سوله‌یمان به‌خته‌وه‌ری ژبانی دونیایانو ده‌سه‌لاتو
 فرمانه‌وه‌اییان زۆرو به‌رفراوان بووه‌، هه‌زهره‌تی نه‌ییوبو یوسف به‌و رێژه‌یه‌
 نه‌یان بووه‌، هه‌زهره‌تی موساو هارون له‌ (نه‌ییوبو یوسف)یش که‌مه‌ریان بو
 گونجاوه‌، به‌لام له‌ رووی نایینه‌وه‌ وایه‌ دیاره‌ هه‌زهره‌تی موساو هارون پله‌و
 پایه‌ی پیغه‌مبه‌ری‌ه‌تی و ماندو‌بوونو به‌ری ماندو‌بوونه‌کیان زۆتر سوودبه‌خش
 بووه‌، هه‌زهره‌تی نه‌ییوبو یوسف له‌م باره‌و» نه‌گه‌یشته‌ونه‌ نه‌وانو ته‌و پله‌و
 پایه‌یان به‌و جۆره‌ پێ نه‌ه‌راوه‌، به‌لام ته‌مان واته‌: نه‌ییوبو یوسف چونکه‌
 له‌کاتی به‌لاو موصیبه‌ت‌دا خۆراگری‌بوونو له‌ناکامی ژبانی کامه‌رانی‌و
 خۆشگوزه‌رانی‌دا سوپاس‌گوزاری‌بوون، له‌ هه‌زهره‌تی داوودو سوله‌یمان پله‌یان
 به‌رزتر بووه‌؛ بۆیه‌ په‌روه‌ردگار له‌دوای ناوه‌ینه‌انی ته‌و پیغه‌مبه‌ره‌ به‌ریژانه‌
 فرمانه‌وی: ﴿وَكَذَٰلِكَ نُجْزِي الْحَسَنِينَ﴾ واته‌: له‌ پاداشتی راستاییان‌دا
 نیعمه‌تو خۆشگوزه‌رانی‌و ده‌سه‌لاتی فرمانه‌وه‌ای وێپرای شاره‌زایی بوونو
 ره‌هنمایی‌کردنی نایینو خه‌لک خسته‌نه‌ سه‌ر رێگای باشمان پێ به‌خشیون.

به‌شی دووه‌م رێزداران هه‌زهره‌تی (زه‌که‌رییا» یه‌حیاو عیساو ئیلیاس)ان
 ته‌مانه‌ش تایبه‌تمه‌ندی ته‌وه‌یان هه‌یه‌: که‌ زۆر زاھیلو دنیا نه‌ویست بوون،
 گۆییان به‌ خۆشی و رابواردنی دنیا نه‌داوه‌، هه‌ولی پله‌و پایه‌ی پاشایه‌تی‌و
 فرمانه‌وه‌ایی‌و سامانداریان نه‌بووه‌، بۆیه‌ یه‌زدانی مه‌زن صیغه‌تی (صالح)ی
 کرد به‌ پێناسه‌یان «هه‌رچه‌نده‌ هه‌موو پیغه‌مبه‌ری‌ک صالحو چاکه‌خوازه‌، به‌لام
 مه‌به‌ستی ته‌وه‌یه‌: ته‌و صیغه‌ته‌ به‌وان شی‌او‌ترو گونجاو تهره‌.

به‌شی سێیه‌م که‌ ته‌م رێزدارانه‌ن؛ هه‌زهره‌تی (ئیسماعیلو ئه‌لیه‌سه‌عو
 یونسو لوط)... بۆیه‌ ته‌مانی خسته‌ دواوه‌ له‌ باس‌کردن‌دا، چونکه‌ هه‌یچیان

تایبه تمه ندی پیغه مبره کانی پیشوویان نیه، نه وه کوو کومه لی یه کم
 فدرمانه وای ده سلاتو پاشایه تییان هه بووه، نه وه کوو به شی دووم دونیا
 نه ویستو گۆشه گیر یوون! دوا به دوا ناوه تیانی ته زاتانه ته فضیل و
 ریزداری بۆ دیاری کردوونو فهرمووی: ﴿وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ﴾ واته: هر
 یه کئی له وانمان له دروستکراوانی دی ریزدارتر کردووه، چونکه هه موو
 پیغه مبریک له ئاده میزادانی سهرده می خۆی ریزدارتره، نه گهر هر
 پیغه مبریک بهرامبری بکهی به ئاده میزادی سهرده می خۆی. له هه موو نه و
 خه لکه ریزدارترو گهره تره، نه گهر دوو پیغه مبر یان زیاتر له سهرده می کدا
 هه بوون نه وه وپرای نه وه که له ئاده میزاده کان ریزدارترن بۆ خوشیان له ناو
 خۆیان دا یه کیان له وی تریان گهره و ریزدار تره. بۆ نمونه هه زه ته نیسبراهیم
 له هه زه ته (لوط) که هاوچهرخی بووه ریزدار تره، هه زه ته موسا له
 هه زه ته هارونی برای، که وه زیر یارمه تیده ریشی بووه، ریزدار تره،
 هه زه ته عیسا له هه زه ته یه حیا که کورپی پووری بووه ریزدلرو گهره تره.

نه مجار پهروه دگار باسی فاضلو گهره بی خۆی به سهر
 پیغه مبره کانا دووباره ده کاته وه ده فهرمووی: ﴿وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ
 وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَنَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ بریک له باوکو
 باپیری نه وانمان هیدایه ت داو شاره زایمان کردو گه یاندمانن به ریگی
 حقو هیزو توانای بهرده وام بوون له سهر نه و ریزاره مان پی به خشین. هه وه ها
 هه مان نیعمه تو ریزداریمان به خشی به هه ندی له کورپ وه چه نه وه یان، له
 براو برازایان، نه ک به هه مووانیان، چونکه وه کوو ناشکرایه هه موو باوکو
 باپیر نه وه براو برازایان ته نیعمه تی هیدایه تیه یان پی نه به خشراوه.. نه وه تا:
 باوکی هه زه ته نیسبراهیم کافر بووه، کورپی هه زه ته نوح کافر بووه!!

له نایه تیکی تر دا نامازه ی بۆ ته راستی به کردووه ده فهرمووی: ﴿وَلَقَدْ
 أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا النَّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ،
 فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾ الحدید/٢٦.

نه مجار پهروه دگار وه صفی پیغه مبره کان ده کا بهو نیعمه ته تایبه تانه ی

که پیّی به خشین. ده فهرموی: ﴿وَاجْتَنِبْنَاهُمْ﴾ هلمان بژاردوونو په سندنمان کردوون چهند ریزو فاضلو تایبه تمه ندیمان پیّی به خشین ﴿وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ شاره زایمان کردوون بۆ ریگهی راستو هیزی مانده وه و برده و امیمان پیداون، بۆ نه وهی له سر نه و رتبار برده و ام بن، ﴿وَذَلِكْ هُدًى لِّلّٰهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾ نه وه هیدایه تی خودایه ده یبه خشیت به که سانیکه له به نده کانی که بیه وی پیان بیه خشی. ثم جوره هیدایه تو شاره زایبهی که به و پیغه مبرانه به خشراره بۆ نه وهی بگه نه نایینی راستو دروستو برده و ام بن له سمری- هیدایه تیکی خودایو ته و فیکتیکی تایبه تیبه، له هیدایه تو شاره زایی بوونی خه لکانی دیکه جیاوازن.

چونکه هیدایه ت دوو جوره:

١- هیدایه تی تایبه تی: که له ناکامی هولو تیکوشان پیدا نایی به لکو به خششیکتی خودایو پله و پایبه کی تایبه تی تایبه تیبه که پله و پایبه ی پیغه مبرایه تی و ناماده باشی ی وهرگرتنی نیگاو سروش ناسمانیه، خودا داویه تی به به نده هه لژارده په سندن کراوه کانی خوی، ثم جوره هیدایه ته مه به سته له نایه تی: ﴿وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ﴾ الضحیٰ ٧/ دا.

٢- هیدایه تیکی تر هیه: به هولو تیکوشانی ناده میزاد خوی یارمه تی خودایی ده سته بر ده ی، ثم جوره هیدایه ته نیعمه تیکه بۆ هه موو خوا ناسانو نیسلامخوازانو ثم جوره هیدایه ته که نیمه له رۆژدا رۆژانه چهند جار دووباره ی «که مینه وه ده لئین: ﴿إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ﴾ الفاتحه ٥-٦. جا نه و پیغه مبرانه که نه و پله و پایو ریزو نرخانه لای خودا، ده پیّی به ویرهی هیرو تواناوه، به نیخلاصو دلسوزیبه وه به نده تی خودا بکن ﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ته ناندت نه و پیغه مبر «هیدایه ت دراوانه، ویرای نه و هه موو فاضلو ریزه ی هیهانه، نه گهر هاویه ش بۆ خودا دابنیزو به ره وای بزائن پاداشیان یووج ده کریمه وه هولو تیکوشانیان به فیرو ده چوو وه کوو که سانی

دیکه‌ی خودا لیره نجاو کرده وه کانیان ده پوچینه وه سوودیان لی نایینن،
 لییره دا مدهست راگیانندی نهویه: که هاویه ش پیدایا کردن بۆ خودا
 تاوانیکی زۆر زۆر گهوره وه قهره بوو کرده وه نیه. وه کوو له ثابته تیکی تردا
 ده فرموی: ﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ
 لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ﴾ الزمر/۶۵. دیاره وه کوو له زانستی به لاغدها هاتوه ده لی
 (لو) حهرفی شهرطه نه مهش نهوه ناگیه نی که به شهرت گیراو که ههر
 ده بی بیته دی، نه ناندت جاری وا ده بی مهرجه که ده به سیتته وه به شتیکی
 مه حاله وه که هاتنه دی محال وه نابی! وه کوو ده فرموی: ﴿قُلْ إِنْ كَانَ
 لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ﴾ الزخرف/۸۱. یان ده فرموی: ﴿وَلَوْ
 أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا لَاتَّخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ﴾ الانبیاء/۱۷.
 یان ده فرموی: ﴿وَلَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَىٰ مِمَّا خُلِقَ مَا
 يَشَاءُ، سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾ الزمر/۴. مدهسته که نهویه:
 که یه کهم چینو تاقبو کۆمه لیک نه قورنانه ده درئی به گوچکه یان دا ته می
 خوارد بیزو بترسین له هاویه شهیداکردن بۆ خوداو به رهوا بینینی هاوهل بۆ
 زاتی پاکو واز له له بتپرستی و شریک بۆ خودا دانان بینن، چونکه له
 جیهک نهو پیغه مبرانه نه گهر شریک بۆ خودا دابنن نهوه حالیان بی، نهی
 ده بی نه خه لکه‌ی تر که زۆر دوورن له کاری چاک چییان به سهر بی؟!.

نه مجار جاریکی تر ههره شهی به سامو ترسناک ناراسته‌ی موشریکه کان
 ده کاو ده فرموی: ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ﴾ نهو
 پیغه مبرانه‌ی باسمان کردن په یامه که یان یه که په یامه، بۆ یه که مدهست
 نیردارون، هه موویان بانگه وازیان بۆ خودا پرستی و به تاکو ته دنیا ناسینی
 خودایه، نهو پیغه مبرانه فهضلو نیعمه تمان به سهردا رشتوون، کتیبسی
 ناسمانیمان بۆ ناردوون حیکمهتو داناییمان فیر کردوون، زانستی به سوودو
 تیگه‌یشتن له نایینمان پی به خشیون، داناییمان فیر کردوون، هه موو کارو
 گوفتاریکیان له جی خۆدایه، پلهو پایه‌ی پیغه مبرایه‌تی که گهوره‌ترین
 پلهو پایمه: که ده درئی به ناده میزاد پیمان داوونو نیگا و سروشمان بۆ کردوون

به حوکمو نایینی په سه ندکراوی خۆمانمان بۆ روون کردوونهوه، هی وایان هه بووه به مندالی پلهو پایه ی پیغه مبهرایه تی دراوه تی! وه کوو حه زره تی به حیاو حه زره تی عیسا (سه لامی خودایان له سهر بی) هی وایان هه بووه ههر سی به خششه که ی دراوه تی - ده سه لاتی فەرمانپه وایی، دانایی و حکمت، پیغه مبهرایه تی و رابه ری - وه کوو نیبراهیم موساو داوود. نه وه تا: قورنان له سهر زوبانی نیبراهیم بۆمان ده گیریتوه که فەرمویه تی: ﴿رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا﴾ الشعراء/۸۲. له سهر زوبانی موسا ده فەرموئ: ﴿فَوَهَّبْ لِي حُكْمًا وَجَعَلْنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾ الشعراء/۲۱. ده رباره ی داوودیش ده فەرموئ: ﴿يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْعَدْلِ﴾ ص/۲۱. ده رباره ی داوودو سوله یمان ده فەرموئ: ﴿وَكُلَّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا﴾ الانبیاء/۷۹. پیغه مبهری واهه بووه ده سه لاتی فەرمانپه وایی و پیغه مبهرایه تی دراوه تی وه کوو نهو پیغه مبهرا نه ی که حوکمیان به تهورات کردووه. هه یان بووه ته نیا پایه ی پیغه مبهری پی دراوه. جا ﴿فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ﴾ نه گهر نهو موشریکو خودا نه ناسانه ی مه کهه بر واهه به کتیبه ناسانیه کانو فەرمانپه وایی پیغه مبهرایه تی یان نه کهن نهوه ﴿فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ﴾ ئیمه ناماده باشیمان خولقاندووه بۆ گوپرایه لی و فەرمان بهرداری و پابه ند بوون به فەرمانو نه هی به کانی قورثانه وه له نیو دلو دهروونی ده ستو تا قمی کدا که ههر گیز رووه رگیرانو پشت هه لکردنیان له حوکمو یاسای کتیبه ناسانیه کان نیوه به ته وای بر وایان پی ده که نو هیچ شکتو گومانیان له راستی و دروستی نهو نیگا و سروشه نیوه نابی، به ته وای بر واهه به قورنان ده کهن چونکه کاکله ی هه موو کتیبه ناسانیه کانه. به ریکتو پیکی ئیمانی پی ده هینزو پابه ندی حوکمو یاسا کانی ده بن، بانگموازی خه لکی ده کهن بۆ موسولمان بوونو ئیمان هینان به په یامی قورنان، بریکیان به کسهر و ده ست به جی بر وای پی ده کهن، هه ندیکیشیان له وه دوا بر وای پی ده کهن!

نیبنو جهریرو نیبنو نه بی حاته م له نیبنو عه بیاسه وه (خوا ی لی رازی

بی) ربوایه‌ت ده‌کهن: ده‌لین: له مانای تم نایه‌ته‌دا فەرموویه‌تی: ﴿فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ﴾ نه‌گەر دانیشتوانی مه‌ککه؛ قوره‌یشیه‌کان ئیمان به‌ قورئان نه‌هینن ﴿فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسَ بِهَا بِكَافِرِينَ﴾ دانیشتوانی مه‌دینه‌مان ناماده کردوه بۆ ئیمان هینان و به‌رگریکردن له ئیسلام پارێزگاری له قورئان و به‌نامه‌ی خودا!!

ئه‌وه‌ی جیگای دڵنیاپی‌یه‌و ده‌توانین به‌ راستی بزانیین ئه‌وه‌ بگوتری: مه‌به‌ست به‌ ئه‌و ده‌سته‌و تاقمه‌یه‌ی که ناماده باشییان تیدا خوڵقی‌ندراوه بۆ ئیمان هینان به‌ قورئان و پارێزگاری له ئیسلام و به‌نامه‌ی خودا، هاوه‌لانی پیغه‌مبهرن به‌ گشتی! جا دانیشتووی مه‌ککه‌ یان مه‌دینه‌ یا ههر شوێنێکی تر بن. نه‌مجار په‌روه‌رگار په‌یوه‌ندی ئیوان ئه‌و پیغه‌مبهرانه‌و پیغه‌مبهری ئیسلام- سه‌لات و سه‌لام له‌سه‌ر هه‌موویان به‌ گشتی و هه‌زه‌تی موحه‌مه‌د به‌ تایبه‌تی- دیاری ده‌کاوه‌ یامی هه‌موویان له‌ جه‌مسهره‌ سه‌ره‌کی‌یه‌که‌دا به‌ په‌که‌وه‌ ده‌به‌ستێته‌وه‌ ده‌فه‌رموی: ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ﴾ ئه‌و هه‌ژده‌ پیغه‌مبهری باسکران له‌گه‌ڵ وه‌چه‌و ئه‌وه‌ و برا و خه‌ژ و که‌سه‌و کاریان که‌ خودا هیدایه‌تی خۆی پێ به‌خشیون، ئه‌وانه‌ ئه‌و پیغه‌مبهرانه‌ن که‌ خودا نامه‌ی ناسمانی و حیکمه‌ت و زانیاری و ده‌سه‌لات و فره‌مانه‌ وایو پله‌ی پیغه‌مبهرایه‌تی پێ به‌خشیون، ئه‌وانه‌ له‌سه‌ر رێبازی حه‌ق و راست ه‌پ‌و‌ن و شاره‌زایی و هیدایه‌تی خودایان پێ به‌خشاوه، نه‌ک خه‌لکانی که‌ بته‌پرسته‌و خوا نه‌ناس و گوهران، که‌واته: ﴿فَبِهَدَاهُمُ اقْتَدِهْ﴾ ئه‌ی موحه‌مه‌د! له‌سه‌ر رێبازی ئه‌وان ه‌پ‌و‌ن، وه‌کوو ئه‌وان بانگه‌وازی بۆ په‌که‌تاپه‌رستی بکه، به‌ندایه‌تی و خوداپه‌رستی راست نه‌نجام ده‌، نه‌خلاق و ره‌وشتی جوان بلا و بکه‌ره‌وه‌!!

جا که‌ ئه‌م فره‌مانه‌ ئا‌پ‌استه‌ی پیغه‌مبهر ﷺ کراوه‌ دیاره‌ ئا‌پ‌استه‌ی ئومه‌ته‌که‌شی کراوه، چونکه‌ ئومه‌ته‌که‌ی شوێنکه‌وتووی پیغه‌مبهرن له‌مجۆره‌ فره‌مانانه‌دا چ فره‌مانێک ئا‌پ‌استه‌ی پیغه‌مبهر کرابی شوێنکه‌وتوانیشی ده‌گرێته‌وه‌!

نه‌مجار فره‌مان به‌ پیغه‌مبهر ﷺ ده‌کاوه‌ ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ

عليه أَجْرًا ﴿١﴾ ئەمی پێغه‌مبەر! بەو کەسانە بڵێ کە بۆ لایان رەوانە‌کراوی، بڵێ: من له پاساوی گەیانندی قورتان بە‌ئێوه داوی کرێو سوپاسو مالو سامانو سوودی تایبەتی ناکەم، هەر‌وه‌کوو چۆن هەموو پێغه‌مبەرە‌کانی پێش من لە‌سەر بانگە‌وازیو راگەیانندی پەيامی خودایێی داوی کرێو سوپاسیان نە‌کردوو. وە‌کوو له شوێنێکی تردا دە‌فەرموی: ﴿قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى﴾ ﴿الشوری/٢٣﴾. ئەمە ئە‌مریکە خراوە‌تە‌سەر شانۆ پەيامێکە پێم سپێ‌راوه کە بی‌گە‌یه‌نم ﴿إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ﴾ ئەم قورتانە کە هەیه بیر‌خە‌ره‌وه نامۆ‌زگاریو رێ پێشان‌دەرە بۆ هە‌موو جیهانییان، پەر‌اوی هیدایە‌تو بە‌رنامەی ژيانو کە‌تە‌لۆکی بوونە‌وه‌ره، تایبەت نیه بە‌ چینه‌ توێژێک‌ه‌وه، یان بە‌ گە‌لو هۆزێک‌ه‌وه، یان بە‌ چاخو سە‌رده‌میکی تایبە‌تی‌یه‌وه، یاساو قانونی خودایە، بۆ ئە‌وه‌ی له هە‌موو کونو قوژنیکی سەر زه‌وی هە‌موو گە‌لو نە‌تە‌وه‌یه‌ک تا دنیا دنیا‌یه کاری پێ بکەن، پابە‌ندی فەرمانو نە‌ه‌یه‌کانی بن‌ویه موو لێ لا نە‌دە‌نو بی‌کە‌نه بە‌رنامە‌و پرۆ‌گرامی ژيانی دنیا‌یان و له هە‌لسو کە‌وتیان‌دا رە‌نگ بە‌دا‌تە‌وه.

ئە‌وه‌ی تێ‌بینی دە‌کرێ: لە‌م نایە‌تە‌دا هە‌ژد پێغه‌مبەر ناویان تۆ‌مار کراوه، حە‌وت پێغه‌مبەری تریش هە‌ن له قورتان‌دا ناوی پێ‌روژیان هات‌وه ئە‌وانه: ئادە‌م باوکی ئادە‌میزاد، ئیدریس، هود، ذولک‌یف‌ل، صالح، شوعە‌یب، حە‌زەرە‌تی موحە‌مە‌د کە سە‌ردارو کۆ‌تایی پێغه‌مبەر‌انه، کۆ‌ی هە‌موویان دە‌کاته بیستو پێنج پێغه‌مبەر ناسینیان پێ‌ویستە‌و ئیمان‌و با‌وه‌ر به‌ هە‌بوونیان ئە‌مرکی سەر‌شانی هە‌موو موسولمانێکە، چونکە پەر‌وه‌رد‌گار له قورتان‌دا یە‌که یە‌که ناوی تۆ‌مار کرد‌وون. ئێ‌مه‌یش لێ‌ره‌دا ناوی پێغه‌مبەرە‌کان بە‌م شی‌وه‌یه تۆ‌مار دە‌کە‌ین:

ئادە‌م، ئیدریس، نوح، هود، صالح، ئی‌براهیم، لوط، ئی‌سماعیل، ئی‌سحاق، یە‌ع‌قوب، یوسف، ئە‌یوب، شوعە‌یب، موسا، هاروون، یونس، داوود، سولە‌یمان، ئیلیاس، ئە‌لیە‌سە‌ع، زە‌کە‌ریا، یە‌حیا، عیسا، ذولک‌یف‌ل، ئە‌م‌جار سە‌رداری هە‌موویان حە‌زەرە‌تی موحە‌مە‌د ﷺ.

نایە‌تە‌که ئە‌وه دە‌گە‌یه‌نی کە ئە‌مرکی سەر‌شانی پێغه‌مبەر‌انو پلە‌و پایە‌یان

جیا جیا، هی وایان ههیه یەزدان پلەو پایە ی پێغه مەبرایەتی و پاشایەتی و دادگایی کردن و فەرمانپەرەویی دراوەتی، هی وایان ههیه تەنها مەقامی پێغه مەبرایەتی پێدراوە! وەکوو کەمێک لەو پێش لە راشە نایەتە کە روون کرایەو.

هەندێ لەو پێغه مەبرانە ئیستاش شوێنکەوتووین هەن وەکوو نایینی جوله کەو مەسیحی و ئیسلام، هەندێکیان شوێن کەوتووین نەمان، وەکوو شوێنکەوتوانی حەزەرەتی ئیسماعیل و ئەلیە سەح یونس و لوط. نایەتە کەش ئەو دەگەینێ کە تێکرا پێغه مەبران لە فریشتەکان رێزدارترن، چونکە پەرورەدگار دواى ناوھێنانی پێغه مەبرەکان فەرمووی: ﴿وَكَلَّا فُضِّلْنَا عَلَىٰ الْعَالَمِينَ﴾ عەلە مین کۆی عەلە مە، عەلە مێش ناو بۆ هەموو هەبوو (وجود) یەک جگە لە خودا، فریشتەش بۆ خۆیان عەلە مێکن پێغه مەبران لەوانیش رێزدار ترن!

وەکوو زانیمان نایەتە کانی لە سێ تەرەدا دەسورپێنەو جەخت لە سەر سێ تەرکی سەرەکی دەکەن، چەسپاندنی تاکو تەنایی خودا، پێغه مەبرایەتی، زیندووبوونەو.

سەپاندنی پێغه مەبرایەتی و ناردنی نامە ئاسمانییەکان

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّمْتُم مَّا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿١١﴾ وَهَذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ

وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿۹۲﴾

جا وہ کوو زانیمان پمروہ ردگار لہ نایہ تہ کانی پیشووداو لہ سر زویانی
 حہزرتی سبیراھیم، بہ لگہی جوڑاو جوڑی لہ سر تاکو تہ نیایی خودا
 ہینایہ وہ، ہاویہش پیدا کردنی بۆ خودا رت کردہ وہ، چہند بہ لگہی حاشا
 ہلنہ گری خستہ روو، تہ مجار دہست دہکا بہ چہ سپاندنی کاری
 پیغہ مبرایہتی و دہ فرموی: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾.

نیبنو تہبی حاتم لہ سہ عیدی کوپی جو بہ پیرہ وہ، دہ گپرتہ وہ: دہ لی:
 پیاروکی جولہ کہ کہ ناوی مالیکی کوپی صہیف بوو: ہاتہ خزمہتی
 پیغہ مبر ﴿﴾ دہستی کرد بہ وتہی نارپکتو پیٹک لہ خزمہتیا! نیتر
 پیغہ مبر ﴿﴾ فرموی سویندت ﴿﴾ ہم بہر خودایہی تہوراتی بۆ موسا
 ناردوہ، نایا تو لہ تہوراتا تہوت خوتندوہ تہ وہ کہ خودا مرؤفی قہلموی
 خوش ناوی!؟ کابراش مالیکی قہلموی ورگ پان بوو، رقی ہلساو سویندی
 خوارد کہ خودا ہمرگیز نایہتی بۆ سر نادہ میزاد نہ ناردوہ تہ خواری! بری لہ
 ہاوپری جولہ کہ کانی وتیان: ہدی خوا گرتوو؟ چون خودا تہوراتی نہ ناردوہ بۆ
 سر موسا! تہویش سویندہ کہی پیشووی دو بارہ کردہ وہ، نیتر تہم نایہ تہ
 ہاتہ خوارہ وہ و فرموی: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ..... (الایہ)﴾.

موحہ مہدی کوپی کہ عبی قورہ ظی دہ لی: پمروہ ردگار فرمانی بہ
 حہزرتی موحہ مہد کرد کہ پرسیار لہ تہہلی کیتاب بکا دہ بارہی خوئی
 چون لہ تہوراتا باسی کراوہ؟ نیتر حہسودی بردنیسان بہ حہزرتی محمد
 وای لی کردن کہ برپا بہ نامہی خوداو پیغہ مبری خوداش نہ کہنو وتیان:
 ہمرگیز خودا ہیچ نامہی کہی بۆ ہیچ تادہ میزادیک نہ ناردوہ، نیتر
 پمروہ ردگار تہو نایہ تہی ناردہ خواری کہ دہ فرموی ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ
 قَدْرِهِ﴾ بیگومان تہوانہی نینکاری نیگای خودایی دہ کہن بۆ تادہ میزاد - کہ
 موشریکہ کانی قورہ یشن یان دہستہو تاقمیکی ﴿﴾ لہ کہن - بہ راستی تہوانہی
 خودایان وہ کوو پیویست نہ ناسیوہ، وہ کوو پیویستہ ریزبان لی نہ گرتووہ بہ

پیروزیان نه زانیو که پیغهمبیره کهیان به درو خستوته و و پروایان پی نه کرد،
﴿إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ بَشَرٍ مِّنْ شَيْءٍ﴾ کاتی وتیان: خودا هیچ
کتیبیکی له ناسمانمو نه نار دوته خواری بۆ سمر ناده میزاد.

نیبنو که شیر ده لی: نه گمر بگوتری نهم نایه ته ده رباره ی کافره کانی
مه که نازل بووه وی چوو تره! چونکه نایه ته که مه کی ره، واته: له مه که
هاتوته خواری، جوله که ش نینکاری هاتنه خواره و هی نامهی ناسمانی بۆ سمر
ناده میزاد ناکمن، موشریکه کانی قوره ییش نینکاری نه و هیان کردووه،
پیغهمبهرایه تی حه زره تی موحه ممدیان به لاه درو بووه، ده یانگوت: چونکه
(محمد) ناده میزاده به که لکی نه و نایه نیگای ناسمانی بۆ بیت! وه کوو
له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ
رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنذِرِ النَّاسَ﴾ یونس/۲. یان ده فرموی: ﴿وَمَا مَنَعَ
النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا: أَبْعَثَ اللَّهُ بَشَرًا
رَّسُولًا! قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ بَشَرًا رَّسُولًا﴾ الاسراء/۹۴-۹۵. له راستی دا که سی که
خودا به باشی بناسیت، له نه و حالی بیی که یه زدان ده سه لاتی ته وای
به سمر هه موو شتی که دا هه یه ناگاداری هه موو شتی که له هه موو شوینیک،
پروای وایی که ره حه متو به زهی خودا به شی هه موو که سی ده کاو هه رگیز له
بن نایه، نه و قه ناعه ته ی بۆ دروست ده بی که ناده میزاده کان زور پیو یستیان
به کتیبی ناسمانی هه یه، زور ناتاجی شاره زایی کردنی پیغهمبهران ده بن بۆ
ده سته بهر کردنی خوشبه ختیو کامهرانی هه تا هه تایی، هه ووه ها بۆ
ده سته بهر کردنی پیشکه موتنی ناده میزاد له رووی مادده و گیانه و!!

بیگومان کۆمه لی ناده میزاد له سهره تا دا پشیوی هه ره ج مده ج بووه،
جیهان له ژیر باری ناتارامی و فموضادا ده یه نالاتد؟ په وهر دگار پیغهمبهرانی
ناردن بۆ نه و ی کۆمه لگا ریک بخا، قانونو یاسایان ریک بخن، قانونو
یاسایان قیر بکمن، نه خلاقو ره وشتی جوانیان له ناودا بلاو بکه نه ووه، ریکای
پیشکه ورتزو شارستانی یان نیشان بدهن، ریکازی نیصلاهی کۆمه لایه ته و

ره‌وشتی‌یان فیر بکن، ده‌ستی سته‌مکارو مله‌سور بگپرنه‌وه له سته‌مکاری و چه‌وساندنه‌وهی هه‌ژاران! جا که سێک ئینکاری په‌یامی پیغه‌مبران بکا، دیاره به باشی خودا ناناسی و ریزو پیروزی بو دانانیت! نه‌مجار په‌روه‌ره‌گار پیغه‌مبهر ده‌رس داده‌دا که چۆن بیروپای موشریکه عه‌ره‌به‌کان ره‌ت بکاته‌وه، نه‌وانه‌ی که ئینکاری نیگا و پیغه‌مبهرایه‌تی ده‌کهن، فرمانی به‌ پیغه‌مبهری خۆی؛ هه‌زه‌تی محمد کرد و فرموی: ﴿قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ لِيَجْزِيَ قَوَّاسِينَ يَدُونَهَا وَتُخْفَوْنَ كَثِيرًا﴾ نه‌ی محمد! پێیان بلێ: کێ ته‌وراتی ناره‌ خوارێ بو سهر موسای کورێ عیمران! نه‌و ته‌وراته‌ی که بریتی‌بوو له نوورو روناکی‌یه‌کی پرشن‌گدارو تاریکایی رامالێ، هیدایه‌ت بوو بو نه‌وانه‌ی پابه‌ندی بوونو شوونی که‌وتن، له تاریکایی و گومرایی رزگاریان بوو، گه‌یشتن به نوری حق! به هۆی هیدایه‌ت و ره‌هنومایی ته‌وراته‌وه بوون به‌جۆره ناده‌میزادیکی تر.... خو ئیوه بو خۆتان دان به‌ گرنگی ته‌ورات‌دا ده‌تین ناواته خوازی نه‌وه بوون کیتاییکی ناواتان بو بی، نه‌ی نه‌وه نیه ده‌تانگوت: ﴿لَوْ أَنْزَلْ عَلَيْنَا الْكِتَابَ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ﴾ الانعام/۱۵۷. هه‌ر به‌و جۆره ته‌ورات کاریگری هه‌بوو له ژيانو هه‌لسوکه‌وتی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل‌دا، هه‌تا گۆرانکاریان تیدا کرد، ده‌قه‌کانیان تیکه‌دان، زۆر له‌ هوکه‌کانیان شاره‌وه، نه‌گه‌ر مالمیکیان پرسیاریکی نایینی لی بکرایه‌ر حکمی ته‌وراته‌که به‌ ویستی نه‌و نه‌بویه هوکه‌که‌ی له پارچه‌ کاغه‌زیکه‌دا ده‌نووسیه‌وه. نه‌وه‌ی مه‌به‌ستی بویه‌ پێشانی کێشه‌که‌رانی ده‌دا و زۆریه‌ی هوکه‌کانی تری ده‌شارده‌وه. هۆیه‌که‌ش نه‌و بوو نوسخه‌ی ته‌وراته‌که هه‌ر لای مالمه‌کان بوو نه‌یانه‌هه‌شت بۆره‌ پیاوه‌کان فیری ببنو بیخویننه‌وه! نه‌م شاردنه‌وه‌یان له‌و ده‌قانه‌دا ده‌کرد که دوا‌ی روخانی به‌یتولمه‌قه‌دیس و ده‌کردنی جوله‌که بو عیراق نوسی‌بویه‌نه‌وه، واته‌: نه‌مه جگه‌ له‌و ده‌قانه‌ی که جوله‌که پێشینه‌کانیان له‌ بیریا ن چوویه‌وه. به‌هۆی روخانی به‌یتولمه‌قدیس لی فه‌وتابوو، وه‌کوو له‌ شوئینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿وَتَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ﴾ المائدة/۱۳. بێگومان مالمه‌ جوله‌که‌کان

حوکمی رەجم کردنی زیناکەریان لە پیڤەمبەر ﷺ لە مەدینەدا شار دەوه، بەلکو لەوێش گەورەترین پەردەپۆش دەکرد! مزگینیی هاتنی پیڤەمبەری ئیسلام و رەوشتو نیشانەکانیان دەشاردەوه دەیان گۆڕی و دەیانکێاند و پاش و پیشیان بە دەقەکان دەکرد تێتر پەروەردگار: **فَبِئِیْهِ پیڤەمبەری کرد** که ئەم نایەتە بەسەر جوله‌که‌و غەیری جوله‌که‌دا بخوێنیتەوه و روویان تێ بکا و بلی: ﴿تَجْعَلُونَهُ قَرَأَطِیسَ تَبْدُونَهَا وَتَخْفَوْنَ كَثِیرًا﴾ حوکمەکانی تەورات دەکەنە پارچە پارچە، واتە: هەر بەشیکی بێتانه‌وی دەری بخەن و ناشکرای بکەن لە پارچە کاغەزێکدا دەینوسنەوه و بلاوی دەکەنەوه بەناو جوله‌که‌کاندا. بەشیکی زۆریشی که حەز ناکەن بلاوی بکەنەوه: «هێشارنەوه و ناھێلن رەشە خەلکە که پێی بزانی! ئەمجار روو بکەرە عەرەبەکان و پێیان بلی: ﴿وَعَلَّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا اَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ﴾ پەروەردگار بەهۆی قورئانەوه: هەوایی رابوردوان و رووداوی داھاتوانی فێر کردوون، هەوای سەرگۆرشتەبەک که نه ئیوه زانیوتانە نه باوک و باپیرتان زانیویانە، نەدەشتانزانی، بەمەش منەت و فەضلی خودا رادەگەیەنێ بەسەر پیڤەمبەر و موسولماناندا: بەهۆی که قورئانی پیرۆزی بۆ ناردوون، بنەمای بیرو باوەری بەبەلگەوه فێر کردوون، رەوشتی بەرز و چۆنیەتی مامەڵە کردنی لەگەڵ ژياندا بۆ روون کردونەوه، جۆرەکانی خودا پەرستی بۆ دیاری کردوون بۆ ئەوهی دڵ و دەروونی خۆیان پاک بکەنەوه، یاسای مامەڵە گۆڕینەوهی کالای بۆ روون کردونەوه، بۆ ئەوهی کۆمەلانی ئادەمیزاد سوودی لی وەرگیرن، هەرەکو چۆن بنەمای یاسای ژيانی بۆ دامەزراندوون، قیری ئەوهی کردوون که هەول بەدەن نازادی رێز دانان و مرۆڤایەتی و یەکسانی لەناو کۆمەڵدا بلاو بکەنەوه، ئەو راستیە بچەسپێنن که تەرازووی رێز و نرخ طاعت و خودا پەرستیە، کێ تەقوا و کردەوهی باشی زۆرتر بێ ریزدارترە!

زومەخسەری هەندیکی تر لە رافە کەران پێیان وایە: ئەم نایەتە که ﴿وَعَلَّمْتُمْ....﴾ خیطابە بۆ جوله‌که‌کان واتە: ئەو کۆمەڵی جوله‌که! ئیوه لەسەرزوانی پیڤەمبەری ئیسلام بە هۆی ئەو قورئانەوی بۆی نێردراوه فێری

گه‌لی یاساو شمریعتو دابو نهریتو هه‌لسو که‌وتی جوان بوون، که له‌وه پیش نه‌تیوه نه باوکتو بایرانتان ویرای نه‌وهی هه‌لگری ته‌وراتیش بوون نه‌یان زانیوه!! وه‌کوو له نایه‌تیکی تردا ده‌فرمودی: ﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقْصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ النحل/۷۶.

هه‌ندیک له‌و شتانه‌ی که جوله‌که‌کان به‌لایدا نه‌چوونو نی‌سلام ده‌سته‌به‌ری کردوو ته‌واوکردنی نایینی خویانه به‌وه که بنه‌ماکانی بیروباوه‌ری چه‌سپاندنو روونی کردنه‌وه، به به‌لگه‌وه شی کردنه‌وه و پشتگیری لی کردن، نه‌خلاقو ره‌وشتی جوانی فی‌رکردنو دابو نهریتی له‌باروگونجاوی خسته روو که میان‌په‌ویی بوو له هه‌موو شتی‌کدا، له نیوان بیرو بو‌چوونی جوله‌که‌و مه‌سیحی‌دا نایینی‌کی مام ناوه‌ندی هی‌نایه کایه‌وه، نه‌حکامی عیباداتو خودا په‌رستی و مامه‌له کردنی و ناراسته کردن که سوودی بو تاکتو کۆمه‌ل هه‌بی، فرمان ره‌وایی کرده شوراو هاریکاری له نیوان ته‌هلی حیللو عه‌قددا شمریعتی و اانا که په‌کسانی بنوینی له نیوان هه‌موو ره‌گه‌زو هۆزو نه‌ته‌وه و چینو تو‌یژه‌کانی کۆمه‌ل‌دا، جوله‌که‌یه‌ک له‌به‌ر بنه‌چه‌و نه‌سه‌ب، عه‌ره‌بینک له‌به‌ر ریزو حه‌سه‌ب له په‌کتر جیا نه‌کاته‌وه مه‌رایی له‌به‌ر موسولمان نه‌کا له‌به‌ر نه‌و موسولمانه ستم له کافرینک نه‌کری له‌به‌ر نه‌وهی کافره، به‌لکو ته‌رازووی هه‌موو هه‌لسه‌نگاندنو ریزو نرخینک کرده‌وه و خوا په‌رستی و پابه‌ند بوونه به فرمانو نه‌هی‌یه‌کانی قورئانه‌وه! که‌وابی ده‌بویه زانایانی نایینی جوله‌که‌و مه‌سیحی دوا‌ی هاتنی حه‌زهرتی موحه‌مه‌د به‌م نایینه بی وینه‌یه که ته‌واوکه‌ری هه‌موو نایینه‌کانه‌و هیدایه‌ته بو مرو‌فایه‌تی-ده‌بویه ده‌ست پیش‌خهر بوونایه بو پروا کردن به پی‌غه‌مبه‌رو نایینه‌که‌ی چونکه ته‌وان به‌لای خویانه‌وه خاوه‌ن عیلمو زانستن! ده‌ی خق وا چاوه‌پوان ده‌کری له خاوه‌ن عیلمو زانست که په‌په‌ره‌وی عیلمو زانستی خۆی بکا، نه‌گه‌ر په‌کینک هات له‌و زاناترو راست ترو گونجاو تری پی بوو په‌کسهر بجیته سهر بیروباوه‌ری نه‌وو شوینی بکه‌وی نه‌ک به پی‌چه‌وانه‌وه! به‌لام حه‌سوودی ره‌گه‌ز په‌رستی مال‌و قه‌شه‌کانی جوله‌که‌و مه‌سیحی و کورسی په‌رستی و پله‌و پایه خۆشه‌ویستی دونیایان وای لی کردن که به پی‌چه‌وانه‌وه هه‌لسو که‌وت بنوینن.

نیمامی طه‌بهری ریوایه‌تیکی تری بۆ نایه‌ته‌که به لاوه په‌سه‌نده! که ﴿يَجْعَلُونَهُ قَرَأْطِيسَ يَبْدُونَهَا وَيَخْفَوْنَ كَثِيرًا﴾ به گوهری نهم قیرائه‌ته خیطابی نایه‌ته‌که بۆ عمره‌به موشریکه‌کانو هه‌والدانه له جووه‌کان به‌وهی نه‌تجامیان داوه؛ که هاتوون ته‌وراتیان له چهند پهره کاغه‌زیکدا «نوسیه‌وه بۆ نه‌وهی گۆرپانکاری تیدا بکه‌ن، ده‌هاتن که نه‌وه ده‌قانه‌ی که له‌گه‌ل مه‌به‌ستی گلاوی خۆیان ده‌گونجاو بۆ ری له خه‌لک گوم کردنو قیلو ته‌له‌که بازی ده‌ستی ده‌دا له چهند پارچه کاغه‌زیکدا ده‌یان نوسیه‌وه و بلاویان ده‌کرده‌وه، بریک له‌وه ده‌قانه‌ی که به‌دلی مالمه‌کانیان نه‌بوو له‌گه‌ل نه‌خشه‌ی خۆیان نه‌ده‌گونجا ده‌یانشارده‌وه و ژیر لیویان ده‌دا، بریکیش له‌وه شتانه‌ی ده‌یانشارده‌وه عمره‌به‌کان پتیا‌ن ده‌زانی، یان قورشان هه‌والی پی دابوو؛ که وایی نایه‌ته‌که خیطاب نیه بۆ جوله‌که‌کان به‌لکو خه‌بهریان لی ده‌داو هه‌لسو کرده‌وه‌یان بۆ عمره‌به‌کان ده‌گیریتمه‌وه، له‌سهر نهم رایه نایه‌ته‌که مه‌که‌کی‌یه‌وه مه‌دینه‌یی نیه واته له‌مه‌که‌که هاتوته خوارئ.

سه‌یید قوطب خوای لی رازی بی نهم شیوه قیرائه‌ته‌ی په‌سه‌ند کردوه، له‌سهر نه‌وه قیرائه‌ته تاوا ته‌فسیری کردوه: نه‌ی موحه‌مه‌دا! به عمره‌به‌کان بلی: کئ نه‌وه نامه تاسمانی‌یه‌ی - که موسا هینای بۆ به‌نو ئیسرائیل - ناردوته خوارئ که ری نیشاندهر و نورو رونا‌کایی و هیدایه‌ت بوو بۆ تاده‌میزاد. له‌وه نامه‌یه‌ی که جوله‌که‌کان ده‌یکه‌نه پارچه پارچه بریکی ده‌شارنه‌وه و ناهیلن ره‌شه خه‌لک‌که بیان بینن، هه‌ندیکیشی ده‌رده‌خه‌ن بۆ به‌جیه‌پنانی مه‌به‌سته تایبه‌تی‌یه‌کانی خۆیانو نه‌تجامدانی قیلو ته‌له‌که بازی و سه‌رلی شیواندنی تاده‌میزادان، ته‌مجار په‌روه‌ردگار روپه‌روویان بووه‌وه و منه‌تی خۆی به سه‌ردا کردن؛ به‌وه‌ی که هه‌ندئ هه‌والو رووداوی جوله‌که‌کانیان بۆ ده‌گیریتمه‌وه، که له‌پیش هاتنه خواره‌وه‌ی قورشان‌دا هه‌چیان لی نه‌ده‌زانی، که وایی نه‌مرکی سه‌رشانی نه‌وانه که سوپاسی خودا بکه‌ن نه‌ک تیتکاری نه‌وه بکه‌ن که خودا به نیگا نهم زانیاری‌یه‌ی بۆ پیغه‌مبه‌ری خۆی ناردبی!

په‌روه‌ردگار له پاش تاراسته کردنی پرسپاره‌که لییان نه‌گه‌را بۆ خۆیان وه‌لامی پرسپاره‌که بده‌نه‌وه، به‌لکو فه‌رمانی به پیغه‌مبه‌ر کرد که باسه‌که‌یان

له گهل یه کالآ بکاته وه نه هیلئی بیکنه گۆره پانی کیشمو ده مه ده می! بۆیه به پیغه مبهری فرموو: ﴿قُل: اللّٰهُ﴾ نهی موحه مه ده! بلئی خودا نهو کتیبهی ناردۆته خواری بۆ سهر موسا، ههروه ها نهه قورئانهی بۆ من ناردوه، یان بلئی: خودا ئیوهی قیری قورتان کردوه، ئیبنو عهیباس ده فرموی: ﴿قُل: اللّٰهُ﴾ واته: بلئی خودا نهو کتیبهی ناردۆته خواری. ئیبنو کهثیر ده لئی: لیره ده هه نهه مانایهی ئیبنو عهیباس په سهنده.

﴿ثُمَّ دَرَّهُمْ فِيْ خَوْضِهِمْ يَلْعَبُوْنَ﴾ پاشان نهی موحه مه ده! وازیان لی بینو لیان گهری، با له نه زانی گوهرایی خۆیان دا یاری بکه نه تا مردن یه خه یان پی ده گریو چنگیان لی قایم ده کاو ده یانجه برینی، جا نهو کاته ده زانن سه ره نجامی باش بۆ نه وانه، یان بۆ بهنده خودا په سه ته کانه!! نهه مچار پهروه ردگار رۆلی قورئان دیاری ده کاو ده فرموی: ﴿وَهٰذَا الْكِتٰبُ اَنْزَلْنَاهُ﴾ نهه قورئانه کتیبی که نارد ومانه ته خواری بۆ سهر تو، شه ره زایی ناده میزاد ده کا بۆ ئایینی هه قو ریبازی راست، ههروه کو چۆن له وه پیش ته ورا تمان ناردۆته خواری بۆ سهر موسا، نهه قورئانه ﴿مُبَارَكٌ﴾ خیره به ره که تی زۆرو زه بهنده یه، له هه مو روویه که وه به ره که تی تیدا یه، موباره که تو پیروژه له به نه مادا چونکه پهروه ردگار له لای خۆیه وه ناردویه تیه خواری، پیروژه چونکه بۆ سهر دلی بی خهوشی پیغه مبه ره نیردرا وه ته خواری، پیروژه له روهی قه باره وه په ره و دیره وشه کانه وه قه باره ی که مو مانای زۆر، نهو مانایه ی قورئان ده یانگه یه نی به چهنده ها کتیبی لهو قه باره یه نه نجام نادرین، پیروژه چونکه ناراسته ی فیه ره ته و سهروشتی ناده میزاد کرا وه، چ لهو پیروژه تره که خودا بۆ خۆی ده رباره ی به فرموی پیروژه! نهه نهو په ری په لی پیروژه یه!

﴿مُصَدِّقُ الَّذِيْ بَيْنَ يَدَيْهِ﴾ نهه قورئانه ته صدیقی نهو مانایانه ده کا که له پیش خۆیه وه له لایهن خودا وه ناردرا ونه خواری، با وه ره ده ره بری بهو کتیبانه لهو شیوه یه یان دا که گۆر انکاریان تیدا نه کرا وه، بهروای بهو کتیبانه نهه له شیوه ی گۆر او یان دا، بهروایان بهرا مبه ره ده ره بری چونکه نهو نامانه بهرو

باوەریان بە حق هێناوە، بنەمای عەقیدەیان چەسپاندووە، هەموو نایینەکان
لە بارەى عەقیدەو بیروباوەرەو یەك پەیامن، بەلام لە بارەى شەریعەتو
رێبازەو هەموو گەلو نەتەوێك شەریعەتو رێبازی خۆى جیاوازه.

مامۆستا سەبید قوطب دەلى ئەوانەى لە بارەى ئیسلام دەنوسو دەلێن:
ئىسلام یەكەم نایینە كە بیروباوەرى تەواوى دەربارەى یەكتاپەرستى هێناوە،
یان بیروباوەرى تەواوى دەربارەى حەقیقەتى پێغەمبەراییەتىو پێغەمبەر
هێناوە، یان یەكەم نایینە كە عەقیدەى تەواوى دەربارەى قیامەتو
زیندووبوونەو هێناوە و پیشیان وایە ستایشى ئىسلام دەكەن ئەوانە لە
راستىدا قورئان ناخوێننەو، نەگەر قورئانیان بخوێندایەو دەیان بیست
پەرەردگار ئەو دەچەسپێنێ كە هەموو پێغەمبەرەكانى ﷺ یەكتاپەرستى
تەواویان هێناوە كە بە هیچ جورێك دیاردەى هاوێش پەیدا كردو
هەوڵدانان بۆ خودایان تێدا نێیە.

هەموویان حەقیقەتى پێغەمبەراییەتیان بە نەتەو و نەدەمیزاد
راگەیانندووە، نەدەمیزادیەتى پێغەمبەریان بۆ گەلەكانیان روون كردۆتەو،
هەموویان گوتیانە كە سوودو زیانیان بە دەست نێیە، غەیب زان نین
هەموویان گەلەكانیان ترساندووە لە سزاو حیسابو لێكۆڵینەوێ رۆژى دواى
، هەرەها هەموو لایەنەكانى تری عەقیدەیان بە خەلكى راگەیانندووە، قورئان
كە تەصدیقی كتێبە ئاسمانى بەكان دەكا تەصدیقی ئەو عەقیدەو بیروباوەرە
دەكا كە تێیاندا هاتوو پێش گۆرانكارى دەست لێدانیان.

ئەو قسە قسەلۆكانەى ئەو نووسەرانی دەلێن: ئەو دیادیەكە لە
دیاردەكانى رۆشنبیری ئەوروپایى كە پێیان وایە: عەقیدەو بیروباوەر-هێ
ئاسمانیشى لەگەڵدا بێ-گۆرانكارى گەشەكردنى تێدا دێتە جێ واتە:
بەگۆرەى گۆرانو پێشكەوتنى نەدەمیزاد عەقیدەو بیروباوەر دەگۆرێ!!
هەرگیز ناتوانرێ داکۆكى لە ئىسلام بكرێ بە روخاندنى ئەو بنەما

عہ قیدہیی و بیرویا و ہرانہی کہ قورٹان دہیانچہ سپینتی! دہی با نووسرانو
خوینمران لہم جوڑہ ہلخلیسکانہ خو بیارینن^۱.

نہ مجار حیکمہ تی ناردنہ خوارہ وہی نهم قورٹانہ ویرای پشتگیری کردنو
بہ راست دانانی ناوہ روکی کتیبہ ناسمانی بہ کانی پیش خوئی دہست نشان
دہ کاو دہ فرموی: ﴿وَلْتَذَرُوا الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا﴾ ہروہا بق نہ وہی بہم
قورٹانہ دانیشترانی مہ ککو دہ ورویہری لہ ہموو کونو قورٹینیکی سر
زہوی بترسینتی لہ سزای توندو سہختی یہزدان، نیبنو عہ بیاس دہ فرموی:
مہ بہست بہ ﴿مَنْ حَوْلَهَا﴾ ہموو ولاتانی سر زہویہ وکو پدروہردگار لہ
نایہ تیکی تردا دہ فرموی: ﴿قُلْ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
جَمِيعًا﴾ الاعراف/۱۵۸.

یان دہ فرموی: ﴿وَأَوْحَىٰ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنَ لِأُنذِرَكُمْ وَمَنْ
بَلَغَ﴾ الانعام/۱۹. ہروا چہند نایہ تیکی تریش ہن کہ نہو دہچہ سپینن کہ
پیغہ مبسر ﴿﴾ پیغہ مبہرایہ تی بہ کدی گشتی بہو بق سر ہموو تادہ میزاد
نیردراوہ لہ ہدیشی صہ حیجہ بن دا چہ سپار کہ پیغہ مبسر ﴿﴾ فرمویہ تی:
(أَعْطَيْتُ حُمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي) نہ مجار لہم پینجانہ
نہ مدیان تیدایہ (وَكَانَ النَّبِيُّ يُعْتَرُ إِلَىٰ قَوْمِهِ خَاصَّةً وَبُعِثَ إِلَى النَّاسِ عَامَةً)
بویہ دوا بہدوای نہو فرموی ﴿وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ﴾ ہر
کہ سیک بروای بہ زیندوویونہو و روژی قیامت ہبی بروا بہم کتیبہ پیروڑہ
کہ قورٹانہ - دہ کمن بہ مہرجی بانگہ وازیان بگاتی، چونکہ تہاوترین
ہیدایہ تی تیدایہ دہست دہ کوی.

نہم نایہ تہ ناماڑہی نہوہی تیدایہ کہ نہو خہلکہی مہ ککو غہیری
مہ ککش کہ تیمانیان بہ قورٹان نہ ہیناوہ، دیارہ تیمانیان بہ زیندوویونہو
نہبو بویہ نینکار ﴿﴾ پیغہ مبہرایہ تی ہزرہ تی موحو مہدیان کردوہ!

﴿وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ﴾ تمہو موسولمانانہی کہ پروایان بہ روژی
دوایی و قورٹان ہدیہ، ناگاداری نویژہ کانیشیان ۱۱ کہن لہ کاتی خویاندا
نہنجامیان دہدہن روکنو مدرجو ہدیہتہکانیان بہ ریکٹو پیکی بہجی دینسن!
بویہش لہ نار ہموو جوڑہ عیبادہتہکاندا بہ تایبہتی باسی نویژی کرہ
چونکہ نویژ کولہکھی ٹایینہو بناغہی ہموو جوڑہ عیبادہتہکانی ترہ،
تہگہر نویژ بہ ریکٹو پیکی تہنجام بدری خاوندہکھی لہ ہموو جوڑہ
تاوانیک دہگیریتہو، ہموو جوڑہ عیبادہتہکانی تر جی بہجی دہکا! نہی
نہوہ نیہ قورٹان لہ شورنیکی تردا ۱۱ ہفرموی: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى
الْفَحْشَاءَ وَالْمُنْكَرَ﴾ العنکبوت/۴۵.

درو ہلہستقن لہ سہر خوداو سزای درو ہلہست

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ
إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ
الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا
أَنْفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ
الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿۹۳﴾ وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَى
كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ
وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ
لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿۹۴﴾

لہ نایہتہکانی پیشودا پمروہردگار نہوہی روون کردہوہ کہ قورٹان
نامہدیہکی ناسمانیہو لہ لایمن خوداوہ نیردراو ۱۱ بق سہر موحدہمہد ۱۱ نہویش

وہ کو توورات وایہ کہ نئیوہ نیعتیراف بہوہ دہ کمن کہ بق موسا ہاتوہ، ہر
وہ کو نہوہشی چہ سپاند کہ ہموو پیغہ مبرہ کان نادرہ میزادن، نہ مجار دوی
نہوہی باسی ہندی ہرہشہ دہ کا کہ ناراستہی نہو کہ ساندہ کراوہ کہ بہ درو
نیدیعای پیغہ مبرایہتی دہ کہ نہو خویان بہ رہوانہ کراوی خودا دہ زانن
فرموی: ﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا﴾ کسی لہو کہ سہ
ستہ مکارتر کہ درو بہ دہم خودا وہ لڈہ بہستی؟؟، واتہ: کہ س لہوانہ
ستہ مکارترنیہ کہ لہ سہر خودا درو ہلڈہ بہستن «کو» نہوانہی کہ دہ لٹن:
خودا ہیچ نیگا و سروشیکی بق کہ س نہناردوہ! یان دہ لٹن: خودا ہاوہلو
مندالی ہن ﴿أَوْ قَالَ أُوْحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ﴾ یان بلئی: نیگام بق
کراوہ و سروشم بق ہاتوہ لہ کاتیکندا ہیچ نیگا و سروشی بق نہ ہاتوہ،
وہ کو نہو درو بوختانہی کہ موسیلہ مہی درو زن لہ ولاتی یہ مامہ بلاوی
کردہ وہو خوی کردہ پیغہ مبرو وتی نیگام بق ہاتوہ! یان نہسوہدی
نہلنہ نہسی لہ ولاتی یہ مہن کہ نیدیعای پیغہ مبرایہتی کرد، یان طولہ یحی
نہلنہ سہدی کہ لہ ناو ہوزی نہلنہ سہددا خوی کردہ پیغہ مبر، ہروہا ہر
کہ سیکنو لہ ہر شوینیکنو لہ ہر چہرخیکنو نیدیعای پیغہ مبرایہتی
بکا: ﴿وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلَ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾ ہرہا کسی لہو کہ سہ
ستہ مکارترہ کہ بلئی: منیش دہ توانم کتیبیکی وہ کو قورنن دا بنیم، بلئی
من دہ توانم کتیبیکی وہ کو قورنن کہ خودا ناردوہ تپہ خواری واتہ:
نامہیکہی وہ کو قورنن بہلیغو فہ صیحو رہوان بخدہ رو وہ کو نہو
کڑمہ لہ موشریکہی وتیان: ﴿لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا﴾ الانفال/۳۱
مہبست وتہ کہی نہلنہ ضری کوپی نہلحاریثہ (النضر بن الحارث) کہ
دہیگوت: قورنن چیروکتو سرگورشتہی کونینہی پیشینانہ یان دہیگوت
شیعرو ہلڈہ ستہ نہ گہر بمانہوی دہ توانین وہ کو نہو بلٹینو قورناتیکی
ناوہا دابنٹین!

نہ مجار پبروہ ردگار ہرہشہی خوی ناراستہی ستہ مکاران کردو
فرموی: ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ﴾ خطابہ کہ بق

پیغه مبهده ﷺ ههروه ها بۆ هه موو بیسه رو خوینهریکه. واته: نه گهر تۆ نه ی موحه مبهده ههروه ها نه ی بیسه رو خوینهر! نه گهر تۆ بیینی نه وکاته ی سته مکاران ده کهونه حالی مردنمه، ئیش و تازاری گیانکیشان له هه موو لایه کهوه ده وریان ده دا، شتیکت ده بیینی که باسی ناکرئو نایه ته گوftarو نوسینو چۆنیه تی حه قیقه ته که ی! به خوا نه بی به یان ناکرئ، نه گهر به یانیش بکرئ که س ناتوانی گوئی لی بگرئ. ﴿وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيَهُمْ﴾ حالو وه زعیه ت وایه فریشته کان ده ستیان بۆ درئو ده کهن بۆ وه رگرتنه وه ی گیانیان به نه وه پری گرژی و توو په یی و مپو مچی و توندو تیژی و لیدانو تیبه لدا نه وه؛ وه کهو له نایه تیکی تر دا ده فرسوئ: ﴿فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَ أَدْبَارَهُمْ﴾ محمد/ ٢٧.

نه مچار پهروه! گار فهرمانکردنی فریشته کانمان بۆ ده گیریتنه که به شیوه ی سووکایه تی پیکردن و نه زیه ت دانیان له کاتی ده ست درئو کردنیان بۆ گیانکیشانان پیا یان ده لئین: ﴿أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ﴾ ده ی خیراو بی راوه ستان گیانه کانتانمان پی بهن! یان نه گهر نازان ده گیانه کانتان له م حاله ته رزگار بکهن!

زومه خشمی ده لی: نه مه ته مه ئیل و لیچواندنی کرداری فریشته یه له کاتی گیان کیشانی سته مکارانا به کرده وه وه لسو کهوتی خاوه ن قدرزیک که چوو بیته سهر قدر زداره کهو به گیری هینابی و چنگی له یه خه ی گیر کردبی و مؤله تی نه داو پی ی بلی: ده ی هه ئیستا نهو ماله ی من که وا به لاته وه یه بمه ره وه سویندم وابی لیره ناهیل م برۆی تا لیت نه ستینمه وه، له م شوینه ناجولیم تا له میلی چاوت نهو پاره یه درنه هینم.

هه ندیک ده لئین: پیوست ناکا ته مه ئیل و ته شبیه ی تیدا به کارینین به لکو ده توانین له سهر حه قیقه تی خزیان بیان هیلینمه، چونکه ده گونجی فریشته بچیه سهر شیوه ی تاده میزادو به شیوه ی ناخاوتنی تاده میزاد له گه لی دا گفتوگو بکهن.

هۆی نه م کیشمه کیشمه لیدانو تیبه لدا نه نه وه یه کافرو خوانه ناس که

ده گاته سهره مهرگ فرشته موژده ي سزاي دوزه خي بي دده نو ناپره زامه ندي
 خوداي بي راده گه يه نن، نيتر گيانه كه ي له جه سته ي دا شاخي ده بي و نايه وي
 بيته ده ري جا فرشته كان لي دده ن بؤ نه وي گيانه كه ي به ده سته وه بدا و
 بي ده لين: ﴿الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ
 الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ﴾ نه مړو نه و پيري سوو كايه تيتان بي
 ده كړي! وه كوو چو ن نيوه درو تان له سهر خدا هله ده به ست، لوت به رزيتان
 ده نو اند له شو ين كه وتني نيگا سروشي ناسماني و پهيروه كردني ريبازي
 پيغه مبه ره كاني، پرواتان به نيشانه كاني خدا نه ده كردو پيغه مبه ره كاني تان به
 درو ده خسته وه، شتي نابه جي و نا حه قتان به دم خوداوه بلاي ده كرده وه؛
 وه كوو نه وه هه نديكيان ده يانگوت: خدا هيچ نيگايه كي نه نار دوه بؤ هيچ
 كه س. يان نه واندي كه لافي پيغه مبه رايه تيان لي دده او ده يانگوت نيگامان
 بؤ كراوه له راستيش دا هيچ نيگايان بؤ نه كراوه، يان نه واندي كه نينكاري
 كومه ليك صيفاتي خودايان ده كرد يان خيزانو كوپو كچيان بؤ داده نان!
 كه ده فمر موي: ﴿الْيَوْمَ﴾ واته: نه مړو مبه به ست روژي مردنه كه يه نه و
 روژي كه گيانيان ده كيشري و سزاي گيان كيشانيان بي ده گا. ده شگونجي
 مبه به ست نه و كاته درو ناخوشه بي كه له دوا مردنيان له به رزه خو
 قيامه تدا سزا ده درين.

ماموستا موحه مه د عه به نه و رايه ي به لاوه په سنده كه ده لي:
 مبه به ست به ﴿الْيَوْمَ﴾ روژي قيامه ته، هه روه ها ده فمر موي ده ستر نو كردني
 فرشته بؤ سته مكاران به مبه به ست سزاو نازاردانيان له روژي قيامه تدا
 ده بي و نه و كاته پييان ده لين ﴿الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ﴾ جگه له م
 ته تفسيره ته فسيري تر ناگونجي بؤ نه م نايه ته مگر بلين: كاتي مردن
 سهره تاي روژي قيامه ته^٢. نه مجار په روه ردگار له روژي قيامه تدا پييان
 ده فمر موي: ﴿وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فَرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ بي شكو

^٢ تفسير النير ٥١٧/٧.^٣ تفسيری منار ج ٧/٦٢٦-٦٢٧.

گومان نیوه تیستا هاتوون بۆ لای تیمه به ته نیاو رووتو قووتو بۆ ناوونیشانی دونیاییتان، بۆ داروده ستمو یاساولو خزمه تکارو خزمو که سو کار، بۆ مالو سامانو چه کتو ته قه مهنی و پۆشاکتو نامیری خۆسه پاندنو هۆکاری خه لک چه و ساندنه وه، که سیکتان له وانه له کهل نیه که به هاوه لو هاویه شی خوداتان ده زانین یا پیتان وابوو له م روژه دا شفاعه تتان بۆ ده که نو تکا کارتان ده بن له سزای خودا رزگارتان ده که ن! له سهره تادا چۆنمان دروست کردوونو چۆن له دایک بوون به رووتو قووتی، ناوا هاتوونه وه بۆ لامان ته نانه ت سوننه تیش نه کراون!! حمزه رته عایشه (ره زای خوای لی بۆ) که نهم نایه ته ی خوینده وه وتی نه ی ره وانه کراوی خودا! نه ی رۆ....! بۆ شهرمگا (العورة) نه ی هاوار ژنو پیاو به یه که وه به رووتی حمزه ده کریزو بریکیان سهیری نه وانی تریان ده که ن؟! پیغه مبه ر فهرمووی نا که س سهیری شهرمگای که س ناکا نهم نایه ته ی خوینده وه ﴿لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ﴾ عبس/ ٢٧. که س وه سه رکه سی ناپه رژی.

﴿وَلَوْ كُنْتُمْ مَا خَوْلَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ﴾ نمو مالو منداله ی پیمان به خشی بوون هه مویتان به جی هیشتوه، چی مالو سامانی خودا پی ی به خشی بوون، چی مندالو خیزانو خزمه تکارو دارو ده سته ی له گه لتان بوو له ده نیادا هه مووتان جی هیشتوه وه سوودی لی وه رناگرن به لکو زیانتان پی ده گه یه نزو سزاتان له سه ر سه ختر ده که ن!

﴿وَمَا نَرَىٰ مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ﴾ نابین شفاعه تکاره کانتان له گه لتان بن، نمو بتو صه نه مانه ی ده تان په رسترو پیتان وابوو شفاعه تتان بۆ ده که ن، نمو بتو صه نه مانه ی که پیتان وابوو هاویه شی خودان له په رستشی نیوه داو شیای طاعت بۆ کردن وه کوو خودا، واته که نه وان به خودایان زانینو په رستیان نه وه ده گه یه نی وه کوو خودا کردوویان به په رستراو خاوه ن ده رحق به خویان. ده ی کوان نمو خودا درۆزانه ی به هاویه شی خوداتان حلیب ده کردن له کوین؟ نه هاتوون له گه لتان؟! به جیماون!! ﴿لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ﴾ بیکومان له م روژه دا که رۆژی قیامته هه موو

په یوه نډۍ په کی د دنیا تان بچر! هیچ په یوه نډۍ په کی د ډستایه تی، خزمایه تی، لپیر سراو په تی، بمر ژه وه نډیتان له گهل په کتر نه ماوه کار له کار ترازاوه و هر که سه خد می خودی خو په تی که س وه فریای که س ناکه وی ﴿وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ﴾ نهو بستو صه نه مانده کی له جیهان دا پیتان و ابوو شه فاعه تان بډ ده که ن لیتان ون بوونو نایان دوزنه وه و (حیساتان بیتي بووه) پدرو هر دگار لهو مه شهده سامنا که داو له سر سر ی نهو هدموو هه شاماته ی ده شتی مه حشر بډ زیده ریسوا بوونو سزادانو نا هو میډ کردنیان بانگیان لی ده کاو ده فمر موی: کوان نهو شتانه ی به خوداتان ده زانین؟؟ ده با بین فریاتان بکه ون! وه کوو له نایه تی کی تر دا ده فمر موی: ﴿أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ﴾ القصص/۶۲. هدره ها پیان ده گوتری ﴿أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ، هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ﴾ الشعراء/۹۲-۹۳. به راستی مه شهده دی کی سامنا کهو بارود و ختی که خه تر نا که! خدا نیتمو هدموو موسولمانیک به سر بمرزی لی ری ره ها کا.

ده سه لاتی خدا له بوونه وه رد ا

﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْغَيْبِ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾ ﴿۱۵﴾ فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۱۶﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۱۷﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿۱۸﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا
 مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ
 وَجَنَّاتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ أَنْظِرُوا
 إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾

پاش نهوهی پهرهردگار له نایهتهکانی پیښوودا تاکنو ته نیایی خوی
 راگه یاندو به بهلگه چه سپاندی، چو نیهتی پیغه مبرایهتی روون کرده وه
 هه بوونی روژی قیامتو روودا وهکانی را نواندن! ته مجار لیږدها گه پاید وه بو
 ناراسته کردنی بری بهلگه له سمر هه بوونی خودای کردگارو کارسازو
 به دیهینر: که به کورتیو پوختی دهر باره ی دروستکردنو به دیهینانو
 گیانپیدانو مراندنو ته ندازه کردنی شتهکانو نه خشمو شیوهی هاتو چو
 هه ساره و گه پوکهکانو ته ستیره و مانگو خورو گوپانی شهوو روژ ده دوتن،
 نه وه تا له نایه تانهی دواپی دا دهر باره ی بری له دیاردهی ده سلاتو توانای
 سمر سوپ هینرو حکمهتو لیزانی و کار دروستی پهرهردگار ده دویو
 ده فیرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى﴾ پیگومان پهرهردگار ده نکه تو مو
 دانه ویله له ناو زه ویدا لیکن ده کاته وه چکمه ی پی ده کاو ده پوینتی و سهر
 ده بیو نه شونما ده کاو دنیا ده کاته گولو گولزارو شهوزایی و شینا وهره!
 جوړه ها گزو گیاو رووه کتو دانه ویله میوه و بهروبووم له هه مو رهنگو
 روخسارو تامو بو تیک بهرهم دینی، به راستی تم دیار دانه گه وره ترین
 بهلگن له سمر هه بوونی خودایه کی بالا دهستی کردگاری کارسازو خاوه
 حکمهتو تواناو دانا! نیمه ی تاده میزاد به وردی سهیریان ناکهینو له سمر
 دوو باره بوونه وه سی باره بوونه و پیمان ناشنا بووینو به لامانه وه شتیکی
 ناساین نه گینا له حقیقهت دا بهلگو ده لیلی ده سلاتو کارسازو
 پهرهردگارن، له لاپهره ی بوونه وه را تابلوی پر نه خشو نیگاری خودای
 کردگارن! نهی نه وه نیه یزدان بو خوی رسته ی ﴿فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى﴾

تهفسیر ده کاتمه وه ده فمرموی: ﴿يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ﴾ گژوگیاو دارو درهختی نه شو نما کهری شیوه زیندوو له دهنکه تۆم دانمویلهمه کی رهقو تهقی نیمچه مردوو دهردینئ! له ریگهی ریکخستنی هۆکارو کارتییکراوه وه بهم شیوه ده بنکه تۆم دانمویلهمه کان له ناو خاكا بچیندرین به ناو و بدرینو هدوا سازگار بی کار سهرده گریو تۆم هتقیو سهوز ده بیو وه بهر دی!

پهروهردگار کشتو کالی سهوزو دارو درهختی زیندوو له مردوویه کی رهقو تهقی دهردینئ! مه بهست به زیندوو لیږدها غیذا وهرگرتنو نه شو نما کردنه، مه بهستیش به مردوو شتی که غیذ وهرنه گریو نه شو نما نه کا وه کوو گلو دهنکه تۆم هیلکهو تۆمی ناده میزادو ناژهل! نه گهر بگوترئ زانستی تازه دهری خستوه که هیلکهو تۆمی ناده میزادو ناژهل گیانیان تیدایه! ده لئین: مه بهستمان گیاتی که رووالهتی و جهوجوولی ناسایی تیدایی! ئیستا بریک تهفسیری زانستیانهی تر بقو تهم نایه ته ده که نهو ده لئین: مه بهست به دهرهینانی زیندوو له مردوو نهویه که زیندوو له مردوو پییک دی نه وه تا زیندوو به خواردن نه شو نما ده کا خواردنه مه نیش مردوو و بی گیانه!

﴿وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ﴾ ههروه ها پهروهردگار دانمویلهمه دهنکه تۆمی رهقو تهقی بی گیان له گژوگیاو دارو درهختی نه شو نما کهر دهردینئ، ههندیک ده لئین: مه بهست به مردوو نیفرازاتی جهستهیه وه کوو: شیرو تارهق و شتی تر که له جهستهی ناده می یا گیانداری تر دیته دهرئ! ﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ فَانِّي تُؤْفَكُونَ؟﴾ به دیهینهری تهم شتانه نهو که سهیه که نهوهری ده سه لاتو حیکمهتو لیزانی ههیه نهویش پهروهردگاری تاکو ته نیابالاده ستو کار رهنگینو بی هه متایه! دهی ئیوه چۆن له حق لاده ده نو روو ده که نه بهتال؟ به چ عهقلیک له تهک خودادا شتی تر به خودا ده زانو ده پهرستن؟ چۆن شتییک ده که نه هاربهش بو خودا که ده سه لاتی ههچی نییه؟ ته نانهت شتی وا ده پهرستن مردوو بی گیانه!؟

﴿فَالْيَاقُ الْأَصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا﴾ پهروهردگار به دیهینهری رووناکایییه، در به تاریکایی ده داو رووناکایی بهیانی دهرده که موی دونیا

رووناک ده بی و ناسو رهوشن ده بیته وه و تاریکایی دهره ویتته وه، شهو به خوی و تاریکی را ده بی و روژ دیته شوینی، رووناکایی پرشنگی خوی به جیهاندا په خش ده کا.

لیره دا پهره ردگار ده سلاتو توانایی خوی به سر بوونه وه رد دیاری ده کا، نهو را ده گیه نی که ده سلاتی به دیهینانی شتی دژ به یه کی هیه، که فرموی: ﴿فَالِقُ الْإِصْبَاحِ﴾ دژ کهشی هیئایه پیشه وه فرموی: ﴿وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكْنًا﴾ شهوی به دی هیئاوه بو نارامگرتن تییدا، که به تاریکایی خوی جیهان داده پوشتی و دنیا کشو مات ده بی و گیانداره کان تییدا نارام ده گرنو ماندویان ده حه سیته وه گفتو کوی تیشو نازاری تیش کردنی روژیان ده نیشتیه وه! وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی ﴿وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا﴾ النبا/ ٩-١١. له شهو دا گیاندارای ماندوو به نیشتی روژ ده حه سیته وه تییدا نارام ده گری، نارامگرتنه که نارامگرتنی جهستو نارامگرتنی بیرو نه ندیشو هوشو دل و دهرونه! شهو کاتی نارامگرتنه چونکه زوریهی جهو جولی که له روژدا ده کری به شهو ته نجام نادری چونکه روژ رووناکو دنیا رهوشنه، شهو تاریکو جیهان داپوشراره زوریهی گیانداران له تاده میزادو ناژلو بالنده و خشوکه کان واز له گهرانو کارکردن دیزو ده گهرینه وه بو مالو هیلانده لانهی خویان، بو حه سانه وه پشودان، که نهو حه سانه وه تهواو نابو نایه ته جی بهی نووستن، چونکه به خمو نه ندامه کانی جهسته، ههستو بیرو هوش نارام ده گرنو جهو جولی تیختیاریان ده وهستی! نه ندامه کانی ناوه وی جهسته وکو دلو گورچیلو جیهازی ههزو میشک تا نه ندازه یه ک هیواش ده بنه وه؛ لیدانی دل کهم ده بیته وه، ههناسه دان له سهره خوتر ده بی هاتووچوی خوین له بورییه کانی خویندا که مییک سستی تی ده کهوی به تایبه تی له سهره تای نووستندا که ههست کردن لاواز ده بی ته نانه ت ده توانین بلتین: نیمچه مردنیک به سهردا دی، جیهازی عه صهی ده حه سیته وه بو نهوهی هه موو نه ندامه کان به سیته وه!

﴿وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا﴾ خۆرو مانگ دینو ده‌چن به نه‌ندازه‌و به
 حسابو به ژماره بۆ گه‌یشتن به ناکامی خویانو ته‌واوکردنی رپه‌وی دیاری
 کراو بۆیان، خۆرو مانگ هه‌لده‌سورپین بۆ نه‌نجام‌دانی به‌رژه‌وه‌ندی
 مه‌خلوقات، هه‌لاتنو ناوا بوونیانو نه‌و گۆرپانکارییه‌ی رووده‌دا له‌ گواستنه‌وه‌و
 دیمه‌نیان هه‌موو به‌ حسابو دیاری کراوه‌و نه‌خشه‌ی داپژراوه‌و نه‌وان
 نه‌نجامی ده‌دن، بۆ هه‌ر یه‌که‌یان قۆناعی دیاری کراو رپه‌وی تاییه‌تیو
 شوینی هه‌لاتنو ناوا بوونی خۆی هه‌یه، له‌ چوار وهرزی سال‌دا به‌ گویره‌ی
 گۆرانی شه‌وو رۆژ گۆرپانکاری به‌سه‌ر کاریگه‌رییان له‌ زه‌وی‌دا دی، به‌لام
 هه‌مووی به‌ گویره‌ی نه‌ندازه‌و حسابی بۆ دیاری کراو وه‌کوو له‌ شوینیکی
 تر‌دا ده‌فرموی: ﴿الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ﴾ الرحمن/٥. یان
 ده‌فرموی: ﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرُ نُورًا وَقَدَرْنَا
 مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَّتِ السِّنِّينَ وَالْحِسَابُ﴾ یونس/٥.

په‌روه‌ر‌دگار له‌م نایه‌ته‌دا سێ نیشانه‌ی ناسمانی دیاری کردن:

١- در‌دانی تاریکایی شه‌وو ده‌رکه‌وتنی ناسۆی به‌یانی، په‌خش بوونه‌وی
 روناکایی به‌سه‌ر زه‌وی‌دا که‌ جوانی و رازاوه‌یی به‌ وجود ده‌به‌خشی.

٢- دروست کردنی شه‌و بۆ هه‌سانه‌وه‌ی جه‌سته‌و بیرو هۆش.

٣- دروست کردنی خۆرو مانگ بۆ زانینی میژوو سالو وهرزو کات....
 ناشکرایه‌ ناده‌میزاد چه‌ند پتویستی به‌ زانینی کات هه‌یه بۆ زانینی کاتی
 خودا په‌رستیو مامه‌له‌ کردنو میژووی روودایان.

زانایانی ناسمان شوناسی کۆکن له‌سه‌ر شه‌و که‌ زه‌وی دوو جۆر
 سوپانه‌وه‌ی هه‌یه، سوپانه‌وه‌یه‌کی به‌ ده‌وری خۆی به‌ بیسته‌و چوار کات ژمیرو
 نه‌نجامی ده‌داو شه‌وو رۆژ له‌ نه‌نجامی شه‌م سوپانه‌وه‌دا په‌یدا ده‌بن.
 سوپانه‌وه‌یه‌کی تری هه‌یه به‌ ده‌وری خۆردا له‌ ماوه‌ی سالتیک دا نه‌نجامی
 ده‌دا به‌مه‌ش چوار وهرزه‌ په‌یدا ده‌بن.

﴿ذلک﴾ نه‌و ده‌ستکردو به‌دییه‌نانه، نه‌و کار دروستیو کرده‌و به‌رزانه‌
 نه‌و ریکو پیکو هاتوو چۆو هه‌لسوپانه، نه‌و گۆرپانکاری مردنو ژبانه‌

﴿تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾ تهندازه دارکردنو نهخشه کیشانی پهروه ردگاری بالا دهستو زاناو کار سازه، که به دهسلاتی بالاو زانستی فراوانو ره هاو توانای له بن نه هاتوو حیگمه تو لیژانی خوی بوونه وری به دی هیئاوه و لیکی داوه و هلی ۱۱ هسورپنی، هیچی بیهووده دروست نه کردووه، نهوه ملیونه ها ساله نهوه هموو هه ساره و تهستیره کاکه شانه، مانگوو خورو زهوی و نهوه هموو قهبار ۱۲ زه به للاحانهی که همر خدا ده زانی چهندنو چهند زلن! دینو ده چنو هه لده سورپن، بهو تهندازهی بویان دانراوه به گویره ی نهوه نهخشه ی بویان کیشراره پاشو پیش ناکه نو ناتل نابنو له ریگهی خویان لانه نو لیکی ناخشینو ده عم ناکه نو بهترینو گازیان لی نابریو بورغویان ناسوین، همر یه که یان له تهوه ری خوی دا ترکی خوی ته نجام ده دا وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾.

نه مجار پهروه ردگار نیشانه یه کی تری تاکو ته نیایی و بالا دهستی خوی له نیشانه کانی عالمی بالادهس ده کاو له ته کیا سوودو قازانجه که شی دهست نیشان ده کاو ۱۳ هفرموی: ﴿وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ﴾ پهروه ردگار خودایه کی وه هایه تهستیره پرشنگداره کانی بو نیوه کردووه به نیشانه، بو نهوه ی له ناو تاریکایی وشکانی و ده ریادا ریگهویانی خوتان بدوزنهوه، جا نهوه تاریکایی یه تاریکایی ناشکرابی و وه کوو تاریکایی شهو یان تاریکایی سرگگردانی و ویل بوونی ناو بیابانو ده ریا گهوره کان بی!

هه لبه ته مه بهست به تهستیره پرشنگداره کان لیړه دا جگه له مانگوو خوره، چونکه به روالهت تهستیره نیشانه ی شاره زایی و ری ده رکردنن، عمر به کان له سرده می خیله کی و کونیاندا به هه لپه اتنی تهستیر ۱۴ کاتیان دیاری ده کرد، چاودیری نهوه تهستیرانه یان ده کر ۱۵ که له شوین هه لاتو شوین ناو ابوونی مانگدا هه لده هاتنو ناوا ده بوون، له قوناغه کانی مانگ ریړه ویان ده کردو هاتوو چویان بوو، شاره زا بوونیان به تهستیره به دوو شیوه بوو:

۱- زانینی کات له شهوداو زانینی ورزی سال.

۲- زانینی ریگهی هاتو وچو له وشکانی و ده ریادا.

به پوختی پموره گار دواي باسکردنی بری لهو نیعمه تانهی که به هوی مانگو خوره به نیمه ده گمنو نهودوانه به قباره گوره دینه بهرچاومان، نه مجار بری فضل و گورهیی خویمان یاد ده خاتمه بهوی که نهو نه سستیره پرشنگدارانهی بؤ رام کردوین که نه مان له پیش چاوی نیمه به بهجووک دیاری ده دن. بیگومان لهم چهر خدی نیمه دا دوربینو نامیری چاودیری (مرصدی) و اهیه دوریی نهو نه سستیرانه هندیک نزدیک ده کاتمه پرشنگو روناکیی یان مه زنده ده کا زانیاری به کی باش و ده دست که وتوه ده ریهی خیرایی هاتووچویانو دورییان له نیمه قباره و زبه للاحی یانو نهو شتانهی لییان پیک هاتووونو گه لی زانستی تر ده ریهی یان که لهو پیش نه زاندره بوو! ناشکرایه نه مپو زانیانی ناسمانناسی (علماء الفلک) بویان روون بؤتوه که ژماره ی نه سستیره کان هیان ملیون نه سستیره ی گوره و بهجووک به لکو زیاتریش.

لیره دا به پویستی ده زانم بریک له کتبیسی رختی نایینی نیسلام ج ۱/۱۱۵-۱۱۷. راگوتزی تیره بکم که ده لی: لیرانه دا پرسیاریک دینه پیشهوه، پرسیار که ش نهویه نایا نه کمونه چنده چنمو چی به؟! لهو لامدا ده لئین زانیانی ناسمانناسی ده لئین: زوی بریتییه له به شیک له به شکانی کومه لهی خوری (المجموعة الشمسية) کومه لهی خوریش به شیکن له به شکانی شاره نه سستیره کانی بوشایی فراوان. زیاد له مانه ش چنده نیازکو نه سستیره ی ناگراوی کلکدارو مانگی تر هن.

دهی کموابو ژماره ی نهو نه سستیرانهی که له مه جهره ی خوماندا هنو سر به کومه لهی خورنو بییان ده گوتری کاکیشان (درب القبانة) چندن؟! لهو لامدا ده لئین: نه گمر به چاوی ناسایی عادهی سهریان بکهین ده بینین ژماره ی تیکرای نهو نه سستیرانهی که له دوو نیوه کوره ی باشورو باکورد ده بینرین له شش هزار نه سستیره تیپه ناکن، به لام نه گمر به نامیری دوربینو پیشکومتو سهریان بکهین ژماره یان ژور زیاتر دهی! زانای ناسمانناس (کابتن) ده لی: ژماره یان به (۴۰۰۰۰) ملیون دادهنری. ماموستا (شایلی) که زانیه کی فله کی دوربینی زانکوی (هارشرد) ده لی: ژماره یان ده گاته (۱۰۰۰۰۰) ملیون نه سستیره، ژماره ی مه جهره کانیش ده گاته (۱۰۰) ملیون مه جهره، هر مه جهره یه کیش چنده ملیون نه سستیره ی هه لگیرساوو ته فیسری دهوان

ئاگراوی تیدايد. دهی باشه قهباره‌ی نهم ئه‌ستیرانه ده‌بی له‌بهرامبهر قهباره‌ی خۆردا چه‌ند بی؟!

له‌ وه‌لامدا ده‌گوتری: خۆر بۆ خۆی ئه‌ستیره‌یه‌که وه‌کوو ئهو ئه‌ستیرانه‌ی که‌به‌ئاسمانه‌وه ده‌بهرتین، وه‌لی که به‌گه‌وره‌تر له‌وانی تر دیته به‌رچاومان له‌بهرته‌وه‌یه گنه له‌ئیمه‌وه نزیک‌تره ده‌نا خۆی ئه‌ستیره‌یه‌کی مام ناوه‌ندی‌یه. بچو‌کترین ئه‌ستیره‌یه‌ک که تا ئیستا دۆزرا‌بیتمه‌وه ئه‌ستیره‌ی (فان ماتن)ه، که رنگ بی که‌می له گۆی زه‌وی گه‌وره‌تر بی له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی‌شا ملیۆنی ئه‌ستیره‌ی ئاوا له‌ناو قهباره‌ی گۆی خۆردا به‌هاسانی جی‌ی ده‌بیتمه‌وه. بگه‌ر پتیش، له‌لایه‌کی تریشمه‌وه ئه‌ستیره‌ی (منکب الجوزاء) ئه‌وه‌نده گه‌وره‌و زه‌به‌للایه جیگای ملیۆنه‌ها ئه‌ستیره‌ی وه‌کوو خۆی تیدا ده‌بیتمه‌وه، ده‌ی باشه نهم ئه‌ستیرانه چه‌ند له‌ئیمه‌وه دوورن؟! له‌وه‌لامدا ده‌لێین کۆمه‌له‌ی خۆر، که زه‌ویش له‌وانه، ئه‌وه‌نده له ئه‌ستیره‌کانی تره‌وه دوورن ده‌توانی به‌گۆشه‌گیریک‌ی ته‌واو حسیب بکرتن له‌فه‌زادا چونکه دووری خۆر له‌ئیمه‌وه که‌متر له (٩٣ ملیۆن میله) واته زیاتر له چوار سه‌د جار به‌قه‌ی دووری مانگ له‌ئیمه‌وه دوور‌تره، خۆ کاتی‌که بمانه‌وی رێ‌ی دووری ئه‌ستیره‌کانی بزانی هه‌زار ملیۆنیش به‌ش ئاکاو باس ناکری به‌لکو پێ‌ی‌سته ئهو کاته قسه له ملیۆن ملیۆن بکه‌ین، بۆیه زانیانی ئاسمانناس هاتوون خیرایی رووناکییان کردوه به ئامیری روونکردنه‌وه زانینی ئه‌ندازه‌ی دووری ئیوان ئه‌ستیره‌کان، واشیان ته‌خمین کردوه که خیرایی تیژ‌پۆ‌یی رووناکی له چرکه‌یه‌کدا (١٨٦٠٠٠) میله، دوورترین ئه‌ستیره‌ی گه‌رۆک که‌ناوی پلوتۆیه‌وه سه‌ر به کۆمه‌له‌ی خۆره‌ رووناکی ئه‌ومان به چوار پینچ سه‌عات ده‌گاتی له‌کاتی‌که گه‌یشتنی رووناکی له‌نزیک‌ترین ئه‌ستیره‌وه چوار پینچ سال ده‌خایه‌نی.

پیشکمو‌تو‌ترین ئامیری دووربین وینه‌گرتن تا ئه‌مه‌رۆ هه‌ر ده‌توانی ئهو ئه‌ستیرانه بیینی که دوو هه‌زار ملیۆن سالی رووناکی له ئیمه‌وه دوورن. ئه‌وه‌ش زانراوه که کۆمه‌له ئه‌ستیره‌ی سه‌ر به خۆر به‌هێواشی به‌ده‌وری ته‌وره (میحهره‌ی)خۆی‌اندا ده‌سپێنه‌وه، هه‌ر هه‌ها کۆمه‌له ئه‌ستیره‌ی تریش هه‌مان سوپانه‌وه جولانه‌ویان هه‌یه. که‌وابوو هه‌بوونی نهم هه‌موو با‌وینه ئه‌ستیره‌یه‌وه دابه‌شکردنیان به‌و شیوه‌ی ریک‌نو پیک‌و هه‌لسو‌پانو هاتووجۆیان به‌گۆیره‌ی نیه‌لامو یاسایه‌کی دیاریکراوی وا که به‌هیچ جۆریک لیک نه‌خشینه‌وه نکه‌منو به‌ری ریکا به‌یه‌که‌تری نه‌گرن تا ئه‌مانه هه‌مووی گه‌وره‌ترین به‌لگه‌ن له‌سه‌ر هه‌بوونی خرایه‌کی خاوه‌ن ده‌سلاتی بی‌هاوبه‌شو بی‌هاوتا که

به‌لام تا ئیستا زانیان نه‌یا‌تتوانیو. دووری جگه له چه‌ند نه‌ستی‌یه‌ک زیاتر بزائن، چونکه نه‌وانی‌تر له‌بهر زۆر دووریان له ئیمه چ زانیاریه‌ک له باره‌یانهو. ده‌ست نه‌که‌وتوه. هه‌رچه‌نده ئیستا رۆژانه دووری‌نی پیشکه‌وتوو‌تر و نامیری دوورین‌تر په‌یدا ده‌کړن، به‌لام زانیاری ناده‌میزاد زانیاری‌یه‌کی نه‌ندازه‌دارو سنوورداره فراوانی که‌وزو کائینات خودا نه‌بی که‌س نازانی چه‌نده و چۆنه!. به‌لام وه‌کوو ده‌ئین: (مشتیک نمونه‌ی خه‌رواریکه) تی‌پوانین له مانگو خۆرو نه‌و نه‌ستی‌زانه‌ی له ئیمه دیارن بیر‌کردنه‌وه و وردبوونه‌ه لیان، ده‌بنه نیشانه‌و به‌لگه له‌سه‌ر هه‌بوونی خودایه‌کی کردگارو به‌دی‌هین‌ه‌و کارساز، بۆیه په‌روه‌ردگار کوتایی نایه‌ته‌که‌ی به‌وه هینا که فەرمووی: ﴿قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ مه‌به‌ست به نایه‌ته‌کان لی‌ره‌دا یان نایاتی قورناتی پی‌روژه، یان مه‌به‌ست به نایات نیشانه‌و دیار. ه‌کانی بو‌نه‌وه‌ره ...

١- جا له‌سه‌ر مه‌به‌ستی په‌که‌م مانای نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که نه‌م نایه‌ته‌وه هه‌ر نایه‌تیکی تر له نایه‌ته‌کانی قورنان که ناده‌میزاد هه‌لده‌ئین بو تی‌فکری‌نو لی وردبوونه‌و. له بو‌نه‌وه‌ر؛ هه‌موویان دانایی و کارسازیی و ده‌ست ره‌نگینی خودا ده‌نوین، ناده‌میزاد به‌م تی‌فکری‌نو لی‌کۆلینه‌وه‌یه زانستی بو زیاد ده‌بی. ٢- له‌سه‌ر مه‌به‌ستی دوهم، واته: نه‌و نیشانه‌و به‌لگانه‌ی که بالا ده‌ستی و زانستی فراوان و تواناو. سه‌لاتی ره‌ها و لی‌زانی په‌روه‌ردگار ده‌چه‌سپینن، که‌سیک ده‌توانی نه‌و به‌لگانه له تی‌پوانینی بو‌نه‌وه‌رو عاله‌می به‌رزایی ده‌ری‌نی و بیان‌دۆزیت‌ه‌وه که خاوه‌ن زانست و هه‌ست و هۆشی ته‌واو بی و په‌ند و عیبه‌رت و هه‌رگرتی، نه‌ک هه‌ر به‌وه‌نده وازی‌نی بلی به‌خوا نه‌وه شتیکی سه‌رسوپه‌ینه‌رو ناوازه‌یه.

که‌واته نه‌و نه‌ستی‌زانه چۆن له تاریکایی و وشکانی و ده‌ریادا ری‌گیان پی ده‌دۆزیت‌ه‌وه به‌و جسۆره‌ش ری‌گیان پی ده‌دۆزیت‌ه‌وه بو لای خوداو

هیچ به‌لگه‌یه‌کی تر نایکاتی هه‌ر بۆیه‌شه قورنان ده‌فرمووی: ﴿فَلَا أَقْسَمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ وَإِنَّ لِقَسَمٍ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٍ﴾ الواقعة/٧٥.

تاریکایی دلّو ده روونو ژیریان پیّ ده پره ویتسه وه، ده بنه هوی رزگار یون له گومرایی و گیزاوی سهر لیتیکچوونی بیرو باوه پ...

دوا به دوا ی باسکردنی بری نیشانه ی ده سلاتو خویه تی خوی له زه وی ناسماندا بری نیشانه ی، خودایه تی خوی له خودی خوماندا بو باس ده کاو ده فرموی: ﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ﴾ پهره ردگار خودایه کی وایه: نیوه ی له یه ک نفیس دروست کردو، که ناده میزادی یه که مه به بابو ناده م شهووره له ریگهی زاوو زیوه نیوه ی لی که وتوته وه!

له که وتنه وه ی نمو هه موو ناده میزاده له تاقه که سیّک به لگهی به هیزو ناشکرا هه له سهر ده سلاتو زانستو دانایی و تاکو ته نهایی خودا، وه بیر خستنه وه ی نهم راستی به ناماژهی نمو ی تیدایه: که پیویسته هه همیشه ناده میزاد سوپاسگوزاری نیعمته جوړا و جوړه کانی پهره ردگاری و شاره زایی کردنیشمانه بو یه کترناسینو هاریکاری کردنی یه کتری له سهر چاکه و چاکه خوازی، بو نه وه ی نهم جوداوازی رهنگو زمانو نه ته وه و هوزو به ره بابو خیزانانه بینه هکاری خوشه ویستی و یه کترناسینو یارمه تیدانی یه کتری، نه ک بینه هوی دوژمنایه تی و به ره کانی و دزایه تی کردنی یه کتری!

﴿فَمُسْتَقَرٍّ وَمُسْتَوْدَعٍ﴾ واته: بو نیوه هیه شوینی مانه وه له مندا لداندا که به نوظفیی ده خرینه نه ویه، ههروه ها شوینی مانه وه ی کاتی که له پستی باوکتاندا بو ماوه یه کی کاتی ده میننه وه. یان (مستقر) واته: مانه وه تان له سهر زه وی (مستودع) واته: مانه وه ی کاتی له ژیر زه وی داو له گوردا. یان به پیچه وانه وه (مستقر) واته شوینی مانه وه تان له پستی باوکتاندا، (مستودع) واته: شوینی کاتی مانه وه تان له منا لدانی دایکتاندا بویه پستی پیاو کراوه به شوینی مانه وه ی توچو مندا لدان کراوه به شوینی به نه مانه تو کاتی دانراوی توچ، چونکه توچ له پستی پیاودا پهیدا ده بی و به

شوینی قهرارو مانه وهی حلیب ده کری، به لام مندا لدان وه کوو زهر قیکی کاتی وه کوو شوینیکی کاتی تهو نوظفه یه تییدا داده نری^۹.

تفسیریکی تر له نهبو موسلیمی نیصفه هانی ریوایت کراوه ده لی: (مستقر) واته: نیرینه، (مستودع) واته: میینه، بویه بۆ نیرینه وشه ی (مستقر)ی به کارهیناوه چونکه تۆم (نوظفه) له پشتی پیادا دروست ده یی. له شوینی میینه وشه ی (مستودع)ی به کارهینا چونکه مندا لدان وه کوو زهر قیک وایه تهو تۆمه ی بۆ ماوه یه کی کاتی تی ده کری، نهم دیره شیعره عهره بییه یان کردوه به شاید بۆ نهم مانایه که ده لی:

وَإِنَّمَا أَهْمَاتُ النَّاسِ أَوْعِيَةٌ مُّسْتَوْدَعَاتٌ وَلِلْآبَاءِ أَهْنَاءُ

یان ده گوتری: مه به ست به (مستقر) مندا لدان دایکه مه به ست به (مستودع) گۆره!! ده توانین وشه ی (مستقر، مستودع) به شیوه ی نیسمی فاعیل بخوینینه وهو بیکه یان به موبته دا بۆ خه به ریکی قرتاو، بلیین ﴿فَمِنْكُمْ مُّسْتَقَرٌّ﴾ واته هه تانه له جیهان دا جیگیر ده بی و ته مه نی در ژ به سمر ده با، (ومنکم مستودع) هی واشتان هیه مانه وهی له جیهان دا زۆر نابی مردن به ساوایی یان به گه نجی هه لی ده پرو کینی: ته نانه ت نه گهر به شیوه ی نیسمی (فاعل) یش نه یان خوینینه وه نهم مانایه یان بۆ ده گونجی:

خواه نی مه نار ده فهرمو ی دوا مانا که به دلما دی بۆ مانای (مستقر) نه وه یه: که مانای گیان بی (مستودع) یش به مانا جه سه بی!، ماموستا مه لا عه بدولکهریمی موده ریس ده فهرمو ی: (فمستقر و مستودع) له پاش نه وهی که پهره تان سه ندو زۆر بوونو چه ند لقتان لی پهیدا بوو و بلا بوونه وه به جیهان دا بازه شوینیکتان کرد به جیگهی مانه وه نارامگرتن، واته کردنتان به شارو دیهاتو نارامتان گرت تیایانا له بهر نه وه که له گهل ژیوار تانا ری نه کهوت و یازی شوینیشتان کرد به شوینی ته مانه تی وه چهن کاتو

^۹ تفسیر الراعی ج ۲/۲۰۱.

^{۱۰} تفسیر المنار ج ۷/۶۴۰.

ساتي تا دينهوه جووله بؤ جيگهي موناسبترو بهسوودتر^٧ بههر حال تهفسيري تريشيان بؤ نهم دوو وشيه کردوه بهلام به پيوستم نهزاني زياتر دريژه به باسهکه بدهم!

﴿قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ﴾ بيگومان نيমে نه نايه تانهي که دابو نمرتي نيमे له بوونه و ردا شي ده که نهوه دريژه مان پي داو، ويستو تيرادهي له بن نه هاتوومان، زانستي فراوانو دانايي و ليزانيمان، بهخششو ره جو به زهبي بي نه ندازه مان شي ده که ينهوه بؤ که سائيک تيگه نو بزنان مدهسته کان چينو پهي به وردياتو نهيني نايه ته کان بهرن.

له کوتايي نهم نايه ته فمرموي (يفقهون) و له کوتايي نايه تي پيشو (يعلمون) ي به کار هيئا، چونکه دهرهيناني حيكمت ونهيني له دروست كردني ناده ميزاد له يهك تاقه كه سو دوايي زاووزي كردنيانو زور بوونو بلاو بوونه و يانو جوداوازي نيوانيان له رهنگو دهنگو قه باره و شيوه و روخسارو زيره كي و كه و نه و گه لي دياردو ره و شتي تر كه دهنه هوي جوداوازي و نيشانه ي يه كتر ناسينه وه، ته نانهت براي باوكتو دايكي ليك جياوازن، بهلكو دوانكه جياوازي شيوه و روخسارو گه لي شتي تريان هيه! پيوستي به قولبوونه وه و تيفكريني زور ورد هيه بهلام زانيني هلهاتنو ناو بووني نه ستيره و بوونيان به نيشانه ي شاره زايي له وشكاني و دهريادا شتيكي ناشكرايو پيوستي به وردبوونه وي زور نيه.

نه مجار نيشانه يه كي تر له نيشانه كاني دروست كردنو به ديهينان له جيهاني گزويگيا و روه كندا ده خاته روه د فمرموي: ﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ﴾ پروه دگار خودايه كي وه هيه كه به ده سه لاتو توانا حيكمت به نه ندازه گورانكاري له بوونه و ردا ده كا، له بهر زايي يه وه باران ده باريني، پيتو بهر كه تو رزو رو زايي بؤ بهنده كاني له زهوي پي بيك ديني، بهو بارانه زهوي مردو و ناودير ده كا و زيندوي ده كاته وه، دانه و تله و تومي وشكو ره قوتق سر له نوي ليك ده كاته وه و

^٧ تهفسيري نامي ج ٣/ ١٨٣.

جه‌کمر ده‌کاو ده‌ژیت‌ه‌و س‌ه‌وز ده‌بیته‌وه، جه‌ره‌ها گ‌ژوگیاو رووه‌کی جیا جیا
له‌ره‌نگو روخسارو تامو ب‌ژنو گ‌ه‌لی تاییه‌تمه‌ندی تردا له‌زه‌وی ده‌ردینئ؛ له
کاتیکدا به‌یه‌ک ناو ناو ده‌درینو له‌یه‌ک ناخ ه‌روین، وه‌کوو له‌نایه‌تیک
تردا ده‌فرموی: ﴿يُسْقَىٰ بِمَاءٍ وَاجِدٍ وَنُفَّضٍ بَعْضُهَا عَلَىٰ بَعْضٍ فِي
الْأَكْلِ﴾ الرعد/٤. یان ده‌فرموی: ﴿وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ
حَيٍّ﴾ الانبیاء/٣٠. نه‌مه‌که‌ ناو ه‌وی رووانو س‌ه‌وز بوونه، شتیکي ناشکرایه‌و
ه‌موو که‌س ده‌یزانی، به‌لام له‌راستی‌دا کاریگ‌ری ناو گ‌ه‌لی له‌وه‌گرنگ‌ترو
گ‌ه‌وره‌تره، چونکه‌ تیوری زانستی‌و رای زانایان وایه: که‌زه‌وی له‌س‌مه‌تادا
پارچه‌ناگ‌رتیکي گ‌ردار بووه، له‌پاشان سار ب‌وته‌وه‌و بووه‌ته‌و وشکانی‌یه‌کی
کاکي به‌کاکي، دوايي به‌ه‌وی بارانو چ‌ه‌ند شتیکي تره‌وه‌و س‌مه‌زه‌وی
خ‌ل‌تیکي ن‌مرمی لی‌پ‌یدا بوو نه‌مجار ناو بوو به‌یه‌ک‌یک له‌وه‌کاره
س‌مه‌کی‌یانه‌ی که‌ه‌یزی رواندنو نه‌شو نمای تیا پ‌یدا بوو، نه‌وه‌ش به‌ه‌وی
چه‌خماخ‌ه‌ی ه‌موو بریس‌که‌وه که‌ماده‌یه‌کی وه‌کوو نای‌ترژجینی له‌گ‌ه‌ل
بارانه‌که‌دا ه‌بارینیت‌ه‌ س‌مه‌زه‌وی به‌بی نه‌و ماده‌یه‌ خ‌ل‌ هیچی تیدا ناروی؛
نه‌و ماده‌یه‌ نیستا پی‌ی ده‌گ‌وتری (س‌ماد) ..

جا ﴿فَاخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا﴾ به‌ه‌وی نه‌و بارانه‌وه‌ کشتو کالو دارستانی
س‌ه‌وزمان وه‌ده‌ره‌یناوه ساقو پ‌لو پ‌وپو ت‌مه‌زه‌و توله‌مان لی‌پ‌یدا کردوون،
نه‌مجار نه‌و گ‌ژوگیاو دارو دره‌ختانه‌ ب‌مرو بووم ده‌گ‌رنو پی‌ی ده‌گ‌ن ﴿لَخَرَجُ مِنْهُ
حَبًّا مُّزَاكِبًا﴾ دانه‌ویل‌ه‌ی به‌مل یه‌کاچوو چین له‌س‌مه‌ر جینیان لی‌ی ده‌ردینین،
﴿وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ﴾ ده‌ردینین له‌دارخورمی له‌پ‌رژو چ‌لو
پ‌ویه‌ی س‌م‌ری ه‌یش‌وه‌و خورما که‌ش‌ورپ‌وونه‌وه، که‌سی بی‌ه‌وی ده‌ستی پ‌ییان
ده‌گاوه‌توانی بیان چنی، ﴿وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا
وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ﴾ ه‌م‌روه‌ها له‌وه‌س‌ه‌وزایی‌یه، ره‌زو باغی تری پ‌یک دینین
ه‌م‌روه‌ها باغی زه‌یت‌وونو باغی ه‌منار ریک ده‌خ‌ه‌ین که‌له‌ره‌نگو شکل‌دا
لیک‌ن ن‌زیکن به‌لام له‌ب‌مروبووم‌دا ز‌ور لیک جیاوازن؛ ه‌دیانه‌ ب‌مه‌که‌ی شیرینه،
ه‌دی‌ه‌ مزه، ه‌دی‌ه‌ تاله، ه‌دی‌ه‌ تامه‌که‌ی ترشه، ه‌دی‌ه‌ تامیکي تری ه‌دی‌ه‌،

رهنگی بهروبوومه کەش جیاوازو جۆراو جۆره، رهنگاو رهنگو هه‌مه چه‌شنه‌یه!
﴿انْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ﴾ به چاویکی ورد بینیهو» سهیری
بهروبوومی نهو باغانه بکه‌ن، له دانه‌وتلهو بهری گژوگیاو بیستانو باغی
جۆراو جۆری پروانن، چون سهر ده‌ردینیهو پی ده‌گاو کامل ده‌بی!! چون له
وشکی بهوه تهر ده‌یتسهوهو پر ده‌بی له ناوو خیرهو بهره‌که‌تو جۆره‌ها
قیتامینات!! هه‌موو بهرو بوومو میوه‌یه‌ک تامی خوی هه‌یه به‌ونو
قه‌باره‌وشیهو و روخسارو رهنگی خوی هه‌یه، به‌راوردیک له نیوان میوه‌کان‌دا
بکه، بیر له تواناو ده‌سه‌لاتی خودای کردگار بکه‌ره‌وه، سهیر بکهو پروانه نهو
دره‌خته چون له کاتی زستان‌دا ره‌شو رووتو وشکو برینگه، چون له به‌هار‌دا
چرو ده‌کاو ده‌ژیتسهوهو به‌و گه‌لا تهر تازه‌یه خوی ده‌پازینیتسهوهو پوشتسهو
به‌رداخ ده‌نوینیهو؛ هه‌ریه‌که‌ی رهنگو تا به‌ونو به‌رامیه‌کی له خو گرتوه
وه‌کیو له نایه‌تیه‌کی تر‌دا ده‌فرموی: ﴿وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُّتَجَاوِرَاتٌ
وَجَنَاتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَزَيْتُونٍ وَنَخِيلٍ صِنَوَانٌ وَغَيْرُ صِنَوَانٍ، يُسْقَى
بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفِضِلَ بَعْضُهَا عَلَى الْبَعْضِ فِي الْأَكْلِ﴾ (الرعد/ ٤٠).
﴿إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ بیگو‌مان لهو شتانه‌ی که
فرمان‌مان پی کردن تی‌یان بفکرن چه‌ند نیشانو به‌لگه‌ی جۆراو جۆر هه‌ن،
له‌سهر ده‌سه‌لاتو توانای به‌ده‌یه‌ینه‌ره‌که‌یان ره‌حمو به‌زه‌یه‌یو حیکمه‌تی نهو زاته
ده‌چه‌سپینن، موسولمانانی خاوه‌ن پروا به‌ خوداو شوینکه‌وتوانی پیغه‌مبه‌رانی
سوود لهو تی‌فکرینو ورد بوونه‌ویه ده‌بیننو تیمانیان پی به‌هیز ده‌بیو دل‌یان
نارام ده‌گری.

تی‌بینی نهوه ده‌گری به‌روه» گار له نایه‌ته‌که‌دا چوار جۆر دره‌ختی باس
کردن دار خورما، دار میو، دار زه‌یتون، دار هه‌نار! گژوگیاو رووه‌کتو
دانه‌وتلهو خه‌له‌ی پیش دره‌خته‌کان خست، چونکه به‌روبوومی رووه‌کتو
دانه‌وتلهو بژوه به‌روبوومی دره‌خته‌کان میوه‌یه، ناشکر‌اشه بژو له میوه
گرنه‌گه‌ره، دار خورما‌شی پیش دره‌خته‌کانی دی خست، چونکه خورما
خواره‌مه‌نییه‌کی گرنگی عه‌ره‌به‌کان بوو، بویه‌ش له دوا‌ی خورما باسی تری‌ی

کرد چونکه باشرین جۆری میوه‌یه همر به ده‌رکه‌وتنی سوودی لی ده‌بینری
به‌برسیله‌یی و به‌تری‌یی پاشان ده‌کری به دوشاوو به سرکه!

هاوه‌ل دانان بو‌خودا، دانانی کچو کورو خیزان بو‌خودا

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ

عِلْمٍ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٠٠﴾ بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ

شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠١﴾ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ

فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾ لَا تَدْرِيكُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ

الْأَبْصَارُ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾

پاش نه‌وی پمروه‌ردگار پی‌نج به‌لگهی له سمر خودایه‌تی خوی هینایه‌وه
که‌مالی تواناو ده‌سلاتو ره‌حمه‌تی بی پایانی خوی چه‌سپاند؛ نه‌مجار دیته
سمر باسی نه‌وی که هه‌ندی ناده‌میزادی نه‌قام هه‌ن نه‌جنده ده‌که‌ن به
هاوه‌شی خودا، یان وه‌چه‌و نه‌وی بو‌داده‌تاشنو کورو کچی بو‌به‌ره‌وا
ده‌زانن، فمرووی: ﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ﴾ نه‌و هاویه‌شپه‌یدا‌کمرانه
هاوه‌لیان بو‌خودا داناره له نه‌جنده، فمرمانبه‌رداریان ده‌کردن لهو شتانه که
فمرمانیان پی‌ده‌کردن. لیتر: «مه‌به‌ست به‌جنۆکه‌فریشته‌یه، چونکه‌نه‌وان
هه‌یان‌بوو فریشته‌یان ده‌پهرستن».

نهم ته‌فسیره له قه‌تاده‌و سوودی‌یه‌وه ریوایه‌ت کراوه! حه‌سه‌نی به‌صری
ده‌لی: مه‌به‌ست به‌جنۆکه‌لی‌ره‌دا شه‌یاتینن! چونکه‌عه‌ره‌به‌کان طاعه‌تی
شه‌یاتینه‌کانیان ده‌کرد له تاوانو شه‌ریک بو‌خودا دانان، بریک ده‌لین
مه‌به‌ست به‌جنۆکه‌شه‌یتانه بریک گه‌لو نه‌ته‌وه به‌خودای شه‌ریان داناره،
وه‌کوو ناگر په‌رسته‌کان که ده‌لین: یه‌زدان خودای خیرو رووناکی‌یه، شه‌یتانیش

خوداي شهرو تاريخي ره!

سهره! نمو موشريكانه ي جنو كه يان كردوون به هاويه شي خوداو به قسه ي
نموان بته كانيان «پمرستن» ﴿وَوَخَّلَقَهُمْ﴾ وه لحال پمروه ردگار نموانيشو
بته كانيانيشي دروست كردوون غهيري نموانه شي به دي هيئاوه! همر يه زدان
به ديهيئنره وه كهس رايه ي ناكه مو ي بيته هاويه شي، ده ي چو ن دروست كراو
ده بنه شريكو هاوه ل؟؟ چو ن له گهل خودا د ا شتي تر ده پمرستن؟! وه كو و
حمزه تي ابراهيم به قوم ه كه ي فرممو: ﴿أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْجِتُونَ وَاللَّهُ
خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾ الصافات/٩٥-٩٦. به پوختي پمروه ردگار ته نها
خو ي خودا يه وه همر نمو به ديهيئنره خالقه. بو يه پتويسته ته نها نمو زاته پاكه
پيروزه پمرستري وه كهس نه كرتي به هاوه لو هاوشاني.

﴿وَوَخَّرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ له بمر نمزاني وه نه قامي، له بمر
نه حمه قو گه مژه يي نمو موشريكانه هاتوون كوپو كچيان بو خودا داناوه به
بي نمو بزانن چي ده لئين، نازانن له سمر حه قن يان هه لن، به لكو وته يه كه
كويرانو نه زانانه له ده ميان «رده چي به بي نمو ي لي ورد بينه وه وتي
بفكرن فرتي ده دن وشه ي (بغير علم) ته نكيدي ماناي (وخرقوا) ده كاته وه،
موشريكه عمره به كان ده يان گوت فرشته كچي خودان، جوله كه ده يان گوت
عوزه ير كوپي خودا يه، نه صرانييه كان ده يان گوت عيسا كوپي خودا يه
﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ﴾ پاكتو بي عه يبو خموشه خودا دووره له و
شثانه ي پييه وه ده لئين: نه هاوه لي هه يه، نه كوپو نه كچي هه يه! نمو بو خو ي
به ديهيئنره ي هه موو شتيكه وه هه لسورپنره ي بو نموره وه هاو وينه ي ني ره و
كه سي لي ناچي وه كهس ناچي!

پمروه ردگار ﴿بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ به ديهيئنره وه نه دازياري
ناسمانه كانو زه وي يه، دروستي كردوون به بي نمو ي له وه پيش وينه يان
هه بو وي، ﴿أَنْتَ يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ؟ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً﴾ چو ن خودا مندالي
هه يه؟ به چ عه قلو هوشيك نموانه مندالو نموه بو خودا داده نين؟؟ خو
پمروه ردگار خيزاني ني ره ناشي خيزاني هه يي، مندالي ناسايي كه ده بي له

ناکامی به یه‌ک‌گه‌یشتنی ژنو می‌رد پیدای ده‌بی؛ ده‌بی نیرو می‌یه‌که له یه‌ک
ره‌گه‌ز بنزوله یه‌ک بچن! ده‌ی خو خودا که‌سی لی ناچی‌وله که‌س ناچی، له
هیچ ره‌گه‌زیک نیه له‌گه‌ل هیچ مه‌خلوقتیکی دا موناسه‌به‌تی هاوشانی و
لیک‌چوونی نی‌یه، چونکه خودا دروست کارو به‌دی‌هین‌ری هم‌وو شتی‌که، نه
خی‌زانی هیه نه مندالی هیه! زاتی پاکی جوانکارو ده‌ست ره‌نگینی
کائیناته، له ناسمانو زه‌وی دا خولقین‌ری وه‌چو نه‌ویه له ری‌گه‌ی زاو زئی
نیوان نیرو میوه!! ﴿وَوَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ﴾ هم‌وو شتیکی دروست کردوه به
دروست کردن! نه‌ک لی بووه لی‌ی که‌وت‌وت‌وه، نه‌ی پیغه‌مبهر! پیان بلی؛
ته‌وی که‌ تیوه به‌ کو‌رو کچی خودایان ده‌زانن ته‌وانه دروست کراوی خودان
نه‌ک مندالی بن.

﴿وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ پ‌روه‌رد‌گار زانایه به هم‌وو شتی‌ک،
زانینه‌که‌ی هی خودی خو‌یه‌تی، که‌س زانینی ته‌وی نی‌یه، نه‌گهر خودا مندالی
ه‌بوایه بو‌ خو‌ی له هم‌وو که‌س پی‌ی زان‌تر ده‌بوو، ناما‌زه‌ی بو‌ ده‌کرد، به‌لام
ته‌و در‌ویه‌کی ه‌لبه‌ستراو بی‌ بنا‌غیه نه‌ به‌ل‌گه‌ی عه‌قلی نه‌ به‌ل‌گه‌ی نه‌قلی
نه‌ نی‌گا هیچ چه‌شپین‌ریکی نی‌یه!

به‌ کورتی پ‌روه‌رد‌گار ه‌بوونی مندالی له‌ خو‌ی دو‌رخسته‌وه، چونکه
ته‌و به‌دی‌هین‌ری تاسمانه‌کانو زه‌وی‌یه، له که‌س نه‌بووه که‌سی لی نه‌بووه و
نابی! چونکه مندال له به‌یه‌ک‌گه‌یشتنی نیرو می‌ پیدای ده‌بی نیرو می‌یه‌ک
یه‌ک ره‌گه‌زین، ده‌ی خو خودا له هیچ ره‌گه‌زیک نیه هیچی لی ناچی، که‌س
هاوشانی خودا نیه چون مندالیکی ده‌بی هاوشانی بی؟

جا که‌ ته‌وه‌مان سه‌ل‌ماند که‌ خودا مندالی نیه ﴿ذَلِكُمْ إِلَهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ﴾ نه‌ی مو‌شریکه‌کان! ته‌وه بزائن ته‌و خودایه‌ی که‌
ته‌وه صیفاتو چۆ‌نی‌ه‌تی‌یه‌تی زاتی ﴿اللَّهُ﴾ یه‌و خودای تیوه‌یه‌و جگه له ته‌و
خودای تر نین، به‌دی‌هین‌ری هم‌وو شتی‌که، نه‌ خی‌زانی هیه نه مندال، هیچ
چاره و ری‌گاتان نیه جگه له‌وه‌ی که‌ بی‌هرست‌زو به‌ تاک‌و ته‌نهای بزائنو که‌سی
تر مه‌کن به‌ هاوشانی، زاتی پاکی بی‌ خه‌شو بی‌ وینه‌یه، نه‌ هاوه‌لو نه

هاوشانی ههیه، جگه له زاتی خۆی هه موو شتییک دروستکراوی خۆیهتی، دروستکراویش پتویسته دروستکهری بیدرستی. پهرهردگار ناگاداری هه موو شتییک، زانیاریه که ی زاتییهو له که سه وه فییری نه بووه، که سیکیش دروستکهری هه موو شتییک نه بی هه موو شتییک نازانی، نه گهر مندالی هه بوایه بۆ خۆی له هه موو کهس باشتی پێی ده زانی، خه لکیشی به وه ناشنا ده کرد، به نیگا و به لگهی زانستی پێی ده سه لماندن! به لام نهوانهی که نه م قسه یه ده لێنو ده یلێنه وه بوختانییکه هه لیان به ستووه، هیهچ زانستی یه ک پشتگیری نا کا و به لگهی عه قلی نایسه لمینی ﴿وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ پهرهردگار و پرای هه بوونی نه و صیفا ته به رزانه ی، هه ل سو پێنهری هه موو کاروبارییکه، بوونه وه ر دینی و ده با به زانست و دانایی بی نه نداز رایگرتووه، بژیوی هه موو بهنده کانی ده دا، به شه و به روژ پارێزگارییان ده کا، جگه له زاتی خودا که سی تر پارێزگاری پێ ناکرێ، جگه له خودا که سی تر پتویستیا تی بهنده کانی پێ دابین ناکرێ، که و ابو و پتویسته ئیمه جگه له پهرهردگار مان هیوامان به کهس نه بی، بۆ هه موو کارێک دا وای یارمه تی له و بکه ی. ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ﴾ پهرهردگار چا و نایبینی به بینینیکی وا چۆنیتیه که ی بزاندری.

وه کو له نایهتیکی تر دا ده فهرموی ﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۗ وَيَحِيطُ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ﴾ البقرة/٢٥٥.

ئیبینو عه بیاس ده فهرموی: ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ﴾ واته له دونیادا چا و نایبینی، به لام موسولمانان له روژی قیامه تدا ده بینین، چونکه خودا بۆ خۆی نه مه ده چه سپینی، وه کوو ده فهرموی: ﴿وَجُودٌ يُؤْمِنُ نَاصِرَةٌ اِلٰی رَبِّهَا نَاطِرَةٌ﴾ القیامة/٢٢-٢٣. نا شکرا شه نه بوونی زانیاری ته وای به زانستی خودا نه وه ناگه یه نی که هه ر هیهچ زانیاری یه ک نه بی، وه کوو چۆن نه فی بینینی ته وای به چا و نه وه ناگه یه نی که بینین هه ر نه بی، ده گونجی خودا بیینری به لام بینینی ته وای نا!!

که و ابو و چ دژیامه تی یه ک نایبندری له تیوان نه م نایه ته و نه و فهرمو ده

صه حیحانه ی پیغه مبه ﷺ که بینینی خودا ده چه سپینن وه کوو ده فرموی
 (اِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَمَا تَرُونَ الْقَمَرَ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَكَمَا تَرُونَ
 الشَّمْسَ دُونَ سَحَابٍ) موسولمانان رۆژی قیامت خوا ده بینن، به لام کافر
 نایبینی، چونکه قورتان ده فرموی: ﴿كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
 لَمَحْجُوبُونَ﴾ المطففين/۱۵. به لام ﴿وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ﴾ پهره ردگار
 چاوه کان ده بینن به بینینیکی ته واه هیج چۆنیه تیه کی لی هون نابی.
 ﴿وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ پهره ردگار بو خوی زاتیکی له طیفو نا
 ماددییه، به جوریک چاو کویرو کۆله له بینینی و چۆنیه تی نازانی، به لام
 زاتی پاکی هه موو وردیاتو چۆنیه تی شته کان ده زانی و هیج زانیارییه کی لی
 گوم نابی!

به کورتی و پوختی پهره ردگار له وه په نامه کی تره چاو بیبینی به لام
 ناگاداری هه موو په نامه کی و بینینیکه، نهو بینین ده بینن به لام هیج چاریک
 نهو نابینی.

بیگومان زانیانی زانستی ته شریح پیشکه و تنیکی زوریان به ده ست
 هیناو ده رباره ی پیکهاته ی چاوو ئهرکه کانی دیتزو شیوه ی بینین، هه ره کو
 چۆن زانیاریان ده رباره ی چۆنیه تی په یوه ندی نیوان بینراو چاوه که یان شی
 کردۆته وه به لام تا نیستا نه یان توانیو به ته وای حه قیه تی چۆنیه تی
 بینینه که بزائن.

به‌لگه‌و نیشانه‌کانی نیگا‌و ده‌سه‌لاتی خودا: ﴿قَدْ جَاءَكُمْ بِصَآئِرٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ عَمِيَٰ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ۝١٠٤﴾ وَكَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ لَّا دَرَسَتْ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾ أَتَبِعَ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ لَآ إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا ۚ وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۚ وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾

پاش نه‌وی یه‌زدانی مه‌زن به‌لگه‌ی جیا جیای له‌سه‌ر تا‌کو ته‌نهایی خۆی هینانه‌وه، باسی ده‌سه‌لاتو زانیاری بی سنوورو فراوانی خۆی کرد، ده‌گه‌رپته‌وه بۆ سه‌ر باسی بانگه‌وازی ئیسلامی و پیغه‌مبه‌رایه‌تی و راگه‌یاندنی نیگای ناسمانی له‌ لایه‌ن پیغه‌مبه‌ره‌وه ده‌فه‌رموی: ﴿قَدْ جَاءَكُمْ بِصَآئِرٍ مِّن رَّبِّكُمْ﴾ نه‌ی ئاده‌میزادینه! به‌راستی له‌لایه‌ن په‌روه‌ردگار تانه‌وه ره‌هنومیایو ری پیشانده‌رتان بۆ هاتووه، نه‌و به‌لگه‌و ده‌لیلانه‌ی که‌ قورنانه‌ی له‌خۆی گرتوونو پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌ فه‌رموده‌کانیدا شی کردوونه‌وه؛ به‌لگه‌ی عه‌قلی و نه‌قلی واکه‌ چه‌سپینه‌ری بیروباوه‌ری راستو دروستو پرۆگرامی ژبانی کامه‌رانینه‌و یاسای گشتی کۆمه‌لنو بنه‌ماو سه‌رچاوه‌ی نه‌خلاقو ره‌وشتن! جا ﴿فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ عَمِيَٰ فَعَلَيْهَا﴾ که‌سیک له‌ رووانگه‌ی نه‌م به‌لگه‌و ده‌لیلانه‌وه هه‌قو راستی بیینی نه‌وه سودو قازانجی بۆ خودی خۆیه‌تی، که‌سیکیش له‌ ناستی هه‌قدا کوژیرو گوهری بوو له‌ رێبازی هه‌ق لایدا نه‌و سه‌تمی له‌ خودی خۆی کردووه زبانی به‌خۆی گه‌یاندووه! وه‌کو له‌ شوێنیکێ تردا ده‌فه‌رموی: ﴿فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا﴾ یونس/١٠٨. یان ده‌فه‌رموی: ﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ﴾ فصلت/٤٦.

که ده فهرموئ: ﴿وَمَنْ عَمِيَٰ فَعَلَيْهَا﴾ واته: تاوانی نهو لادانه ی له سهر
خویه تی و زیان به خوی ده گا. نه مه کینایه یه له گومرایی و بی پروایی،
مه به ست کویری نا بینا نیه وه کوو له نایه تی کی تردا ده فهرموئ: ﴿فَانْهَآ
تَعْمَى الْاَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي﴾ الصُّدُورُ ﴿الحج/۴۶.﴾
واته مه به ست پدرو ه پویشی و چه واشه یی دلوده روونه.

﴿وَمَا اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ﴾ نه ی موحه مه ده! پیان بلئ: من ره قیبه
چاودیر نیم به سهر تانه وه، من راگه یه نه وه ترسین درم هر نه وه نده م له سهره
په یامی خود اتان پی را بگه یه نم نیتر هیدایه تو گومرایی به ده ست خودا
خویه تی.

﴿وَكَذٰلِكَ نَصْرَفُ الْاَيَاتِ﴾ وه کوو چوئن له م سووره ته ده چه ند
نایه تی کمان هینان بو شیکردنه وه چه سپاندنی تاکو ته نهایی خوداو جه دخت
کردنه وه له سهر نه وه که جگه له پدرو دگار هیچ خودای تر نین، هر به و
شیوه یه، له هه مو شونئی کدا نایه ته کان ده گورپنو شیپان ده که ینه وه
ناراسته یان ده که ین، به شیوازی جورا و جور ناینیان بو روون ده که ینه وه له سهر
نه وه ی نهو کافرا نه نه فامو نه زانن وا به ناسانی ده ست به مرداری بیروبا وه پی پرو
پوچی خو یان نابن.

ههروه ها ﴿وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ﴾ بو نه وه ی موشریکه خوا نه ناسه
به دروخه ره وه کان له ناکام دا بلئین: نه ی محمد! تو راست ناکه ی نه مه نیگای
ناسمانی نیه بو ت هاتوه به لکو تو نه مه ت خویندوه وه فیر کرای! واته:
گورپنکاری له شیوه و شیوازی نایه ته کان دا هر جاره و به گوریه ی پتویست
نوسلو یه که یان ده گورپنو ناراسته یان ده که ین بو نه م مه به ستانه یه:

۱- بو نه وه ی نهوانه ی ناماده باشیپان تیدایه بو نیمان هینان برپوا
بکه نو نیمان به یئن.

۲- بو نه وه ی سهر ره قو کافره کان بلئین: نه مه ت له لای خه لکی تر
خویندوه وه، نه مه نیگای ناسمانی نیه... وه کوو پیت وایه!

کافره کان پیان وابو که پیغه مبه ره له لای گه نجیکی رومی ناسنگری

ناعمره ب فیری ثم قورثانه ده‌بی، نمو کوره گه‌تجه له مه‌ککه ناوی قه‌یس بوو، شمشیری دروست ده‌کردن، وه‌کوو له شوئیتیکی تردا قورثان ثامازه بو نمو ده‌کاو ده‌فرموئ: ﴿وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ: إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِي وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ﴾ النحل/١٠٣.

٣- مه‌به‌ستی سټیهم لهو ئوسلوب گۆرینه نمو‌یه که ده‌فرموئ: ﴿وَلَيُبَيِّنَنَّ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ بو نمو‌ی ثم قورثانه‌ی که ثم هم‌مو ثایه‌ته جوړاو جوړانه‌ی له خوگرتووه بو نمو که‌سانه‌ی شی‌یکه‌ینه‌وه که حق ناسو حه‌ق‌خوازن، راستی ده‌دۆزنه‌وه شوئینی ده‌که‌ون، باطلو پوچ پی‌ناسه ده‌که‌نو خوی لی ده‌پارژن؛ شیک‌ردنه‌وه روون‌کردنه‌وه ته‌ن‌ها سوود به‌خشه بو نه‌وانه‌ی خاوه‌ن زانستو هه‌ستو عه‌قلو هۆشیان ده‌خه‌نه کار، له ماناکانی قورثان ورد ده‌بنه‌وه تی‌یان ده‌فکرن، نه‌وانه له ناکامی لی‌ورد بو‌نمو‌وه تی‌فکرن، حه‌قیقه‌تو به‌لگه‌کانی قورثانیان بو ده‌رده‌که‌وی... به‌لام نه‌قام نه‌زانه‌کان که له ثایه‌ته‌کانی قورثان تی‌ناگه‌نو هه‌چ که‌لکیان لی وه‌رناگرن پی‌یان سوود‌مه‌ند نابن!

ته‌مجار په‌روه‌ردگار فرمان به پی‌غه‌مبه‌ر ده‌کا که پابه‌ندی نی‌گای ناسمانی بی‌لی لا نه‌داو ده‌فرموئ: ﴿اتَّبِعْ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ﴾ شوئن نمو په‌یامه بکه‌وه که له په‌روه‌ردگاری خو‌ته‌وه بوئ نی‌ردراوه. پابه‌ندی بی‌مو لی لا‌مه‌ده، چونکه نمو‌ی له خوداوه بوئ نی‌ردراوه حه‌قو راستو دروستو هه‌چ گومان له راستی‌یه‌که‌ی‌دا نی‌ه ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ نمو خودایه‌ی نمو په‌یامه‌ی بو ناردووی خودایه‌کی تاکو ته‌نیاو بالا‌ده‌ستو هه‌چ خودا نین جگه له خوی، که‌وایی شوئن په‌یامه‌که‌ی بکه‌وه خو‌ت ناماده بکه بو نمو‌ی بی‌یه پی‌شه‌وار رابه‌ری ناده‌میزادانو له گو‌م‌رایی رزگاریان بی‌ی ﴿وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ﴾ روو له موشریکه‌کان وه‌رگه‌په‌و گو‌تیان پی مه‌ده‌و به‌وه خه‌فته‌تبار مه‌به که سوورن له‌سهر کوفرو پی‌دینی، به قسه‌کانیان که ده‌لین: تو قورثانت لای که‌سانی تر خوئندووه نی‌گا نی‌ه دل‌ته‌نگ مه‌به، له به‌رامبه‌ر قسه‌کانیان‌دا

خوگره و صهبرو نارام بگره، هتا خودا دهروی ره حمتت لی ده کاته و به
 سریان دا زالت ده کا! چونکه حق همر ده بی سمر بکه وی، همرکاتی گوftarو
 کردار به نیخلاص نه نجام دران سمرکه و تن ده سته بر ده بی! ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
 مَا أَشْرَكُوا﴾ خو ته گهر پهره دگار بیویستایه نه وانه کافر نه ده بیون، وه کوو
 فرشته هه میوان خودا پهرست ده بیون، به لام ویستی خو به تی و بق خو ی
 حه کیمو دانایه، چی بکاو چی بریار بدا کهس نیه بتوانی بلی بو! پرسیاری لی
 نا کرئی، ناده میزاد مافی نه و هیان نیه بلین بوچی نه و وایه: به لام نه و ان
 پرسیاریان لی ده کرئی! خودا بق خو ی ده زانی حیکمت چی ره: که نه وانه به
 گومرایی ده هیلتیه ده! نه گهر بیویستایه هه موو ناده میزادانی ده خسته سمر
 ریگای راست، بهم جوړه وای دروست بگردنایه که ناماده باشییان تیدا
 هه بویه بق نیمان هینان، به لام وای دروست کردوون که ناماده باشی
 هیدایه تو گومراییشیان تیدایه و نازادی هه لباردنیشی بق ره خساندوون، بق
 خویان سمره ستن له هه لباردنی گومرایی و هیدایه ت.

﴿وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا﴾ نه ی موحه ممه ده! تو پیغه مبروی
 راگه یاندنت له سمره، نیمه تو مان نه کردووه به چاودیر به سریانده گوftarو
 کرده و کانیا ن تو مار بکه ی، تو وه کیلو فرمانبروی رزقو روزی نه و ان نیت!
 هیچ کاری گریه کت نیه له هه لسو کهوتی نه و ان دا! تو به سمر نه و ان دا بالا
 ده ست نیت، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی ﴿لَسْتَ عَلَيْهِمْ
 بِمُحْصِيٍّ﴾ الغاشية/۲۲. تو صیفه تی پاشاو مهلیکی مله ورت نیه، تو
 مزگینی ده ری به به هشتو ترسینده ری له دوزه خ، خودا حیسابیان له گدل ده کاو
 پاداشیان ده داته و ده.

جله و گیری له جنیودان به بتو صه نه مه کان

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا
بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ
فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ
لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لِّيُؤْمِنُوا بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ
أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾ وَتَقَلَّبَ أَفْئِدَتُهُمْ وَابْصُرْهُمْ
كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

نایه ته کان په یوه نندیان به نایه ته کانی پیښه لوم باره وهیږه: که کافره کان
به پیغه مېرېان ده گوت: تو نه م قورنانه ته به نیگا بو نه هاتوه به لکو لای
خه لک فیږی ده بی، نیتر وی ده چی نهو کاته پرې موسولمان رقیان هه لسابی و
له رووی بده نگاری کردنه جهنویه جنیویان به بته کانیان دابی نیتر پدروهر دگار
نه وهی لی قه ده غه کردن، چونکه که تیوه جنیوت به خودا کانی نهوان بدهن،
نهوانیش قسه ی ناشیرین به خودا ده لئین، عبدو پر ه زاق ده لی: مه عه ممر له
قه تاده وه ده گپړ یتوه ده لی: موسولمانه کان جنیویان به بتی کافره کان ددها،
کافره کانیش جنیویان به خودا ددهان، نیتر پدروهر دگار نایه تی ﴿وَلَا تَسُبُّوا
الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ...﴾ هی نارد خوارې نیبنو عه بیاس له
ریوایه تی کنده ده لی: کافره کان به پیغه مېرېان گوت: نهی موحه ممه ده! جنیو
به خوا کانی تیمه مده واز بیته، نه گینا تیمه ش جنیو به خوی تو دده دین،
نیتر پدروهر دگار نه هی نه وهی لی کردن که جنیو به بته کانیان بدهن، بو نه وهی
نهوان به ناحق جنیو به خودا نه ددهن! فرمووی: ﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾. پدروهر دگار نه هی له پیغه مېرو
موسولمانان ده کا له وهی که جنیو به بتی موشریکه کان بدهن! جا هر چه نده

جنيودانه كه بهر ژه و ندي به كي تيدايه به لام چونكه سمر ده كيشي بؤ نه وهی
 موشريكه كانيش جنيو به خودا بدن كه نه مه تاوانيكي گه لي گه ورو
 سامناكه، جنيودانه كه يان لي قه ده غه كراو فرمووي: نهی موسولمانان! جنيو
 به خوداي موشريكه كان مه دن؛ نهو بتانهی ده يان پهرستن! چونكه له وانه يه
 سمر بكيشي بؤ نه وهی كه نه وانيش به ناحق و ناروا بؤ تووړه كړنې
 موسولمانان جنيو به خودا بدن، له م رووه كه نازانن خودا چهند گه ورو
 بهر پزو پيروزه! نه مه تاماژه يه بؤ نه وه كه خودا پهرستي و بهر ژه و ندي
 ئيسلامي هر كاتييك سمر كيشا بؤ تاوانو مه فسه ده ده بي وازي لي
 بهيندرې، نه و تا: هر له م روانگه وه پمروهر دگار فرماني به موساو هارون
 كرد كه له گه ل فيرعه وندا به قسه ي نمرود له سمره خو تاخاوتني له گه لدا بكن،
 وه كوو ده فرموي: ﴿فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا، لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ
 يَخْشَى﴾ طه/٤٤.

جا وه كوو چون له لاي نهو موشريكو خوا نه ناسانه خو شه ويستي
 بته كانيانمان له دلدا شيرين كړوونو له بهر چاويان رازاندومان نه وه
 ﴿وَكَذَلِكَ زَيْنًا لِّكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ﴾ هر بهو جوړه بؤ هم موو گه لو نه ته وه يه ك
 كړه وه كانيانمان له لا شيرين كړوونو له پيش چاويان رازاندومان نه وه، هر
 كه سه بيروياو ورو گوftarو كړداری خو ي پي باشه! هه لبه ته نه م جوان كړنو
 رازاندنه وه يه به شوين ئيختيارو هه لېزاردنې ناده ميزاده كان خويان بؤ
 كړه وه كانياندا پيدا ده بي، واته: نه وان به ويستو سمر به ستي خويان نازادانه
 كړه وه ورو بيروياو وروپه كانيان هه لده بېژن، نه مجار خودا له دلياندا شيريني ده كا،
 نه مه عاده تو سه ننه تي پمروهر دگاره له گه ل به نده كاني دا. نه وان بؤ خويان
 رييازي چاك يان خراب بؤ خويان هه لده بېژن، پمروهر دگارش له لايان شيرين
 ده كاو تواناي نه نجامدانيشيان پي ده دا..

نه م جوان كړنو رازاندنه وه يه نه وه ناگهي نه تي كه خودا تويزي و زوره
 ملييان لي ده كا! به لكو نهو شيرين كړنه نه شهرو رهنك دانه وه ي هه لېزاردنې
 نه وانه نه ك بهو مانايه بي كه خودا خو شه ويستي كوفرو بي ديني و بته پهرستي
 له دلياندا ده خولقي ني: چونكه نه گهر وابي، ده بي ئيمانو كوفر، خيرو شمېر،

غمریزه ی سروشتی بن له دهروونی تاده میزاددا؛؛ نمو کاته بانگهوازی بۆ چاککردنو واز هیئان له خراپه بیهودهیه، پهرهردگاریش شتی بیهوده ناکا، همروه ها سزاو پاداش، ناردنی پیغه ممبرانو نیگا بۆ کردنو ناردنه خوارهوهی نامهی ناسمانی بۆیان بیهوده دهی.

﴿ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ته مجار پاش تهوهی که خودا لییان ده گهری همکهسه بۆ خوی نازادانه ریبازی ژیانی خوی ههلبژیتری، دوا ی مردنو زیندوونموه ی روژی قیامت دهچنده بهر قاپی پهرهردگاری خویانو هر بۆ لای نمو ده گهرینهوه، سزاو پاداشی کردهوه کانیان ده داتموه، چاکه به چاکو خراپه به خراپه! جا وه کوو نیبنو جهریری طه بهری له موحو ممه دی کوپی که عیبی قوره ظییه وه ده گهرینهوه دهلی: پیغه ممبر ﷺ ناخاوتنی له گهل قوره یشی به کاند ا کرد! له ناکاما پییان گوت: نهی موحه ممه د! تو پیمان دهلی ی موسا عه صایه کی پی بو له بهردی ده دا ناوی لی هه لده قولا، عیسا مردووی زیندوو ده کردهوه، گهلی شه موود وشریان هه بوو، به موعجیزه ی صالح پیغه ممبر له بهرد پهیدا بوو بوو!! ده توش موعجیزه به کمان له م جوړه موعجیزانه بۆ بنوینه تا بروات پی بکهین، پیغه ممبر ﷺ فرمووی چیتان دهوی بۆتان بنوینم؟! وتیان: کیوی (صهفا) مان بۆ بکه به زیر! پیغه ممبر فرمووی نه گهر نمو موعجیزه م نواند تیمانم پی دینن؟ وتیان: بهلی به خودا باوه رت پی ده کمین، نیتر پیغه ممبر ﷺ دهستی کرد به پارانه وهو دوعا کردن! جویرانیل هاته خزمهتی و فرمووی نه گهر بهوهی کیوه که ده کری به زیر بهلام نه گهر پاش نمو پروایان پی نه کردی، له بیخیان ده ردینین، نه گهر ده شلی لییان گهری به لکو هدیانبی تویه بکاو موسولمان ببی! پیغه ممبر ﷺ فرمووی: باشه لییان گهری به لکو بۆ خویان بیینه سهر ریگای راستو موسولمان بن! نیتر پهرهردگار شم ثایه تهی نارد ه خواری و فرمووی: ﴿وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَعْيَانِهِمْ لَنْ جَاءَهُمْ لَا يَوْمُنَّ بَهَا﴾. نمو کافره موشریکانه سویندی جهخت له سهرکراو ده خون؛ ده لین:

تھگھر مو عجیزہ یدھ کی ماددی، نیشانہ یدھ کی لھ توانای ئاسای بھدھرمان پیشان بھدھ؛ ئیمھ ئیمانئ پی دھھینین، بپوا دھکھین کھ تۆ پیغھ مېھرو رھوانھ کراوی خودایو تھو مو عجیزہ یدھ لھ خودا وھ بۆ تۆ تھ نجام دراوھ!

تھمھش ئاماژہ یدھ کھ تھوان زۆر سھر پیچیکارو سھر رھق بوون، چونکھ پییان وابوو: کھ قورئان ناچیتھ چوارچیتوھ مو عجیزاتوھ! مھبھستیان نازاردانی پیغھ مېھر بوو بھوھ کھ داوای مو عجیزہ یدھ جیا جیای لی بکھن! ﴿قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ نھ مو حھمھد! بھو کھ سانھ بلی: کھ بھ شیتوھ یدھواتھو رقبھریو گالتھ جاری داوای مو عجیزھت لی ھکھن؛ مھبھستیان فیرووزو شارھزایی وھیدایھت نی، بھلکو ئامانجیان تھزیت دانو بھرھنگاری کردھ! پییان بلی: سھرچا وھ دھسلاتی ھینانی تھو مو عجیزانھ لای خودایھ، تھو دھتوانی تھو دیاردھ نا ئاساییانھ لھ سھر دھستی من دھربخا، جا تھگھر مھیلی بوو دھیانکا و مھیلیشی نھبوو نایانکا، تھو بھ گۆرھ یدھ دانایی و زانایی خۆی کار دھکا، سوننھتو دابو نھرتی خۆی تاییھت یدھ، کھس نیھ بتوانی کاری تی بکا، بھ بی رھزامھندی خۆی ھیچ پیغھ مېھریک ناتوانی ھیچ مو عجیزہ یدھ بنوینی... وھکو لھ شوینیکی تردا دھفرموی: ﴿وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ غافر/۷۸. کھواتھ: وا باشھ ئیمھ دھمی تیو ھدھیزو لی بگھرتین بۆ خۆی چی بھ باش دھزانی با بیکا، دیارھ خوداش نیشی بیھوودھ ناکاو کاری نابھجی تھ نجام نادا!! لھ وھلامھ کھ تھوھ دھردھ کھوی کھ تھم جۆرھ داواکاری بھ جی بھجی ناکریتو لھ گھل ھیکمھتو دانایی خودادا ناگونجیت.

تھمجار دھستنیشانی تھوھ دھکا کھ ھاتنی تھو داواکاریانھو جی بھجی کردنیان ھیچ سوودی نابی، چونکھ تھگھر تھو مو عجیزھ داواکراوانھ بھیندریتھ جیشو تھوان ھر بپوا ناھینزو مھبھستھ کھ نایھتھ جی، بھلکو تھگھر لھ فرزیکا مو عجیزھ کان بینھ دیو ئیمان نھھینن سھر لھبھر ھموویان لھ ناو دھبرینو ریشھ کیش دھکرتین! بۆیھ دھفرموی: ﴿وَمَا يُشْعُرُكُمْ﴾ چی

تیوهی ناگادار کردوه؟ نهی پیغه مبهرو کۆمه لی موسولمانان! که تاواته خوازن نهو داراکاریانه جی به جی بکرتن به لکو نهوانه موسولمان بین کی به تیوهی زاناندوه که نهو موعجیزانه هاتن نهوان نیمان دههینن؟؟ ﴿أَنهَآ إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾^١. له وانیه نهگهر نهو نایاتو موعجیزانه هاتن نهوانه نیمان نههینن، چونکه من ده زانم نهو موعجیزانه نهگهر بشهین نهوانه نیمان ناهینن به لام تیوه نازانن .

﴿وَنُقَلِّبُ أَفْعَادَهُمْ وَ أَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ چی به تیوهی زاناندوه که داوا کاری به که یان جی به جی کراو موعجیزه کانیا بۆ نه نجام درا نیمه دلیان لا نادهین له تیگه یشتی حقو راستی و چاوی دلیان کویر ناکهین له بینین؟؟ کی ده لی له مبهر ناخهینه تیوان نهوانو حقو راستی! به جوریک که حق به دی نهکن!

نهوان نهگهر ههرچی نیشانهو موعجیزه ههیه بۆیان بنوینری پروا ناکه نو نیمان ناهینن، وه کوو چۆن یه که مجار که قورئان هات بۆ سهریان له مبهرمان

^١ وشدی ﴿انها﴾ دوو جور خویندنهوهی هاتوه نهگهر به (مفتوحی) بخویندریتسهوه دوو مانای ههیه:

أ- (أن) به مانا (العل) نهو کاته وای لی دیتسهوه (وما یشعرکم لعل الایات اذا جاء لا یؤمنون).

ب- (أن) له گهل دوا خۆی مصری مؤهل بی وشدی (لا) زیاده بی واته: وای لی بیتسهوه (وما یشعرکم أن الایات اذا جاءت یؤمنون).

٢- نهگهر وشدی (انها) به مهکسووری بخویندریتسهوه شهوه ده بی له سهر وشدی یشعرکم راهستی و بریاری شهوه به دی که مهفعولی دووه می حذف کراو. واته وا مهزنده ده کری (وما یشعرکم ایمانکم) شهوه کاته رستهی (انها اذا جاءت لا یؤمنون) رستهیه کی سهه تایی سهه به خۆیه واته رسته که وای لی دیتسهوه ﴿وما یشعرکم ما یکون منکم اذا جاءت؟﴾ جا وه کوو که ساتیک لی ده پرسیاریک راست بکه نهوه بلین که نایه ته کان! موعجیزه کان هاتنه دی چی رووده دا؟ وه لامی دانوهو فهرمووی ﴿انها اذا جاءت لا یؤمنون﴾.

خسته نیوان نهوانو تیمان هیئان، چونکه بۆ خۆیان به تهواوی روویان له حهقو راستی وه رگێپراوه، وه کوو له نایه تیکی تردا ده فهرموئ: ﴿وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرَجُونَ لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ﴾ الحجر/١٤-١٥.

له راستیدا كه سێك به به لگه كانی قورئان دلی نهرم نه بی و تیمان نه هیئێ. نهم هه موو به لگه زانستی یانه نه بنه هاندهری بۆ موسولمان بوون، موعجیزه ی ماددی تر كاری تی ناكهنو موسولمان نابێ. ﴿وَلَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ چی نیوه ی قیر كردوه كه تیمه له گومپایی خۆیاندا نایانه یلینه وه ههتا سه ر گمردان ببن؟ واته: ده یانه یلینه وه. له توغیانو سنوور به زنی دا ده یان هیلینه وه، وازیان لی ده هیئین له گومپایی خۆیاندا به سه ر گمردانی بمیننه وه! بێگومان دل كه تیمان به نایه تی زۆرو زه به نده ی قورئان نه هیئێ؛ به روا نه كهن به مو هه موو نیشانه جۆراو جۆرانده ی كه له كه مندا بلاو بوونه وه قورئان سه ر نه جیان بۆ راده كێشی- نه وه دلیکی قه لبو هه لگه پراوه یه، هه ر نهو دله یه: كه یه كه به جار بانگه وازی بۆ كراو به پیر بانگه وازی به كه وه نه هاتو حهقی وه رنه گرت! هه ر نهو دله یه: كه بانگه وازی قورئانی رهت كرده وه!

چی به نهو موسولمانانه ده زانیئێ كه پێشنیاری نهو ده كه من داخوازی كافره كان جی به جی بكه ی، كه نهوانه دوا ی ده ركه وتنی موعجیزه كان له سه ر رهقی خۆیان واز ده هیئینو له گومپاییدا نامیننه وه؟! چونكه خودا بۆ خۆی ده زانی كه نهوان تیمان ناهین، نه گه ر وه لامی داواكاریه كه شیان به ریتنه وه تیمان نه هیئین شیای سزای سه ختو ریشه كێش كردن ده بن.

به لی خودا ده زانی نه گه ر فریشه بیته لایان، نه گه ر مردوویان بۆ زیندوو بکهینه وه قسه یان له گه لدا بکا وه کوو پێشنیاریان كرد. نهوان تیمان ناهین، ته نانهت نه گه ر هه موو شتیکی نهم بوونه وه ره له سه ریان كو بکهینه وه بانگه وازیان بکا بۆ تیمان هیئان نهوان تیمان ناهین، مه گه ر خودا مه یلی

لی بی، خوداش مهیلی نابی چونکه تهوان ناماده نین رو بکهنه خودا، کۆشش ناکهن بۆ شهوهی یارمه‌تییان بدا، نه‌مه راستی‌یه کهو زۆربهی خه‌لک لی بی ناگان.

تهوانه‌ی له گومراییدا رۆچوونو نایه‌نه‌وه سهر ریگای راست له به‌لگه‌و ده‌لیلیان کهم نیه نیشانه‌و به‌لگه‌ی زۆرو زه‌به‌نده‌ی له به‌رده‌مدا ههن، به‌لام دلیان نه‌خۆشه، سروشتیان شیواوه. هیدایه‌تو توفیق پاداشیکه نادری به کهس مه‌گهر نه‌وانه‌ی روو ده‌که‌نه خوداو له پیناو ئایینی خوادا کۆشش ده‌که‌ن!

به یارمه‌تی خودا نه‌مپۆ که رۆژی ههینی ٢٤ محرم / ١٤١٨ ه به‌رامبه‌ر به ٣٠ / ٥ / ١٩٩٧ له ره‌شنووسی نه‌م جوزئی جهوته‌مه بوومه‌وه له سلیمانی له مائی خۆمان گهره‌کی مامۆستایان له رۆژگارێکدا سوپای تورکیا هاتبوو له ناو قولایی خاکی کوردستانه‌وه به بیانوی پاکسازی گروپه‌کانی په‌که‌که پیشه‌وه‌ی ده‌کردو هیچ له‌مپه‌رێک نه‌بوو له پیشیه‌وه به‌ره‌نگاری نه‌و هیره‌ بکا.

پیرستی سهره باسه کان

لاپهره	بابهت
۳	په یوهندی جولە کهو نهصرانییه کان به موسولمانانو دوزمنایهتی جووله کهو برووهینیانی که شیش و ره به نه کان
۱۰	هه موو شتیکی پاکو خاوین جه لالو ره وایه بو تان
۱۶	سویندی له غوو سویندی دانه به سراوو که هاره ته کانیاں
۲۱	شهرابو قومارو نوصوبو نه زلام هه رامن
۳۷	نیچیر کردن له کاتی نیحرام دا. جهزای نیچیری کیوی
۴۵	پلهو پایهی کابهو مانگه کانی هه رام و چۆنیهتی دیاری مالی خوداو نیشانه کراو
۴۸	ترساندن له سزای خوداو هه لنانی ناده میزاد بو چاکه کردن
۵۲	شیتک نیگای پی نه هاتبی زۆری لی مه کوئنه وهو پرسیری تیدا مه کهن
۶۰	دوای هه رمان به چاکه نه هی له خراپه هه موو شیتک به ده ست خواجه
۶۴	شایهتی گرتن له سهر وه سیه تکردنی کاتی مردن
۷۷	له زۆری قیامهت دا پرسیر له پیغه مبه ران ده کری دهریاری نا کامی بانگه وازی به که یان
۸۰	یاد خسته وهی موعجیزه کانی هه زه تی عیسا
۸۹	هه زه تی عیسا به رانه تی خووی دایکی راده گیه تی دهریاری بیرو بو چوونی مه سیحی به کان که ده لین: خووی دایکی خودان
۱۰۱	به لگه کانی هه بوونی خوداو تا کو ته نهایی زاتی پاکو به لگه ی زیندوو بوونه وه
۱۰۷	هو ی کافریوونی ناده میزادان به نایاتی خوداو، هه ره شه لیگردنیان به سزاو تۆله
۱۱۰	سهر ره قی کافره کانو ره تکردنه وهی داواکاری به کانیاں که بریتی بو له ناردنه خواره وهی کتیب یان فریشته ناردن
۱۱۴	سهره نجامی نه وانه ی گالته یان به په یامی پیغه مبه ران ده کردو به درو یان خسته وه
۱۱۸	هه ندی به لگه ی تر بو چه سپاندنی تاکوته نهایی خوداو زیندوو بوونه وه
۱۲۵	خودا ده توانی زیان له ناده میزادان دوور به خاته وه، شایه تیدانی په ره وه درگار به راستی پیغه مبه ر (ﷺ) رهت کردنه وهی بیرو بو چوونی موشریکه کان دهریاری فره خودایی
۱۳۰	خاوه ن نامه کان پیغه مبه ر ده ناسنو به ده م خوداو درۆ هه لده به ست، زۆری قیامهت موشریکه کان خو یان له شه ریک دانان بو خودا ته بریه ده کهن
۱۳۵	بر ی هه لو یستی سهر پیچیکاران ه ی موشریکه کان دهریاری قورشان

١٣٨	ھەلۆیستی کاهران لەکاتی بێینی نۆزەخدا، یان چۆنیەتی بەھیلاک چوونیان
١٤١	ھەلۆیستی موشریکەکان لە حزوری پەرورەدگارا لە رۆژی قیامت دا، یان چۆنیەتی حالیان لە قیامتدا و حەقیقەتی دوتیا
١٤٦	غەمباری پێغەمبەر ﷺ بەھۆی روو وەرگیڕانی گەلەکەیی و ھۆی بەدرۆخستەھۆی پێغەمبەرائی پێشوو
١٥٢	رەت کردنەھۆی بانگەوازی پێغەمبەر لەلایەن موشریکەکانەھۆی پەلپ گرتنیان بۆ ھاتنەخوارەھۆی ئایات و موعجیزە
١٥٥	زانباری خودا و دەسلەت و توانای تەواوو بۆ کەم و کوورپیە، ھەموو شتێک لە قورئاندا دیاریکراوە
١٥٩	لەتەنگانەدا پەنا ھەر بۆ خودا دەبێ
١٦٥	ھەندێ لەبەلگەیی دەسلەت و توانای پەرورەدگار و تاکو تەنھایی زاتی پاکو نەرکی پێغەمبەرائن
١٦٨	سەرچاوەی زانیاری پێغەمبەر نیگا و سرووش و نەرکی ئەو پێراگەیانندن، ترساندنە
١٧٩	برێ دیاردەیی رحەمەتی خودا
١٨٢	برینەھۆی کێشەیی نیوان پێغەمبەر و موشریکەکان
١٨٨	زانینی پەرورەدگار تەواوو رەھایە، ئەو پەڕی دەسلەتیی ھەییە بۆ قارگرتن لە بەندەکانی
١٩٥	توانا و دەسلەتیی خودا بۆ رزگارکردنی ئادەمیزاد لەتەنگانە و تاریکی
١٩٧	دەسلەت و توانای خودا بەسەر سزادانی یان یووئاندا
٢٠٢	روو وەرگیڕان و دوورکەوتنەھۆی لە ھاوئیشینی ئەوانەیی گائە بە قورئان دەکەن
٢٠٩	بەھرە و سەرورەیی نیمان بەخودا و ریسوایی ھاوئەلەدانان بۆ خودا
٢١٣	کێشە و تەو ویزی حەزرەتی ئیبراھیم لەگەڵ نازەردا و ھۆی وازھێنانی ئیبراھیم لە ھاوئەلەدانان بۆ خودا
٢٢٢	کێشەیی نیوان حەزرەتی ئیبراھیم و گەلەکەیی
٢٢٧	ئیبراھیم باوکی پێغەمبەرائە و ھەموویان لەسەر رێبازی ئەون
٢٣٩	سەلامەتیی پێغەمبەرایەتی و ناردنی نامە ئاسمانییەکان
٢٤٩	درو ھەلبەستەن لەسەر خودا و سزای درو ھەلبەست
٢٥٤	دەسلەتیی خودا لە بوونەھەردا
٢٦٨	ھاوئەلەدانان بۆ خودا، دانانی کچ و کوور و خێزان بۆ خودا
٢٧٣	بەلگە و نیشانەکانی نیگا و دەسلەتیی خودا بۆ قەلاچۆکردنی شیرک
٢٧٧	جەلەوگیری لە جێئودان بە بت و مەتەمەکان

